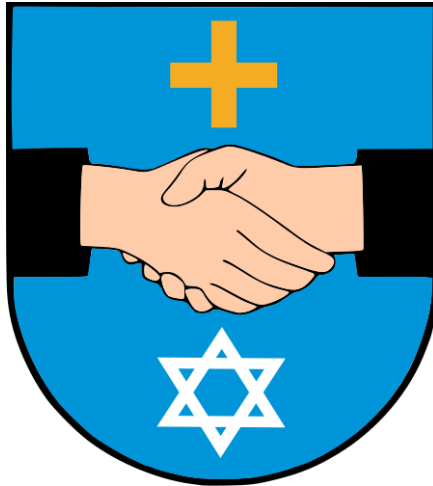

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr LVII/693/18
Rady Miejskiej w Kolbuszowej
z dnia 9 sierpnia 2018 r.

***Lokalny Program Rewitalizacji
dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022***
(PROJEKT)

Sierpień 2018

Skład zespołu autorskiego:

1. *mgr Paweł Walczyszyn*
2. *mgr Dominika Kochanowska*
3. *mgr Magdalena Zielińska*
4. *mgr inż. Małgorzata Kmieć*

we współpracy z pracownikami Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

INICJATYWALOKALNA.PL
SP. Z O.O.

InicjatywaLokalna.pl sp. z o.o.

ul. Targowa 18/610, 25-520 Kielce

tel. 507 048 678; 041 343 01 24

e-mail: biuro@InicjatywaLokalna.pl

www.InicjatywaLokalna.pl

Spis treści

Wstęp.....	5
I. Część wprowadzająca	8
1. Metodologia prac nad dokumentem	8
2. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	11
II. Część diagnostyczno-analityczna.....	21
1. Charakterystyka Gminy Kolbuszowa.....	21
2. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	25
3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników	30
3.1 Sfera społeczna.....	30
3.2 Sfera gospodarcza	44
3.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	51
3.4 Sfera techniczna	56
3.5 Sfera środowiskowa	58
3.6 Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach	67
3. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	71
4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	86
III. Część programowa	123
1. Założenia Programu Rewitalizacji	123
1.1. Wizja i misja obszaru rewitalizacji	123
1.2. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań.....	125
2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	129
2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć	129
2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	169
1.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	173
3. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania	182
IV. Część wdrożeniowa.....	185
1. System realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	185
1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami	185
1.2. Harmonogram realizacji programu	189
1.3. <i>Public relations</i> dokumentu	192
2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu	193
2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości	193
2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu	199
3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji.....	201
Spis map	210
Spis schematów	211

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

Spis tabel	211
Spis wykresów.....	213
Załącznik 1. <i>Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Kolbuszowa</i>	217

Wstęp

Rewitalizacja stanowi odpowiedź na szereg zjawisk kryzysowych występujących na obszarach gmin, takich jak degradacja techniczna oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W związku z tym niezbędne jest planowanie i realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych odpowiadających na zidentyfikowane problemy oraz potencjały danego obszaru zdegradowanego, a także wynikającą z nich skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Na potrzeby prowadzenia procesu rewitalizacji współfinansowanego środkami Unii Europejskiej, *rewitalizację* należy rozumieć jako: „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany (...). Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością”¹.

Podstawowym narzędziem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych jest *program rewitalizacji*, który jest inicjowany, sporządzany oraz uchwalany przez Radę Gminy na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.). Jest to „wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji”².

---

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Rozwoju, Warszawa, 02.08.2016, s. 5–6.

² jw., s. 7–8.

Dokument obejmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków UE oraz innych publicznych lub prywatnych), ponieważ tylko taka różnorodna konstrukcja warunkuje osiągnięcie efektów.

Objęcie danego obszaru zdegradowanego programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022 (LPR) stanowi spójny dokument strategiczny, który ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, mającego istotne znaczenie dla rozwoju gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie oraz prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, wydanymi w dniu 02.08.2016 r. przez Ministra Rozwoju na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 *Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431), oraz zgodnie z *Instrukcją przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020*³ przyjętą w dniu 18.04.2017 r. przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie.

Dokument składa się z czterech zasadniczych części, a mianowicie: części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej, programowej oraz wdrożeniowej.

Część wprowadzająca zawiera ogólne informacje dotyczące metodologii opracowania dokumentu, a także jego uwarunkowania zewnętrzne, tj. strategiczno-programowe, wskazujące na powiązanie rewitalizacji z całościową wizją rozwoju gminy.

Część diagnostyczno-analityczna obejmuje metodologię delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz określenie ich zasięgów przestrzennych poprzez wskazanie przebiegu granic na terenie gminy. Ponadto zawiera szczegółową diagnozę wyznaczonego obszaru rewitalizacji w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej,

---

³ Załącznik do Uchwały nr 296/5906/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 18 kwietnia 2017 r.

przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wraz ze skwantyfikowanymi danymi i ich analizą w celu przedstawienia skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Część programowa przedstawia najważniejsze założenia procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze Gminy Kolbuszowa w latach 2017–2022, tj. wizję wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego (planowany efekt), cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań mającymi na celu eliminację lub ograniczenie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk i wykorzystanie potencjałów lokalnych. Ponadto zostały tutaj zawarte podstawowe (główne) oraz uzupełniające (komplementarne) projekty rewitalizacyjne powiązane ze sobą i wspólnie oddziałujące na obszar rewitalizacji. Ważnym elementem są również szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem różnych źródeł ich finansowania.

Część wdrożeniowa składa się z systemu realizacji (wdrażania) dokumentu, a także systemu monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu w reakcji na zmiany w otoczeniu. Ponadto w niniejszej części zawarte zostały mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i innych podmiotów oraz grup nieformalnych aktywnych na terenie gminy na każdym etapie procesu rewitalizacji, tj. diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Ostatnim elementem jest opis przebiegu procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

I. Część wprowadzająca

1. Metodologia prac nad dokumentem

Metodologię sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji warunkowały przede wszystkim *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), a także obowiązujące *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, wydane przez Ministra Rozwoju w dniu 02.08.2016 roku.

Dokument opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy we wszystkich etapach prac, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu. Na wybór takiego podejścia decydujący wpływ miała idea rewitalizacji, w której kluczową rolę odgrywa realizacja zasady partnerstwa i partycypacji społecznej.

Metodologia prac obejmowała dwie zasadnicze części (podzielone na poszczególne etapy), składające się na efekt końcowy w postaci dokumentu *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022*, a mianowicie:

- I. *Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy* – obejmowało następujące etapy:
  - 1) podjęcie na sesji przez Radę Miejską w Kolbuszowej *Uchwały nr LVII/616/14 z dnia 28 sierpnia 2014 roku w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kolbuszowa na lata 2016–2020*;
  - 2) ogłoszenie o podjęciu ww. uchwały na stronie podmiotowej gminy (kolbuszowa.pl), w Biuletynie Informacji Publicznej (kolbuszowa.bip.gmina.pl), w zakładce „Rewitalizacja”), w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości (na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej);
  - 3) zgromadzenie danych statystycznych do diagnozy w podziale na ustalone jednostki referencyjne gminy i miasta we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej zarówno z Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej jak i instytucji zewnętrznych;
  - 4) wykonanie wielokryterialnej analizy przestrzennej ustalonych wskaźników oraz opracowanie diagnozy gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z mapami poglądowymi koncentracji problemów we wszystkich ww. sferach.

II. *Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wraz z przeprowadzeniem procesu Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko* – obejmowało następujące etapy:

- 1) powołanie Zarządzeniem Nr 338/15 Burmistrza Kolbuszowej z dnia 22.07.2015 roku Zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2016–2020.
- 2) przeprowadzenie różnorodnych form partycypacji społecznej służących wspólnemu wypracowaniu przez wszystkich interesariuszy rewitalizacji głównych założeń dokumentu (wizji, celów, kierunków działań), a także „zbudowanie” bazy planowanych do realizacji projektów (w tym partnerskich), mających na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego;
- 3) wystąpienie w dniu 09.02.2017 roku z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (RDOŚ) w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 47 i 57 ust. 1 pkt 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* wraz z uzyskaniem stanowiska ww. instytucji.
- 4) wystąpienie w dniu 09.02.2017 roku z wnioskiem do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie art. 3 *Ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* oraz art. 48 ust. 1 i art. 58 ust. 1 pkt 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* wraz uzyskaniem stanowiska ww. instytucji.
- 5) opracowanie i przeprowadzenie w dniach 15.03–14.04.2017 roku zewnętrznych konsultacji społecznych projektu dokumentu poprzez opublikowanie na stronie projektu wraz z formularzem zgłaszania uwag oraz konsultacji z Zespołem ds. opracowania dokumentu;
- 6) przekazanie do oceny projektu dokumentu i otrzymanie w dniu 10.04.2018 roku pisma ze stanowiskiem Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022*;

- 7) uzupełnienie i korekta Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022 zgodnie z oceną dokonaną przez Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego – Zespół ds. Rewitalizacji oraz przeprowadzenie konsultacji wewnętrznych projektu dokumentu;
- 8) wystąpienie z ponownym wnioskiem w dniu 29 czerwca 2018 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (RDOŚ), w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z uzyskaniem stanowiska ww. instytucji w dniu 19 lipca 2018 r.
- 9) wystąpienie z ponownym wnioskiem w dniu 29 czerwca 2018 r. do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie, w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z uzyskaniem stanowiska ww. instytucji w dniu 05.07.2018 r.
- 10) przeprowadzenie w dniach 20–27.06.2018 roku zewnętrznych konsultacji społecznych projektu LPR uzupełnionego zgodnie z uwagami Zespołu ds. Rewitalizacji – Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.
- 11) uchwalenie i przekazanie projektu dokumentu uzupełnionego po ocenie przez Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego – Zespół ds. Rewitalizacji w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowej na lata 2017–2022 na sesji przez Radę Miejską w Kolbuszowej.

Szczegółowy opis działań partycypacyjnych przeprowadzonych na poszczególnych etapach prac przedstawiono w rozdziale 3 *Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji* części IV niniejszego dokumentu.

Dokument powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych oraz kluczowych dla rozwoju gminy partnerów z sektorów społecznego i gospodarczego przy współdziałaniu (w postaci wsparcia merytorycznego) ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców wyznaczonego obszaru, jako kluczowych interesariuszy procesu rewitalizacji.

2. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju gminy), a także założenia dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym komplementarność z celami, działaniami czy priorytetami innych dokumentów wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

Zestawienie dokumentów strategicznych i planistycznych wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Nawiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategicznych i planistycznych

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie LPR do zapisów dokumentu strategicznego i planistycznego ⁴
POZIOM EUROPEJSKI		
1.	<i>Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</i>	<i>Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych: CEL 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata. CEL 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne. CEL 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</i>
POZIOM KRAJOWY		
2.	<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>	<i>Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.</i>

⁴ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

		<p><i>Kierunek działań polityki przestrzennej:</i> Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych. <i>Działanie:</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.</p>
3.	<p>Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p><i>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:</i> Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: <i>Cel 3</i> Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; <i>Kapitał Ludzki: Cel 6</i> Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; <i>Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8</i> Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; <i>Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny: Cel 11</i> Wzrost społecznego kapitału rozwoju.</p>
4.	<p>Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p>	<p><i>Cel główny:</i> Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. <i>Cel szczegółowy I –</i> Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. <i>Obszar:</i> Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia. <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> Małe i średnie przedsiębiorstwa. <i>Cel szczegółowy II –</i> Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. <i>Obszar:</i> Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy. <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> Spójność społeczna. <i>Obszar:</i> Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania. <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> Rozwój zrównoważony terytorialnie. <i>Cel szczegółowy III –</i> Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu. <i>Obszar:</i> Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli. <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> Prawo w służbie obywatelom i gospodarce. <i>Obszar:</i> Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego. <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem. <i>Obszar:</i> Cyfrowe państwo usługowe. <i>Główne obszary koncentracji działań:</i> E-państwo. <i>Obszar:</i> Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.</p>

		<p><i>Główne obszary koncentracji działań:</i> Efektywność wykorzystania środków UE.</p> <p><i>Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju. • Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju. • Zrównoważenie systemu energetycznego Polski. • Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców.
5.	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie</p>	<p><i>Cel główny:</i> Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p><i>Cel 2</i> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
6.	<p>Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020</p>	<p><i>Wizja:</i> Polska Wschodnia makroregionem dynamicznie rozwijającym się z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, stopniowo i systematycznie poprawiającym swoją pozycję rozwojową i konkurencyjną w kraju oraz w Unii Europejskiej.</p> <p><i>Cel główny:</i> Wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej.</p> <p><i>Obszar strategiczny 2:</i> Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego.</p> <p><i>Kierunek działań:</i> Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy i Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.</p>
POZIOM REGIONALNY		
7.	<p>Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020</p>	<p>Cele rewitalizacji są spójne w szczególności z następującymi elementami struktury celów <i>Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020:</i></p> <p><i>Cel główny strategii:</i> Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.</p> <p><i>Dziedzina działań strategicznych:</i> Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka.</p> <p><i>Cel strategiczny 1.:</i> Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej.</p> <p><i>Dziedzina działań strategicznych:</i> Kapitał ludzki i społeczny.</p> <p><i>Cel strategiczny 2.:</i> Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców.</p> <p><i>Priorytet 2.1.:</i> Edukacja.</p> <p><i>Cel:</i> Dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb i wyzwań przyszłości.</p> <p><i>Priorytet 2.2.:</i> Kultura i dziedzictwo kulturowe.</p> <p><i>Cel:</i> Rozwinięty i efektywnie wykorzystany potencjał kulturowy regionu.</p> <p><i>Priorytet 2.3.:</i> Społeczeństwo obywatelskie.</p> <p><i>Cel:</i> Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne.</p> <p><i>Priorytet 2.4.:</i> Włączenie społeczne.</p>

		<p><i>Cel:</i> Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie.</p> <p><i>Priorytet 2.6.:</i> Sport powszechny.</p> <p><i>Cel:</i> Zwiększenie aktywności ruchowej oraz rozwoju psychofizycznego społeczeństwa.</p> <p><i>Dziedzina działań strategicznych:</i> Sieć osadnicza.</p> <p><i>Cel strategiczny 3.:</i> Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu.</p> <p><i>Priorytet 3.1.:</i> Dostępność komunikacyjna.</p> <p><i>Cel:</i> Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności przestrzennej województwa ze szczególnym uwzględnieniem Rzeszowa jako ponadregionalnego ośrodka wzrostu.</p> <p><i>Dziedzina działań strategicznych:</i> Środowisko i energetyka.</p> <p><i>Cel strategiczny 3.:</i> Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa.</p> <p><i>Priorytet 4.2.:</i> Ochrona środowiska.</p> <p><i>Cel:</i> Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.</p> <p><i>Priorytet 4.3.:</i> Bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii.</p> <p><i>Cel:</i> Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii.</p>
8.	<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego⁵</p>	<p>W dokumencie określono, że „obszary problemowe” w ramach obszarów niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych, tj. obszary o szczególnie wysokim i trwałym bezrobociu strukturalnym dotyczą m.in. powiatu kolbuszowskiego, w którym poziom życia mieszkańców jest wyraźnie niższy od średniej wojewódzkiej, a brak perspektyw ożywienia gospodarczego powoduje niekorzystne i patologiczne zjawiska społeczne. Kierunki polityki przestrzennej, przewidywane zadania i zamierzenia w dziedzinie środowiska, infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej oraz struktur przestrzennych zawartych w <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego</i> są ściśle związane z określonymi w Strategii Rozwoju Województwa polami strategicznymi, priorytetami, celami i kierunkami działań. Cele rewitalizacji są spójne z celami polityki przestrzennej województwa, takimi jak:</p> <p><i>Cele polityki przestrzennej w dziedzinie środowiska naturalnego i kulturowego</i>, które obejmują m.in.:</p> <p>1) efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania, w tym:</p> <p>a) racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów środowiska poprzez dostosowanie organizacji struktury, funkcji i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych;</p>

⁵ Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Podkarpackiego

		<p><i>Cele polityki przestrzennej w zakresie infrastruktury społeczno-gospodarczej, które obejmują m.in.:</i></p> <p>2) poprawę jakości życia i równoważenie rozwoju, w tym m.in.:</p> <p>a) tworzenie warunków podnoszenia poziomu życia oraz łagodzenie negatywnych różnic w tym zakresie do innych regionów kraju, między innymi poprzez rozwój infrastruktury społecznej, rozwój gospodarczy oraz stosowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia i patologii społecznych;</p> <p>h) rekultywację obszarów zdegradowanych o kierunku przeznaczenia rolno-leśnego oraz rekreacyjnego;</p> <p>i) rozwój infrastruktury społecznej w dziedzinie kultury, oświaty, usług.</p> <p><i>Cele polityki przestrzennej w dziedzinie komunikacji i infrastruktury technicznej, które obejmują:</i></p> <p>1) efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania, w tym m.in.:</p> <p>a) zwiększenie sprawności funkcjonowania układów komunikacyjnych poprzez rozbudowę i modernizację, a także aktywizację działania: układu drogowego, układu kolejowego, komunikacji lotniczej i przejść granicznych;</p> <p>2) poprawę jakości życia i równoważenie rozwoju;</p> <p>f) wprowadzanie ekologicznych źródeł zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą;</p> <p><i>Cele polityki przestrzennej województwa w dziedzinie struktur przestrzennych, które obejmują m.in.:</i></p> <p>1) efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania, w tym m.in.:</p> <p>b) adaptację istniejącego zainwestowania do nowych warunków rozwoju;</p> <p>2) poprawę jakości życia i równoważenie rozwoju, w tym m.in.:</p> <p>b) porządkowanie wielofunkcyjnych, problemowych i konfliktowych stref przestrzennych;</p> <p>c) zachowanie właściwych proporcji pomiędzy poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego w dążeniu do zrównoważonego rozwoju;</p> <p>d) poprawę walorów estetycznych struktur przestrzennych i krajobrazu;</p> <p>e) kształtowanie nowych struktur przestrzennych kreujących nowe jakościowo potrzeby;</p> <p>3) zwiększenie konkurencyjności województwa, w tym zwiększenie możliwości wyboru obszaru zamieszkania i pracy, poprzez występujące bogactwo form zagospodarowania przestrzennego w województwie.</p>
POZIOM SUBREGIONALNY		
9.	<p><i>Strategia Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego na lata 2014–2020</i></p>	<p><i>Wizja:</i> POWIAT KOLBUSZOWSKI – powiatem świadomym swej tożsamości, przyjaznym inwestorom i mieszkańcom, atrakcyjny turystycznie, otwarty na rozwój i współpracę.</p> <p><i>Misja:</i> Naszą misją jest wspieranie wieloaspektowego rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Kolbuszowskiego, w postanowieniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Wspólnie kierujemy przyjazny wizerunek naszej Wspólnoty Lokalnej.</p> <p><i>Cel strategiczny 1</i> Przedsiębiorczość.</p> <p><i>Priorytet tematyczny 1.1.</i> Rozwój przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych.</p> <p><i>Priorytet tematyczny 1.2.</i> Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.</p> <p><i>Cel strategiczny 2</i> Infrastruktura i środowisko.</p> <p><i>Priorytet tematyczny 2.1.</i> Infrastruktura techniczna.</p> <p><i>Priorytet tematyczny 2.2.</i> Ochrona środowiska.</p> <p><i>Cel strategiczny 3</i> Kapitał społeczny.</p>

		<p><i>Priorytet tematyczny 3.1. Edukacja.</i> <i>Priorytet tematyczny 3.2. Kultura, sport i turystyka.</i> <i>Priorytet tematyczny 3.3. Opieka zdrowotna, pomoc społeczna.</i> <i>Priorytet tematyczny 3.4. Rynek pracy.</i></p>
POZIOM LOKALNY		
10.	<p>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014–2020</p>	<p><i>Wizja:</i> Miasto i Gmina Kolbuszowa to obszar dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego, gdzie działania samorządu lokalnego ukierunkowane są na zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu życia i wszechstronnego rozwoju, przy zachowaniu czystości środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego.</p> <p><i>Priorytet strategiczny 1.</i> Tworzenie sprzyjających warunków do napływu inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych oraz wynikające stąd poszerzenie rynku pracy dla mieszkańców gminy.</p> <p><i>Cel strategiczny 1.1.</i> Lokalizacja w gminie nowych przedsiębiorstw oraz prowadzenie działań na rzecz utworzenia do 2020 roku nowych miejsc pracy.</p> <p><i>Priorytet strategiczny 2.</i> Zapewnienie czystości ekologicznej gminy poprzez zabezpieczenie właściwego sposobu odbioru i zagospodarowania odpadów stałych i ciekłych oraz rozwój infrastruktury komunalnej.</p> <p><i>Cel strategiczny 2.1.</i> Wyraźna poprawa stanu czystości ekologicznej gminy do roku 2020.</p> <p><i>Priorytet strategiczny 4.</i> Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju intelektualnego i fizycznego mieszkańców.</p> <p><i>Cel strategiczny 4.1</i> Wdrażanie efektywnych systemów wsparcia dla rozwoju edukacji na różnych poziomach kształcenia.</p> <p><i>Cel strategiczny 4.2</i> Poprawa stanu infrastruktury sportowej oraz tworzenie warunków i miejsc do rekreacji.</p> <p><i>Priorytet strategiczny 5.</i> Zapewnienie mieszkańcom dostępności do dobrej jakości usług zdrowotnych oraz właściwej opieki socjalnej.</p> <p><i>Cel strategiczny 5.2</i> Objęcie skuteczną pomocą socjalną osób potrzebujących z terenu gminy.</p>
11.	<p>Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013–2020</p>	<p><i>Misją</i> gminy jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób korzystających z różnych form zabezpieczenia społecznego poprzez udostępnianie im istniejących oraz rozwijanie nowych form oparcia społecznego realizowanych przez podmioty publiczne i niepubliczne, grupy samopomocy i wolontariat.</p> <p><i>Wizja:</i> Kompleksowe wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.</p> <p><i>Cel strategiczny I.</i> Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p><i>Cel operacyjny I.</i> Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.</p> <p><i>Cel operacyjny II.</i> Ograniczenia zjawiska ubóstwa jako podstawowego czynnika przyczyniającego się do wykluczenia społecznego.</p> <p><i>Cel strategiczny II.</i> Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży.</p> <p><i>Cel operacyjny I.</i> Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie</p>

		<p>odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym.</p> <p><i>Cel strategiczny III.</i> Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy.</p> <p><i>Cel operacyjny I.</i> Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p> <p><i>Cel operacyjny II.</i> Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.</p> <p><i>Cel strategiczny IV.</i> Utworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p><i>Cel operacyjny I.</i> Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego i gospodarczego poprzez stworzenie warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.</p> <p><i>Cel operacyjny II.</i> Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ludzi starszych.</p> <p><i>Cel strategiczny V.</i> Rozwój Kapitału Ludzkiego i Społecznego.</p> <p><i>Cel operacyjny I.</i> Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.</p> <p><i>Cel operacyjny II.</i> Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.</p>
12.	<p><i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kolbuszowa</i></p>	<p><i>Cel 2.</i> Systematyczna poprawa warunków i poziomu życia ludności, łagodzenie negatywnych skutków transformacji systemowej przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie bezrobociu w tym : tworzenie nowych miejsc pracy również na wsiach; dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy; zapobieganie dalszej polaryzacji warunków życia mieszkańców miasta oraz wsi położonych peryferyjnie, • rozwój infrastruktury społecznej w tym: rozbudowa bazy administracji, opieki społecznej, sportowej i turystycznej, modernizacja i lepsze wyposażenie istniejących obiektów oświatowych, kultury i opieki zdrowotnej. <p><i>Cel 5.</i> Utrzymanie i zwiększenie sprawności funkcjonowania oraz odpowiednia rozbudowa infrastruktury technicznej oraz komunikacji.</p> <p><i>Cel 7.</i> Doskonalenie funkcjonalności struktury przestrzennej miasta i gminy oraz racjonalne jej przekształcanie w dostosowaniu do potrzeb dalszego rozwoju,</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategicznych i planistycznych

*Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014–2020*⁶ wykazuje, że słabymi stronami gminy są m.in.: ograniczona liczba miejsc pracy, wpływająca na wysoki poziom bezrobocia w gminie, wyjazdy ludzi młodych do pracy poza granice kraju, nieuporządkowany układ zabudowy, niewydolny układ komunikacyjny miasta oraz słaba jakość nawierzchni dróg⁷. Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy jest misja określona w Strategii Rozwoju – *Miasto i Gmina Kolbuszowa to obszar dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego, gdzie działania samorządu lokalnego ukierunkowane są na*

⁶ Strategia Rozwoju przyjęta Uchwałą nr LVIII/624/14 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 30 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014–2020.

⁷ jw., s. 18.

zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu życia i wszechstronnego rozwoju, przy zachowaniu czystości środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego⁸.

Wyznaczone założenia planuje się osiągnąć poprzez koncentrację wokół pięciu pól strategicznych⁹:

1. Przedsiębiorczość.
2. Infrastruktura techniczna i gospodarka komunalna.
3. Infrastruktura drogowa.
4. Edukacja, kultura, sport i turystyka.
5. Opieka zdrowotna i socjalna.

Główne założenia procesu rewitalizacji są powiązane z ww. obszarami, w ramach których przewidziane są następujące priorytety strategiczne¹⁰:

- *Priorytet strategiczny nr 1.* Tworzenie sprzyjających warunków do napływu inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych oraz wynikające stąd poszerzenie rynku pracy dla mieszkańców gminy.
- *Priorytet strategiczny 2.* Zapewnienie czystości ekologicznej gminy poprzez zabezpieczenie właściwego sposobu odbioru i zagospodarowania odpadów stałych i ciekłych oraz rozwój infrastruktury komunalnej.
- *Priorytet strategiczny 4.* Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju intelektualnego i fizycznego mieszkańców.
- *Priorytet strategiczny 5.* Zapewnienie mieszkańcom dostępności do dobrej jakości usług zdrowotnych oraz właściwej opieki socjalnej.

Jednym z kierunków działań ujętych w ramach Priorytetu inwestycyjnego 4 jest „Rewitalizacja miasta Kolbuszowa”, natomiast w ramach Priorytetu inwestycyjnego 5 – „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”¹¹. Wskazuje to na potrzebę przeprowadzenia kompleksowego procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze gminy, który jest niezbędnym elementem w rozwoju gminy.

---

⁸ jw., s. 20.

⁹ jw., s. 20.

¹⁰ jw., s. 25–31.

¹¹ jw., s. 29–31.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022 jest także spójny z celami wyznaczonymi w ramach *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* na lata 2013–2020¹², której misja brzmi: „przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób korzystających z różnych form zabezpieczenia społecznego poprzez udostępnianie im istniejących oraz rozwijanie nowych form oparcia społecznego realizowanych przez podmioty publiczne i niepubliczne, grupy samopomocy i wolontariat”¹³. W celu realizacji wizji Strategii, która brzmi: „kompleksowe wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem” wyznaczono następujące cele strategiczne¹⁴:

- *Cel strategiczny I.* Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- *Cel strategiczny II.* Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży.
- *Cel strategiczny III.* Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy.
- *Cel strategiczny IV.* Utworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- *Cel strategiczny V.* Rozwój Kapitału Ludzkiego i Społecznego.

Dzięki zaplanowanym do realizacji projektom *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022* realizuje cele operacyjne ww. Strategii¹⁵:

- w ramach celu strategicznego I: *Cel operacyjny I.* Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy, *Cel operacyjny II.* Ograniczenia zjawiska ubóstwa jako podstawowego czynnika przyczyniającego się do wykluczenia społecznego;
- w ramach celu strategicznego II: *Cel operacyjny I.* Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz

---

¹² *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kolbuszowa* na lata 2013–2020 przyjęta
nr XXXVI/413/13 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 27.03.2013 r. Uchwałą

¹³ jw., s. 49.

¹⁴ jw., s. 50–58.

¹⁵ jw., s. 50–58.

zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym;

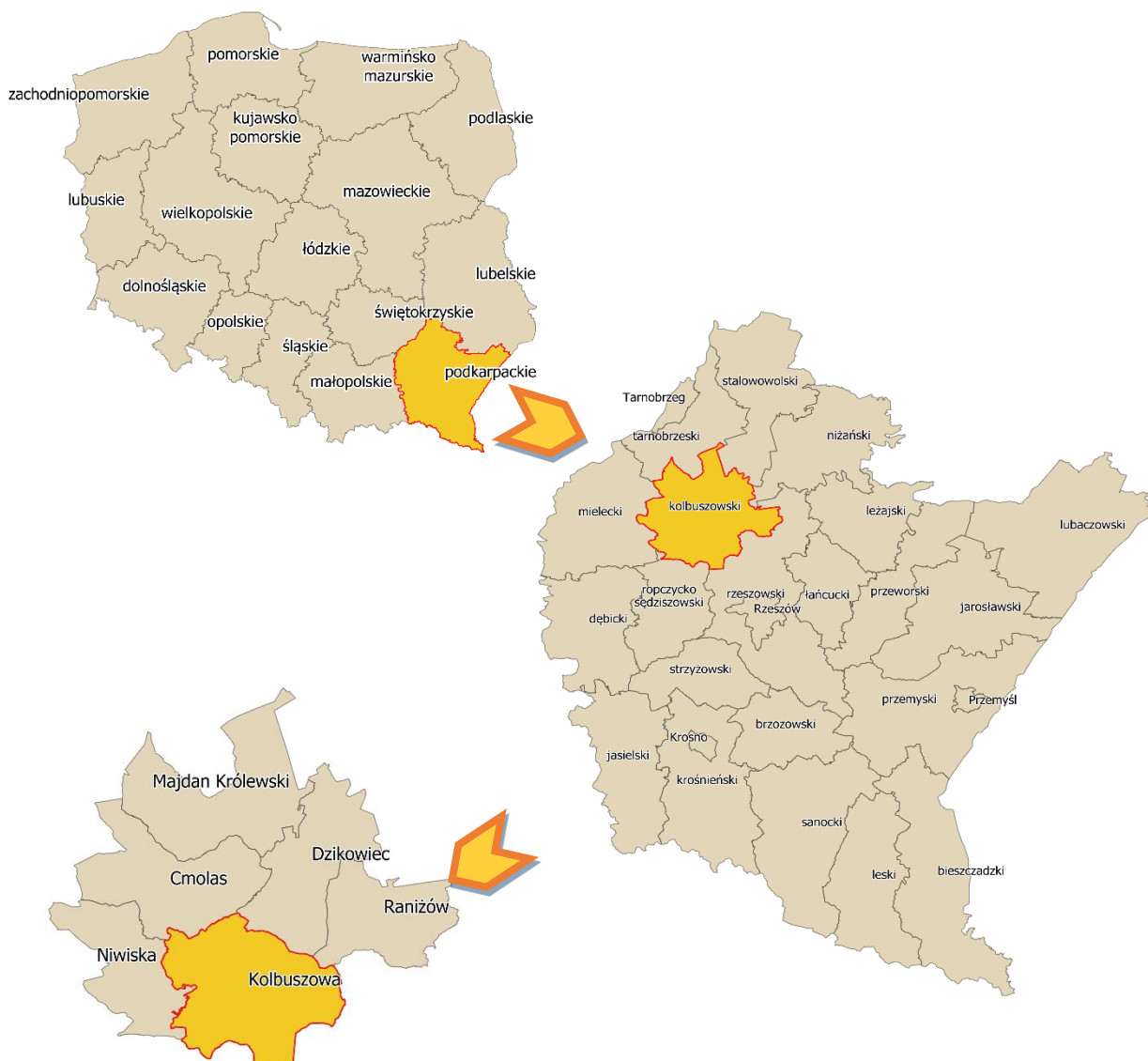
- w ramach celu strategicznego III: *Cel operacyjny I.* Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, *Cel operacyjny II.* Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień;
- w ramach celu strategicznego IV: *Cel operacyjny I.* Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego i gospodarczego poprzez stworzenia warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym, *Cel operacyjny II.* Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ludzi starszych;
- w ramach celu strategicznego V: *Cel operacyjny I.* Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej, *Cel operacyjny II.* Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.

II. Część diagnostyczno-analityczna

1. Charakterystyka Gminy Kolbuszowa

Gmina Kolbuszowa położona jest w południowo-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podkarpackiego, w powiecie kolbuszowskim, około 30 km na zachód od Rzeszowa i ok. 27 km od Mielca. Według danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej na koniec 2017 roku powierzchnia ogółem gminy wynosiła 170,81 km², natomiast zamieszkiwało ją 25 005 osób (zameldowania stałe i czasowe).

Mapa 1 Położenie Gminy Kolbuszowa na tle Polski, województwa podkarpackiego i powiatu kolbuszowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (codgik.gov.pl) z wykorzystaniem programu QGIS 2.18.0 – Las Palmas

Gmina Kolbuszowa graniczy: od wschodu z Gminą Głogów Małopolski i Gminą Świlcza (powiat rzeszowski), od południa z Gminą Sędziszów Małopolski (powiat ropczycko-sędziszowski), od zachodu z Gminą Niwiska (powiat kolbuszowski), a od północy z gminami: Cmolas, Dzikowiec oraz Raniżów (powiat kolbuszowski).

Gmina stanowi dobry punkt komunikacyjny. Położona jest na przecięciu szlaków komunikacyjnych:

- droga krajowa nr 9 Radom – Rzeszów;
- droga wojewódzka nr 875 Mielec – Kolbuszowa – Leżajsk;
- droga wojewódzka nr 987 Kolbuszowa – Sędziszów Małopolski.

Zgodnie ze *Statutem Miasta i Gminy Kolbuszowa*¹⁶ w mieście Kolbuszowa utworzone są 3 jednostki pomocnicze: Osiedle nr 1, Osiedle nr 2 oraz Osiedle nr 3, natomiast w gminie utworzone są następujące jednostki pomocnicze – sołectwa: Bukowiec, Domatków, Huta Przedborska, Kłapówka, Kolbuszowa Dolna, Kolbuszowa Górna, Kupno, Nowa Wieś, Przedbórz, Poręby Kupieńskie, Świerczów, Werynia, Widełka, Zarębki.

Według danych z Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej, największym powierzchniowo sołectwem jest Widełka, która zajmuje 27,25 km², co stanowi 16,0% powierzchni gminy. Natomiast pod względem liczby ludności największym w 2017 roku było Osiedle nr 2 – zamieszkiwało je 4 519 osób (18,07% ogółu mieszkańców w gminie). Najmniejszą powierzchniowo jednostką jest Osiedle nr 3 – zajmujące 1,8 km², co stanowi 1,05% terenu gminy. Najmniejsza liczba ludności zamieszkiwała w 2017 roku sołectwo Kłapówka – 215 osób, co stanowiło 0,86% ogółu mieszkańców gminy.

Podział Gminy Kolbuszowa na jednostki strukturalne na potrzeby przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawia mapa 2.

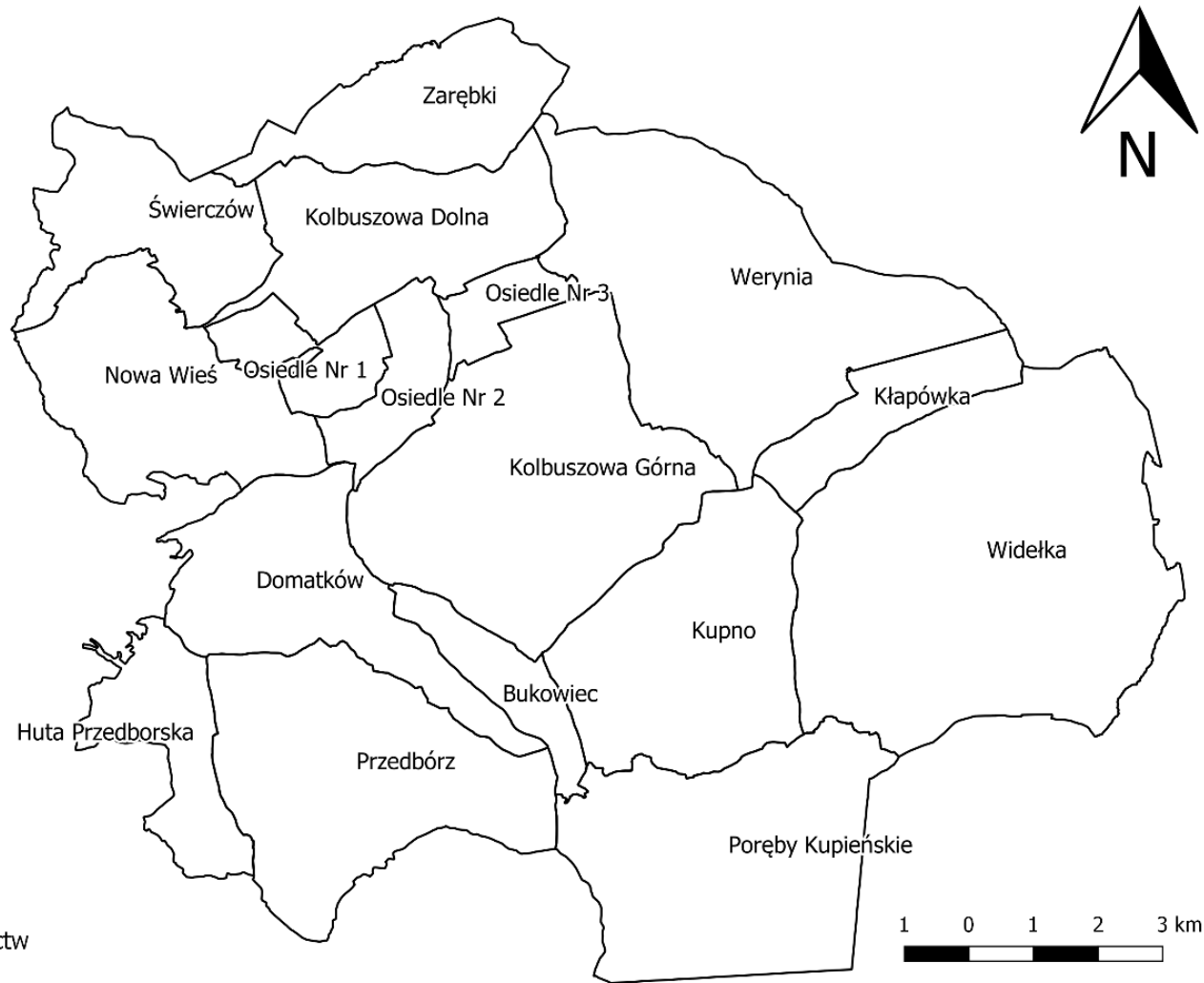
Należy jednak zaznaczyć, że do opracowania map poglądowych obrazujących podział Gminy Kolbuszowa na jednostki strukturalne wykorzystano zbiory danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju, będących w zasobach Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej¹⁷.

---

¹⁶ *Statut Miasta i Gminy Kolbuszowa* przyjęty Uchwałą Nr XXXI/401/16 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 października 2016 r.

¹⁷ Strona internetowa Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej codgik.gov.pl/index.php/darmowe-dane/prg.html, inf. z dnia 25.05.2018 r.

Mapa 2 Podział Gminy Kolbuszowa na jednostki strukturalne

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowe dane dotyczące powierzchni i liczby ludności poszczególnych sołectw Gminy Kolbuszowa na koniec 2017 roku zestawione zostały w tabeli 2.

Tabela 2 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Kolbuszowa (stan na koniec 2017 roku)

Lp.	Jednostka strukturalna	Powierzchnia (km²)	Udział w powierzchni ogólnej gminy (%)	Liczba ludności (osoba)	Udział w liczbie mieszkańców gminy ogółem (%)
1.	Bukowiec	2,96	1,73	383	1,53
2.	Domatków	9,44	5,53	1 042	4,17
3.	Huta Przedborska	4,96	2,90	291	1,16
4.	Kłapówka	4,1	2,40	215	0,86
5.	Kolbuszowa Dolna	9,26	5,42	2 232	8,93
6.	Kolbuszowa Górna	18,43	10,79	2 856	11,42
7.	Kupno	12,54	7,34	1 553	6,21
8.	Nowa Wieś	10,5	6,15	780	3,12
9.	Osiedle I	3,17	1,86	2 882	11,53
10.	Osiedle II	2,97	1,74	4 519	18,07
11.	Osiedle III	1,8	1,05	1 715	6,86
12.	Przedbórz	14,52	8,50	887	3,55
13.	Poręby Kupieńskie	15,11	8,85	268	1,07
14.	Świerczów	7,29	4,27	591	2,36
15.	Werynia	19,47	11,40	1 546	6,18
16.	Widełka	27,25	16,00	2 340	9,36
17.	Zarębki	7,04	4,12	905	3,62
RAZEM		170,81	100	25 005	100

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

2. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opiera się na *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* zatwierdzonych przez Ministra Rozwoju w dniu 02.08.2016 r., a także *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020* przyjętej w dniu 18.04.2017 r. przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie.

Zgodnie z pkt 1, rozdziału 3 ww. Wytycznych, *rewitalizacja* to „kompleksowy proces wyrowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych”, dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów zawarty w pkt 2, który wskazuje na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Stan kryzysowy zdefiniowany został jako „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) *gospodarczej* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) *środowiskowej* – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska;
- 3) *przestrzenno-funkcjonalnej* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) *technicznej* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy”¹⁸.

W związku z powyższym, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gmina Kolbuszowa podzielona została na *jednostki strukturalne (referencyjne)*, w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym. W procesie diagnostycznym na terenie gminy przyjęto podział na sołectwa i osiedla, natomiast na obszarze miasta przyjęto podział na osiedla, zgodnie ze *Statutem*. Analiza danych ilościowych w ustalonych jednostkach strukturalnych pozwoliła na stosunkowo łatwe zidentyfikowanie lokalizacji problemów i wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego.

Zgodnie z ww. Wytycznymi, w przeprowadzonej diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach, pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych Gminy Kolbuszowa z podziałem na jednostki strukturalne. Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto wskaźniki przedstawione w tabeli 3.

Tabela 3 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Kolbuszowa w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej

Sfera	Cechy szczegółowe sfery	Lp.	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Źródło danych
SPOLECZNA	Demografia	1.	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	Urząd Miejski w Kolbuszowej
		2.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	%	
		3.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	
		4.	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	%	
		5.	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	-	
		6.	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-	
		7.	Mediana wieku	lata	
	Rynek pracy	8.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	%	Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej

¹⁸ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Rozwoju, 02.08.2016, s. 6–7.

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

		9.	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	%	
	Pomoc społeczna	10.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej
		11.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		12.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		13.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		14.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		15.	Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta" na 10 tys. mieszkańców	szt.	
	Bezpieczeństwo publiczne	16.	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Komenda Powiatowa Policji w Kolbuszowej
	Integracja społeczna	17.	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (dane dla roku 2013)	szt.	Główny Urząd Statystyczny (BDL)
		18.	Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	%	Państwowa Komisja Wyborcza
GOSPODARCZA	Podmioty gospodarcze	19.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – OGÓŁEM	szt.	Urząd Miejski w Kolbuszowej
		20.	Liczba zakończonych działalności gospodarczych na 1 000 osób w wieku produkcyjnym	szt.	
		21.	Wskaźnik przyrostu firm na 100 mieszkańców	szt.	
		22.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – OGÓŁEM	szt.	
		23.	Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt.	
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Wyposażenie w infrastrukturę społeczną	24.	Powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 100 mieszkańców (dane dla 2017 r.)	ha	Urząd Miejski w Kolbuszowej
	Poziom obsługi komunikacyjnej	25.	Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	%	
		26.	Natężenie ruchu na głównych ciągach komunikacyjnych	SDR	

TECHNICZNA	Mieszkalnictwo	27.	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych (dane na 2011 r.)	%	Urząd Miejski w Kolbuszowej
		28.	Udział zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków będących w stanie degradacji technicznej w liczbie wszystkich zabytków gminy wpisanych do rejestru zabytków	%	
ŚRODOWISKOWA	Odpady niebezpieczne	29.	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	tona	
		30.	Ilość nieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca	tona	
	Zieleń urządzone	31.	Udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu (dane dla 2017 r.)	%	
	Tereny zalewowe	32.	Położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi	TAK/ NIE	
	Ochrona Środowiska	33.	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	%	Urząd Miejski w Kolbuszowej
34.		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	%		

Źródło: Opracowanie własne

Proces diagnostyczny został przeprowadzony we współpracy pracowników Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej i jednostek organizacyjnych gminy wraz z zespołem zewnętrznych ekspertów. W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi. Dla przyjętych jednostek referencyjnych pozyskano dane statystyczne gromadzone w zasobach Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej oraz instytucji zewnętrznych, m.in.: Powiatowego Urzędu Pracy w Kolbuszowej, Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej, a także ogólnodostępne dane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej gminy, a część posłużyła do dokonania analizy jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały.

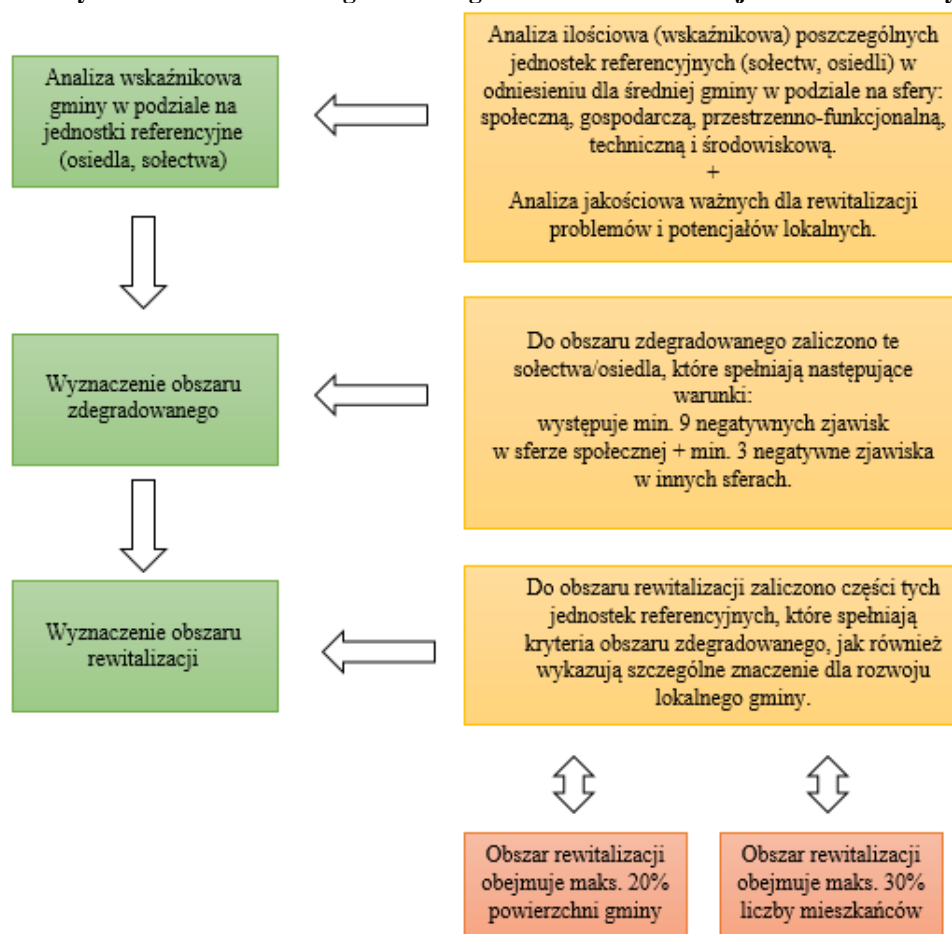
Delimitacja obszaru rewitalizacji dokonana została przy uwzględnieniu zapisów pkt 4 z rozdziału 3 *Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, który stanowi, że jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (...), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

Zgodnie z powyższym wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu

o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej (co najmniej 9 zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej) współwystępująca z negatywnymi zjawiskami w innych sferach (co najmniej 3 negatywne zjawiska zidentyfikowane w innych sferach), tj. gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej czy środowiskowej. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów.

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Kolbuszowa przedstawiona została na schemacie 1.

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne

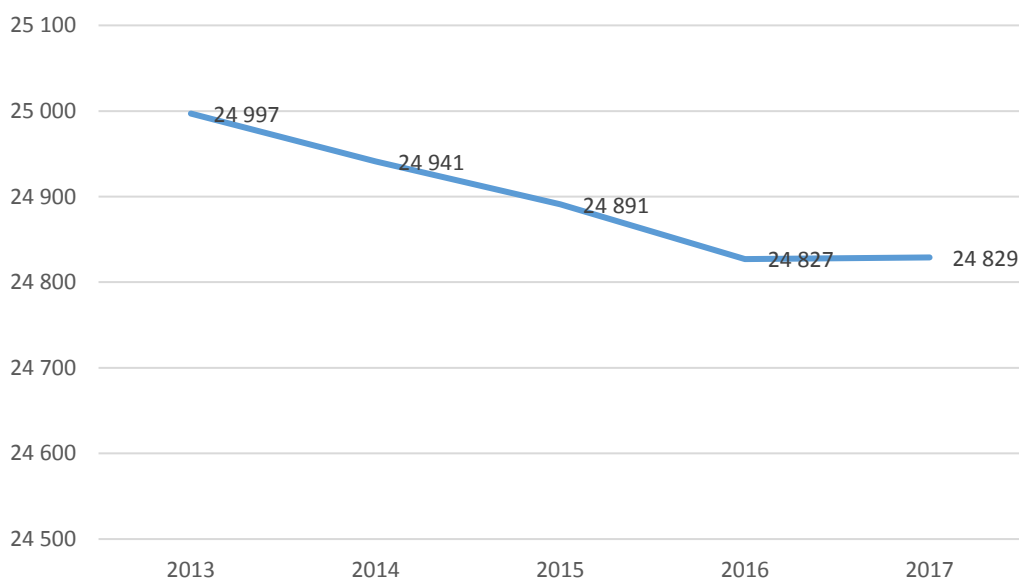
3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników

3.1 Sfera społeczna

Sfera społeczna jest najważniejszym elementem procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ponieważ celem planowanych działań jest poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej. Zgodnie z pkt 2 z rozdziału 3 Wytucznych, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy „koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na 2017 rok, stan ludności w Gminie Kolbuszowa zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania wynosił 24 829 mieszkańców (12 121 mężczyzn i 12 708 kobiet), z czego na obszarze miasta zamieszkiwało 9 158 osób (dane dotyczą osób zameldowanych na stałe). Liczba ludności w Gminie Kolbuszowa w latach 2013–2017 w niewielkim stopniu spadała co zostało przedstawione na wykresie 1. W latach 2013–2017 liczba ludności na obszarze Gminy Kolbuszowa zmniejszyła się o 168 osób.

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Kolbuszowa w latach 2013–2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba osób zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania zamieszkałych na stałe na terenie Gminy Kolbuszowa systematycznie maleje, co może być konsekwencją niezadowalających warunków do życia, niskich dochodów mieszkańców oraz rosnącego zjawiska ubóstwa, a także problemów ze znalezieniem atrakcyjnych miejsc pracy na terenie gminy.

Tabela 4 Udział liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kolbuszowa w latach 2013–2017

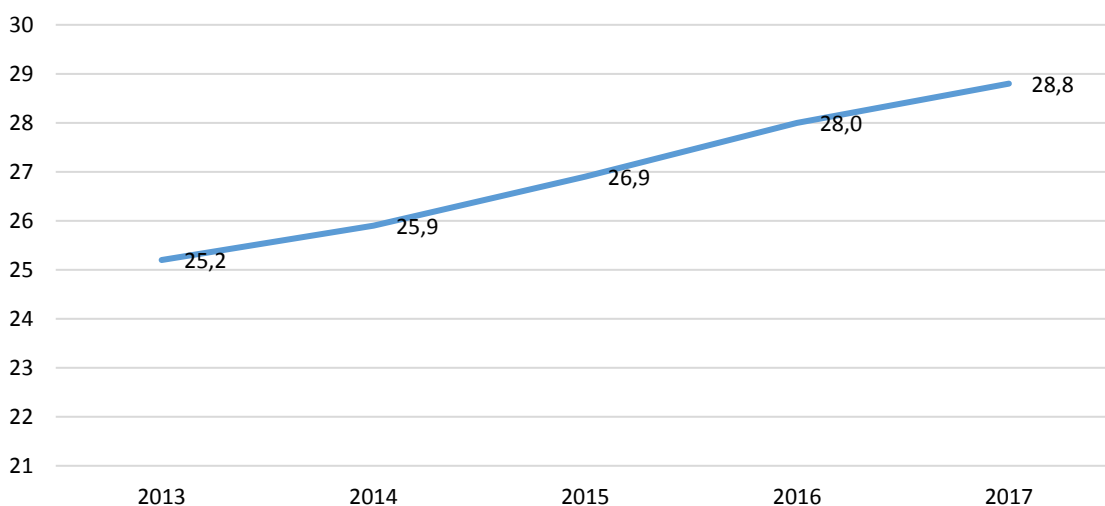
Gmina Kolbuszowa	2013	2014	2015	2016	2017
wiek przedprodukcyjny	18,8	18,8	17,9	17,6	17,3
wiek produkcyjny	64,9	64,4	64,7	64,4	64,2
wiek poprodukcyjny	16,3	16,7	17,4	18,0	18,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku procentowym do ludności ogółem wskazuje, że w 2017 roku mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym na terenie Gminy Kolbuszowa stanowili 17,3%, w wieku produkcyjnym 64,2 % natomiast w wieku poprodukcyjnym 18,5% (tabela 4). Od 2013 roku liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym maleje, natomiast wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. W ciągu najbliższych lat będzie można zauważyć tendencję wzrostową, osób które przekroczą potencjalny wiek zdolności do pracy, co w długoterminowej perspektywie wskazuje na proces starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to będzie mieć negatywny wpływ na możliwości rozwoju sektora gospodarczego gminy. Potwierdza to również wskaźnik obciążenia demograficznego, dotyczący liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przypadające na każde 100 osób w wieku produkcyjnym, który w 2017 roku na terenie Gminy Kolbuszowa wynosił 28,8 (wykres 2).

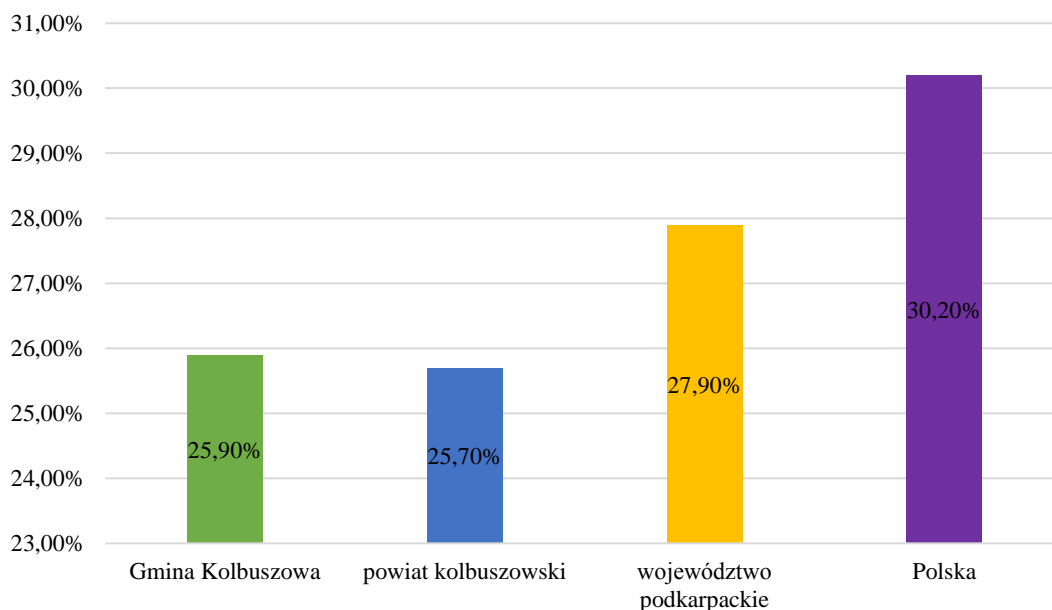
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w 2014 roku w Gminie Kolbuszowa wypada niekorzystnie w stosunku do średnich wartości dla powiatu kolbuszowskiego, jednak zdecydowanie lepiej niż średnia dla województwa podkarpackiego i kraju (wykres 3).

Wykres 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Kolbuszowa na lata 2013–2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3 Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie Kolbuszowa, powiecie kolbuszowskim, województwie podkarpackim i Polsce w 2014 roku

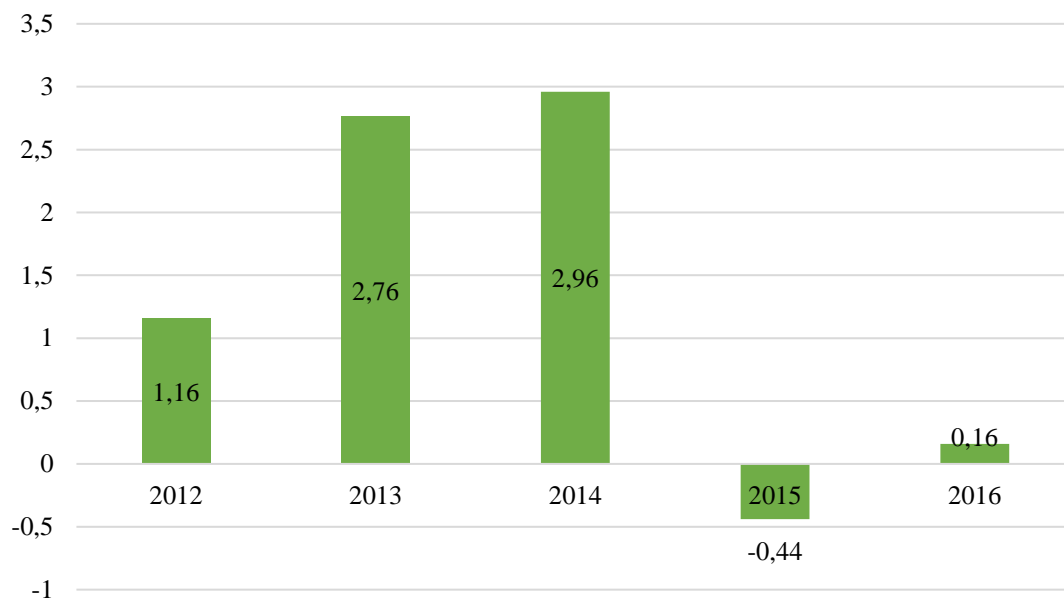
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny w Gminie Kolbuszowa w ciągu ostatnich 5 lat podlegał dynamicznym zmianom co zostało przedstawione na wykresie 4. Zgodnie z zawartymi w danych od 2012 roku przyrost naturalny na terenie gminy wzrastał do 2014 roku, po czym w roku 2015 nastąpił jego gwałtowny spadek i osiągnął ujemne wartości. Porównanie Gminy Kolbuszowa do jednostek administracyjnych wyższego rzędu w 2014 roku wypada korzystnie

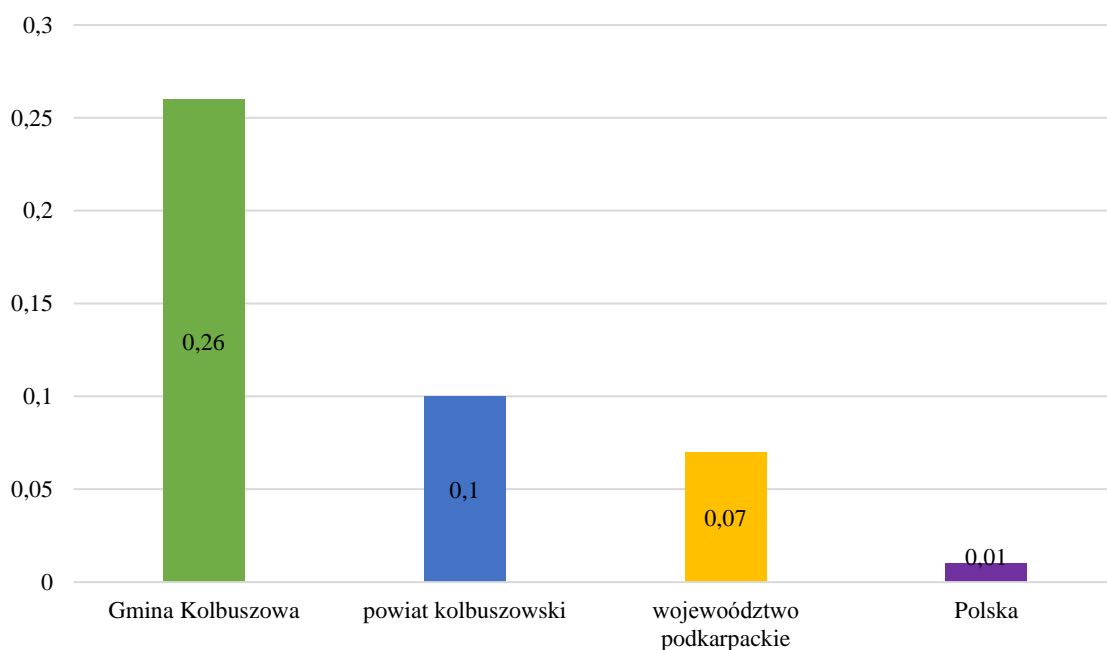
– Gmina Kolbuszowa miała najwyższy przyrost naturalny na tle średniej dla powiatu, województwa i kraju (wykres 5).

Wykres 4 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób na terenie Gminy Kolbuszowa w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

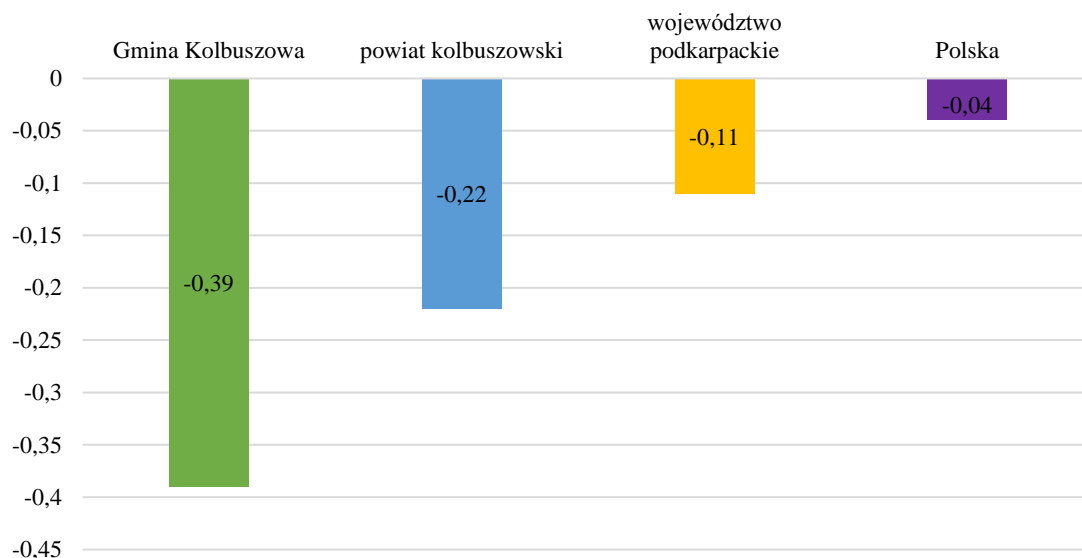
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie Kolbuszowa, powiecie kolbuszowskim, województwie podkarpackim i Polsce w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dynamika liczby ludności w gminie, kształtowana jest w głównej mierze przez ruchy migracyjne na pobyt stały. Saldo migracji, czyli różnica między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z obszaru Gminy Kolbuszowa w 2014 roku wskazuje na niekorzystną sytuację w porównaniu do średniej dla powiatu, województwa i kraju. Wysokie i ujemne saldo migracji wskazuje, że zdecydowanie więcej osób opuszcza teren gminy, głównie z powodów poprawy warunków życia. Mieszkańcy wyjeżdżają w poszukiwaniu lepszej pracy, w celu zwiększenia swoich dochodów, a tym samym poprawy warunków życia. Zjawisko to wskazuje na konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych, które w znacznym stopniu ograniczyłyby ilość osób opuszczających gminę (wykres 6).

Wykres 6 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla potrzeb delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kolbuszowa analizowano m.in. saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania oraz liczbę ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym według faktycznego miejsca zamieszkania, w porównaniu do średniej dla gminy, dane na 2014 rok (tabela 5).

Tabela 5 Wybrane wskaźniki w sferze społecznej poddane analizie

Sołectwa/osiedla	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania (2014 rok)	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania (2014 rok)
Bukowiec	-0,26	20,7
Domatków	-0,97	23,5

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

Huta Przedborska	-1,97	28,1
Kłapówka	-0,93	20,9
Kolbuszowa Dolna	0,13	24,8
Kolbuszowa Górna	0,18	28,8
Kupno	-0,06	27,1
Nowa Wieś	1,46	26,3
Osiedle I	-0,24	22,6
Osiedle II	-1,08	27,65
Osiedle III	-2,11	25,4
Przedbórz	0,97	31,29
Poręby Kupieńskie	-1,12	28,49
Świerczów	1,03	21,08
Werynia	0,06	26,95
Widółka	-0,21	25,32
Zarębki	-1,12	22,72
Średnia dla Gminy Kolbuszowa	-0,39	25,9

Źródło: Opracowanie własne

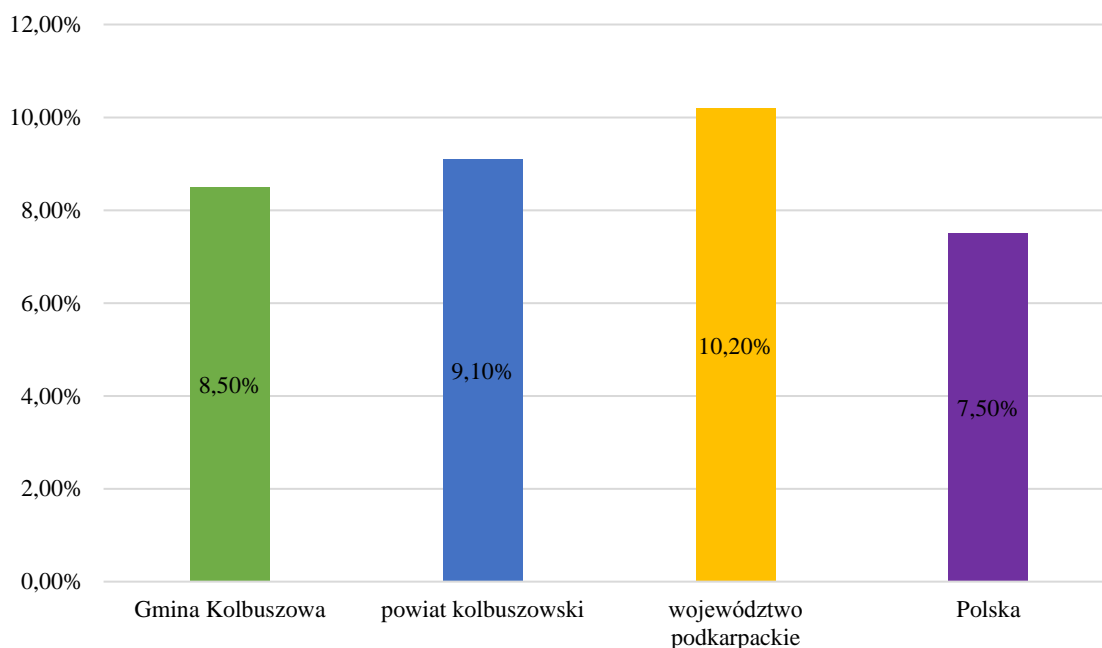
Z analizy ww. wskaźników wynika, że największe saldo migracji występuje na terenie sołectw: Domatków, Huta Przedborska, Kłapówka, Poręby Kupieńskie, Zarębki oraz Osiedle II oraz Osiedle III.

Najwięcej natomiast osób w wieku produkcyjnym w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym zidentyfikowano na terenie sołectw: Huta Przedborska, Kolbuszowa Górna, Kupno, Nowa Wieś, Przedbórz, Poręby Kupieńskie Werynia i Osiedle II.

Procesy związane z demografią, które w bezpośredni sposób wpływają na strukturę wiekową mieszkańców gminy, znajdują swoje odzwierciedlenia w sytuacji na rynku pracy. Bezrobocie jako kwestia społeczna – dotyczy dużych grup społecznych, zakłóca prawidłowy rozwój, wywołuje niepokój, jest źródłem depresji i napięć międzyludzkich. Najbardziej istotnym problemem związanym z występowaniem bezrobocia jest niedostosowanie umiejętności i kwalifikacji osób zamieszkujących dany obszar do aktualnych potrzeb rynku pracy.

W 2014 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Kolbuszowa był korzystny w porównaniu do średniej dla powiatu i województwa, jednak w dalszym ciągu odbiegał od średniej dla kraju (wykres 7).

Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania w 2014 roku

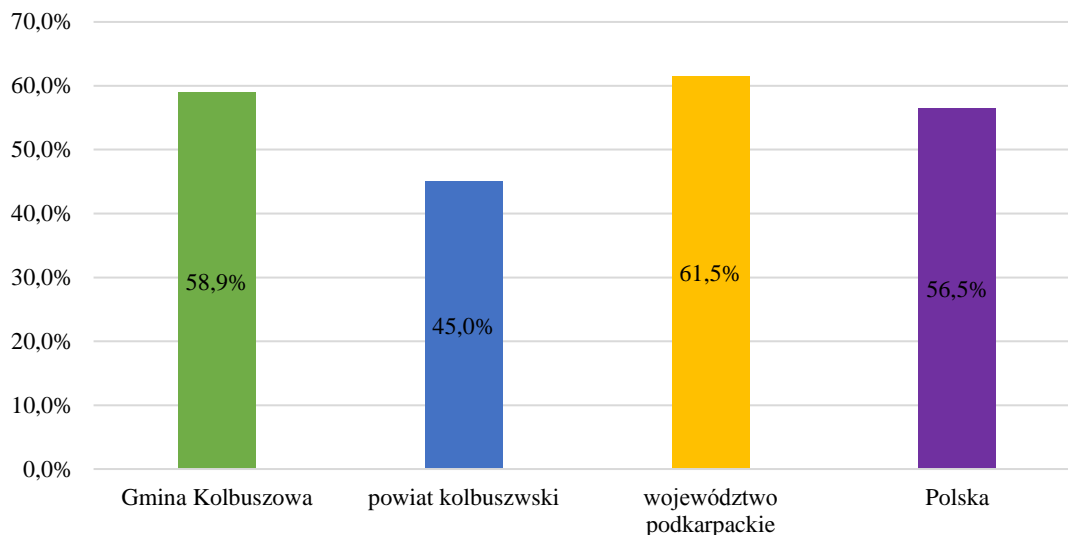
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie ma kluczowy wpływ na sferę ekonomiczną i psychospołeczną człowieka, zwłaszcza w przypadku sytuacji długookresowości. Początkowymi odczuwalnymi skutkami jest utrata źródła utrzymania, co jest związane z ubożeniem, a w dalszej kolejności problemami społecznymi, przemocą czy nawet z przestępczością. Może też prowadzić również do rozpadu rodziny czy przejmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji do dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy, zbadano również zjawisko długotrwałego bezrobocia za pomocą wskaźnika udziału osób długotrwanie bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem. Na koniec 2014 roku, udział ten w Gminie Kolbuszowa wyniósł 58,9% ten był zdecydowanie wyższy w porównaniu do średniej dla powiatu (45,0%) i kraju (56,5%), natomiast przyjmował bardziej korzystne wartości niż średnia dla województwa podkarpackiego (61,5%) (wykres 8). Sytuacja na lokalnym rynku pracy wskazuje na konieczność podjęcia niezbędnych działań mających na celu szeroką aktywizację mieszkańców dotkniętych bezrobociem (w szczególności długotrwanie) w celu wzrostu warunków i jakości życia osób pozostających w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. Potwierdzeniem tej sytuacji było przedstawienie ww. problemów przez interesariuszy rewitalizacji na spotkaniach w ramach partycypacji społecznej. Niekorzystna sytuacja na rynku pracy była poruszana na każdym spotkaniu, ponadto interesariusze rewitalizacji wskazywali, że z terenu gminy

wyjeżdża największa liczba osób młodych w poszukiwaniu atrakcyjnej pracy poza granicami gminy.

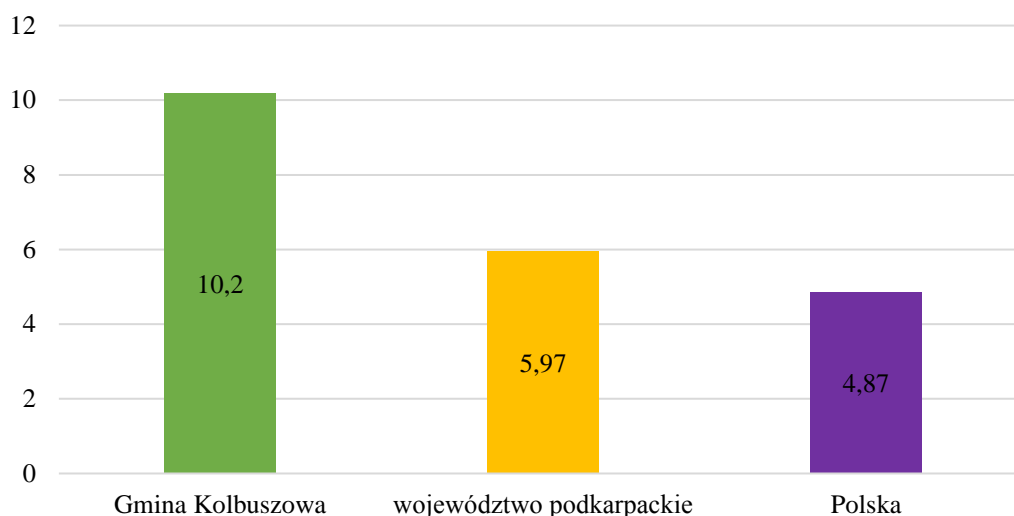
Wykres 8 Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kolbuszowa, powiatu kolbuszowskiego, województwa podkarpackiego i Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kryterium określającym poziom ubóstwa i skalę negatywnych zjawisk o charakterze społecznym jest wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób. Wartość wskaźnika dla Gminy Kolbuszowa wyniosła 10,2 i była zdecydowanie wyższa niż średnia dla województwa podkarpackiego wynosząca 5,97 oraz średnia dla kraju 4,87, co świadczy o negatywnej sytuacji na terenie gminy (wykres 9). Niezbędnym jest zatem podjęcie działań aktywizacyjnych dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kolbuszowa, województwa podkarpackiego i Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Negatywne zjawiska społeczne na terenie Gminy Kolbuszowa są zróżnicowane pod względem intensywności i przyczyn. Nie zmienia to jednak faktu, iż rozproszenie koncentracji problemów wpływa na poziom i jakość życia całej lokalnej społeczności, jak również osób korzystających z różnego rodzaju form usług i aktywności na tych terenach. Z zestawienia tabelarycznego danych wynika, że najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2014 roku było ubóstwo i niepełnosprawność (tabela 6).

Tabela 6 Liczba osób, którym przyznano świadczenie z danego powodu w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Powód korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej	Gmina Kolbuszowa
		Liczba osób, którym przyznano świadczenie z danego powodu na 100 mieszkańców
1.	ubóstwo	6,31
2.	niepełnosprawność	4,01
3.	długotrwała lub ciężka choroba	2,3
4.	alkoholizm	0,57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej

Ponadto analizie został poddany problem przemocy domowej, rozumiany jako umyślne działanie lub zaniechanie prawa lub dobra osobistego najbliższych oraz innych osób, narażając je na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, życia, naruszając ich godność, nietykalność

i powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym. Skale tego problemu zbadano za pomocą wskaźnika „Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” na 10 tys. mieszkańców”. Problemy na terenie poszczególnych sołectw i osiedli zdiagnozowano w miejscach, gdzie wartość była wyższa niż średnia dla gminy (tabela 7).

Tabela 7 Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska karta" na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku

Sołectwa/osiedla	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” na 10 tys. mieszkańców
Bukowiec	26,5
Domatków	9,7
Huta Przedborska	0,0
Kłapówka	93,5
Kolbuszowa Dolna	4,5
Kolbuszowa Górna	35,1
Kupno	19,1
Nowa Wieś	26,6
Osiedle I	3,4
Osiedle II	30,2
Osiedle III	33,4
Przedbórz	64,5
Poręby Kupieńskie	37,5
Świerczów	0,00
Werynia	32,5
Widelka	16,9
Zarębki	33,6
Średnia dla Gminy Kolbuszowa	23,7

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy wskaźnika wynika, że największy problem związany z przemocą w rodzinie występuje na terenie sołectw: Bukowiec, Kłapówka, Kolbuszowa Górna, Nowa Wieś, Przedbórz, Poręby Kupieńskie, Werynia, Zarębki oraz na Osiedlu II i Osiedlu III.

Zjawisko ubóstwa rozumiane jest jako uzyskiwanie dochodów poniżej ustawowego kryterium dochodowego, które oscyluje na granicy minimum egzystencji określonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych – w 2014 r. ustalone zostało na poziomie 544 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 457 zł dla osoby w rodzinie¹⁹. Jest ono wynikiem w szczególności bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby czy uzależnień. Ubóstwo należy do jednego z najpoważniejszych problemów społeczności. Skutki biedy nie dotyczą tylko osób nią doświadczonych, ale całe społeczeństwo – zwłaszcza

¹⁹ Strona internetowa Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-egzystencji-2, inf. z dnia 30.03.2017.

w sytuacji jej trwałości i znacznego zasięgu. Przyczynia się to do powstawania i rozszerzania niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji społecznej ubogich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych. Może mieć ono związek z bezrobociem (w tym długotrwałym), ale także wskazuje na brak kapitału społecznego, w tym umiejętności odnalezienia się na rynku pracy, a co za tym idzie – uzależnienia się części mieszkańców od pomocy społecznej i wyuczonej bezradności.

Warto również nadmienić, iż wpływ na rozmiar bezrobocia ma wiele czynników, głównie społecznych i gospodarczych. Bardzo często dane statystyczne w tym zakresie nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistej sytuacji. Wiąże się to na przykład z faktem, że część osób pracujących nielegalnie jest zarejestrowana jako bezrobotna celem osiągnięcia korzyści materialnych z systemu pomocy społecznej.

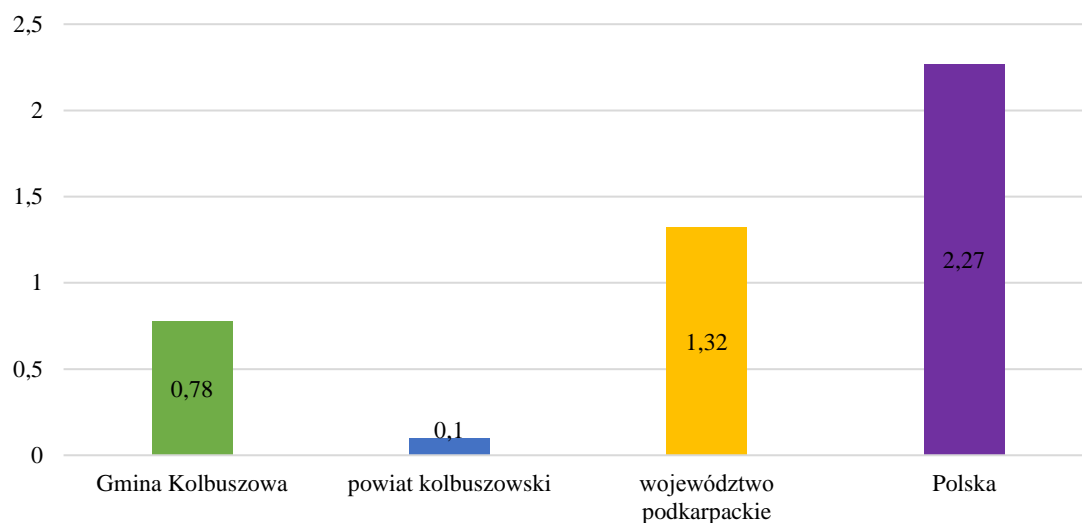
Negatywne zjawiska dotyczące lokalną społeczność związane z długotrwałą lub ciężką chorobą oraz niepełnosprawnością dezorganizują życie takiej osoby, a także jej bliskich, zaś jego natężenie nasila się z wiekiem. Może to całkowicie sparaliżować aktywności społeczną i zawodową, w wyniku czego wycofuje się ona z życia społecznego. Prowadzi to do ograniczeń w prawidłowym i samodzielnym funkcjonowaniu oraz wymaga wsparcia innych osób i instytucji. Zidentyfikowane na podobszarach rewitalizacji problemy społeczne są ze sobą ściśle powiązane, np. bezrobocie powoduje utratę środków na utrzymanie doprowadzając do ubóstwa, a jednocześnie pogłębia i nawarstwia inne problemy, takie jak wykluczenie społeczne bądź uzależnienia. W związku z tym bardzo często powodem przyznawania pomocy społecznej jest występowanie kilku przyczyn jednocześnie.

Zidentyfikowane zjawiska społeczne w Gminie Kolbuszowa prowadzą do społecznej degradacji wskazanych terenów, obniżenia poziomu i jakości życia mieszkańców, pogłębiającego się zjawiska marginalizacji, roszczeniowości oraz braku integracji i aktywności społeczno-gospodarczej lokalnej społeczności. Sytuacja ta wpływa również na poziom bezpieczeństwa mieszkańców.

Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego zbadano na podstawie liczby stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 roku. Wartość ta dla Gminy Kolbuszowa wyniosła 0,78, co wypada korzystnie na tle województwa podkarpackiego (1,32) oraz Polski (2,27), natomiast wypada niekorzystnie w porównaniu do średniej dla powiatu kolbuszowskiego (0,10) (wykres 10).

Wykres 10 Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 roku – porównanie Gminy Kolbuszowa, powiatu kolbuszowskiego województwa podkarpackiego i Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dla sfery społecznej wykonana została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie: trendów demograficznych, sytuacji na rynku pracy/bezrobocia, opieki społecznej, skali problemów społecznych, poziomu edukacji, stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, udziału w życiu publicznym oraz aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców.

Przyjęto metodę naturalnego podziału (tzw. „Jenks”), która opiera się o algorytmy takiego rozmieszczenia wartości zbioru danych w klasach, aby w każdej z klas zminimalizować średnią dewiację zbioru w grupie, maksymalizując w stosunku do innych grup. Innymi słowy, metoda ta dąży do zredukowania wariancji wewnątrz klasy, na rzecz maksymalizowania wariancji pomiędzy klasami. Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej zostały przedstawione w poszczególnych grupach: wysokie natężenie problemów (14–12), średnie natężenie problemów (11–9), niskie natężenie problemów (8–3).

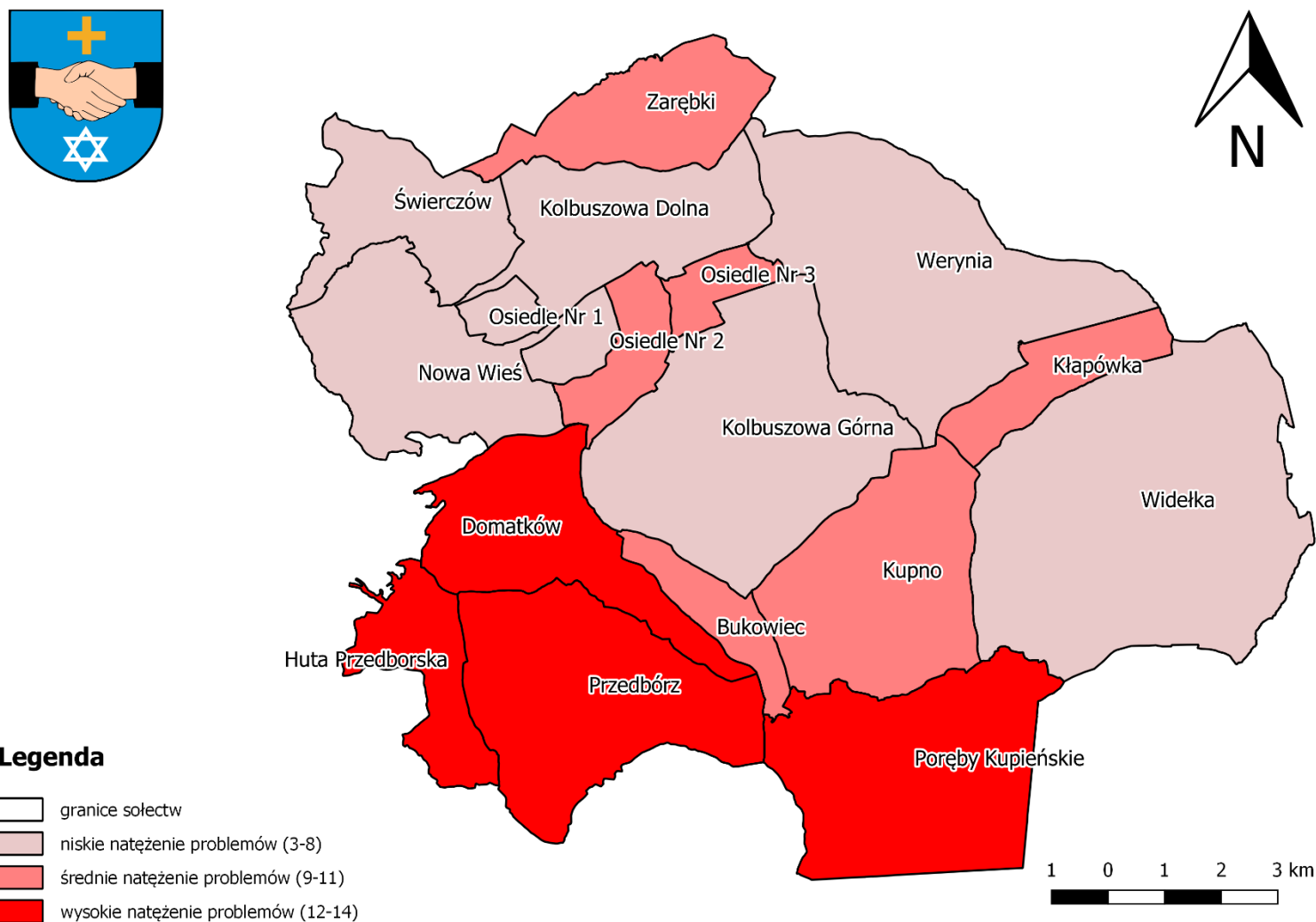
Po przeanalizowaniu zgromadzonych danych, które przedstawione są w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Kolbuszowa* można stwierdzić, że wysokie natężenie problemów zidentyfikowanych w sferze społecznej występuje w sołectwach: **Poręby Kupieńskie (14), Domatków (13), Przedbórz (12), Huta Przedborska (12), Bukowiec (11), Kupno (11), Osiedle III (11), Kłapówka (10), Osiedle II (9) oraz Zrębki (9).**

Analizie sfery społecznej zostało poddane 18 wskaźników, dla których zebrano dane z podziałem na sołectwa i osiedla gminy. Stan kryzysowy w sferze społecznej został

wyznaczony na podstawie zidentyfikowania co najmniej 9 wskaźników, dla których średnia wartość była niekorzystna w porównaniu do średniej dla Gminy Kolbuszowa, co oznacza że co najmniej dla połowy analizowanych wskaźników w tej sferze, zidentyfikowano stan kryzysowy dla poszczególnych jednostek pomocniczych gminy.

Poglądową koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach referencyjnych przedstawiono na mapie 3.

Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej, Powiatowego Urzędu Pracy w Kolbuszowej i Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej, Państwowej Komisji Wyborczej, Głównego Urzędu Statystycznego

3.2 Sfera gospodarcza

Zgodnie z pkt 2 w rozdziale 3 Wytucznych, obszar gminy może znajdować się w stanie kryzysowym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, w szczególności takich jak: „niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw”.

Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej mogą mieć bezpośredni wpływ na występowanie problemów w sferze społecznej. Ograniczona oferta miejsc pracy wysoki wskaźnik dotyczący bezrobocia, niekorzystne warunki do rozwoju przedsiębiorczości, mogą stanowić czynniki uzasadniające zjawisko pogłębiającego się bezrobocia, w tym bezrobocia długoterminowego i niski poziom dochodów mieszkańców.

W 2016 roku na terenie Gminy Kolbuszowa było zarejestrowanych 1 950 podmiotów gospodarczych. Analizowany obszar zajmuje pierwsze miejsce w powiecie pod względem zarejestrowanych działalności gospodarczych. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców został oszacowany na poziomie 7,85. Wartość dla analizowanej jednostki jest niższa od średniej wartości dla kraju oraz dla województwa podkarpackiego (tabela 8).

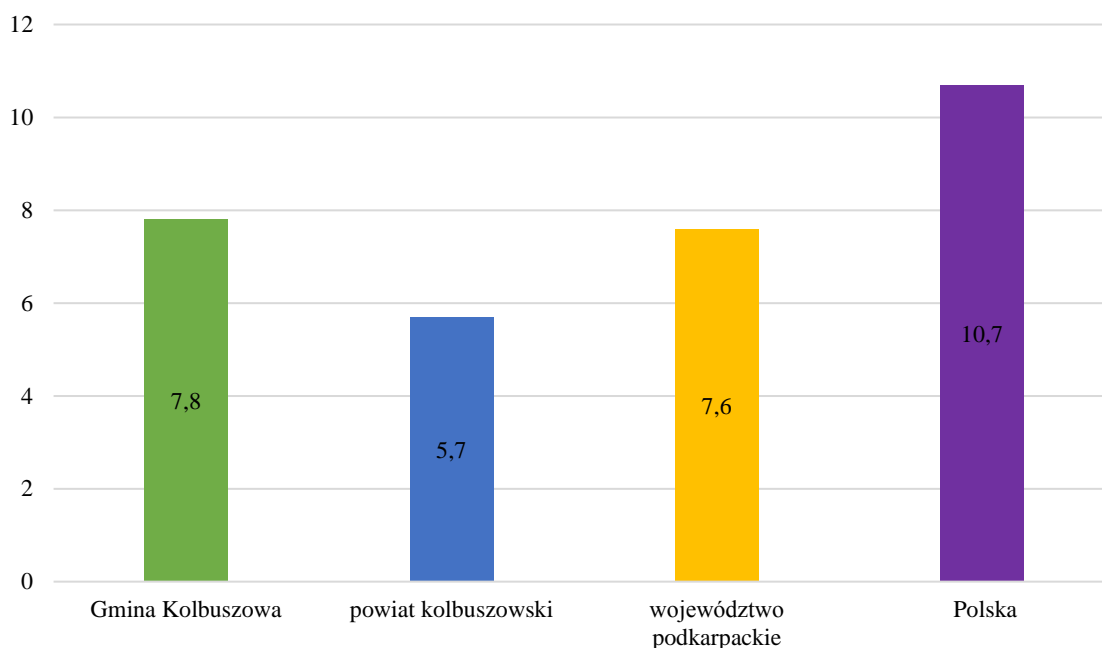
Tabela 8 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców – porównanie średniej dla Polski, województwa podkarpackiego, powiatu kolbuszowskiego, Gminy Kolbuszowa w 2016 roku

Jednostka administracyjna	Liczba ludności ogółem	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Polska	38 432 992	4 237 691	11,03
województwo podkarpackie	2 127 656	167 749	7,88
powiat kolbuszowski	62 472	3 722	5,96
Gmina Kolbuszowa	24 827	1 950	7,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W 2014 roku liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania wynosiła 7,8 i była to wartość bardziej korzystna niż średnia dla powiatu kolbuszowskiego i województwa podkarpackiego, natomiast w porównaniu do średniej dla Polski (wykres 11).

Wykres 11 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – OGÓLEM w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2016 roku liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych według klas wielkości została przedstawiona w tabeli 9. Zdecydowana większość działających gospodarstw należała do grupy mikro, zatrudniających do 9 pracowników. Są to przede wszystkim jednoosobowe działalności gospodarcze lub firmy rodzinne zatrudniające po kilka osób. Firmy te zazwyczaj w bardzo małym stopniu nastawione są na zatrudnianie nowych osób, z zewnątrz, w związku z czym mają niski udział w przeciwdziałaniu bezrobociu na terenie obszaru na którym się znajdują. Ponadto na terenie gminy działają też firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników, od 50 do 249 pracowników i trzy firmy, które zatrudniają ponad 250 pracowników. Pomimo małej ogólnej liczby w regionie ww. działalności gospodarczych, dają one dużo możliwości na pracę zawodową w określonych branżach. W tabeli 9 można jednak zauważyć, iż liczba większych przedsiębiorstw maleje, na rzecz wzrostu przedsiębiorstw jednoosobowych, które w małym stopniu przyczyniają się do spadku bezrobocia. Zdecydowana większość przedsiębiorstw zlokalizowana jest w Mieście Kolbuszowa, jednak przede wszystkim małe przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie gminy charakteryzują się małą stabilnością i odpornością na zmiany rynkowe a także małym stopniem rozwoju inwestycyjnego.

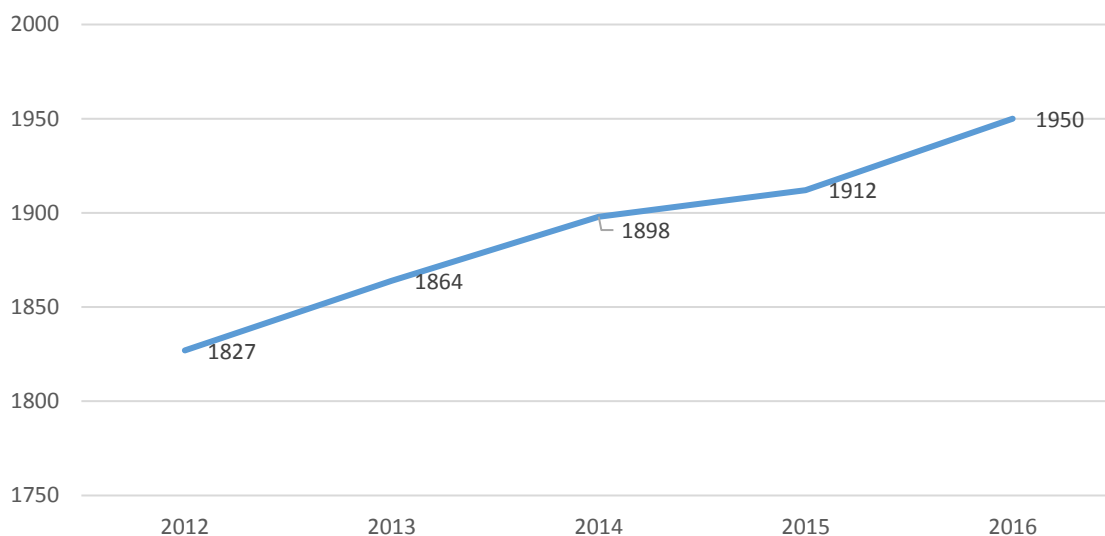
**Tabela 9 Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w Gminie Kolbuszowa
na lata 2012–2016**

Klasy wielkości podmiotów gospodarczych	2012	2013	2014	2015	2016
0–9	1 713	1 753	1 787	1 804	1 846
10–49	94	91	92	89	85
50–249	17	17	16	16	16
250 i więcej	3	3	3	3	3
Ogółem	1 827	1 864	1 898	1 912	1 950

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W 2016 roku na terenie Gminy Kolbuszowa zarejestrowanych było 1 950 działalności gospodarczych. Ich liczba od 2012 roku wzrosła o 123 działalności w stosunku do roku 2016 (wykres 12). W analizowanym roku otworzyło się 172 nowe podmioty, natomiast wyrejestrowanych zostało 127 działalności gospodarczych. Różnica między zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi działalnościami gospodarczymi jest dodatnia, jednak w stosunku do 2012 roku można zauważyć tendencję spadkową. W analizowanym okresie najmniej działalności zostało zarejestrowanych w 2015 roku, natomiast najwięcej działalności tym roku zostało również wyrejestrowanych (tabela 10). Tendencja spadkowa w różnicy między nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi działalnościami gospodarczymi, w dalszej perspektywie może być niekorzystna dla mieszkańców gminy. Wartości te wskazują na trudną sytuację, w szczególności małych, lokalnych firm i trudności z utrzymaniem działalności na lokalnym rynku. Na terenie gminy obiektów handlowych jest dużo, w szczególności w centrum miasta, jednak lokalni przedsiębiorcy są zmuszeni do zamykania swoich przede wszystkim małych i lokalnych punktów handlowych, poprzez powstawanie nowych sklepów wielkopowierzchniowych, znajdujących się coraz bliżej centrum miasta. Wskaźnik ten wskazuje na potrzebę prowadzenia rewitalizacji w centrum miasta i wspierania lokalnych przedsiębiorców.

Wykres 12 Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych na terenie Gminy Kolbuszowa na lata 2012–2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 10 Różnica między nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi działalnościami gospodarczymi

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016
Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze	162	175	174	151	172
Wyrejestrowane podmioty gospodarcze	112	126	130	144	127
Różnica	50	49	44	7	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Kolbuszowa w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest najwyższa z pośród wszystkich gmin powiatu kolbuszowskiego, natomiast niższa od wartości dla Polski i województwa podkarpackiego (tabela 11). W powiecie kolbuszowskim w 2014 roku z rejestru podmiotów gospodarczych zostało wyrejestrowanych 259 podmiotów gospodarczych, w tym 130 z terenu Gminy Kolbuszowa (tabela 11). Spośród wszystkich 6 gmin powiatu, wskazany obszar odnotował najwyższą liczbę zamkniętych działalności gospodarczych.

Tabela 11 Liczba podmiotów wyrejestrowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców na terenie Polski, województwa podkarpackiego powiatu kolbuszowskiego, Gminy Kolbuszowa i pozostałych gmin powiatu w 2014 roku

Jednostka administracyjna	Liczba ludności	Liczba wyrejestrowanych działalności	Liczba podmiotów wyrejestrowanych na 100 mieszkańców
Polska	38 483 957	304 687	0,79
województwo podkarpackie	2 128 483	11 500	0,54
powiat kolbuszowski	62 712	259	0,41

Kolbuszowa	24 960	130	0,52
Niwiska	6 049	21	0,35
Cmolas	8 107	29	0,36
Majdan Królewski	9 920	42	0,42
Dzikowiec	6 502	21	0,32
Raniżów	7 174	16	0,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wskaźnik podmiotów nowo rejestrowanych na 100 mieszkańców osiągnął poziom 0,68 firm (tabela 12). Korzystna sytuacja na tle powiatu jednak nie przekłada się na pozytywną zmianę na tle kraju czy województwa podkarpackiego, gdzie wskaźnik w porównaniu do tych jednostek administracyjnych wypada niekorzystnie. W związku z powyższym poziom rozwoju przedsiębiorczości oceniany jest na poziomie rozwijającym się poniżej średniej dla województwa i kraju. Wskazuje to na zróżnicowanie gminy w kwestiach rozwoju społeczno-gospodarczego.

Tabela 12 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców na terenie Polski, województwa podkarpackiego, powiatu kolbuszowskiego, Gminy Kolbuszowa i pozostałych gmin powiatu w 2014 roku

Jednostka administracyjna	Liczba ludności	Liczba nowo zarejestrowanych działalności	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców
Polska	38 483 957	357 351	0,93
województwo podkarpackie	2 128 483	14 900	0,70
powiat kolbuszowski	62 712	363	0,58
Kolbuszowa	24 960	174	0,68
Niwiska	6 049	30	0,50
Cmolas	8 107	41	0,51
Majdan Królewski	9 920	50	0,50
Dzikowiec	6 502	29	0,45
Raniżów	7 174	39	0,54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Najwięcej nowych podmiotów gospodarczych powstało z branży *pozostała działalność gospodarcza*. W tej gałęzi w 2014 roku było nowo zarejestrowanych 129 działalności gospodarczych co stanowi 58% działalności w skali powiatu kolbuszowskiego oraz 1% w skali województwa podkarpackiego. Kolejną branżą w której było zarejesrtowanych najwięcej działalności gospodarczych jest *przemysł i budownictwo* – 42 podmioty gospodarcze. Najmniej otwierane jest działalności z sektora *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo* – w 2014 roku założono jedynie 3 działalności gospodarcze w tym sektorze (tabela 13).

Tabela 13 Podmioty nowo zarejestrowane wg rodzaju działalności

Jednostka administracyjna	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	przemysł i budownictwo	pozostała działalność
Polska	357 351	4 222	81 403	271 726
województwo podkarpackie	14 900	252	3 795	10 853
powiat kolbuszowski	363	15	125	223
Kolbuszowa	174	3	42	129
Niwiska	30	3	14	13
Cmolas	41	3	19	19
Majdan Królewski	50	4	23	23
Dzikowiec	29	2	13	14
Raniżów	39	0	14	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Poziom przedsiębiorczości oceniony na podstawie wskaźnika przyrostu firm, w latach 2012–2014 najkorzystniej występuje na terenie sołectw: Bukowiec, Zarębki, Domatków. Najwięcej firm rejestrowanych było na terenie osiedli miejskich, jednak na tym obszarze również stosunkowo dużo było wyrejestrowanych działalności gospodarczych.

Ujemne saldo rejestrowanych i wyrejestrowywanych firm występuje na terenie sołectw: Kupno, Nowa Wieś, Przedbórz, Poręby Kupieńskie, Werynia oraz Osiedla III (tabela 14).

Tabela 14 Saldo rejestrowanych i wyrejestrowanych firm na rynku w latach 2012–2014

Osiedla/Sołectwa	Liczba mieszkańców	Podmioty wyrejestrowane w latach 2012– 2014	Podmioty zarejestrowane w latach 2012– 2014	Wskaźnik przyrostu firm	Wskaźnik przyrostu firm w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Bukowiec	383	7	10	3	0,78
Domatków	1042	10	13	3	0,29
Huta Przedborska	291	2	2	0	0,00
Kłapówka	215	2	2	0	0,00
Kolbuszowa Dolna	2232	30	35	5	0,22
Kolbuszowa Górna	2856	26	32	6	0,21
Kupno	1553	23	20	-3	-0,19
Nowa Wieś	780	13	5	-8	-1,03
Osiedle I	2882	56	60	4	0,14
Osiedle II	4519	108	109	1	0,02
Osiedle III	1715	39	38	-1	-0,06
Przedbórz	887	8	7	-1	-0,11
Poręby Kupieńskie	268	2	1	-1	-0,37
Świerczów	591	10	13	3	0,51
Werynia	1546	13	11	-2	-0,13
Widelka	2340	20	21	1	0,04
Zarębki	905	13	18	5	0,55

Źródło: dane własne UM w Kolbuszowej

Dla sfery gospodarczej wykonana została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Sytuację w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców na terenie Gminy Kolbuszowa zobrazowano przy pomocy wskaźników „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – ogółem”, „liczba zakończonych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 osób w wieku produkcyjnym”, „wskaźnik przyrostu firm na 100 mieszkańców”, „liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – ogółem”, „liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym”. Z danych przedstawionych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Kolbuszowa* wynika, że obszarami charakteryzującymi się największym natężeniem problemów w tej sferze są tereny obejmujące sołectwa: Huta Przedborska (4), Kupno (4), Przedbórz (4), Poręby Kupieńskie (4), Widełka (4), Werynia (4), Kolbuszowa Górna (3), Osiedle I (3).

3.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

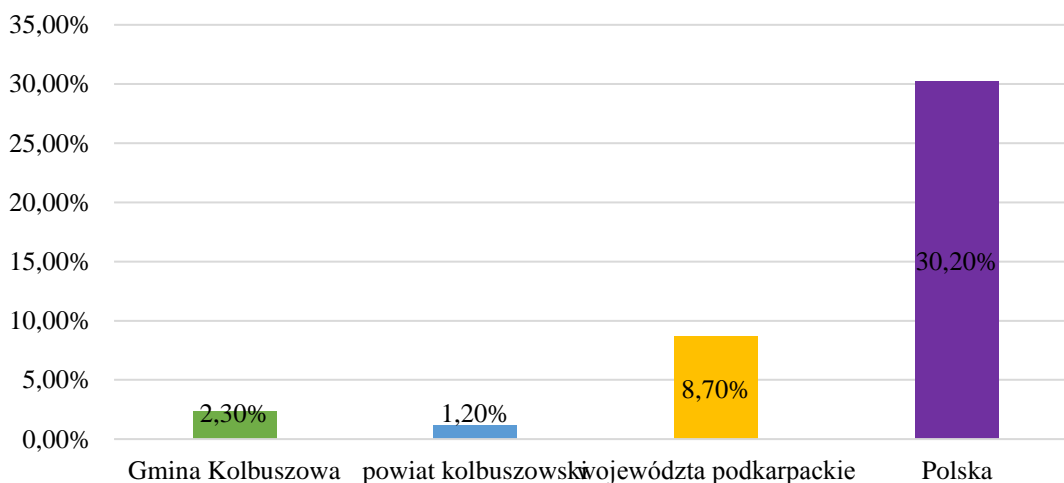
Według zapisów pkt 2 z rozdziału 3 Wytucznych, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych”.

Podstawowym dokumentem określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy jest *Zmiana Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kolbuszowa uchwalona Uchwałą nr XXXI/394/16 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 października 2018 r.*

Podstawowym wskaźnikiem obrazującym stan zaawansowania procesu planowania przestrzennego jest udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Obecnie na terenie Gminy Kolbuszowa obowiązują 35 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2016 roku udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wynosił 2,3%. Średnia dla powiatu kolbuszowskiego wynosiła 1,2%, natomiast średnia dla województwa podkarpackiego w 2016 roku wynosiła 8,7% a dla kraju 30,2%, co wskazuje, iż gmina Kolbuszowa charakteryzuje się względnie niskim stanem zaawansowania procesu planowania przestrzennego (wykres 13).

Wykres 13 Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w Gminie Kolbuszowa, powiecie kolbuszowskim, województwie podkarpackim i Polsce w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W skład Gminy Kolbuszowa wchodzi obszar miejski – Miasto Kolbuszowa, które podzielone jest na 3 jednostki pomocnicze (osiedla): Osiedle I, Osiedle II, Osiedle III oraz obszar wiejski, który podzielony jest na sołectwa: Bukowiec, Domatków, Huta Przedborska, Kłapówka, Kolbuszowa Dolna, Kolbuszowa Górna, Kupno, Nowa Wieś, Przedbórz, Poręby Kupieńskie, Świerczów, Werynia, Widełka, Zarębki.

Diagnozy obszaru gminy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej dokonano za pomocą porównania wartości wybranych wskaźników, mających istotny wpływ na dostępność do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych na terenie gminy charakteryzujących sferę przestrzenno-funkcjonalną ze średnią wartością dla całej Gminy Kolbuszowa. Do analizy przyjęto następujące wskaźniki: „powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 100 mieszkańców (dane dla 2017 r.)” oraz „udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem”.

Istotnym analizowanym wskaźnikiem degradacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest dostępność mieszkańców do stref rekreacyjno-wypoczynkowych, czy wymaganej infrastruktury rekreacyjnej, ogólnodostępnej. Podstawowa infrastruktura publiczna w obszarze rekreacji i wypoczynku warunkuje w sposób bezpośredni jakość życia mieszkańców obszaru. Dostępność do terenów rekreacyjnych warunkuje rozwój społeczno-gospodarczy danego obszaru, wskazuje tereny o wyższym potencjale do rozwoju, w szczególności w centrach miejscowości, które są terenami spełniającymi wiele funkcji. Sfery wypoczynku i rekreacji zapewniają miejsca do codziennego życia i prawidłowego funkcjonowania na ściśle określonym obszarze. Dostępność do terenów rekreacyjnych warunkuje również możliwość rozwoju potencjału turystycznego gminy, tworząc możliwość do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, a w konsekwencji tworzenia nowych miejsc pracy. O konkurencyjności gminy może również świadczyć dostępność do sfer rekreacyjno-wypoczynkowych, które tworzą parki, boiska, przestrzenie zielone, oraz inne strefy rekreacji i wypoczynku.

Tabela 15 Wskaźniki charakteryzujące sferę przestrzenno-funkcjonalną przyjęte do analizy

Sołectwa/osiedla	Powierzchnia terenów zagospodarowanych pod działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 100 mieszkańców (ha)	Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem (%)	Natężenie ruchu na głównych ciągach komunikacyjnych w poszczególnych sołectwach/osiedlach (SDR)
Bukowiec	0,04	46,2	624,0
Domatków	0,03	39,9	489,0
Huta Przedborska	0,04	39,1	210,0

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

Kłapówka	0,84	75,8	635,0
Kolbuszowa Dolna	0,11	45,1	3 757,0
Kolbuszowa Górna	0,00	29,2	12 118,0
Kupno	0,06	36,6	321,0
Nowa Wieś	0,05	35,3	3 110,0
Osiedle I	0,01	51,2	3 640,0
Osiedle II	0,65	92,14	5 842,0
Osiedle III	0,03	13,43	13 848,0
Przedbórz	0,12	45,12	879,0
Poręby Kupieńskie	0,34	41,67	515,0
Świerczów	0,10	52,11	1 540,0
Werynia	1,03	29,74	620,0
Widełka	0,02	32,59	616,0
Zarębki	0,11	56,83	1 890,0
Średnia dla Gminy Kolbuszowa	0,22	42,9	3 273,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych własnych UM w Kolbuszowej

Z analizy powyższych danych wynika, że największa powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową (...) przypadająca na 100 mieszkańców w 2017 roku, wyższa niż średnia dla całej gminy, występowała na obszarze sołectw: Kłapówka, Poręby Kupieńskie, Werynia oraz Osiedla II (tabela 15). Niemniej jednak istniejąca infrastruktura na terenie gminy, a w szczególności na terenie miasta wymaga wsparcia w zakresie jej przebudowy, rozbudowy, remontu oraz dalszego zagospodarowania w celu rozszerzenia oferty przemysłu czasu wolnego, a co za tym idzie wzrostu aktywności i integracji mieszkańców.

Najmniejszy udział budynków mieszkalnych, które mają dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem występował w 2014 roku na terenie sołectw: Domatków, Huta Przedborska, Kolbuszowa Górna, Kupno, Nowa Wieś, Poręby Kupieńskie, Werynia, Widełka oraz Osiedla III. Wartość tego wskaźnika obrazuje braku w infrastrukturze i spójnym zagospodarowaniu przestrzennym obszaru gminy. Niedostateczna jakość infrastruktury drogowej utrudnia mieszkańcom dostęp do podstawowych usług publicznych, w szczególności szkół, a także opieki medycznej. Niewystarczająca jakość dróg asfaltowych jest szczególnym utrudnieniem dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, które bez dostępu do odpowiednich warunków komunikacyjnych ulec mogą wykluczeniu społecznemu. Niezbędne są działania mające na celu zwiększenie funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej mieszkańców gminy poprzez rozbudowę i modernizację istniejącej sieci dróg, z uwzględnieniem potrzeb pieszych..

Największe natężenie ruchu występuje w miejscu głównych szlaków komunikacyjnych oraz w sołectwach/osiedlach w których zamieszkuje największa liczba mieszkańców. Z analizy wskaźnika wynika, iż największe średnie dobowe natężenie ruchu (SDR – średni dobowy ruch),

w porównaniu do średniej wartości dla całej Gminy Kolbuszowa, występowało na terenie sołectw: Kolbuszowa Dolna, Kolbuszowa Górna oraz Osiedla I, Osiedla II, Osiedla III.

Wysokie średnie dobowe natężenie ruchu w poszczególnych sołectwach i osiedlach przyczynia się do obniżenia jakości życia mieszkańców, zamieszkujących w bezpośrednim otoczeniu uczęszczanych dróg. W związku z dużą ilością przejeżdżających samochodów pojawiają się problemy związane z wysokim natężeniem hałasu, wzrastającymi wartościami dotyczącymi zanieczyszczenia środowiska, problemów ze znalezieniem wolnych miejsc parkingowych. W związku z powyższym należy prowadzić działania w ramach rewitalizacji, które poprawią komfort życia mieszkańców, przede wszystkim zamieszkujących centrum miasta, gdzie natężenie ruchu jest zdecydowanie najwyższe w porównaniu do średniej dla całej gminy.

Należy ponadto wskazać, iż tereny gminy charakteryzują się niebezpiecznym i niefunkcyjnym układem komunikacyjnym, który odznacza się brakami w postaci chodników, oświetlenia, oznakowania czy parkingów. Należy zatem podjąć działania mające na celu poprawę jakości ww. infrastruktury w celu poprawy bezpieczeństwa pieszych, jak również osób poruszających się pojazdami mechanicznymi (fotografie 1 i 2).

Fotografia 1 Parking przy Kolbuszowskim Inkubatorze Przedsiębiorczości

Źródło: powiat kolbuszowski

Fotografia 2 Parking przy Kolbuszowskim Inkubatorze Przedsiębiorczości

Źródło: Powiat kolbuszowski

Na podstawie zebranych danych, w podziale na przyjęte jednostki referencyjne Gminy Kolbuszowa, zawartych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Kolbuszowa* można stwierdzić, że najczęściej problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występuje w sołectwach: Kolbuszowa Górna (3), Osiedle III (3), Domatków (2), Huta Przedborska (2), Kolbuszowa Dolna (2), Kupno (2), Nowa Wieś (2), Widelka (2) oraz Osiedle I (2).

3.4 Sfera techniczna

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma znaczny wpływ na rozwój jednostki samorządu oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

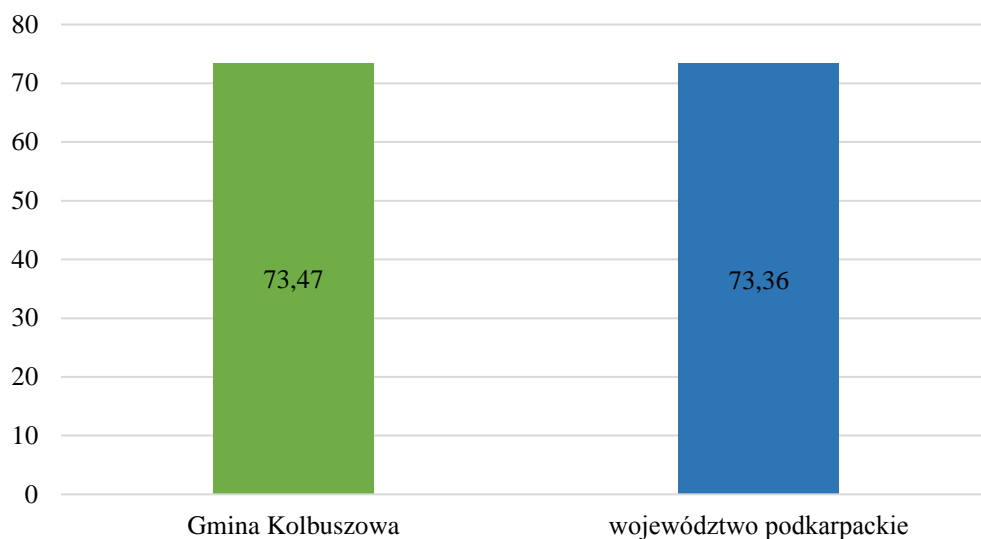
Zgodnie z pkt 2 z rozdziału 3 Wytycznych, o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą również wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska”.

Do zdiagnozowania występujących problemów w ww. sferze wybrano następujące wskaźniki: „liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych” oraz „udział zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków będących w stanie degradacji technicznej w liczbie wszystkich zabytków gminy wpisanych do rejestru zabytków”, których wartości w poszczególnych jednostkach referencyjnych porównano do średniej dla całej gminy.

Stan techniczny budynków oraz stopień ich efektywności energetycznej można określić za pomocą wskaźnika dotyczącego liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych w % w 2011 roku. Średnia wartość dla Gminy Kolbuszowa jest wyższa niż średnia dla województwa podkarpackiego (wykres 14). Analizowany wskaźnik w odniesieniu do całej gminy z podziałem na jednostki referencyjne, wskazuje iż największa liczba budynków wybudowanych przed 1989 roku znajduje się na terenie miasta Kolbuszowa (Osiedle I, Osiedle II, Osiedle III) oraz w sołectwach Przedbórz i Poręby Kupieńskie.

Wykres 14 Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych w % w 2011 roku – porównanie Gminy Kolbuszowa i województwa podkarpackiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych własnych UM w Kolbuszowej

Tabela 16 Wskaźniki służące przeprowadzeniu diagnozy w sferze technicznej na terenie Gminy Kolbuszowa

Sołectwa/osiedla	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych (2011 r.)	Udział zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków będących w stanie degradacji technicznej w liczbie wszystkich zabytków gminy wpisanych do rejestru zabytków (2014 r.)
Bukowiec	48,39	0,00
Domatków	54,75	0,00
Huta Przedborska	73,08	0,00
Kłapówka	72,29	0,00
Kolbuszowa Dolna	63,80	0,00
Kolbuszowa Górna	62,32	0,00
Kupno	71,15	0,00
Nowa Wieś	51,73	0,00
Osiedle I	98,16	0,00
Osiedle II	98,23	11,39
Osiedle III	97,94	0,00
Przedbórz	73,55	0,00
Poręby Kupieńskie	91,59	0,00
Świerczów	61,54	0,00
Werynia	65,85	33,33
Widelka	63,30	0,00
Zarębki	68,59	0,00
Średnia dla Gminy Kolbuszowa	73,47	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych własnych UM w Kolbuszowej

Biorąc pod uwagę dane zawarte w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Kolbuszowa* należy wskazać, że największa koncentracja problemów w sferze technicznej występuje na terenie Osiedla II (2 problemy).

3.5 Sfera środowiskowa

Zgodnie z pkt 2 z rozdziału 3 Wytucznych, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, a w szczególności „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi lub stanu środowiska”.

Sytuację w zakresie stanu środowiska zdiagnozowano na podstawie wskaźników: „ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest”, „ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca” „udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu (dane na 2017 r.)”, „odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej”, „odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej”, „położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi”. Wartości dla poszczególnych jednostek referencyjnych zostały przedstawione na mapie 4.

Gmina Kolbuszowa położona jest na terenie Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, którego łączna powierzchnia wynosi 49 706,00 ha. Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje fragment Płaskowyżu Kolbuszowskiego o krajobrazie rolniczo-leśnym. Występuje tam duża różnorodność środowisk – od piaszczystych wydm do bagien torfowisk i wód. Rosną tam bory sosnowe i mieszane, lasy mieszane, olsy, łągi, kwaśne łąki, szuwary oczeretowe, mannowe, zbiorowiska wydmowe, ziołoroślowe, trzęślicowe, łąki ostrożeńiowe i rajgrasowe. Na terenie gminy OChK obejmuje sołectwa: Bukowiec, Domatków, Huta Przedborska, Kolbuszowa Dolna, Nowa Wieś, Poręby Kupieńskie, Przedbórz, Świerczów.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się ponadto Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu. Łączna powierzchnia ww. OChK wynosi 24 276,00 ha. Na jego terenie znajdują się bory mieszane, fragmenty grądów i buczyna karpacka. W zagłębieniach spotyka się olsy i torfowiska wysokie, a nad potokami łągi i szuwary oczeretowo-trzcinowe. Z roślin chronionych występują m.in.: wawrzynek wilczełyko, widłak

jałowcowaty, spłaszczony, goździsty, rosiczka okrągłolistna, podkolan biały, cis pospolity, barwinek pospolity. Na terenie gminy OChK obejmuje sołectwa: Kłapówka, Werynia, Widełki.

Znaczny obszar gminy położony jest ponadto na obszarze Natura 2000 Puszcza Sandomierska (PLB180005) o łącznej powierzchni 129 115,59 ha. Obszar ten stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków – stwierdzono występowanie 43 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Obszar ten jest ponadto cenny z punktu widzenia liczebności bociana czarnego, bociana białego, ptaków drapieżnych i derkacza (powyżej 1% populacji polskiej). W przypadku kraski, podgorzałki i czapli białej obszar stanowi miejsce gniazdowania ponad 10% populacji gatunków w Polsce, jest więc jedną z kluczowych ostoi dla ich zachowania. Ponadto obszar jest miejscem licznego występowania w okresie lęgowym świergotka polnego, lelka, dudka, dzięciołów (średniego, czarnego, białoszyjnego, zielonosiwego i zielonego), gąsiorka, skowronka borowego, trzmielojada, jarzębatki, ortolana. Na terenie gminy obszar Natura 2000 Puszcza Sandomierska leży w granicach sołectw: Bukowiec, Domatków, Huta Przedborska, Kłapówka, Kolbuszowa Dolna, Kolbuszowa Górna, Kupno, Poręby Kupieńskie, Przedbórz, Werynia, Widełki, Zarębki.

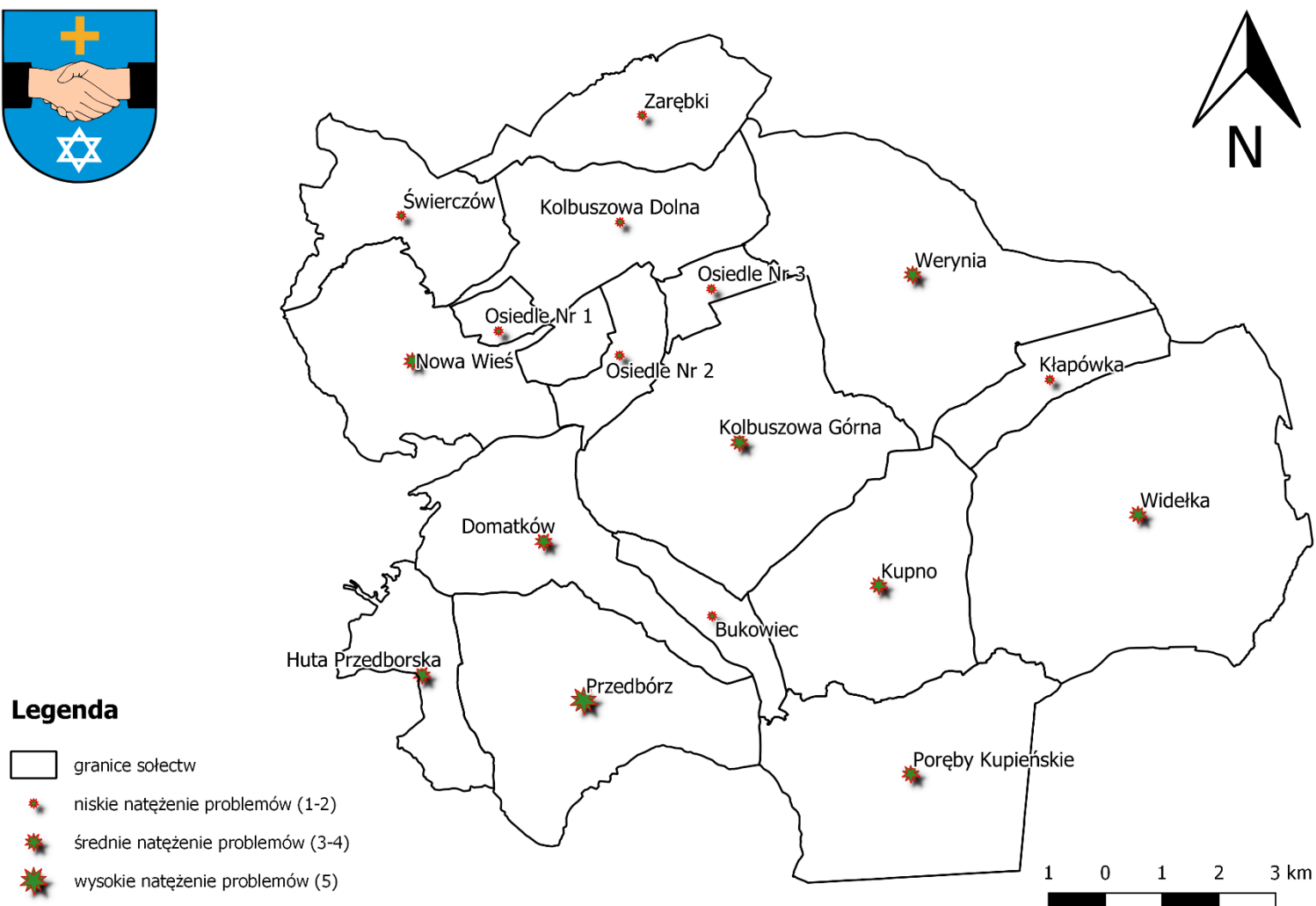
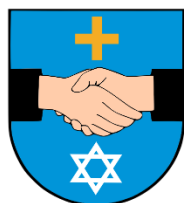
Na terenie sołectwa Poręby Kupieńskie znajduje się rezerwat przyrody Zabłocie o łącznej powierzchni 539,81 ha. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zbiorowisk roślinnych dawnej Puszczy Sandomierskiej, z licznie tu występującymi gatunkami roślin chronionych i rzadkich oraz ochrona stanowisk lęgowych rzadkich gatunków ornitofauny.

Na terenie gminy znajduje się ponadto 9 pomników przyrody oraz 3 użytki ekologiczne²⁰. W *Matrycy ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Kolbuszowa* nie brano pod uwagę obszarów chronionego krajobrazu oraz pomników przyrody oraz użytków ekologicznych przy diagnozowaniu problemów w sferze środowiskowej.

---

²⁰ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, crfop.gdos.gov.pl, inf. z dnia 12.06.2018 r.

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Z uwagi na brak szczegółowych danych zagregowanych do poziomu sołectw, diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, dotyczących oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim²¹. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2017* opracowana została w oparciu o wyniki pomiarów poziomów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu wykonanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. Pomiary przeprowadzone zostały na stacjach monitoringu powietrza, zlokalizowanych w województwie podkarpackim, działających w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Dodatkowo w ocenie jakości powietrza w województwie podkarpackim wykorzystano wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza wykonanego na poziomie krajowym na zlecenie GIOŚ przez firmę ATMOTERM S.A. Gmina Kolbuszowa leży na terenie strefy podkarpackiej.

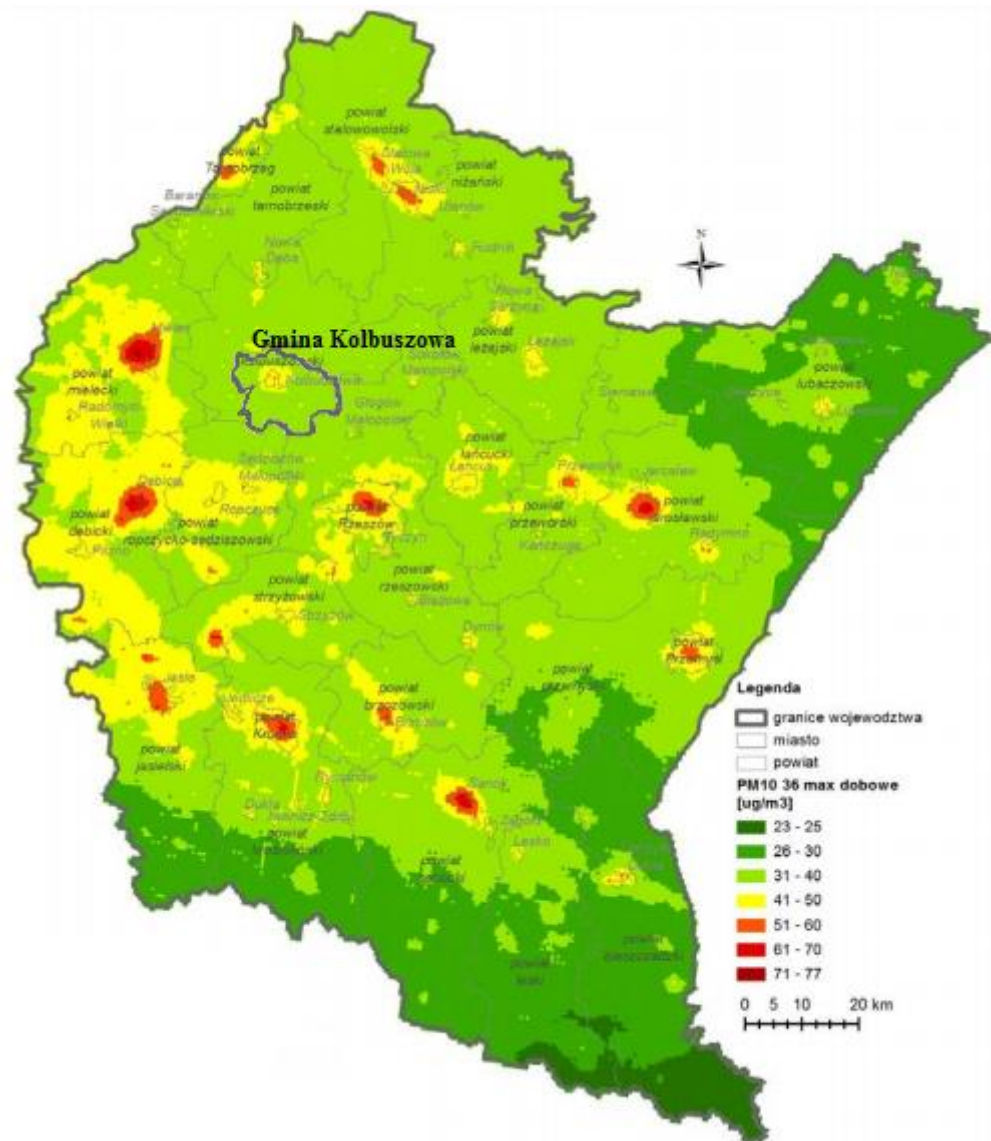
Na terenie Gminy Kolbuszowa odnotowano przekroczenia dopuszczalnych wartości dla: dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀, średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2.5} fazy II, średniorocznego poziomu docelowego B(a)P, poziomu celu długoterminowego dla ozonu,

Na mapie 5 przedstawiono wartość 36 max. ze stężeń dobowych pyłu PM₁₀ w województwie podkarpackim w 2017 r. Na mapie 6 zawarto natomiast rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5} – stężenia roczne na terenie województwa podkarpackiego w 2017 roku. Pomiary pyłu PM₁₀ wykazały przekroczenie dopuszczalnego stężenia dobowego PM₁₀, w tym na terenie Gminy Kolbuszowa. Strefa podkarpacka w zakresie tego parametru otrzymała klasę C. Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM_{2.5} ze stacji monitoringu powietrza oraz wyniki modelowania rozkładu stężeń średniorocznych PM_{2.5} za rok 2017 wykazały przekroczenie wartości dopuszczalnej ustalonej dla PM_{2.5} w powietrzu dla fazy II na obszarze województwa podkarpackiego, w tym na terenie Gminy Kolbuszowa. Strefa podkarpacka zakwalifikowana została do klasy C1. Ponadto strefa podkarpacka zakwalifikowana została do klasy C ze względu na wyniki pomiarów dla poziomu dopuszczalnego dla stężeń średniorocznych pyłu PM_{2.5} na terenie Krosna i Przemyśla. Niemniej jednak na terenie Gminy Kolbuszowa stężenie średnioroczne pyłu PM_{2.5} osiągnęło poziom 100% normy.

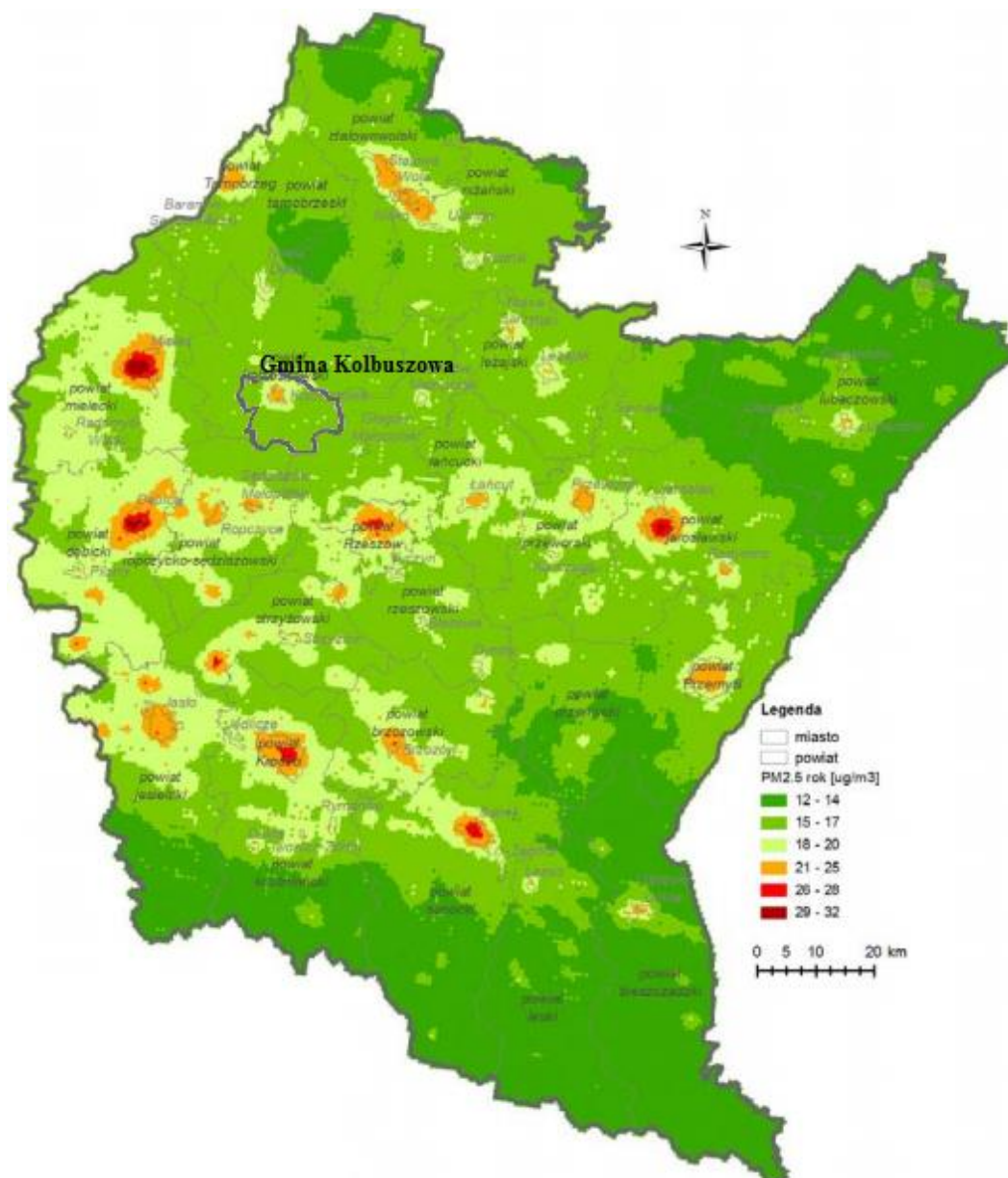
²¹ Strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, wios.rzeszow.pl, inf. z dnia 12.06.2018 r.

Mapa 5 Wartość 36 max. ze stężeń dobowych pyłu PM10 w województwie podkarpackim w 2017 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2017, wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2018/05/ocena-jakosci-powietrza-w-woj_podk_2017.pdf, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2018, s. 35

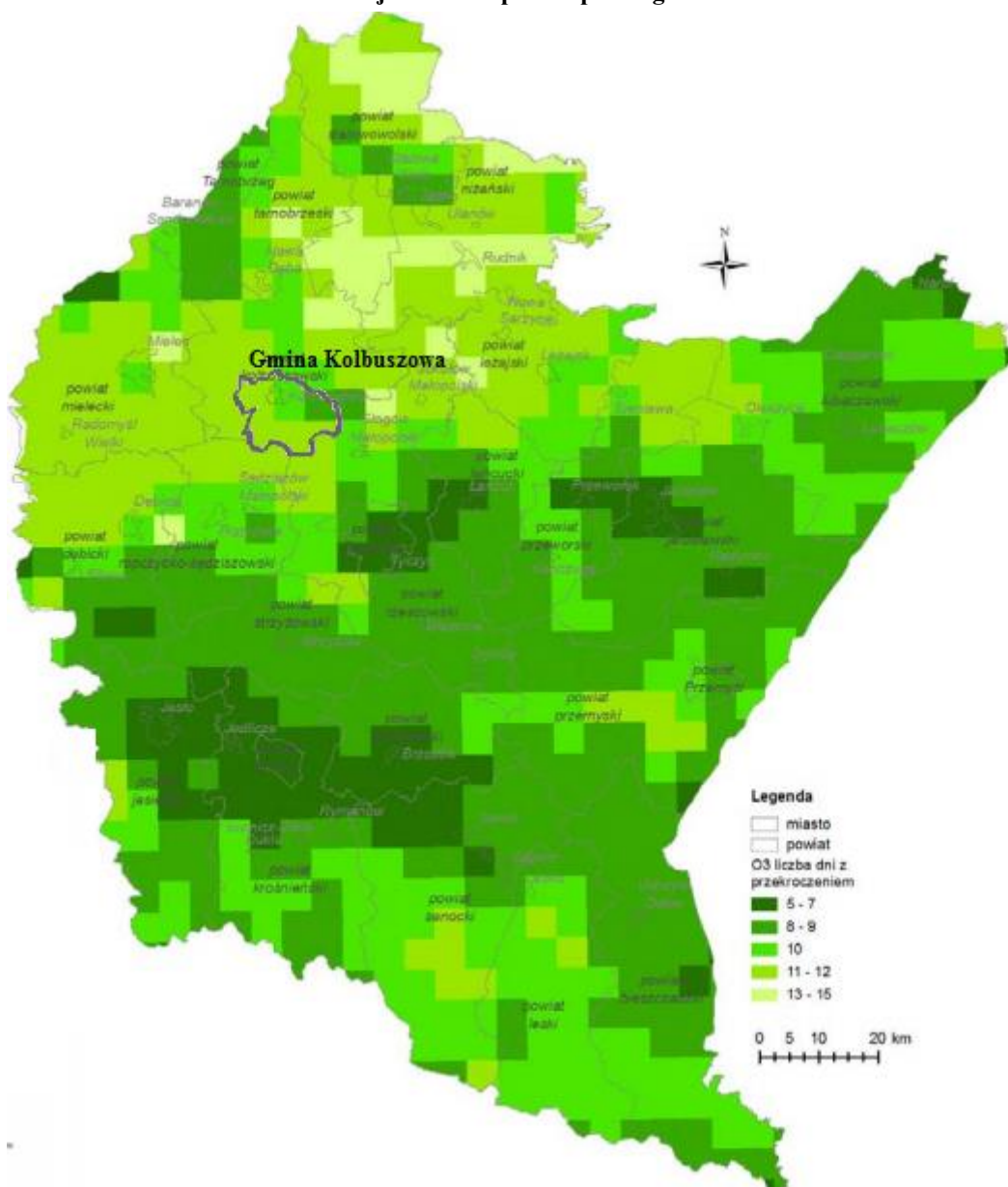
Mapa 6 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM2.5 w województwie podkarpackim w 2017 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2017*, wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2018/05/ocena-jakosci-powietrza-w-woj_podk_2017.pdf, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2018, s. 42

Na terenie Gminy Kolbuszowa w 2017 roku liczba dni, w których stężenie ozonu było większe niż $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wynosiła od 5 do 12 dni (mapa 7). W związku z tym niedotrzymany został poziom docelowy.

Mapa 7 Klasyfikacja stref pod względem kryterium ochrony zdrowia dla ozonu – cel długoterminowy
na terenie województwa podkarpackiego w 2017 roku

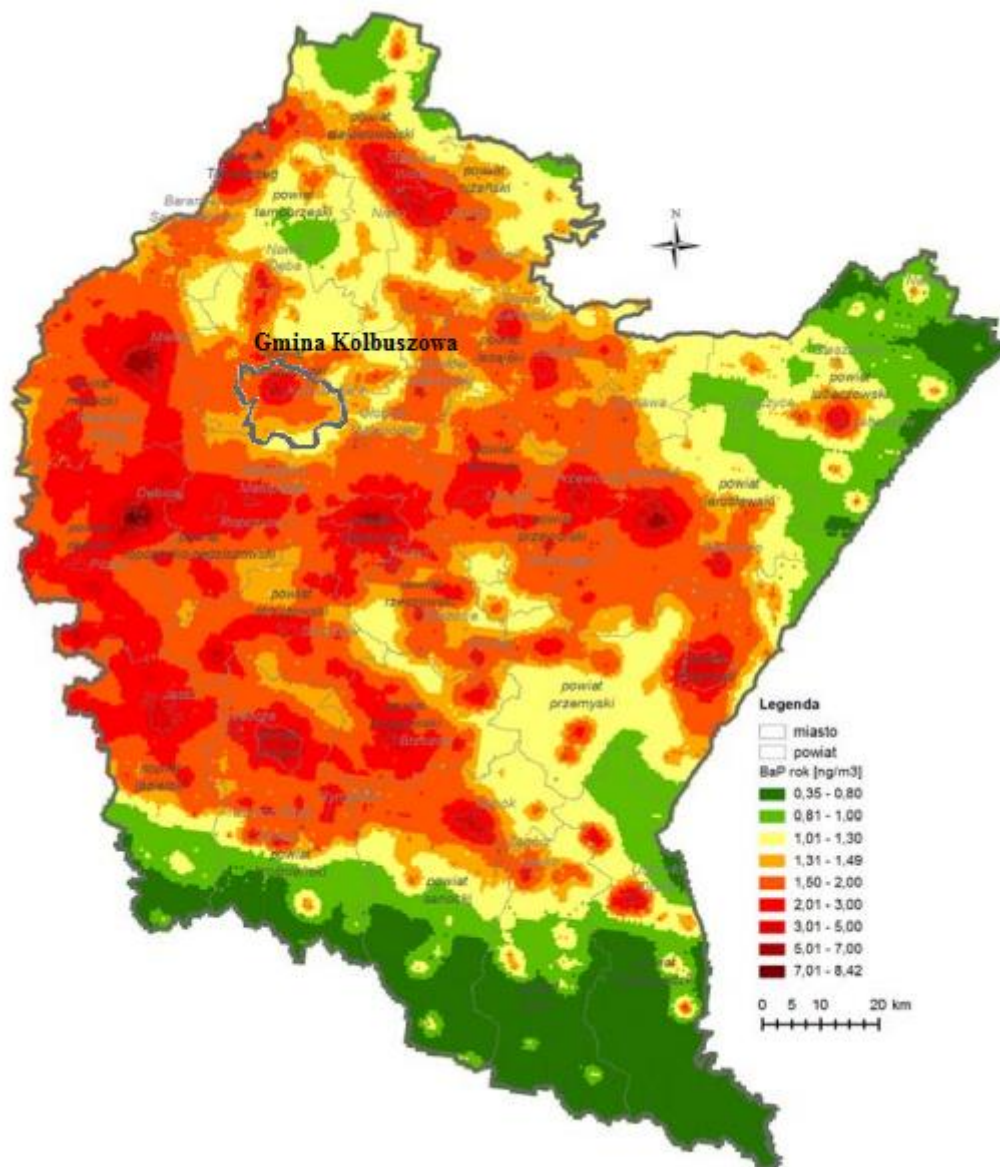

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2017, wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2018/05/ocena-jakosci-powietrza-w-woj_podk_2017.pdf, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2018, s. 62

Na terenie Gminy Kolbuszowa w 2017 roku zostały odnotowane przekroczenia poziomu docelowego B(a)P (mapa 8). Strefa podkarpacka zakwalifikowana została do klasy C, co oznacza, że na terenie województwa wystąpiło przekroczenie wartości docelowej ustalonej dla B(a)P w powietrzu.

Mapa 8 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w województwie podkarpackim w 2017 roku

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2017, wios.rzeszow.pl/wp-content/uploads/2018/05/ocena-jakosci-powietrza-w-woj_podk_2017.pdf, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2018, s. 57

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe, teren Gminy Kolbuszowa usytuowany jest korzystnie. Cały obszar gminy znajduje się poza terenami zagrożonymi wystąpieniem powodzi (mapa 9).

Mapa 9 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Kolbuszowa

Legenda

Obszar zagrożenia powodziowego

Prawdopodobieństwo wystąpienia
powodzi Q 0,2% raz na 500 lat

Scenariusz zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego

Scenariusz zniszczenia lub uszkodzenia
wału przeciwpowodziowego

Podkład

Granice administracyjne

— państwa

— województwa

— powiatu

Drogi

— krajowe i autostrady

— wojewódzkie

Główne rzeki

— < 150 km

— 151 - 300 km

— 301 - 700 km

— > 701 km

Pokrycie terenu

— wody powierzchniowe

— tereny zantropogenizowane

— tereny rolne

— lasy

Źródło: Opracowanie własne na psferodstawie Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (aktualnie Wody Polskie), kzgw.gov.pl

3.6 Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach

W związku z tym, że rewitalizacja ma wymiar terytorialny, ważne są te obszary gminy, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk i lokalnych potencjałów. Efektem przeprowadzonej diagnozy Gminy Kolbuszowa w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, w podziale na przyjęte jednostki referencyjne jest opracowana mapa pogładowa łącząca dane z różnych sfer. W ten sposób została wykonana rzetelna analiza jednoznacznie wskazująca, na których obszarach gminy nakładają się różnego rodzaju problemy.

Ważnym elementem diagnozy jest również określenie lokalnych potencjałów, które można wykorzystać do przewyciężenia stanu kryzysowego na danym obszarze. Bez takiego podejścia nie ma szans na powodzenie procesu rewitalizacji oraz trwałą realną poprawę jakości i warunków życia społeczności lokalnej. Zidentyfikowane potencjały lokalne w podziale na sołectwa Gminy Kolbuszowa (jednostki referencyjne) zawarte zostały w tabeli 17.

Tabela 17 Potencjały lokalne w podziale na jednostki referencyjne na terenie Gminy Kolbuszowa

Lp.	Nazwa sołectwa	Zidentyfikowane potencjały lokalne
1.	Bukowiec	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tereny o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. 2. Wolne tereny pod rozwój budownictwa mieszkaniowego. 3. Zintegrowana społeczność wiejska.
2.	Domatków	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zintegrowana społeczność wiejska. 2. Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowo-komunikacyjna – położenie przy drodze wojewódzkiej nr 987 Kolbuszowa – Sędziszów Małopolski). 3. Park etnograficzny.
3.	Huta Przedborska	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeka Tuszyma, posiadająca na całej swojej długości wiele ciekawych miejsc dla amatorów wędkowania. 2. Duży kompleks leśny. 3. Tereny o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych.
4.	Kłapówka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tereny o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. 2. Duży potencjał turystyczny. 3. Wolne tereny pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.
5.	Kolbuszowa Dolna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwinięta infrastruktura sportowa. 2. Liczne zakłady usługowo-handlowe i produkcyjne. 3. Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowo-komunikacyjna – położenie przy drodze krajowej nr 9 Radom–Rzeszów).
6.	Kolbuszowa Górna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowo-komunikacyjna – lokalizacja przy drodze krajowej nr 9 Radom–Rzeszów 2. Prężnie działające organizacje: Zespół Ludowy Górniacy, Zespół Pieśni i Tańca Górna, Koło Gospodyń Wiejskich, Klub Tenisa Stołowego Spartakus, Ochotnicza Straż Pożarna. 3. Na terenie wsi działa wielu artystów ludowych, którzy zajmują się malarstwem, meblarstwem artystycznym, rzeźbiarstwem, kowalstwem.
7.	Kupno	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowo-komunikacyjna – położenie przy drodze krajowej nr 9 Radom–Rzeszów.

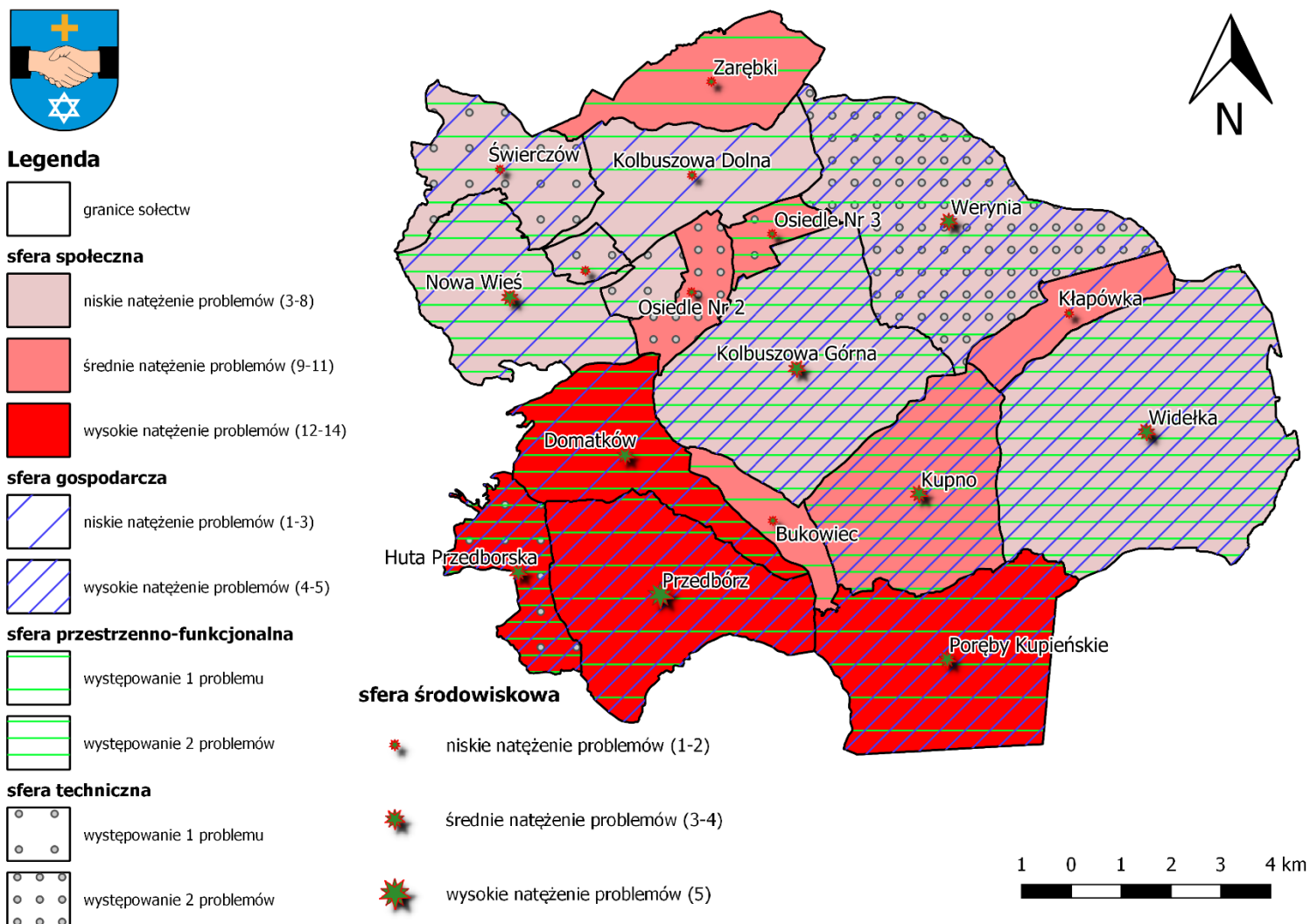
*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Zintegrowana społeczność wiejska. 3. Tereny o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych.
8.	Nowa Wieś	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zintegrowana społeczność wiejska. 2. Czyste powietrze, piękne krajobrazy, lasy, ścieżka przyrodniczo-edukacyjna „Białkówka”. 3. Niewielka odległość od zaplecza turystycznego (hotel, stadion, ośrodek sportowo-rekreacyjny).
9.	Osiedle I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wolne tereny pod rozwój budownictwa mieszkaniowego. 2. Wolne tereny pod rozwój działalności gospodarczej. 3. Dobrze rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna.
10.	Osiedle II	<ol style="list-style-type: none"> 1. Centrum aktywności i integracji społecznej – Rynek. 2. Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej – Skansen, miejsce kultywowania lokalnej tradycji. 3. Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa – trzy pełnowymiarowe boiska trawiaste do piłki nożnej, 400-metrowa bieżnia lekkoatletyczna, boisko do siatkówki plażowej, szatnie sportowe z natryskami, sauna i solanka. 4. Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna. 5. Centrum społeczno-gospodarcze całej gminy. 6. Lokalizacja przedsiębiorstw z różnych sektorów gospodarczych. 7. Łatwy dostęp do zróżnicowanych usług.
11.	Osiedle III	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kolbuszowska Podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO – Park Mielec. 2. Dobrze rozwinięta infrastruktura transportowo-komunikacyjna – położenie przy drodze krajowej nr 9 Radom–Rzeszów, stacja kolejowa na terenie osiedla. 3. Obszar o dużym dostępie do obiektów administracji publicznej. 4. Centrum społeczno-gospodarcze całej gminy.
12.	Przedbórz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korzystne położenie pod względem komunikacyjnym – dostęp do drogi wojewódzkiej nr 987 prowadzącej do autostrady A4. 2. Dobre tradycje kulturowe. 3. Tereny o szczególnych walorach przyrodniczych.
13.	Poręby Kupieńskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pejzaż wsi urozmaicają rozległe stawy wodne, które służą mieszkańcom w celach rekreacyjnych. 2. Rezerwat Ornitologiczny „Zabłocie”, który oprócz części lasu obejmuje duży kompleks śródleśnych stawów rybnych, założonych w okresie międzywojennym, obejmujących ponad 100 hektarów. 3. Prężnie działająca Ochotnicza Straż Pożarna i Koło Gospodyń Wiejskich.
14.	Świerczów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasoby leśne i kompleksy leśne, rzeki, zbiorniki wodne. 2. Prężnie działające organizacje społeczne: KGW, OSP, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świerczów. 3. Ścieżka edukacyjno-przyrodnicza „Świerczówka”.
15.	Werynia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tereny rekreacyjne – stawy. 2. Zagroda jeździecka. 3. Tereny o szczególnych walorach przyrodniczych.
16.	Widelka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa – położenie przy drodze krajowej nr 9 Radom–Rzeszów. 2. Dobrze rozwinięta infrastruktura kolejowa – stacja kolejowa na terenie sołectwa. 3. Duża aktywność Rady Sołectkiej, Koła Gospodyń Wiejskich, Kapeli „Widelanie”.
17.	Zarębki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tereny o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. 2. Wolne tereny pod rozwój budownictwa mieszkaniowego. 3. Zintegrowana społeczność wiejska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Kartograficzne przedstawienie wyników diagnozy (metoda kartogramu) w poszczególnych sferach na terenie jednostek referencyjnych Gminy Kolbuszowa oraz nakładanie się koncentracji zjawisk kryzysowych prezentuje mapa 10. Stanowi ona podstawę i uzasadnienie do wyznaczania obszaru zdegradowanego, a następnie skoncentrowania działań na określonym obszarze rewitalizacji w Gminie Kolbuszowa.

Mapa 10 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa – wskaźnik syntetyczny

Źródło: Opracowanie własne

4. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z pkt 3 z rozdziału 3 Wytycznych, *obszar zdegradowany* to „obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów”.

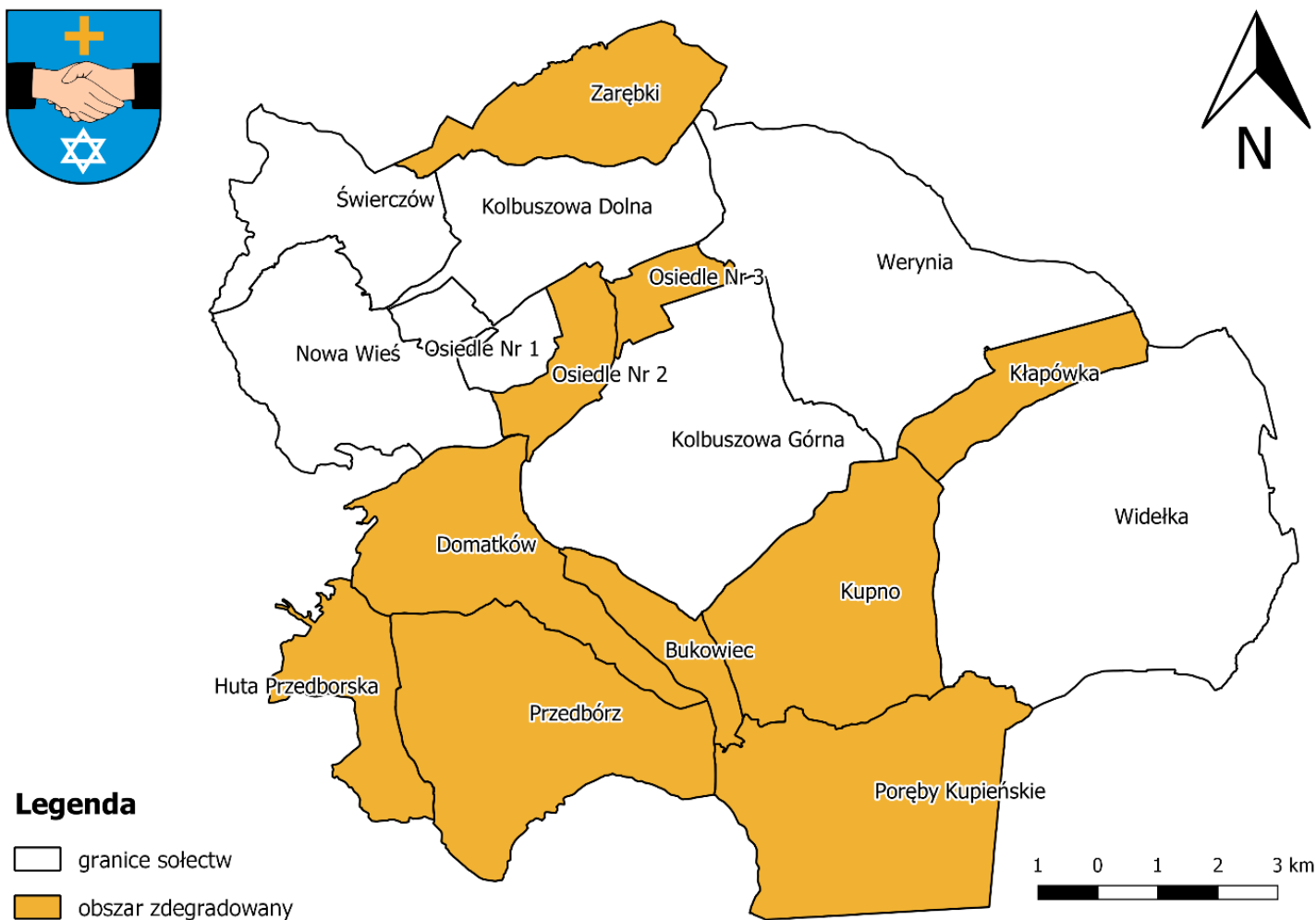
Na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźników z podziałem na poszczególne sołectwa i osiedla Gminy Kolbuszowa, wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się przynajmniej 9 problemami w sferze społecznej + min. 3 negatywnymi zjawiskami w innych sferach.

Analizie sfery społecznej zostało poddane 18 wskaźników, dla których zebrano dane z podziałem na sołectwa i osiedla gminy. Stan kryzysowy w sferze społecznej został wyznaczony na podstawie zidentyfikowania co najmniej 9 wskaźników, dla których średnia wartość była niekorzystna w porównaniu do średniej dla Gminy Kolbuszowa, co oznacza, że co najmniej dla połowy analizowanych wskaźników w tej sferze, zidentyfikowano stan kryzysowy dla poszczególnych jednostek pomocniczych gminy. Ponadto w wyznaczonych sołectwach/osiedlach zidentyfikowano co najmniej 3 negatywne zjawiska w pozostałych sferach.

Zgodnie z przedstawionymi założeniami obszar zdegradowany na terenie Gminy Kolbuszowa obejmuje jednostki: **Poręby Kupieńskie** (14 problemów społecznych + 9 problemów w pozostałych sferach), **Domatków** (13 problemów społecznych + 8 problemów w pozostałych sferach), **Przedbórz** (12 problemów społecznych + 11 problemów w pozostałych sferach), **Huta Przedborska** (12 problemów społecznych + 9 problemów w pozostałych sferach), **Bukowiec** (11 problemów społecznych + 5 problemów w pozostałych sferach), **Kupno** (11 problemów społecznych + 10 problemów w pozostałych sferach), **Osiedle III** (11 problemów społecznych + 7 problemów w pozostałych sferach), **Kłapówka** (10 problemów społecznych + 4 problemy w pozostałych sferach), **Osiedle II** (9 problemów społecznych + 6 problemów w pozostałych sferach) oraz **Zarębki** (9 problemów społecznych + 5 problemów w pozostałych sferach).

Wskazany obszar zdegradowany zajmuje 75,44 km², co stanowi 44,16% powierzchni gminy i w 2017 roku był zamieszkiwany przez 11 778 osób, tj. 47,10% ogółu mieszkańców gminy. Granice obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Kolbuszowa przedstawia mapa 11.

Mapa 11 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z pkt 4 z rozdziału 3 Wytycznych, *obszar rewitalizacji* to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (...), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy”.

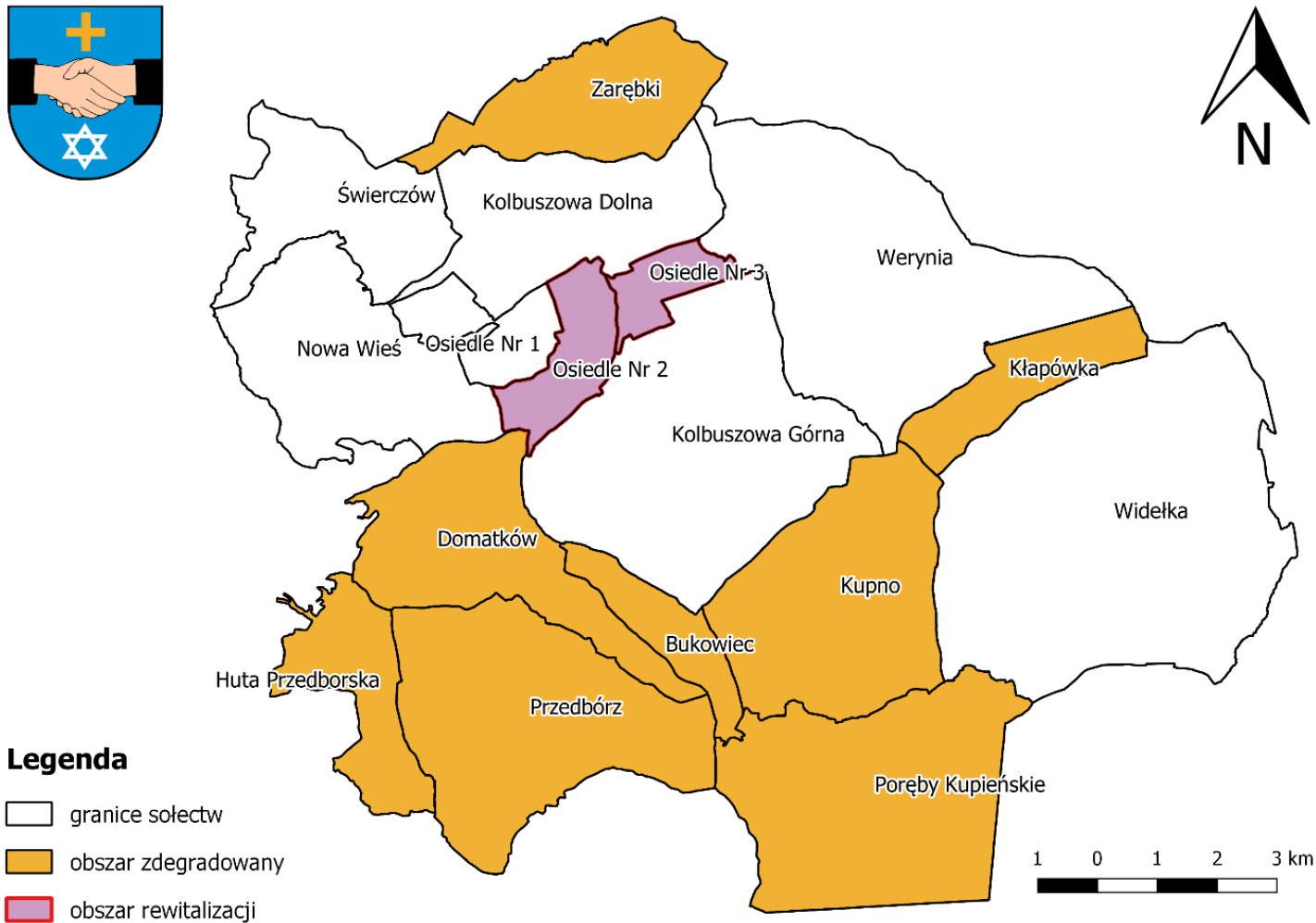
Na podstawie ww. zapisów Wytycznych wyznaczony został obszar, na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk przede wszystkim w sferze społecznej a ponadto przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego wyznaczono obszar rewitalizacji, który obejmuje zamieszkałe tereny jednostek pomocniczych: Osiedle II i Osiedle III.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 2,97 km² (1,74% powierzchni ogółem gminy) i w 2017 roku był zamieszkały przez 6 234 mieszkańców (24,93% ludności ogółem gminy), więc nie przekracza limitów określonych w pkt 4 w rozdziale 3 Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020.

Poglądową lokalizację obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawia mapa 12, natomiast poglądowy przebieg granic obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa zaznaczono na mapie 13.

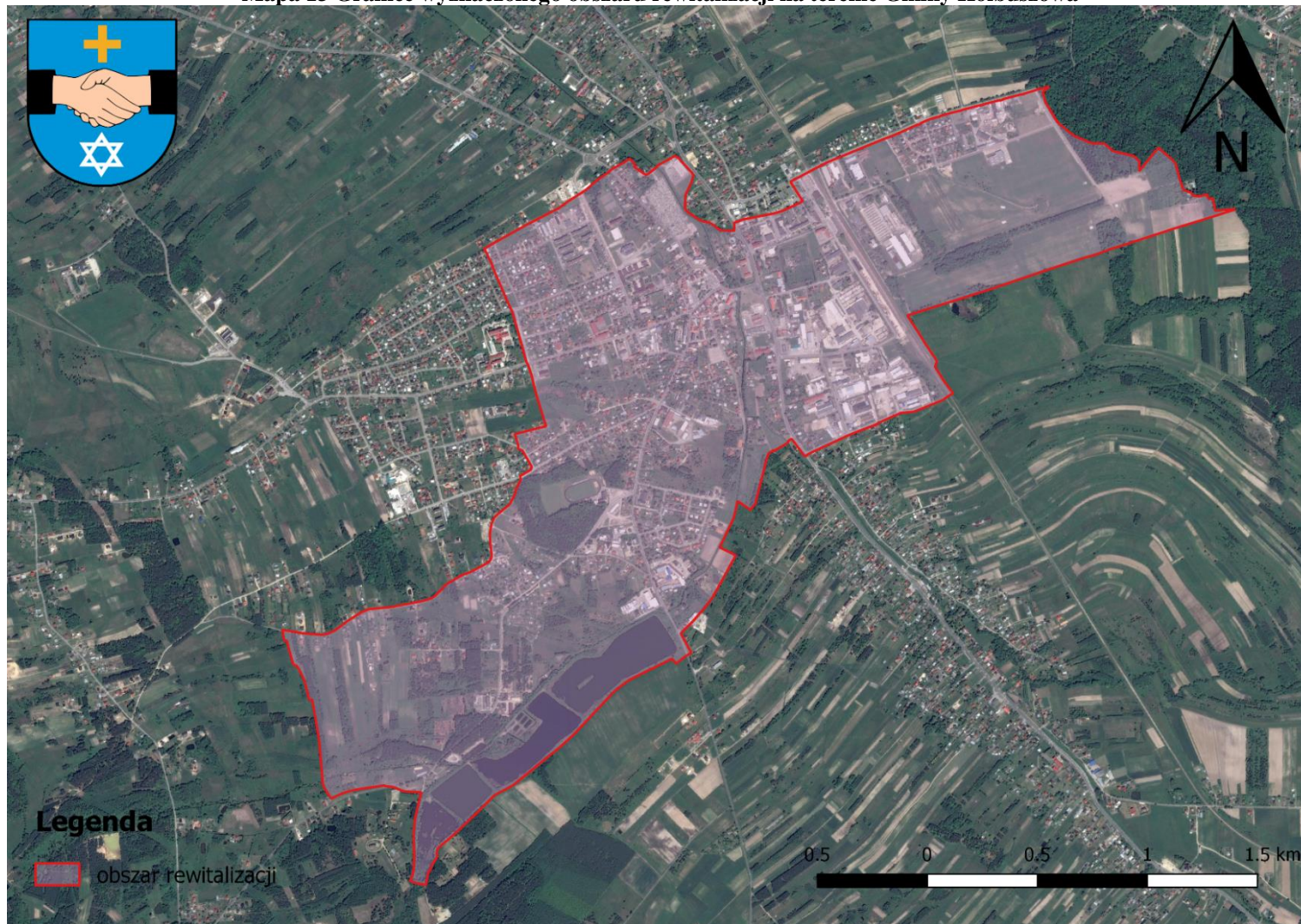
Mapa 12 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego i Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa

Mapa 13 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [google.com/maps](https://www.google.com/maps)

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej a ponadto w sferach przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej. Potwierdza to analiza ilościowa (wskaźnikowa) zamieszczona w tabeli 18 i na mapach 14–17 oraz analiza jakościowa (opisowa) zawarta w tabeli 19.

**Tabela 18 Analiza ilościowa wybranych wskaźników obszaru rewitalizacji Gminy Kolbuszowa
(dane za 2014 rok)**

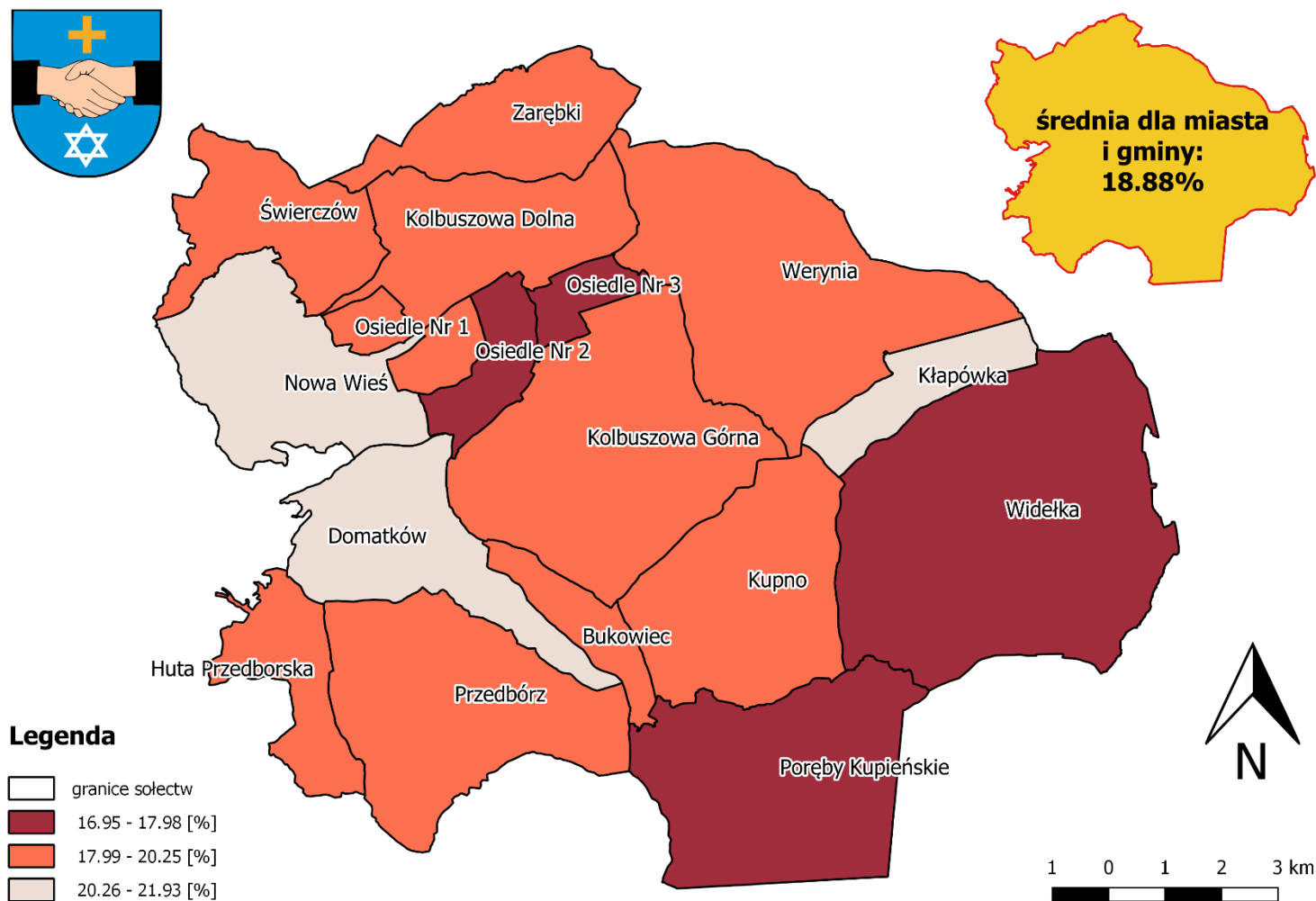
Nazwa wskaźnika	Jedn.	Obszar rewitalizacji (Osiedle II)	Obszar rewitalizacji (Osiedle III)	Średnia dla gminy
Sfera społeczna				
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	16,95	17,12	18,88
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	17,99	16,79	16,71
Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	%	27,65	25,40	25,9
Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	-	0,19	0,17	0,29
Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-	-1,08	-2,11	-0,39
Mediana wieku	lat	37	37	36
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	%	7,5	8,5	8,5
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	6,67	10,56	10,20
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	1,8	2,6	2,3
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	0,58	0,50	0,57
Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta" na 10 tys. mieszkańców	szt.	30,23	33,35	23,7
Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	1,25	1,50	0,78
Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	%	48,59	42,91	47,52
Sfera gospodarcza				
Liczba zakończonych działalności gospodarczych na 1 000 osób w wieku produkcyjnym	szt.	11,62	10,93	7,98
Wskaźnik przyrostu firm w przeliczeniu na 100 mieszkańców	szt.	0,02	-0,06	0,05
Sfera przestrzenno-funkcjonalna				
Powierzchnia terenów zagospodarowanych na działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną przypadająca na 100 mieszkańców (dane dla 2017 r.)	ha	0,65 (2017 r.)	0,03 (2017 r.)	0,22 (2017 r.)

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	%	92,14	13,43	42,9
Sfera techniczna				
Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych (2011 r.)	%	98,23 (2011 r.)	97,94 (2011 r.)	73,36 (2011 r.)
Udział zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków będących w stanie degradacji technicznej w liczbie tych zabytków w gminie ogółem	%	11,39	0,00	0,00
Sfera środowiskowa				
Ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca	tona	0,004	0,005	0,008

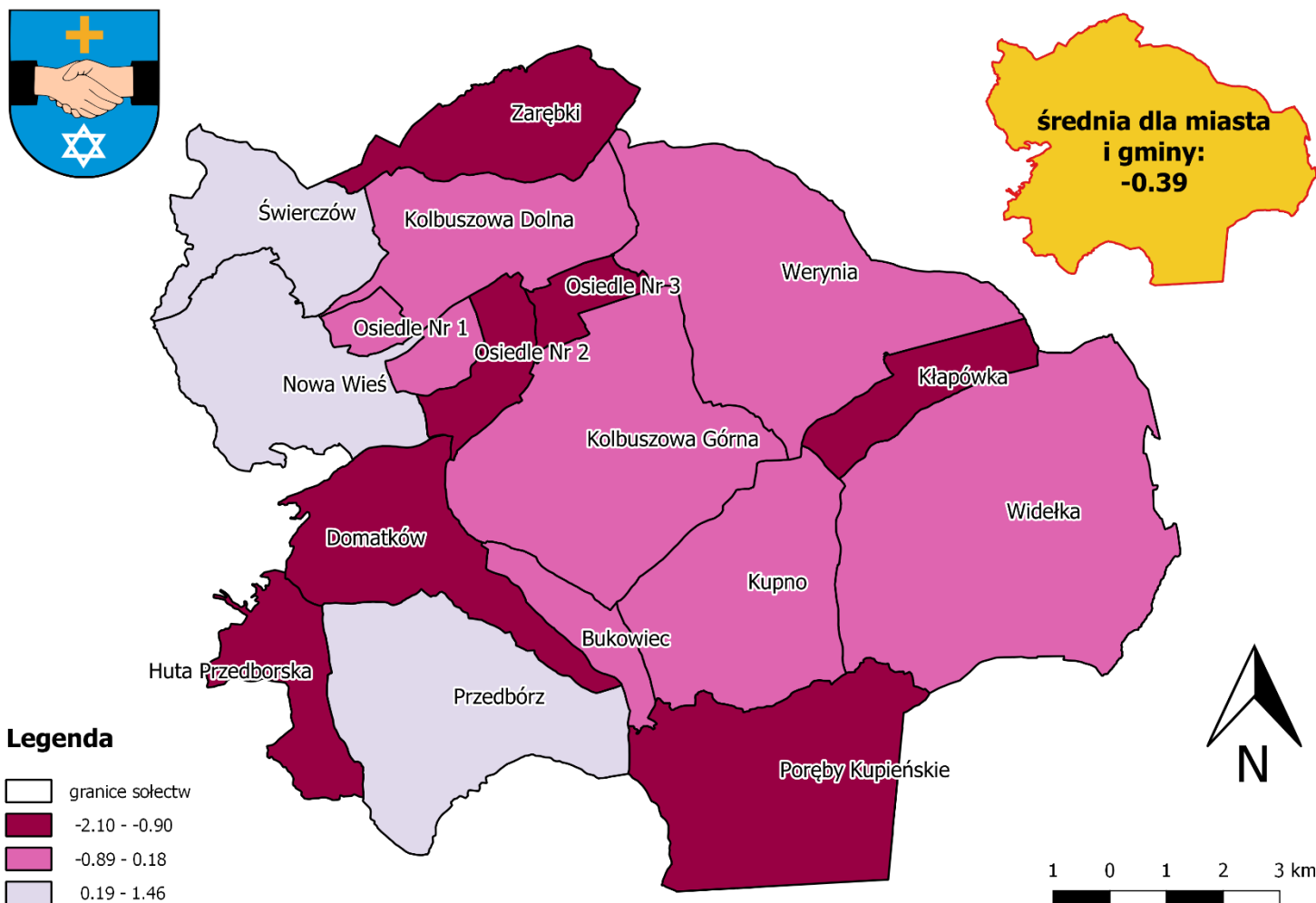
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 14 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa

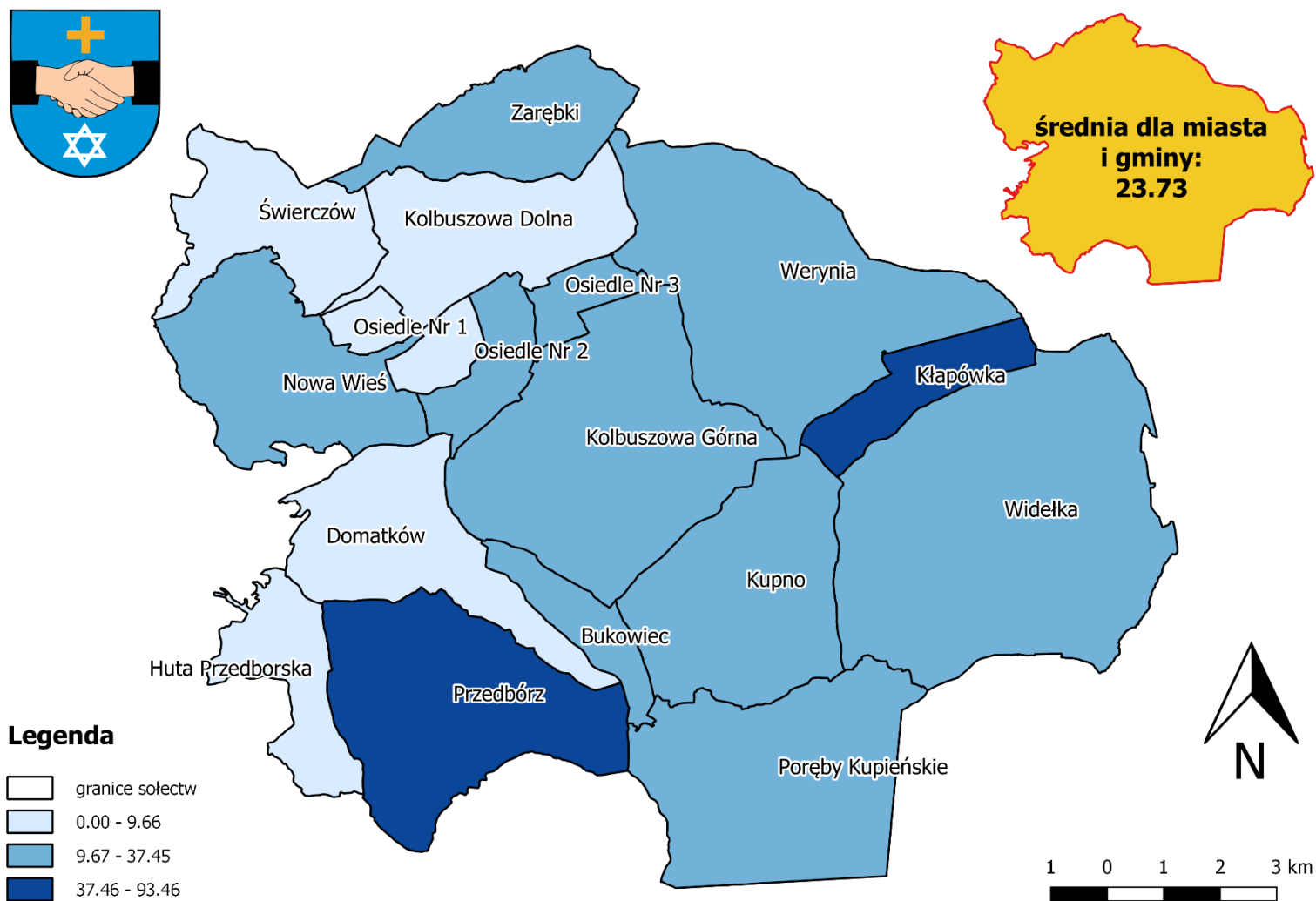
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 15 Rozkład wartości wskaźnika „Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 16 Rozkład wartości wskaźnika „liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta" na 10 tys. mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych
na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „Ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej

Sfera	Charakterystyka negatywnych zjawisk
Spoleczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duża liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”. 2. Wyuczona bezradność, dziedziczenie biedy. 3. Niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych i możliwości spędzania wolnego czasu. 4. Brak integracji społecznej. 5. Niekorzystna struktura wieku mieszkańców obszaru rewitalizacji (liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym wypadająca niekorzystnie w porównaniu do średniej dla gminy). 6. Starzejące się społeczeństwo oraz niski przyrost naturalny. 7. Wyższe niż średnia dla gminy i województwa saldo migracji. 8. Duża przestępczość. 9. Dewastacje mienia publicznego. 10. Zakłócanie porządku publicznego.
Gospodarcza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak miejsc dostosowanych do prowadzenia działalności gospodarczej. 2. Brak kompleksowego systemu wspierania aktywności gospodarczej mieszkańców. 3. Małe zróżnicowanie oferty usług i handlu w centrum sołectwa.
Przestrzenno-funkcjonalna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabytki nieruchome będące w stanie degradacji. 2. Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych. 3. Niedostateczna ilość chodników i brak wydzielonych ścieżek rowerowych. 4. Niewystarczający i częściowo będący w złym stanie technicznym system oświetlenia ulicznego. 5. Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych i starszych w przestrzeniach publicznych i budynkach użyteczności publicznej.
Techniczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska efektywność energetyczna i degradacja techniczna części budynków. 2. Mała ilość nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania.
Środowiskowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska świadomość społeczna w zakresie ekologii. 2. Mniejsza ilość unieszkodliwionego azbestu w porównaniu do średniej dla gminy. 3. Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu, średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM2.5 fazy II oraz dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu PM10. 4. Niedostateczne wykorzystanie alternatywnych źródeł energii.

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 „wymagane jest wskazanie, że wyznaczony zgodnie z Wytycznymi Ministra obszar rewitalizacji charakteryzuje się także minimum 4 wymienionymi wskaźnikami (maksymalnie po 1 z każdej kategorii), dla których wartości oszacowane dla tego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego”. Wskaźniki, dla których wartości dla obszaru rewitalizacji są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego przedstawiono w tabeli 21, zamieszczonej w **Podrozdziale 4. Szczegółowa**

diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych, niniejszego dokumentu.

*Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014–2020*²² wykazuje, że słabymi stronami gminy są m.in.: ograniczona liczba miejsc pracy wpływająca na wysoki poziom bezrobocia w gminie; wyjazdy ludzi młodych do pracy poza granice kraju; nieuporządkowany układ zabudowy; niewydolny układ komunikacyjny miasta oraz słaba jakość nawierzchni dróg²³. Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy jest misja określona w Strategii Rozwoju – *Miasto i Gmina Kolbuszowa to obszar dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego, gdzie działania samorządu lokalnego ukierunkowane są na zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu życia i wszechstronnego rozwoju, przy zachowaniu czystości środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego*²⁴.

Wyznaczone założenia planuje się osiągnąć poprzez koncentrację wokół pięciu pól strategicznych²⁵:

6. Przedsiębiorczość,
7. Infrastruktura techniczna i gospodarka komunalna,
8. Infrastruktura drogowa,
9. Edukacja, kultura, sport i turystyka,
10. Opieka zdrowotna i socjalna.

Główne założenia procesu rewitalizacji są powiązane z ww. obszarami, w ramach którego przewidziane są następujące priorytety strategiczne²⁶:

- *Priorytet strategiczny 1.* Tworzenie sprzyjających warunków do napływu inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych oraz wynikające stąd poszerzenie rynku pracy dla mieszkańców gminy.
- *Priorytet strategiczny 2.* Zapewnienie czystości ekologicznej gminy poprzez zabezpieczenie właściwego sposobu odbioru i zagospodarowania odpadów stałych i ciekłych oraz rozwój infrastruktury komunalnej.

---

²² Strategia Rozwoju przyjęta Uchwałą nr LVIII/624/14 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 30 września 2014 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kolbuszowa na lata 2014–2020.

²³ jw., s. 18.

²⁴ jw., s. 20.

²⁵ jw., s. 20.

²⁶ jw., s. 25–31.

- *Priorytet strategiczny 4.* Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju intelektualnego i fizycznego mieszkańców.
- *Priorytet strategiczny 5.* Zapewnienie mieszkańcom dostępności do dobrej jakości usług zdrowotnych oraz właściwej opieki socjalnej.

Jednym z kierunków działań w Priorytecie inwestycyjnego 4 jest „Rewitalizacja miasta Kolbuszowa”, a w ramach Priorytetu inwestycyjnego 5 – „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”²⁷. Wskazuje to na potrzebę przeprowadzenia kompleksowego procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze gminy, który jest niezbędnym elementem w rozwoju gminy.

Wyznaczony do rewitalizacji obszar powinien cechować się nie tylko szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, przede wszystkim społecznych, ale także musi mieć istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy. Wyznaczony obszar rewitalizacji to zamieszkałe tereny Osiedla II i Osiedla III. Obszary te są częścią Miasta Kolbuszowa będącej siedzibą gminy. Obszar rewitalizacji jest korzystnie położony pod względem komunikacyjnym – przechodzi przez niego ważny szlak komunikacyjny: droga krajowa nr 9 Radom – Rzeszów oraz droga wojewódzka nr 875 łącząca Mielec i Leżajsk a także droga wojewódzka nr 987 łącząca Kolbuszową i Sędziszów Małopolski. Na terenie Osiedla II i Osiedla III zlokalizowane są m.in.: Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej, Urząd Miejski w Kolbuszowej, Urząd Skarbowy w Kolbuszowej, Sąd Rejonowy w Kolbuszowej, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia w Kolbuszowej, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej, Miejski Dom Kultury w Kolbuszowej, Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, Liceum Ogólnokształcące im. Janka Bytnara w Kolbuszowej, Zespół Szkół Technicznych im. Bohaterów Września 1939 r. w Kolbuszowej, szkoły podstawowe, park wodny „Fregata”, dworzec.

Osiedle II oraz Osiedle III wyznaczone jako obszar rewitalizacji, są zamieszkałe przez dużą liczbę mieszkańców, powodując gromadzenie się konfliktów rozwojowych i wielu sprzeczności, które prowadzą do degradacji w sferze społeczno-gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej.

Potrzeby rewitalizacyjne wskazane na etapie diagnostycznym obszaru rewitalizacji skupiają się w szczególności na pobudzeniu aktywności społeczno-gospodarczej lokalnej społeczności, zapobieganiu wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych,

---

²⁷jw., 29–31.

stworzeniu możliwości do nabywania nowych kompetencji i umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Dodatkowo wskazywano objęcie wsparciem zdegradowane przestrzenie i obiekty poprzez zaadaptowanie i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę, z przeznaczeniem na funkcje społeczne, rekreacyjne i aktywizacyjne. Celem działań jest wykorzystanie lokalnych zasobów do stworzenia warunków do udzielania wsparcia osobom potrzebującym, wzrostu dochodów mieszkańców, rozwoju przemysłu czasu wolnego oraz zwiększenia atrakcyjności i bezpieczeństwa obszarów wskazanych do rewitalizacji.

Potencjały i zasoby obszaru rewitalizacji pokazują, iż obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Wszelkie działania rewitalizacyjne podjęte w celu zniwelowania negatywnych zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze będą oddziaływać na teren całej gminy, wpływając tym samym na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Jednym z najważniejszych elementów Programu Rewitalizacji, wynikającym z zapisów Wytycznych w zakresie rewitalizacji jest pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji, która obejmuje analizę czynników i zjawisk kryzysowych oraz lokalnych potencjałów we wszystkich sferach, tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (schemat 2).

Jednak należy wziąć pod uwagę fakt, że problemy analizowane we wszystkich aspektach wzajemnie się przenikają i podział na sfery tematyczne ma charakter umowny. Takie szerokie rozpoznanie oraz identyfikacja skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych pozwoli na przygotowanie projektów o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i większym oddziaływaniu.

Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji

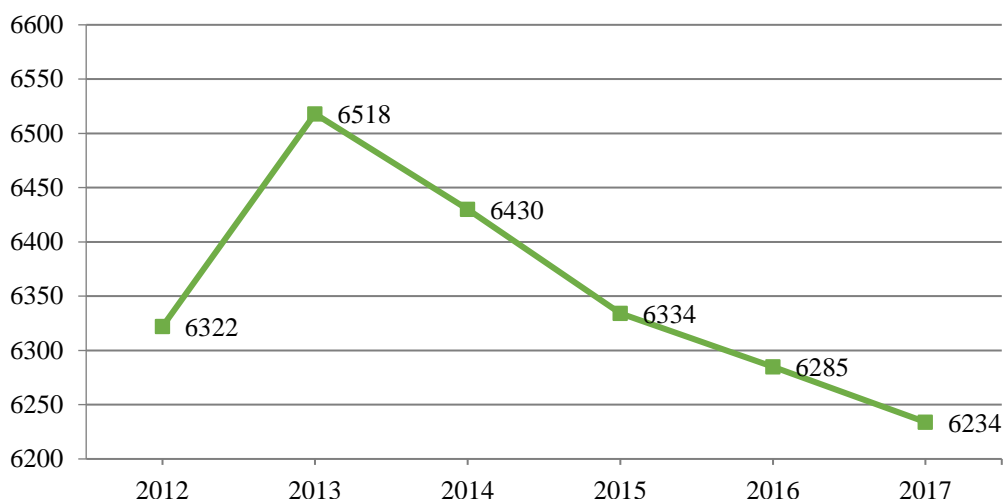

Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje zamieszkałe tereny jednostek pomocniczych: Osiedle II i Osiedle III. Wprawdzie jednostki pomocnicze – sołectwa: Poręby Kupieńskie, Domatków, Przedbórz, Huta Przedborska, Bukowiec, Kupno, Kłapówka statystycznie charakteryzują się większą koncentracją negatywnych zjawisk kryzysowych niż Osiedle II i Osiedle III, ale należy zwrócić uwagę iż zgodnie z rozdziałem 3, pkt 4 Wytucznych, obszar rewitalizacji powinien nie tylko charakteryzować się wysokim natężeniem tych zjawisk, ale też powinien mieć istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Potencjały i zasoby wyznaczonego obszaru rewitalizacji, który jest centrum społecznym, gospodarczym i administracyjnym Gminy Kolbuszowa pokazują, iż ma on istotne znaczenie dla rozwoju gminy, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Na terenie Osiedla II i Osiedla III znajdują się bowiem obiekty administracji publicznej, budynki oświaty i infrastruktury społecznej, z których korzystający mieszkańcy całej gminy. Zlokalizowane są takie miejsca i obiekty jak m.in.: Urząd Miejski w Kolbuszowej, Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej, , Urząd Skarbowy w Kolbuszowej, Sąd Rejonowy w Kolbuszowej, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia w Kolbuszowej, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej, Liceum Ogólnokształcące im. Janka Bytnara w Kolbuszowej, Zespół Szkół Technicznych im. Bohaterów Września 1939 r. w Kolbuszowej, szkoły podstawowe. Na duży potencjał tego obszaru w sferze gospodarczej ma Podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO – Park Mielec zlokalizowana na terenie Osiedla III. Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się ponadto dobrze rozwiniętą infrastrukturą transportowo-komunikacyjną (przez ten teren przebiega droga krajowa nr 9 Radom–Rzeszów oraz linia kolejowa nr 71, łącząca Rzeszów z Tarnowem), w związku z czym jest on łatwo dostępny dla mieszkańców całej gminy.

Według danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej za 2014 rok, stan ludności na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania) wynosił ogółem 6 430 mieszkańców. Zgodnie z danymi na wykresie 15, liczba ludności na terenie obszaru rewitalizacji w 2013 roku gwałtownie wzrosła w odniesieniu do roku poprzedniego, po czym w kolejnych latach spadała.

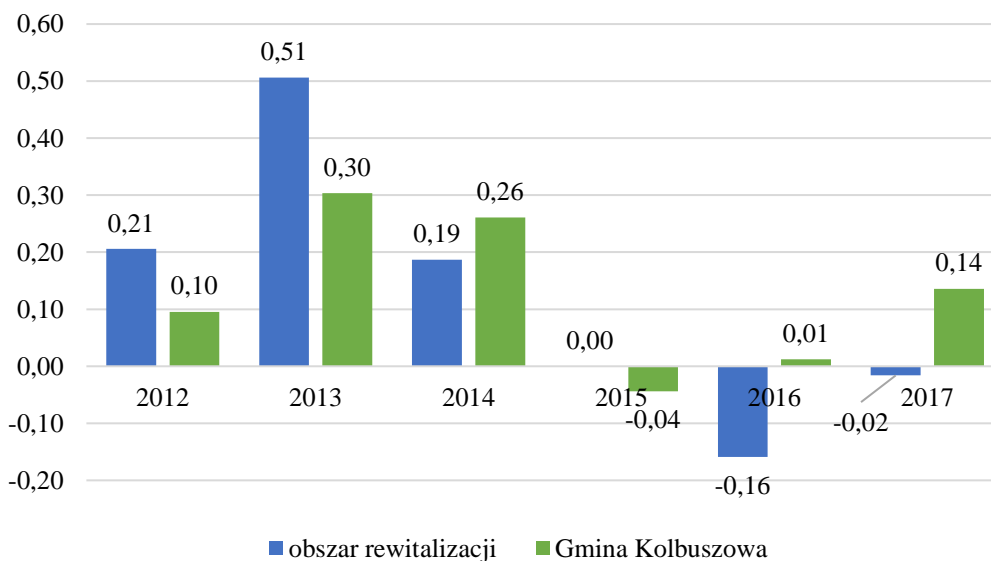
Wykres 15 Liczba ludności na obszarze rewitalizacji w latach 2012–2017

Źródło: Opracowanie własne danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Przyrost naturalny to różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. Wartość dodatnia oznacza liczbę urodzeń przewyższającą liczbę zgonów, ujemna – odwrotnie. Wartości tego wskaźnika na obszarze rewitalizacji w latach 2012–2017 były bardzo zróżnicowane i sytuacja dynamicznie się zmieniała. Przyrost naturalny dla Gminy Kolbuszowa na przestrzeni analizowanych lat był mniej zróżnicowany w porównaniu do obszaru rewitalizacji (wykres 16).

Wykres 16 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania w latach 2012–2017 – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa

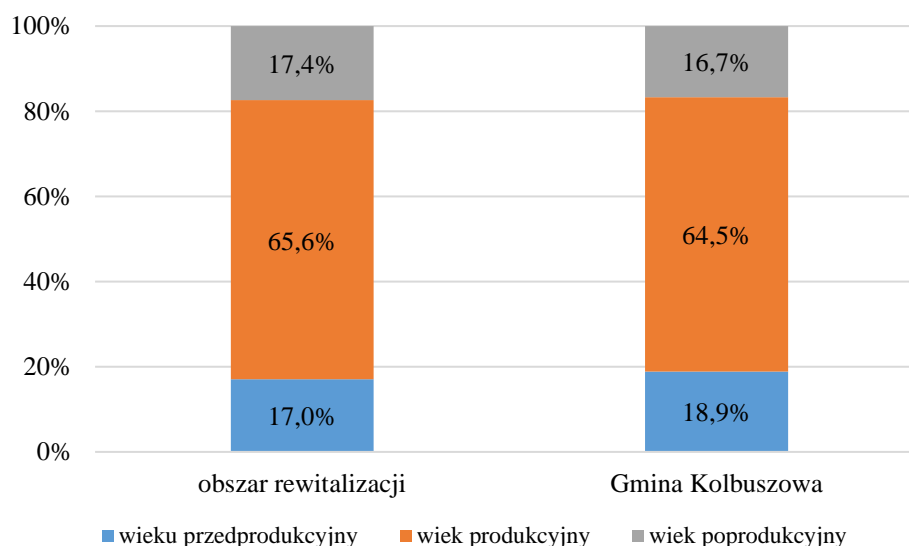

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Procesy demograficzne związane z ruchem naturalnym ludności, takie jak: urodzenia, zgony i migracje wpływają nie tylko na liczbę ludności, ale także na jej strukturę wiekową. Analizując udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem na wyznaczonym obszarze rewitalizacji należy wskazać, że w 2014 roku mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym stanowili 17,4% ludności, w wieku produkcyjnym 65,6% ludności, natomiast w wieku przedprodukcyjnym 17,0% (wykres 17). W porównaniu do średniej dla całej gminy, na obszarze rewitalizacji jest mniej osób w wieku przedprodukcyjnym oraz więcej w poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa na tym terenie.

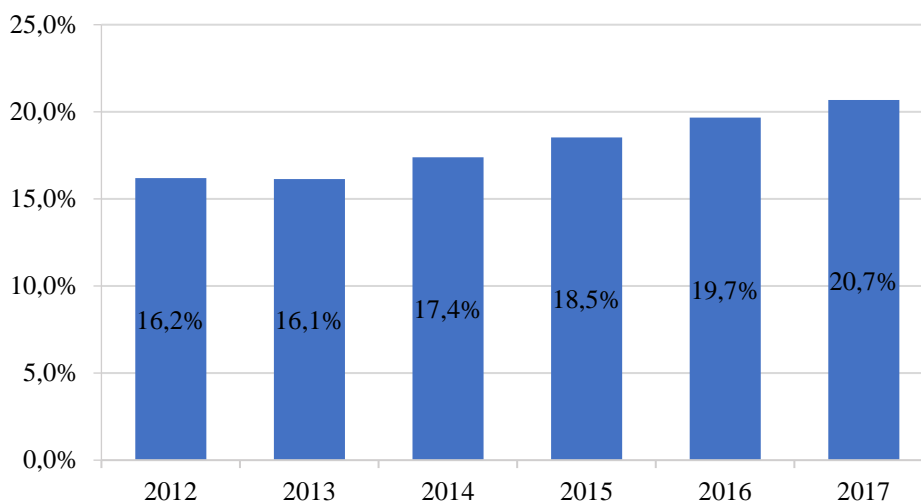
Wykres 17 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem w 2014 roku – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

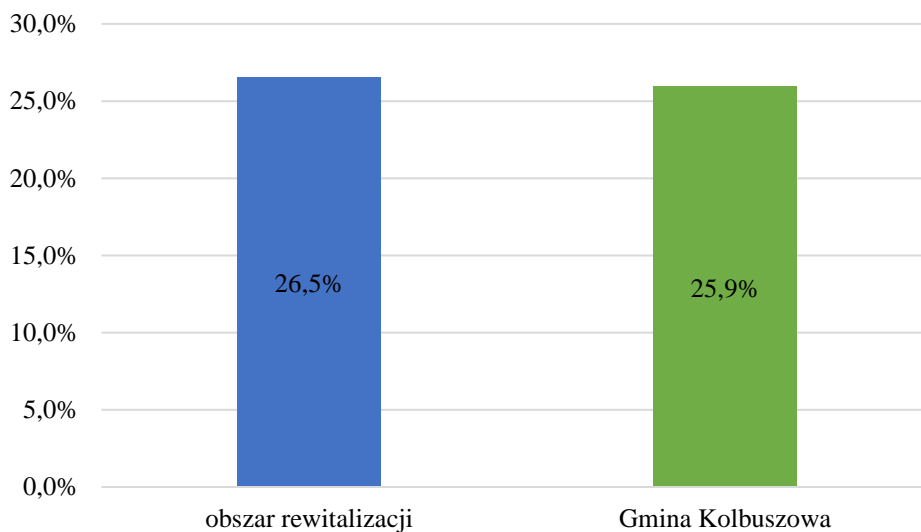
Należy również zauważyć, że w latach 2012–2017 na obszarze rewitalizacji odnotowano stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie osób – wykres 18. Potwierdzeniem niekorzystnej sytuacji demograficznej na obszarze rewitalizacji w porównaniu do gminy jest wskaźnik odnoszący się do udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym, który w 2014 roku wynosił 26,5% przy średniej dla całej gminy 25,9%. (wykres 19). W ciągu kilku następnych lat będzie można zauważyć pogłębiającą się tendencję wzrostową liczby osób, które przekroczą potencjalny wiek zdolności do pracy.

Wykres 18 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem na obszarze rewitalizacji
w latach 2012–2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Wykres 19 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym
według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji
i Gminy Kolbuszowa

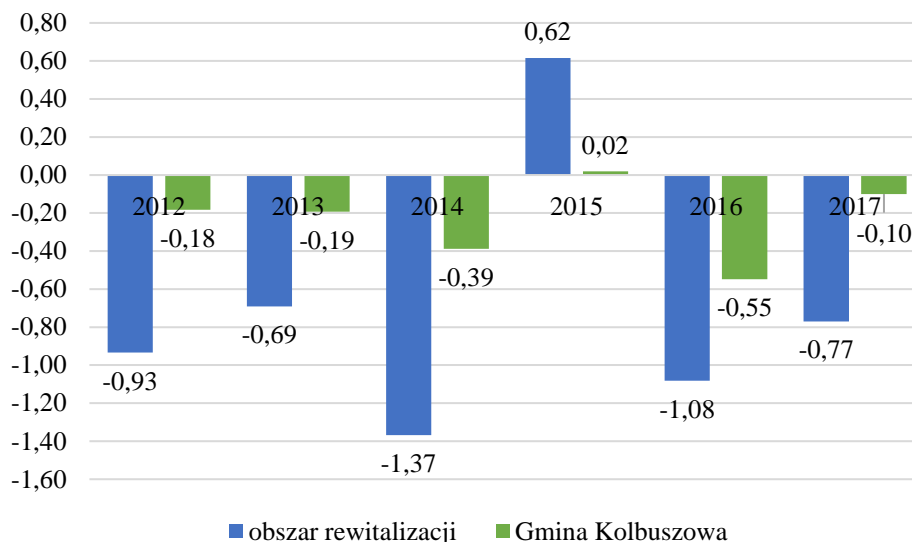

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Struktura grup ekonomicznych ludności jest powiązana z migracją. Według danych przedstawionych na wykresie 20, saldo migracji zarówno na obszarze rewitalizacji jak i w gminie w latach 2012–2017 było bardzo zróżnicowane. Taki rozkład danych świadczy o nieustabilizowanym i zmiennym stosunku ilości zameldowań do wymeldowań. W 2014 roku wskaźnik ten na obszarze rewitalizacji wynosił -1,37. W kolejnych latach również

utrzymywał się na poziomie ujemnym z wyjątkiem 2015 roku, w którym był dodatni i kształtował się na poziomie 0,62.

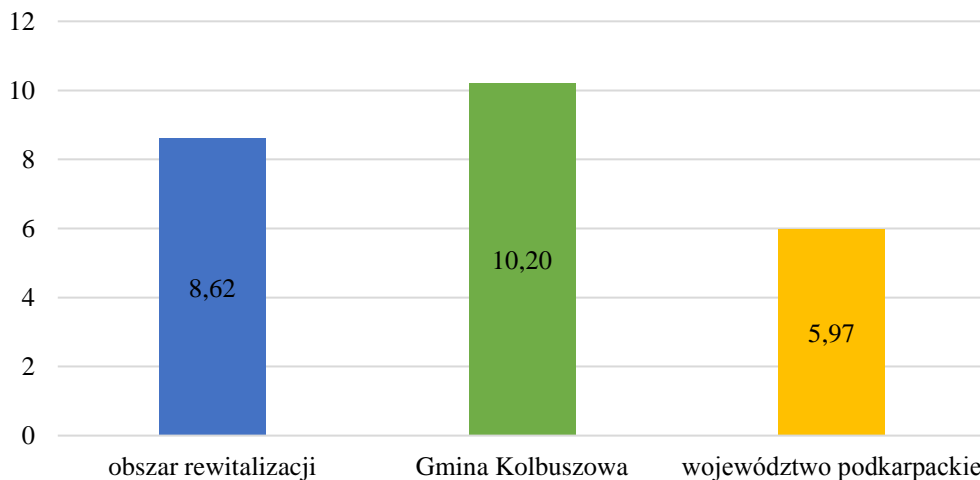
Wykres 20 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2012–2017 – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Kryterium określającym poziom ubóstwa i skalę negatywnych zjawisk o charakterze społecznym na wyznaczonym obszarze rewitalizacji jest wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania. Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji wyniosła 8,62% i była niższa od średniej dla gminy wynoszącej 10,20% (wykres 21) oraz znacząco wyższa od średniej dla województwa (zgodnie z GUS 5,97%). Świadczy to o niekorzystnej sytuacji w sferze społecznej, koniecznej do rozwiązania w ramach działań rewitalizacyjnych.

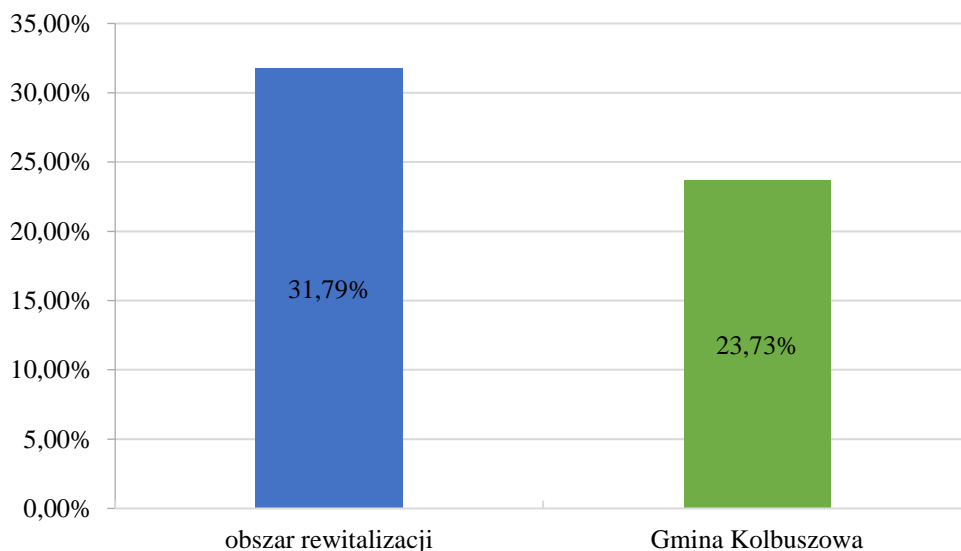
**Wykres 21 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób
wg miejsca zamieszkania w % ludności ogółem w 2016 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji,
Gminy Kolbuszowa oraz województwa podkarpackiego**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej oraz danych GUS

W 2014 roku na obszarze rewitalizacji odnotowano dużą liczbę wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”. Zgodnie z danymi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej w 2014 roku wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji wyniósł 31,79% (wykres 22). Wartość ta była wyższa niż średnia dla gminy.

**Wykres 22 Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” na 10 tys. w 2014 r. – porównanie
średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej

Kumulacja osób wykluczonych społecznie w jednym miejscu powoduje tworzenie się tzw. „enklaw biedy”. Negatywne zjawiska społeczne występują wewnątrz obszaru z różną

intensywnością i nieco inne są także ich przyczyny. Nie zmienia to faktu, że rozproszenie koncentracji problemów społecznych wpływa na jakość życia całej społeczności zamieszkującej na tym obszarze i osób korzystających z różnych usług czy aktywności na jego terenie. Z zestawienia danych w tabeli 20 wynika, że największymi problemami społecznymi, biorąc pod uwagę pomoc udzieloną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 roku było ubóstwo. Należy podjąć działania ograniczające poziom bezrobocia i przyczyniające się do wzrostu dochodów mieszkańców, poprawiając tym samym jakość ich życia.

Tabela 20 Najczęstsze powody korzystania ze świadczeń na obszarze rewitalizacji, na terenie Gminy Kolbuszowa oraz na terenie województwa podkarpackiego w 2014 roku (liczba osób, którym przyznano świadczenie z danego powodu na 100 mieszkańców)

Lp.	Nazwa wskaźnika	obszar rewitalizacji	Średnia gminy	Średnia województwa podkarpackiego
1.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	8,62	10,20	ROPS 6,1 GUS 5,97
2.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	4,20	6,31	2,10
3.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	3,04	4,01	3,16
4.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	2,17	2,30	1,20
5.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	0,54	0,57	0,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej

Bezrobocie jako zjawisko społeczne ma znaczący wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka, zwłaszcza w przypadku długookresowości. Pierwsze odczuwalne skutki wiążą się z naturą ekonomiczną – utratą źródła utrzymania, idącym za tym ubożeniem, a w dalszej kolejności problemami społecznymi czy nawet z przestępczością. Może też prowadzić do rozpadu rodziny czy przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji do dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Ubóstwo rozumiane jest jako uzyskiwanie dochodów poniżej ustawowego kryterium dochodowego, które oscyluje na granicy minimum egzystencji określonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych – w 2014 roku ustalone zostało na poziomie 544 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 457 zł dla osoby w rodzinie²⁸. Ubóstwo jest wynikiem głównie bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, a także uzależnień.

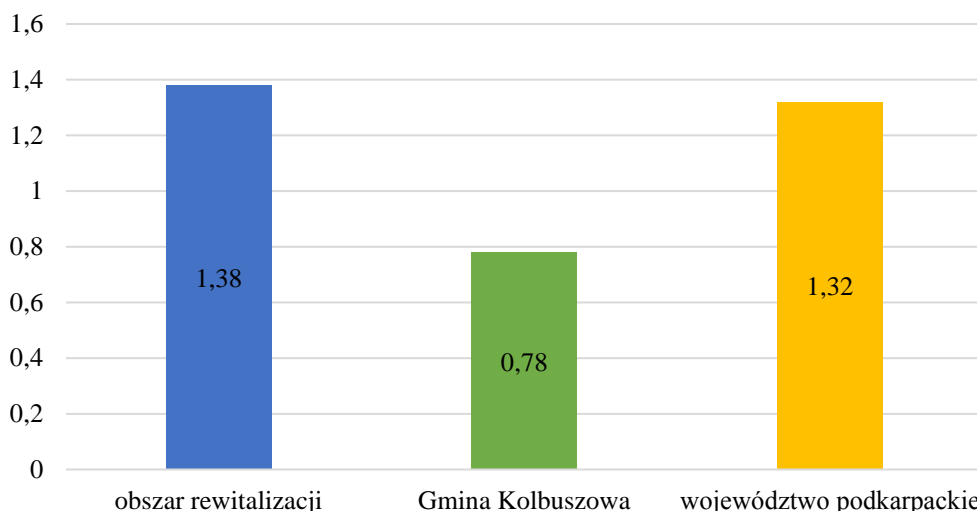
²⁸ Strona internetowa Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, ipiss.com.pl/?zaklady=minimum-egzystencji-2, inf. z dnia 05.12.2016.

Problemy w realizowaniu funkcji rodzicielskich dotyczą trzech podstawowych aspektów: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. W większości rodzin problemy dotyczą więcej niż jednego obszaru i są połączone z problemem bezrobocia, ubóstwa czy uzależnień.

W związku z powyższym należy podjąć kompleksowe działania społeczne na obszarze rewitalizacji służące rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów społecznych oraz integracji oraz aktywizacji mieszkańców. Zaplanowanie działań społecznych o charakterze wyprzedzającym będzie miało na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji.

Kolejnym istotnym czynnikiem oceny skali rozwiązywania różnych problemów społecznych w rewitalizacji jest stan bezpieczeństwa publicznego. Do oceny bezpieczeństwa publicznego posłużono się danymi udostępnionymi przez Komendę Powiatową Policji w Kolbuszowej. Wykres 23 przedstawia wskaźnik „liczby stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania” w 2014 roku – porównanie średniej obszaru rewitalizacji do Gminy Kolbuszowa i województwa podkarpackiego. Wartość dla obszaru rewitalizacji (1,38) była wyższa w stosunku do średniej dla gminy, która wynosiła w badanym okresie 0,78. W porównaniu do województwa również była wyższa – 1,32. Dane te pokazują, iż poziom bezpieczeństwa publicznego w zakresie przestępczości nie jest zadowalający. Zidentyfikowanym problemem na obszarze rewitalizacji są dewastacje mienia publicznego czy zakłócanie porządku publicznego. Problem ten został wskazany również przez interesariuszy rewitalizacji na etapie diagnostycznym. Poziom wykroczeń może mieć negatywny wpływ na tworzenie się postaw i zachowań ludzi należących do społeczności lokalnej, dlatego tak istotne jest prowadzenie odpowiednich działań prewencyjnych i operacyjnych. Przeciwdziałanie takim zjawiskom wymusza również stworzenie spójnego lub uzupełniania istniejącego systemu monitoringu, obejmującego w szczególności miejsca najczęstszego łamania prawa.

Wykres 23 Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa oraz województwa podkarpackiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej

W związku z tym zauważalna jest również potrzeba działań ukierunkowanych na poprawę tej sytuacji, takich jak: stworzenie chodników dla pieszych (szczególnie na trasie prowadzącej do szkoły), zastosowanie barierek w miejscach szczególnie niebezpiecznych, stworzenie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych w sąsiedztwie budynków użyteczności publicznej, czy też monitoringu zewnętrznych miejsc publicznych.

Wysoki poziom wykroczeń w tym zakresie aktów wandalizmu może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność lokalną, dlatego istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych i operacyjnych we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Kolbuszowej, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz porządku publicznego mieszkańców (w szczególności na obszarach problemowych).

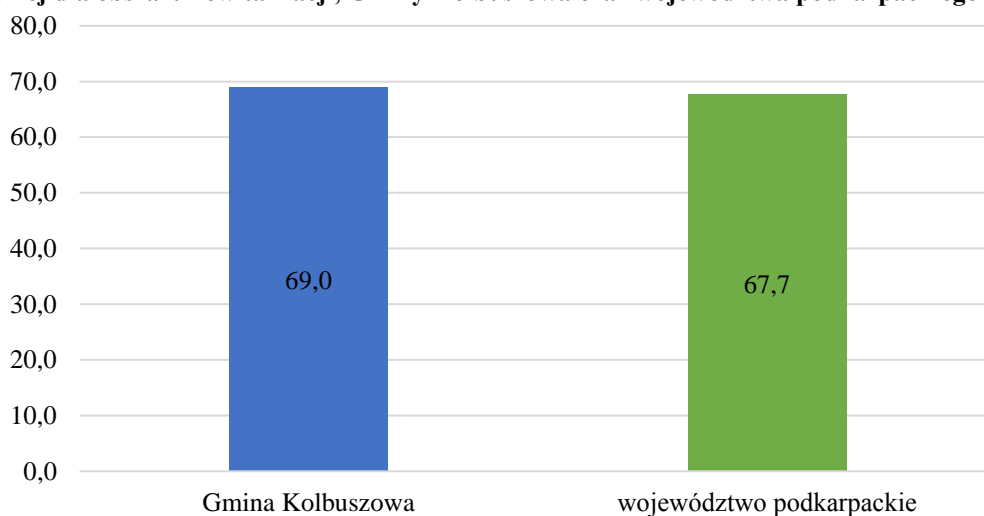
Zasadniczą rolę w podniesieniu jakości zasobów ludzkich, a tym samym rozwiązywaniu problemów występujących na obszarze rewitalizacji pełni jakość i poziom edukacji, rozumianej jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności. W związku z tym istotne jest, aby lokalna społeczność miała równy dostęp do wiedzy przez całe życie i usługa ta świadczona była na wysokim poziomie.

Jednym ze wskaźników przedstawiających jakość i efekty kształcenia na wyznaczonym są wyniki uzyskane ze sprawdzianu szóstoklasistów oraz wybranych części egzaminu gimnazjalnego, sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów kończących dany poziom nauczania. Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji funkcjonuje Szkoła Podstawowa do której uczęszczają uczniowie również spoza obszaru rewitalizacji.

Z uwagi na brak możliwości pozyskania części danych zagregowanych dla Osiedli wchodzących w skład obszaru rewitalizacji dla wskaźnika „Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej w 2015 r.”, dokonano porównania wyników uzyskanych przez uczniów na terenie gminy ze średnią wartością dla województwa podkarpackiego w 2015 roku (wykres 24). Średnie % wyniki uzyskane przez uczniów ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej na obszarze gminy wynosiły 69,0% – kształtowały się korzystniej w porównaniu do średniej dla województwa (Wykres 24).

Wykres 24 Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej w 2015 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa oraz województwa podkarpackiego

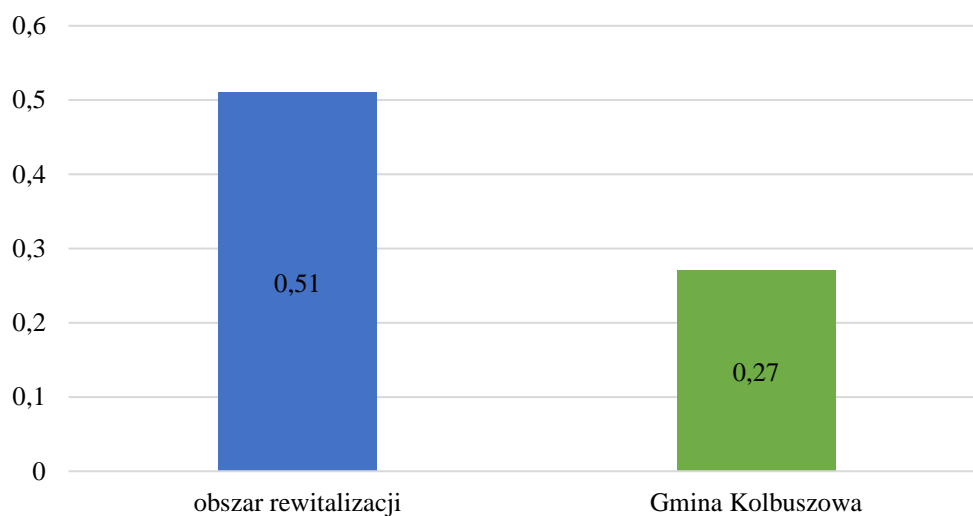

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, oke.krakow.pl

Należy jednak zaznaczyć, że oceny jakości kształcenia oraz poziomu nauczania nie dokonuje się jedynie na podstawie średnich wyników uzyskanych przez uczniów – na ocenę składa się wiele innych czynników. Planując przedsięwzięcia rewitalizacyjne należy pamiętać o działaniach wspierających z zakresu podniesienia poziomu edukacji i kształcenia młodych ludzi. Istotne jest zapewnienie uczniom warunków do rozwoju pasji i umiejętności już na etapie szkolnym oraz rozbudowanie oferty zajęć dodatkowych.

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego oraz jedną z form aktywności lokalnej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w umacnianiu więzi społecznych i organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają możliwości rozwoju społecznego. Aktywność mieszkańców i ich zaangażowanie w sprawy lokalne obrazuje wskaźnik liczby organizacji pozarządowych na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania (wykres 25).

**Wykres 25 Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania
(dane z 2017 roku) – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa**

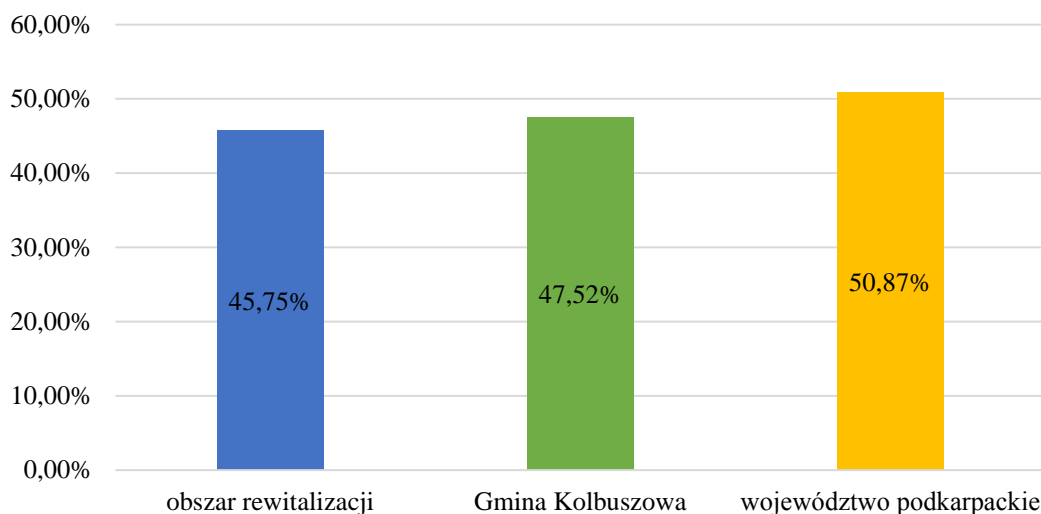

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Pomimo tego, że wskaźnik na obszarze rewitalizacji (0,51) był większy w porównaniu do gminy (0,27), to nadal występuje niewystarczająca aktywność społeczna i integracja mieszkańców, które prowadzą do słabego zaangażowania w sprawy lokalne i małej liczby „oddolnych” inicjatyw lokalnych.

Obok dużego nasilenia różnych problemów społecznych związanych z aktywnością społeczną i obywatelską istotny jest również udział w życiu publicznym. Jednym z elementów zaangażowania mieszkańców w życie publiczne jest udział w wyborach. Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego w 2014 roku na terenie rewitalizacji wynosiła 45,75% i była niższa od średniej frekwencji w Gminie Kolbuszowa (47,52%) i od średniej dla województwa 50,87% – wykres 26. Świadczy to o niskim udziale mieszkańców w życiu publicznym oraz w aktywności obywatelskiej. Należy dążyć do poprawy poziomu zaangażowania społecznego i tożsamości lokalnej.

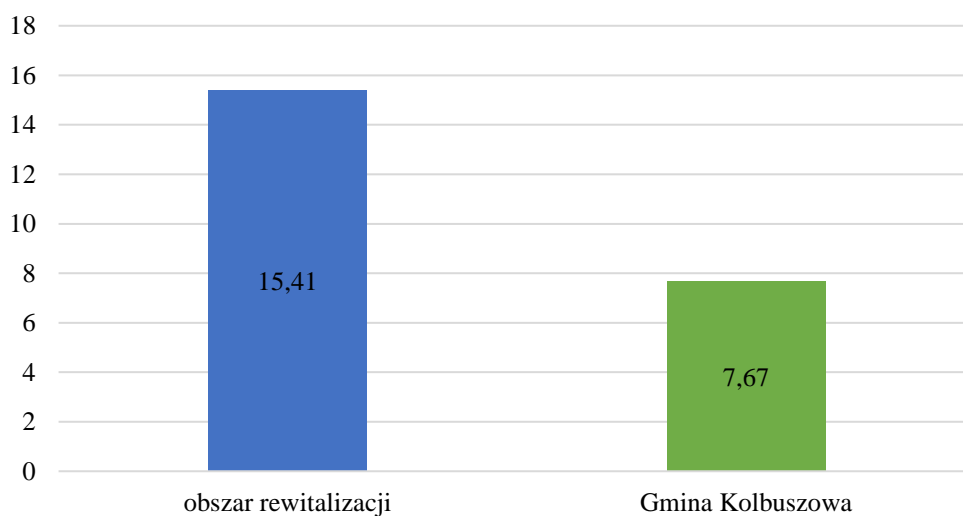
Wykres 26 Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa i województwa podkarpackiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, pkw.gov.pl

Sferę gospodarczą zdiagnozowano na podstawie wskaźników „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania – ogółem” oraz „liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania – ogółem”, „liczba zakończonych działalności gospodarczych na 1 000 osób w wieku produkcyjnym” oraz „wskaźnik przyrostu firm w przeliczeniu na 100 mieszkańców”. Porównanie wartości tych wskaźników w 2014 r. z obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa przedstawiają wykresy 27 i 28. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 100 osób na terenie obszaru rewitalizacji wynosiła 15,41 i była wyższa niż średnia na terenie gminy (7,67). Sytuacja ta świadczy o rozwiniętej przedsiębiorczości mieszkańców, wpływająca na lokalny rynek pracy oraz dochody uzyskiwane przez mieszkańców. Należy zwrócić uwagę iż obszar rewitalizacji znajduje się na terenie miejskim będącym centrum aktywności gospodarczej, w którym znajdują zatrudnienie mieszkańcy całej gminy. Nie mniej jednak na obszarze tym nadal występuje małe zróżnicowanie oferty usług i handlu. Na terenie Osiedla II i Osiedla III jest ponadto niewystarczająca liczba miejsc przystosowanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

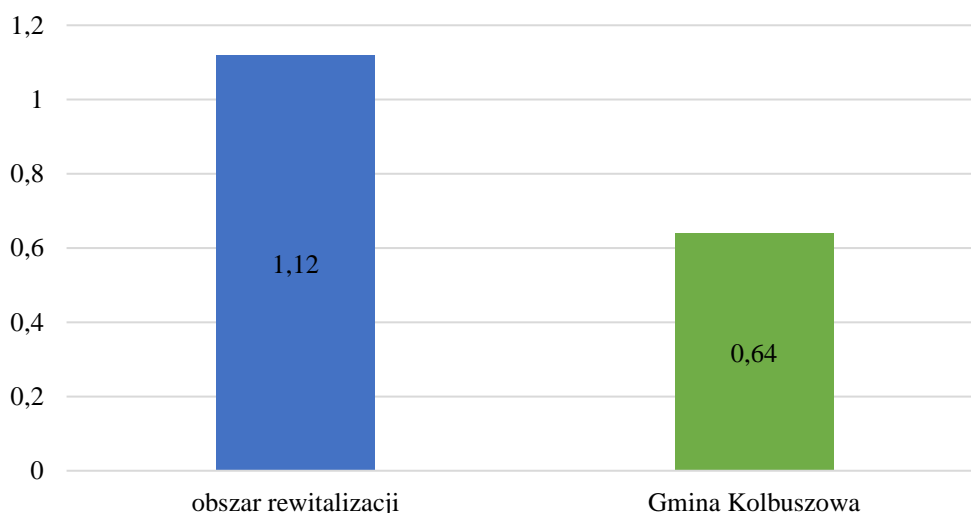
Wykres 27 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

W 2014 roku na obszarze rewitalizacji odnotowano korzystny rozkład wskaźnika dotyczącego liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, który kształtował się na poziomie 1,12 przy średniej dla gminy wynoszącej 0,64, co zostało przedstawione na wykresie 28.

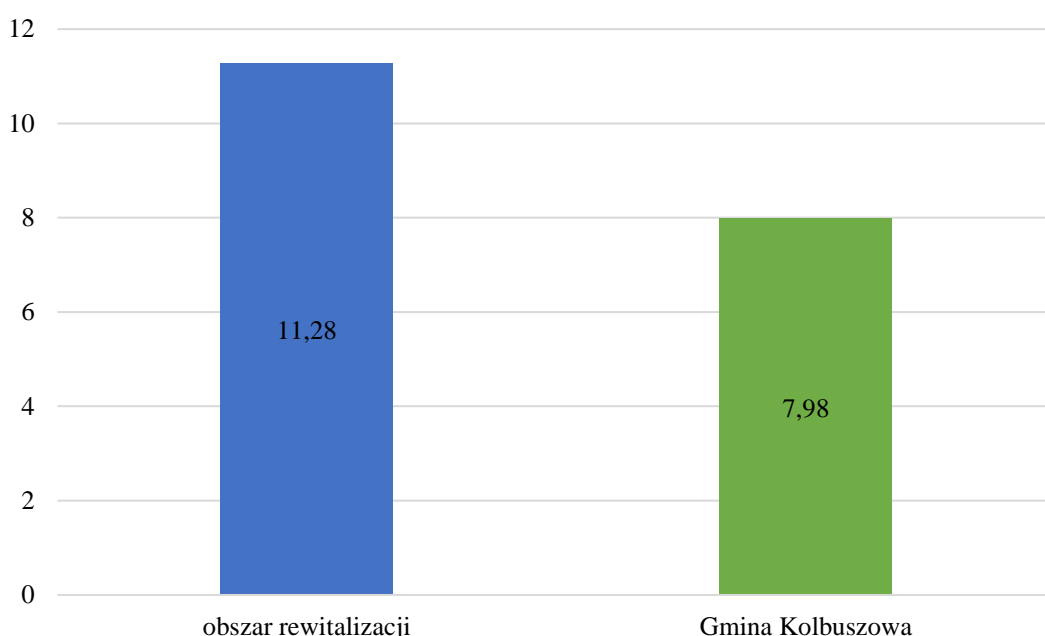
Wykres 28 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

W 2014 roku na obszarze rewitalizacji odnotowano niekorzystny wskaźnik dotyczący liczby zakończonych działalności w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, w porównaniu do średniej dla całej Gminy Kolbuszowa. Wskaźnik na obszarze rewitalizacji osiągnął wartość 11,28 (wykres 29), natomiast średnia dla Gminy Kolbuszowa wynosiła 7,98. Należy zatem podjąć działania rewitalizacyjne, które będą wspierać lokalnych przedsiębiorców. Realizacja kompleksowego projektu rewitalizacyjnego przyczyni się do rozwoju istniejących działalności, co wpłynie na obniżenie wartości analizowanego wskaźnika.

Wykres 29 Liczba zakończonych działalności gospodarczych na 1 000 osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Wyznaczony obszar rewitalizacji jest terenem zamieszkałym, na którym większość domów mieszkalnych znajduje się wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Struktura przestrzenna charakteryzuje się miejscami zwartą, ale również częściowo luźną zabudową. Na obszarze rewitalizacji jest przestrzeń publiczna wykreowana jako centrum społeczno-gospodarcze. Brakuje uporządkowanej i zagospodarowanej przestrzeni publicznej dostępnej dla osób niepełnosprawnych i wyposażonej w elementy małej infrastruktury.

Na terenie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano niezagospodarowane przestrzenie i zdegradowane obiekty, które ze względu na zły stan techniczny i postępującą degradację zaburzają ład przestrzenny i czynią przestrzeń nieatrakcyjną i niebezpieczną – co zostało szczegółowo opisane poniżej. Prowadzi to do braku możliwości jej wykorzystania do spotkań

i integracji, aktywności sportowej, rekreacji i turystyki oraz rozwijania działalności o charakterze społecznym i gospodarczym.

Jednym z zdegradowanych obiektów zlokalizowanych na terenie Gminy Kolbuszowa jest wolnostojący, częściowo podpiwniczony budynek z poddaszem nieużytkowym, kryty dachem dwuspadowym. Budynek pełnił funkcję gospodarczą, obecnie jednak nie jest użytkowany od wielu lat (fotografie 3 i 4). Budynek powinien zostać zaadaptowany w ramach działań rewitalizacyjnych do pełnienia funkcji społecznych. Zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia obiektów wpłynie na poprawę estetyki i funkcjonalności przyległego terenu oraz stworzy przestrzeń do aktywności społecznej i wzmacniania integracji społecznej mieszkańców oraz możliwości spędzania wolnego czasu dla różnych grup wiekowych.

Fotografia 3 Zdegradowany budynek gospodarczy

Źródło: UM w Kolbuszowej

Fotografia 4 Zdegradowany budynek gospodarczy

Zródło: UM w Kolbuszowej

Zdegradowany obiekt, który również można wykorzystać do prowadzenia działań rewitalizacyjnych, zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła pw. wszystkich świętych w Kolbuszowej. Budynek „Katechetówki” jest w złym stanie technicznym, zagraża bezpieczeństwu i zaburza ład i estetykę przestrzeni, ponieważ znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego obiektu (fotografia 5 i 6). Obiekt ten niewątpliwie należy wykorzystać podczas szeroko prowadzonych działań rewitalizacyjnych, przede wszystkim adaptacji do pełnienia nowych funkcji oraz tworzenia estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej.

Fotografia 5 Zdegradowany budynek "Katechetówki" na tle zabytkowego Kościoła

Źródło: UM w Kolbuszowej

Fotografia 6 Zdegradowany budynek "Katechetówki"

Źródło: UM w Kolbuszowej

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano również obiekty dziedzictwa kulturowego (zabytki wpisane do rejestru zabytków Województwa Podkarpackiego). Jednym z zabytkowych obiektów jest kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej,

wpisany do rejestru zabytków pod nr rej.: A-1379 z 5.02.2016 r. W podziemiach zabytkowego budynku kościoła, znajduje się krypta, która obecnie nie jest użytkowana, w złym stanie technicznym zagrażająca bezpieczeństwu. Przeprowadzenie odpowiednich prac konserwatorskich i archeologicznych pozwoli na wykorzystanie obiektu z przeznaczeniem na cele społeczne. Adaptacja niewykorzystanej dotąd przestrzeni przyczyni się do rozwiązywania zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji problemów.

W bezpośrednim otoczeniu zdegradowanego budynku gospodarczego, budynku „Katechetówki” oraz zabytkowego Kościoła, wzdłuż rzeki Nil, znajduje się zdegradowany i niezagospodarowany teren, który mógłby być wykorzystany do realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, w tym przede wszystkim realizacji działań miękkich (fotografie: 7–10). Obszar ten leży pomiędzy rzeką Nil (na wschodzie), a drogą gminną – ul. Narutowicza (na zachodzie) oraz przeprawa drogowa przez rzekę Nil (na południu), a cmentarzem parafialnym (na północy), oraz dojściem do przedmiotowego obszaru od drogi krajowej nr 9 – ul. Parkową. Teren znajdujący się w centrum miasta nie jest odpowiednio wykorzystywany – wysoka roślinność trawiasta oraz drzewa „samosiejki” stwarzają warunki do nawarstwiania się w tym terenie negatywnych zjawisk społecznych, w tym zachowań patologicznych i przestępczości. Ulica Parkowa jest w złym stanie technicznym i wymaga podjęcia działań modernizacyjnych. Ubytki w nawierzchni utrudniają poruszanie się i są barierą przede wszystkim dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, w tym również dla osób starszych i chorych. W związku z tym powinny zostać podjęte działania rewitalizacyjne w celu nadania mu nowych funkcji społecznych poprzez stworzenie infrastruktury sprzyjającej aktywności i integracji mieszkańców, podejmowania wspólnych inicjatyw oraz aktywnego spędzania wolnego czasu. Należałoby uatrakcyjnić teren poprzez stworzenie ciągów pieszych, aranżację zieleni, ścieżek parkowych, obiektów małej architektury, ustawienie obiektów do plenerowej aktywności w szczególności dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży. Przestrzeń powinna być uzupełnieniem oferty, która zostanie stworzona w zdegradowanych obiektach, będących w bezpośrednim jej otoczeniu. Stworzenie spójnej i funkcjonalnej przestrzeni stworzy możliwość do pracy podwórkowej z osobami starszymi oraz z młodzieżą i dziećmi dla których zaplanowane zostaną działania miękkie, wykorzystujące powstałą infrastrukturę. Ważnym elementem przeprowadzonych działań powinna być likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych. Dzięki stworzeniu spójnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej z dobrze rozwiniętą infrastrukturą rekreacyjną, sportową, kulturalną i terenem do prowadzenia działalności gospodarczej, miejsce to będzie służyć mieszkańcom wszystkich grup wiekowych

w okresie całorocznym. Dzięki takim działaniom oraz nowej aranżacji, teren mógłby stać się nową przestrzenią sprzyjającą aktywności oraz integracji mieszkańców, oraz spajającą cały obszar rewitalizacji. Zagospodarowanie otoczenia będzie przedsięwzięciem komplementarnym do wszystkich realizowanych zadań oraz elementem szerszego projektu rewitalizacyjnego.

Fotografia 7 Niezagospodarowany teren w bezpośrednim otoczeniu budynków użyteczności publicznej

Źródło: UM w Kolbuszowej

Fotografia 8 Widok na niezagospodarowany teren w bezpośrednim otoczeniu budynku gospodarczego, w którym zaplanowano realizację zadań w ramach projektu rewitalizacyjnego

Źródło: UM w Kolbuszowej

Fotografia 9 Zdegradowana i nieużytkowana przestrzeń w centrum miasta

Źródło: UM w Kolbuszowej

Fotografia 10 Niezagospodarowany teren w bezpośrednim otoczeniu "Katechetówki"

Źródło: UM w Kolbuszowej

Kolejnym zdegradowanym obiektem na terenie obszaru rewitalizacji jest Budynek Dworca PKP w Kolbuszowej. Jest to budynek wolnostojący, parterowy. Pełnił funkcję dworca wraz z częścią sanitarną oraz usługową (fotografie 11 i 12). Obecnie znaczna część obiektu nie jest obecnie użytkowana a stan techniczny obiektu zaburza ład przestrzenny centrum miasta.

Niezbędnym jest więc przeprowadzenie działań modernizacyjnych, mających na celu nadanie nowych funkcji w nieużytkowanym obiekcie.

Fotografia 11 Zdegradowany budynek Dworca PKP

Źródło: UM w Kolbuszowej

Fotografia 12 Zdegradowany budynek Dworca PKP

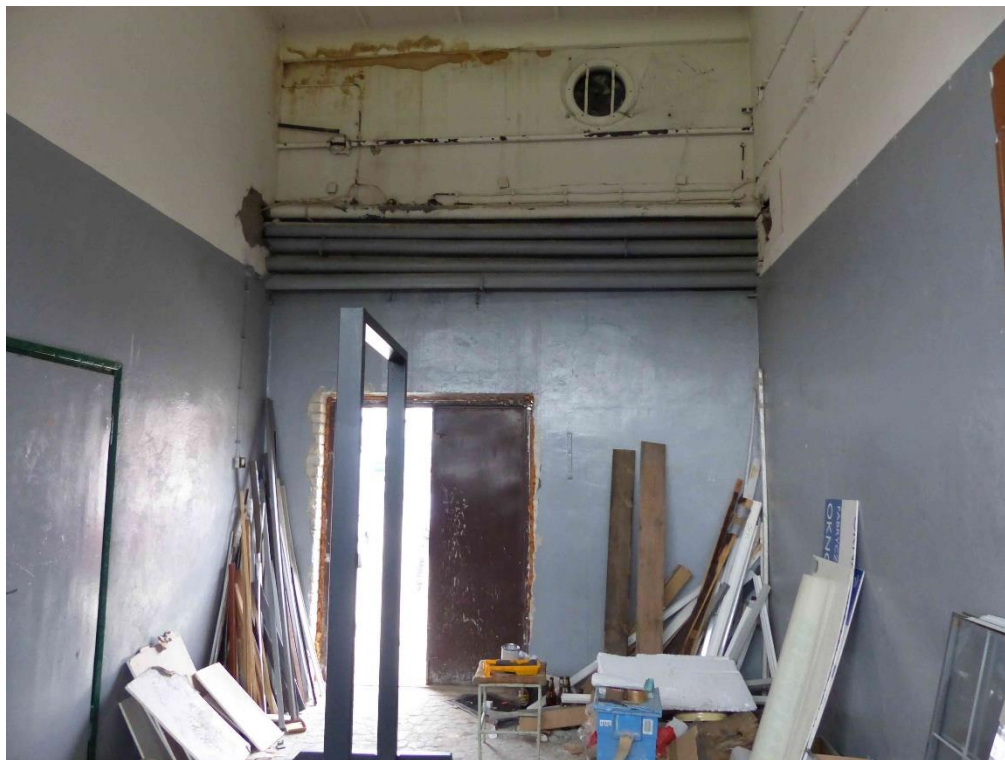
Źródło: UM w Kolbuszowej

Budynek dworca wraz z otoczeniem jest obiektem, z którego korzystają mieszkańcy Miasta i Gminy Kolbuszowa, powiatu kolbuszowskiego oraz osoby przejezdne korzystające

z funkcjonujących tu firm transportowych. Obecnie ruch pasażerski autobusowy i kolejowy obsługuje głównie młodzież szkolną, osoby dojeżdżające do pracy oraz osoby przyjeżdżające w celu załatwienia swoich spraw w funkcjonujących instytucjach publicznych, takich jak np. Gmina Kolbuszowa, powiat kolbuszowski, zakłady opieki zdrowotnej. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie Dworca zlokalizowane jest osiedle bloków mieszkalnych oraz osiedle domów jednorodzinnych. Zły stan techniczny obiektu oraz duża liczba osób z niego korzystających powoduje wiele zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego w tym obszarze. Odnotowuje się tu częste naruszenia prawa, w tym m.in. spożywanie alkoholu i akty wandalizmu.

Kolejnym zidentyfikowanym na obszarze rewitalizacji obiektem, jest budynek warsztatów szkolnych zlokalizowany w Kolbuszowej przy ul. Jana Pawła II 8 (teren Centrum Kształcenia Praktycznego obok Kolbuszowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości). Budynek jest w złym stanie technicznym – na ścianach wewnętrznych i posadzce występują liczne pęknięcia i uszkodzenia oraz zwilgocenia. Z pomieszczenia głównego jest wejście do mniejszego pomieszczenia, które również jest w złym stanie technicznym. Niezbędne jest podjęcie działań modernizacyjnych, w celu nadania lub przywrócenia nowych funkcji, obiektom, które są obecnie w stanie degradacji (fotografie 13 i 14). Przyległe otoczenie budynku jest również w złym stanie technicznym. Teren jest nieutwardzony i wymaga podjęcia działań modernizacyjnych. Ogrodzenie jest w bardzo złym stanie technicznym – jest przechylone i grozi przewróceniem, co wpływa na obniżenie poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców obszaru rewitalizacji (fotografie 13–16).

Fotografia 13 Zdegradowane pomieszczenia byłych warsztatów szkolnych

Źródło: powiat kolbuszowski

Fotografia 14 Zdegradowane pomieszczenie byłych warsztatów szkolnych

Źródło: powiat kolbuszowski

Fotografia 15 Zagospodarowanie terenu przy budynku byłych warsztatów szkolnych

Źródło: powiat kolbuszowski

**Fotografia 16 Ogrodzenie i parking przy budynku byłych warsztatów szkolnych na terenie
Kolbuszowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości**

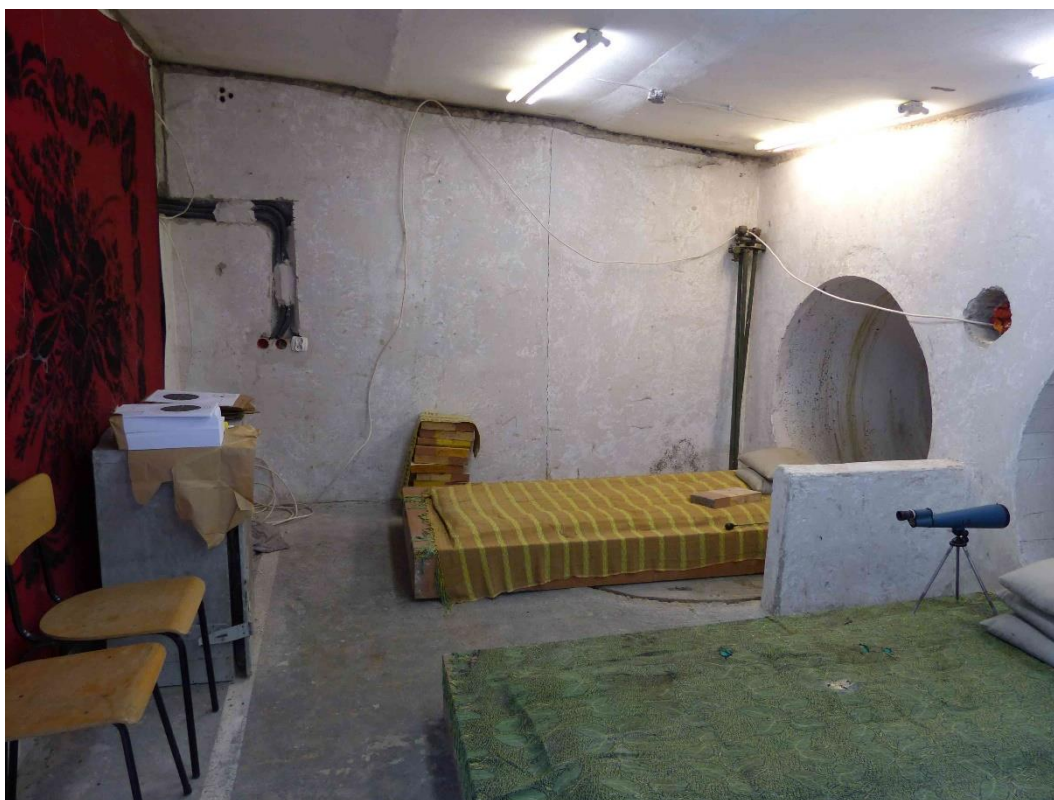

Źródło: powiat kolbuszowski

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano również budynek strzelnicy zlokalizowany w Kolbuszowej przy ul. Jana Pawła II (teren Liceum Ogólnokształcącego) będący w **złym stanie technicznym**. Na ścianach zewnętrznych jak i wewnętrznych występują liczne pęknięcia i uszkodzenia. Brak izolacji przeciwwilgociowej ścian podziemnych spowodował nadmierne zawilgocenie murów. Budynek nie spełnia wielu warunków jakim powinny odpowiadać budynki użyteczności publicznej, min. brak pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, nieodpowiednie oświetlenie (fotografie 17 i 18).

Biorąc pod uwagę wiek budynku i jego stan techniczny poszczególnych elementów konstrukcji stwierdza się, że budynek kwalifikuje się do gruntownej modernizacji w celu nadania nowych i przywrócenia istniejących kiedyś funkcji.

Fotografia 17 Budynek strzelnicy będący w złym stanie technicznym

Źródło: powiat kolbuszowski

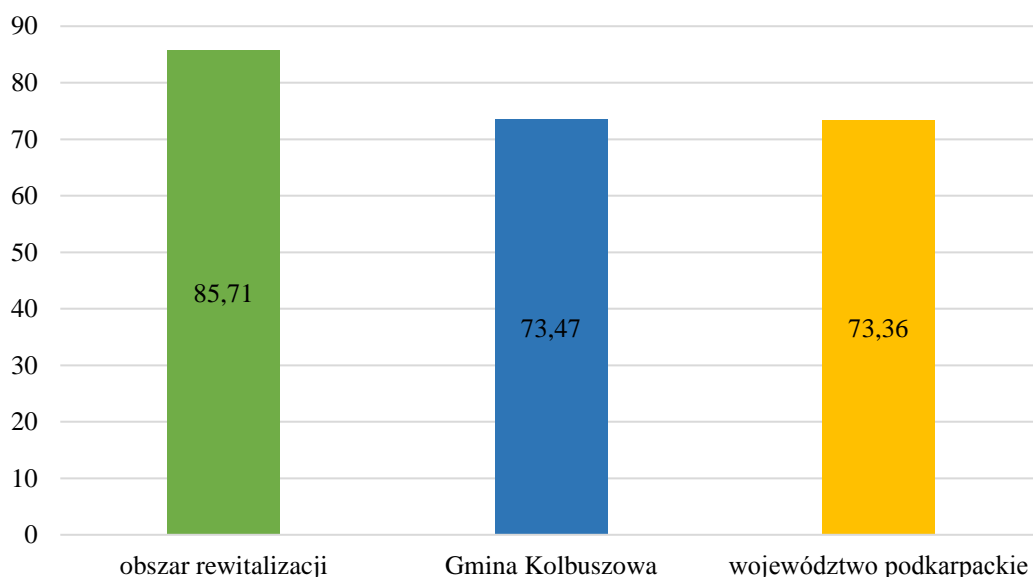
Fotografia 18 Zagospodarowanie otoczenia przy budynku strzelnicy

Źródło: powiat kolbuszowski

Stan techniczny budynków oraz stopień ich efektywności energetycznej można określić za pomocą wskaźnika dotyczącego liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych w % w 2014 roku. Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, gdzie w znacznym stopniu znajduje się zabudowa w postaci bloków mieszkalnych i budynków wielorodzinnych powstałych przed 1989 rokiem, co ma odzwierciedlenie na wykresie 30. Należy zatem podjąć działania mające na celu przeprowadzenie robót budowlanych wraz z poprawą efektywności energetycznej obiektów w celu wzrostu jakości życia mieszkańców, poprawy estetyki i ładunku przestrzennego oraz zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko.

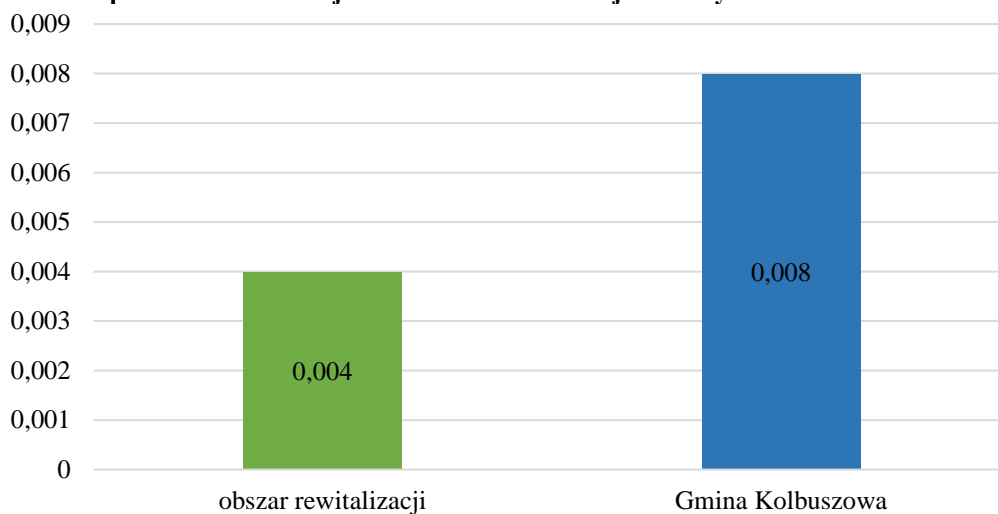
Wykres 30 Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych w % w 2014 roku – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa i województwa podkarpackiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na tym terenie ludności. Stan infrastruktury technicznej przesądza o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań. Na obszarze rewitalizacji na niezadawalającym poziomie jest ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca, która wynosi 0,004 tony, a na terenie gminy 0,008 tony. Dachy budynków powinny skutecznie chronić budynek przed działaniem czynników atmosferycznych oraz być trwałe i bezpieczne zwłaszcza teraz gdy obserwowane są zmiany klimatu i wiążące się z tym gwałtowne zjawiska atmosferyczne. Ponadto pokrycie dachowe powinno być atrakcyjne wizualnie, gdyż wpływa to estetykę obszaru. Azbest jest ponadto zagrożeniem dla zdrowia mieszkańców i stanowi źródło zanieczyszczenia powietrza w przypadku jego złej eksploatacji lub wystąpienia błędów podczas jego usuwania. Na wykresie 31 przedstawiono ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2014 r. dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa.

Wykres 31 Ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2014 r.
– porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Kolbuszowa są transport, kotłownie lokalne oraz paleniska indywidualne. Istotne jest zatem podjęcie działań związanych z ochroną środowiska i zachowaniem jego naturalnego stanu.

Z uwagi na brak szczegółowych danych zagregowanych do poziomu sołectw, diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, dotyczących oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim²⁹. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2017* opracowana została w oparciu o wyniki pomiarów poziomów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu wykonanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. Pomiary przeprowadzone zostały na stacjach monitoringu powietrza, zlokalizowanych w województwie podkarpackim, działających w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Dodatkowo w ocenie jakości powietrza w województwie podkarpackim wykorzystano wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza wykonanego na poziomie krajowym na zlecenie GIOŚ przez firmę ATMOTERM S.A. Gmina Kolbuszowa leży na terenie strefy podkarpackiej.

Diagnoza przeprowadzona dla terenu całej Gminy Kolbuszowa w ww. zakresie została zamieszczona w *Podrozdziale 2.5 Sfera Środowiskowa* niniejszego dokumentu.

²⁹ Strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, wios.rzeszow.pl, inf. z dnia 12.06.2018 r.

Zgodnie z *Instrukcją przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020* „wymagane jest wskazanie, że wyznaczony zgodnie z Wytocznymi Ministra obszar rewitalizacji charakteryzuje się także minimum 4 wymienionymi wskaźnikami (maksymalnie po 1 z każdej kategorii), dla których wartości oszacowane dla tego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego”. Wskaźniki, dla których wartości dla obszaru rewitalizacji są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego przedstawiono w tabeli 21.

Wybrane zostały wskaźniki, dla których zakłada się poprawę wartości w wyniku planowanego do realizacji procesu rewitalizacji. Wskazują one na kluczowe problemy zdiagnozowane na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, których rozwiązanie/zniwelowanie wpisujące się w cele rewitalizacji. Obszar rewitalizacji charakteryzuje dużym odpływem mieszkańców (kategoria: demografia), pogorszoną sytuacją społeczną (kategoria: pomoc społeczne), niską aktywnością społeczną mieszkańców (kategoria: integracja społeczna) oraz wysoką przestępczością (kategoria: bezpieczeństwo publiczne).

Wskaźnik 1 (saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania) w 2014 r. wskazuje na dużą różnicę między liczbą osób, które zameldowały się, a wymeldowały z obszaru rewitalizacji w porównaniu do poziomu salda migracji dla województwa podkarpackiego. Świadczy to o tym, iż więcej osób wyjeżdża na stałe z tego obszaru niż przyjeżdża, co może być spowodowane niedostatecznym i niezadawalającym poziomem życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odpływ mieszkańców często powodowany jest chęcią polepszenia bytu i małym przywiązaniem do miejsca zamieszkania. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania również wypada mniej korzystnie (8,62) niż średnia dla województwa podkarpackiego (ROPS 6,1; GUS 5,97). Wskazuje to na wysoki poziom problemów społecznych na obszarze rewitalizacji tj.: ubóstwo, wykluczenie społeczne, bezdomność, bezrobocie oraz innych kwestii kształtujących trudną sytuację życiową jednostki.

Na niezadawalającym poziomie jest również integracja społeczna, o której świadczy między innymi aktywność podczas wyborów. Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego na obszarze rewitalizacji w 2014 r. wyniosła 45,75% przy średniej

dla województwa podkarpackiego – 50,87%. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie są zainteresowani sprawami lokalnymi i nie widzą szansy na poprawę swojej sytuacji np. materialnej, co może świadczyć o negatywnych nastrojach społecznych. Konieczne jest podjęcie działań polegających na społecznym ich aktywizowaniu i umocnieniu więzi społecznych oraz poczucia tożsamości lokalnej. Należy podjąć również działania polegające na poprawie bezpieczeństwa publicznego przede wszystkim poprzez poprawę poziomu bytu mieszkańców i podjęcie działań ograniczających wysoki poziom patologii na terenie obszaru rewitalizacji (wskaźnik liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. wynosił 1,38 w stosunku do 1,35 dla województwa ogółem).

Tabela 21 Wskaźniki, których wartości dla obszaru rewitalizacji są mniej korzystne niż średnia województwa podkarpackiego w 2014 roku

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość średnia dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla województwa podkarpackiego
Kategoria: demografia			
1.	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-1,37	-0,11
Kategoria: pomoc społeczna			
2.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	8,62	(ROPS 6,1 GUS 5,97)
Kategoria: bezpieczeństwo publiczne			
3.	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	1,38	1,32
Kategoria: integracja społeczna			
4.	Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	45,75	50,87

Źródło: Opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa oraz w oparciu o różne formy partycypacji społecznej (spotkania, warsztaty dla różnych grup interesariuszy), zidentyfikowano **problemy** (konieczne do rozwiązania poprzez działania rewitalizacyjne) i **potencjały** (których uruchomienie jest istotne do powodzenia procesu rewitalizacji) w podziale na sfery tematyczne (tabela 22) oraz wynikające z nich **potrzeby** o różnym charakterze i skali oddziaływania.

**Tabela 22 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały na wyznaczonym obszarze rewitalizacji
w Gminie Kolbuszowa**

Problemy	Potencjały
SFERA SPOŁECZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym (postępujący proces starzenia się społeczeństwa). 2. Niekorzystna struktura demograficzna (z niskim udziałem osób w wieku produkcyjnym). 3. Ujemne saldo migracji. 4. Niekorzystny wskaźnik obciążenia demograficznego. 5. Wzrost zagrożenia patologiami społecznymi (najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo). 6. Duża liczba osób wymeldowujących się w porównaniu do meldujących się. 7. Duża liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” świadczących o problemie przemocy w rodzinie. 8. Duża liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję. 9. Niewystarczająca aktywność obywatelska i społeczna mieszkańców oraz małe zaangażowanie w sprawy lokalne. 10. Niewystarczająca jakość i dostępność usług publicznych. 11. Niedostateczna oferta spędzania wolnego czasu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizacja obiektów świadczących usługi społeczne i administracyjne na rzecz mieszkańców. 2. Wysokie wyniki egzaminu 6-klasisty. 3. Duża liczba organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji.
SFERA GOSPODARCZA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca liczba miejsc przystosowanych do prowadzenia działalności gospodarczej. 2. Brak kompleksowego systemu wsparcia przedsiębiorczości mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obszar rewitalizacji jest siedzibą i centrum gospodarczym gminy, a jednocześnie lokalnym rynkiem zbytu. 2. Niedalekie położenie względem Rzeszowa – szansa na rozwój gospodarczy obszaru. 3. Wyższa liczba nowo rejestrowanych działalności gospodarczych w porównaniu do średniej dla gminy. 4. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji, wpływający na niższą liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 100 osób w Gminie Kolbuszowa.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych. 2. Niedostateczna ilość chodników i brak wydzielonych ścieżek rowerowych. 3. Niewystarczający i częściowo będący w złym stanie technicznym system oświetlenia ulicznego. 4. Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych i starszych w przestrzeniach publicznych i budynkach użyteczności publicznej. 5. Brak estetycznego i funkcjonalnego zagospodarowania przestrzeni publicznych. 6. Niedostateczne wyposażenie przestrzeni publicznych w elementy małej architektury. 7. Niska estetyka i funkcjonalność obiektów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra dostępność komunikacyjna dla mieszkańców gminy – droga krajowa oraz linia kolejowa. 2. Nieduża odległość względem większych ośrodków miejskich – Rzeszowa i Sędziszowa Małopolskiego. 3. Niski udział długości dróg nieutwardzonych w porównaniu do średniej dla gminy. 4. Rozwinięta infrastruktura sportowa, rekreacyjna i wypoczynkowa. 5. Wykreowana przestrzeń jako centrum społeczno-gospodarcze.
SFERA TECHNICZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska efektywność energetyczna budynku szkoły. 2. Zły stan techniczny i postępująca degradacja budynków. 3. Mała liczba budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania. 4. Duży udział zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków będących w stanie degradacji technicznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka liczba budynków mających dostęp do dróg asfaltowych.
SFERA ŚRODOWISKOWA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę komunalną (szczególnie sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). 2. Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. 3. Mała ilość unieszkodliwionego azbestu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizacja na terenie niezagrażonym występowaniem powodzi. 2. Walory przyrodniczo-krajobrazowe. 3. Duża powierzchnia zieleni urządzonej. 4. Zadawalający poziom wyposażenia w infrastrukturę komunalną.

Źródło: Opracowanie własne

Po dokonaniu całościowej analizy **problemów** oraz **potencjałów** zidentyfikowanych na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, poniżej wskazano **skalę i charakter zdiagnozowanych potrzeb**, które determinują zakres działań rewitalizacyjnych.

Zidentyfikowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej to:

- 1) *Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym* – niezbędne jest zwiększanie usług opiekuńczych, stworzenie kompleksowej oferty profilaktycznej oraz organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego (zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych poprzez organizowanie cyklicznych wydarzeń i spotkań integracyjnych, warsztatów międzypokoleniowych, wycieczek itp.)

- 2) *Kompleksowe wsparcie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym* – konieczne jest zapobieganie procesowi dziedziczenia ubóstwa, bezrobocia i patologii społecznych (w szczególności przemocy) przy użyciu różnorodnych i zindywidualizowanych form i narzędzi pracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji m.in. poprzez animację i profilaktykę społeczną, gospodarowanie czasu wolnego oraz aktywizację społeczno-zawodową.
- 3) *Zwiększenie aktywności, zaangażowania i integracji mieszkańców w sprawy lokalne* – istotne jest kreowanie wspólnot aktywnych mieszkańców w oparciu o zasady społeczeństwa obywatelskiego, tworzenie warunków do wspólnego działania, w tym w organizacjach pozarządowych i grupach nieformalnych, wzmacnianie tożsamości lokalnej, budowanie więzi społecznych, integracji (w tym międzypokoleniowej i międzysektorowej) i porozumienia mieszkańców poprzez różnorodne formy i narzędzia aktywności społecznej (w tym opartej o edukację, kulturę, sport, rekreację i rozrywkę) z wykorzystaniem międzysektorowej współpracy interesariuszy rewitalizacji.
- 4) *Przeciwdziałanie bezrobociu i zwiększanie możliwości zatrudnienia* – konieczne jest zmniejszenie poziomu bezrobocia mieszkańców, prowadzącego do wzrostu liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Niezbędne jest wdrożenie modelu współpracy angażującego w proces udzielania pomocy środowisko lokalne, gminną i powiatową pomoc instytucjonalną oraz system samopomocy obywatelskiej w oparciu o różne środki i narzędzia (np. programy aktywizacji zawodowej we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Powiatowym Urzędem Pracy w Kolbuszowej), a także tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w wyniku inwestycji służących rozwojowi sektora usług.
- 5) *Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług publicznych* – zdiagnozowane potrzeby dotyczą przede wszystkim zwiększenia standardu i rozszerzenia świadczonych usług na rzecz mieszkańców (m.in. edukacyjnych, kulturalnych, administracyjnych) i wprowadzenia nowych usług publicznych z zakresu e-administracji.
- 6) *Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego* – istotne jest przedsięwzięcie działań o charakterze techniczno-funkcyjnym, jak również edukacyjnym w zakresie przeciwdziałania przestępczości, dewastacji mienia publicznego oraz zagrożenia związanego z niefunkcyjnym i niebezpiecznym układem komunikacyjnym.

Zidentyfikowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej to:

- 1) *Wspieranie zakładania i rozwoju działalności gospodarczych oraz pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców* – zidentyfikowano szereg potrzeb odnoszących się do uporządkowania, zagospodarowania i adaptacji przestrzeni oraz obiektów do zakładania, rozwoju i różnicowania obecnej oferty handlowo-usługowej, a także kreowania pozytywnego klimatu inwestycyjnego oraz wsparcia aktywności gospodarczej mieszkańców poprzez stworzenie kompleksowego systemu usług informacyjno-doradczych oraz ułatwień formalno-prawnych.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej to:

- 1) *Uporządkowanie, zagospodarowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni* – zdiagnozowano szereg potrzeb związanych z poprawą funkcjonalności, estetyki i bezpieczeństwa w miejscach publicznych m.in. poprzez montaż elementów małej architektury, oświetlenia energooszczędnego i monitoringu, poprawę wewnętrznej komunikacji pieszo-jezdnej wraz z niwelowaniem barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.
- 2) *Zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych* – istnieje konieczność przeprowadzenia działań związanych z remontem, modernizacją, przebudową dróg przebiegających przez obszar rewitalizacji, tworzeniem nowych miejsc parkingowych na obszarze rewitalizacji, służących poprawie dostępu do rewitalizowanych obiektów (w szczególności w zakresie dróg dojazdowych), uzupełnieniem ciągów pieszych uwzględniając potrzeby w zakresie poprawy ich bezpieczeństwa, co stworzy atrakcyjne i bezpieczne warunki do rozwoju aktywności i integracji społecznej oraz wypoczynku i rekreacji mieszkańców.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze technicznej to:

- 1) *Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalność gospodarcza i społeczna* – zidentyfikowano na terenie obszaru rewitalizacji zdegradowane, częściowo lub całkowicie nieużytkowane budynki będące w zasobach gminy oraz stanowiące własność prywatną, które wymagają przeprowadzenia niezbędnych prac modernizacyjnych i przywrócenia bądź nadania im nowych funkcji.
- 2) *Udostępnianie i ochrona obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej* – z postępującej degradacji technicznej zabytków wynikają pilne potrzeby podjęcia kompleksowych działań renowacyjnych, remontowych czy modernizacyjnych, służących ich zabezpieczeniu, zachowaniu i adaptacji do udostępnienia i pełnienia różnych funkcji na rzecz mieszkańców obszaru.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej to:

- 1) *Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców* – potrzebne są inicjatywy edukacyjne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie świadomości, postaw oraz zachowań proekologicznych przyczyniających się do ochrony środowiska naturalnego.

III. Część programowa

1. Założenia Programu Rewitalizacji

Przeprowadzenie całościowej analizy zjawisk kryzysowych i potencjałów oraz wskazanie czynników mających szczególne znaczenie z punktu widzenia rewitalizacji (tabela 22) pozwoliło określić strategiczne kierunki działań dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa. Określono wizję (planowany efekt), misję oraz 2 cele rewitalizacji, wokół których skoncentrowane zostały kierunki działań. Realizacja zaplanowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli na wykonanie misji, a tym samym wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

1.1. Wizja i misja obszaru rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji opracowany został w układzie uwzględniającym dwa kluczowe jego elementy, tj. *wizję* – pokazującą wizerunek obszaru rewitalizacji w przyszłości i *misję* – będącą naczelnym kierunkiem zintegrowanej polityki terytorialnej, wokół której koncentrować się będą kompleksowe i partnerskie działania wszystkich interesariuszy rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonej pogłębionej diagnozy, analizy zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów oraz w wyniku wspólnej pracy warsztatowej interesariuszy rewitalizacji, sformułowano misję i wizję stanu wyznaczonego obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji.

Wizja obszaru rewitalizacji zawiera w sobie opis pożądanego stanu docelowego we wszystkich sferach, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

W wymiarze **społecznym** na rewitalizowanym obszarze nastąpi poprawa warunków i jakości życia mieszkańców poprzez włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją, a także poprzez aktywizację społeczną i integrację społeczności lokalnej oraz zwiększenie dostępu do podstawowych usług społecznych i oferty spędzania wolnego czasu, w szczególności dla osób starszych.

W wymiarze **gospodarczym** proces rewitalizacji przyczyni się w sposób bezpośredni do pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców poprzez edukację postaw przedsiębiorczych kapitału społecznego, a w sposób pośredni do „ożywienia” gospodarczego przestrzeni publicznych, zwiększenia oferty świadczonych usług, szczególnie w zakresie oferty spędzania wolnego czasu i rekreacji integrującej mieszkańców w każdym wieku, oraz oferty świadczonej w związku z prowadzeniem działalności i obsługą Dworca PKP.

W wymiarze **przestrzenno-funkcjonalnym** po przeprowadzeniu kompleksowej rewitalizacji nastąpi zbudowanie spójności przestrzennej centrum gminy poprzez ukształtowanie estetycznej, funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni oraz poprawę jakości i ilości infrastruktury społecznej i technicznej.

W wymiarze **technicznym** dzięki realizacji kompleksowych działań zwiększy się dostępność mieszkańców do podstawowych usług, a także poprawiony zostanie stan techniczny (w tym efektywność energetyczna) budynków użyteczności publicznej, umożliwiając tym samym nadanie im nowej, rozszerzenie lub przywrócenie pierwotnej funkcji.

W wymiarze **środowiskowym** nastąpi poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń i zastosowanie OZE, poprawa jakości i ilości infrastruktury komunalnej, a także utworzenie terenów zieleni urządzonej, które zwiększą komfort życia oraz będą pełnić funkcje społeczne i wypoczynkowe na rzecz mieszkańców.

W związku z powyższym wizja obszaru rewitalizacji odnosi się do zdiagnozowanych:

- 1) *potrzeb* – włączenia społecznego osób zagrożonych marginalizacją, stworzenia spójnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej, wykreowania centrum społeczno-gospodarczego z dostępem do podstawowych usług;
- 2) *uwarunkowań* – wynikających z lokalizacji obszaru rewitalizacji w centrum Gminy Kolbuszowa;
- 3) *potencjałów obszaru rewitalizacji* – m.in. wynikających z miejskiego charakteru obszaru rewitalizacji i koncentracji w tym miejscu usług administracyjnych i społeczno-gospodarczych.

1.2. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją postawionych celów rewitalizacji i zaplanowanych do realizacji kierunków działań, służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych na etapie diagnostycznym negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadających przyjętym celom (schemat 3).

Przedstawiona poniżej struktura założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potencjały, a także wynikające z nich potrzeby rewitalizacyjne. Cele rewitalizacji służą hierarchizacji działań w odniesieniu do wskazanych potrzeb, a także są powiązane z wizją stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Cel rewitalizacji 1. *Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców* oraz kierunki działań, które przyczynią się do jego realizacji, dotyczące: włączenia społecznego osób wykluczonych (w tym osób starszych i niepełnosprawnych) oraz zagrożonych ubóstwem, pobudzania aktywności społecznej, integracji i przedsiębiorczości mieszkańców, a także wzmocnienia kapitału społecznego dzieci i młodzieży – odpowiadają na zidentyfikowane na podstawie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji potrzeby związane z:

- wsparciem osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem oraz marginalizacją społeczną (w szczególności rodzin objętych „Niebieską Kartą”);
- zwiększeniem aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji we współdziałaniu międzysektorowym;
- wyrównaniem szans edukacyjnych i kreowaniem możliwości do rozwoju młodych ludzi;
- przeciwdziałaniem bezrobociu i zwiększaniem możliwości zatrudnienia;
- zapewnianiem udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym;
- wspieraniem rozwoju działalności gospodarczych, przedsiębiorstw i/lub zakładania nowych działalności gospodarczych na obszarze rewitalizacji;
- tworzeniem warunków do rozwoju współpracy międzysektorowej.

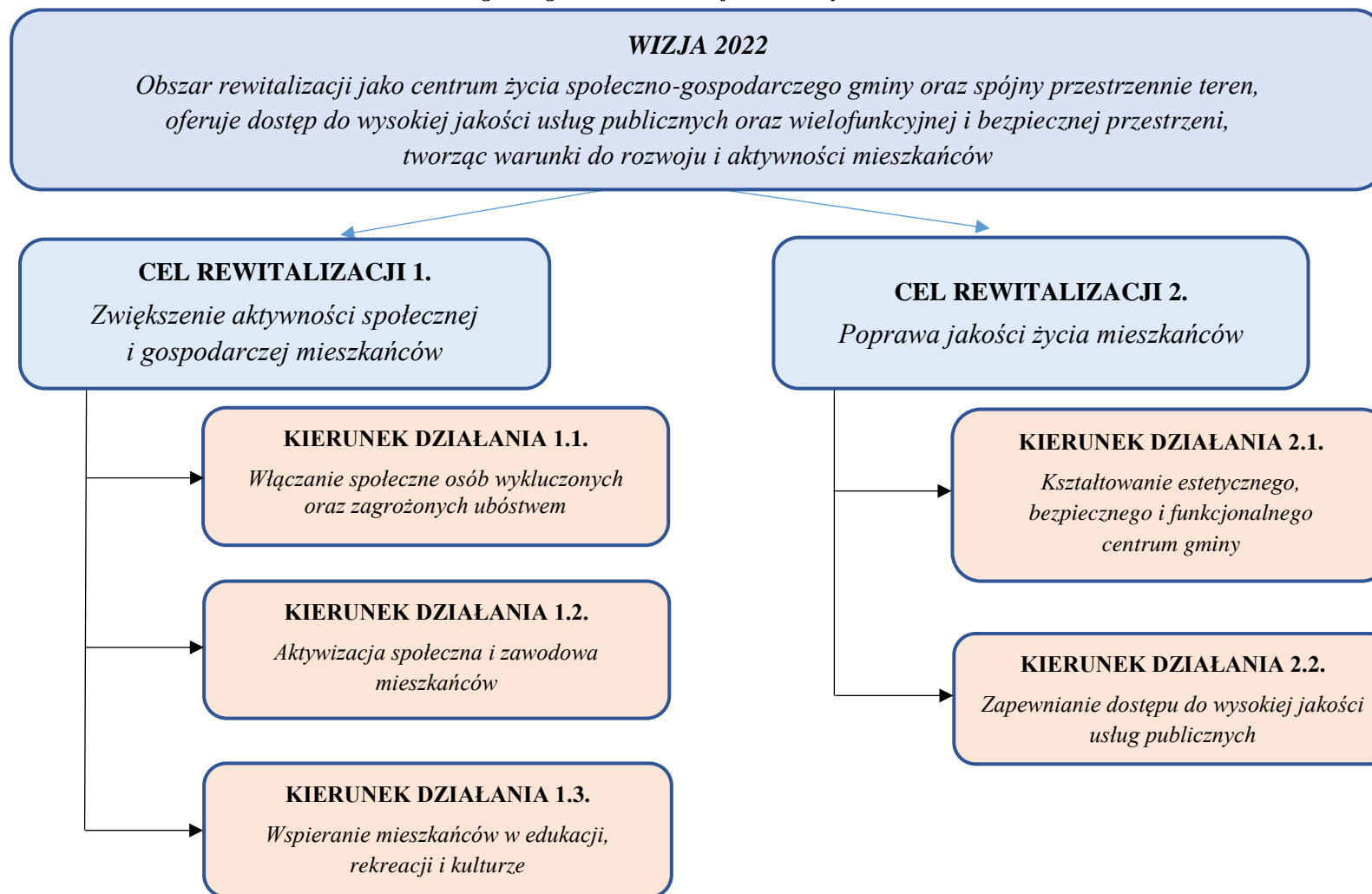
Osiągnięcie założeń celu 1. jest ściśle powiązane z planowanym efektem rewitalizacji określonym w wizji stanu obszaru w sferach społecznej i gospodarczej.

Cel rewitalizacji 2. *Poprawa jakości życia mieszkańców* wraz przyczyniającymi się do jego realizacji kierunkami działań, które dotyczą: kształtowania estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum miasta oraz zapewniania dostępu do wysokiej jakości usług publicznych – odpowiada na określone na podstawie diagnozy obszaru rewitalizacji potrzeby związane z:

- ukształtowaniem funkcjonalnego centrum społeczno-gospodarczego oraz stworzeniem atrakcyjnej przestrzeni publicznej;
- zwiększeniem funkcjonalności układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego;
- zatrzymaniem postępującej degradacji technicznej i/lub poprawą efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych i budynków użyteczności publicznej;
- podniesieniem świadomości ekologicznej mieszkańców;
- zwiększeniem terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców;
- poprawą i zwiększeniem dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej.

Osiągnięcie założeń celu 2. jest ściśle związane z planowanym efektem rewitalizacji określonym w wizji stanu obszaru w sferach przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Schemat 3 Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23 Cele i kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanej skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk

CELE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	POTRZEBY REWITALIZACYJNE
Cel 1. Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców	KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1. Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym. - Kompleksowe wsparcie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. - Zwiększenie aktywności, zaangażowania i integracji mieszkańców w sprawy lokalne. - Przeciwdziałanie bezrobociu i zwiększanie możliwości zatrudnienia. - Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług publicznych.
	KIERUNEK DZIAŁANIA 1.2. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym. - Zwiększenie aktywności, zaangażowania i integracji mieszkańców w sprawy lokalne. - Przeciwdziałanie bezrobociu i zwiększanie możliwości zatrudnienia. - Wspieranie zakładania i rozwoju działalności gospodarczych oraz pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców.
	KIERUNEK DZIAŁANIA 1.3. Wspieranie mieszkańców w edukacji, rekreacji i kulturze	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług publicznych. - Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym. - Uporządkowanie, zagospodarowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni.
Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców	KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. Kształtowanie estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum gminy	<ul style="list-style-type: none"> - Uporządkowanie, zagospodarowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni. - Zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych. - Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalności gospodarcza i społeczna. - Udostępnianie i ochrona obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej.
	KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych. - Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalności gospodarcza i społeczna. - Udostępnianie i ochrona obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej. - Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym. - Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. - Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług publicznych.

Źródło: Opracowanie własne

2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022 złożony jest z listy planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz z charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki temu dokument jest konstrukcją złożoną z wielu różnorodnych projektów, która warunkuje osiągnięcie zaplanowanych efektów, a tym samym ich efektywne oddziaływanie na zidentyfikowane na etapie diagnozy zjawiska kryzysowe oraz wykorzystuje lokalne potencjały.

2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć

W wyniku prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji oraz w oparciu o zasadę partycypacji społecznej oraz partnerstwa, zdefiniowano i scharakteryzowano 14 *projektów podstawowych*, czyli takich, bez których realizacja celów dokumentu nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Główne założenia projektów przedstawiają tabele 24–35.

Tabela 24 Projekt podstawowy nr 1

Nazwa projektu	Ograniczenie problemów społecznych i gospodarczych w Gminie Kolbuszowa poprzez nadanie nowych lub przywrócenie funkcji zdegradowanym terenom i obiektom wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem ich otoczenia		
Lokalizacja i szacunkowa powierzchnia	obszar rewitalizacji: Osiedle II i Osiedle III, działki o nr ewidencyjnych: 1466/2, 1466/2, 1478, 1479, 1466/1, 1480/2, 1480/10, 1487, 1488, 1480/12, 1483/6, 1478, 1466/2, 1265, 2332/1, 2377, 1546/61, 1546/43, 1546/63, 824/6, 385/14, 386/3, 640/1.	Okres realizacji	2019–2021
Szacowana wartość całego projektu (zł)	16,71 mln zł (w tym dofinansowanie z działania 6.3 RPO WP – 10 mln zł)	Źródła finansowania	środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna, Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej, POIS na lata 2014–2020, Działanie 2.5), budżet gminy

<p>Zakres rzeczowy realizowanych zadań</p>	<p>Zakres rzeczowy projektu dotyczy realizacji poniższych zadań:</p> <p>1. Przebudowa zdegradowanego budynku gospodarczego i nadanie nowych funkcji społecznych na potrzeby utworzenia Domu Pobytu Dziennego Seniora Lokalizacja: działka o nr ewidencyjnym – 1466/2. Wartość zadania: 2 607 600,00 zł.</p> <p>Zadanie obejmie swoim zakresem przede wszystkim zmianę sposobu użytkowania budynku gospodarczego z przeznaczeniem na funkcje społeczną – Utworzenie Dziennego Domu Pobytu Seniora. Rozbudowa i przebudowa budynku obejmować będzie następujące roboty budowlane:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozbiórka części istniejącego budynku (dach, klatka schodowa, stropy, ściany); – likwidacja istniejącej piwnicy pod częścią budynku; – rozbudowa budynku; – wykonanie instalacji wewnętrznych: wodno-kanalizacyjnych, CO, wentylacji mechanicznej, instalacji gazowej, elektroenergetycznej i teletechnicznej; – prace wykończeniowe wewnętrzne i zewnętrzne; – przebudowa przyłącza wody, budowa przykanalików kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz zewnętrznej instalacji elektroenergetycznej; – zakup sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaka będzie pełniona przez budynek; – wykonanie utwardzenia terenu wokół budynku kostką brukową, placu przed wejściowego z miejscami postojowymi; – wykonanie placyków i ścieżek spacerowych w ogrodzie wypoczynkowym; – wykonanie schodów terenowych wraz z pochylnią dla osób niepełnosprawnych zapewniających dostęp do poziomu parkingu ogólnodostępnego do projektowanego ogrodu wypoczynkowego. <p>Głównym celem działalności Domu Pobytu Dziennego Seniora będzie zapobieganie wykluczeniu oraz marginalizacji z życia społecznego seniorów z terenu Gminy Kolbuszowa (głównie z obszaru rewitalizacji), poprzez zapewnienie im różnych form aktywizacji i samorealizacji, zarówno w sferze kultury, rozrywki, zdrowia jak i aktywnego spędzania czasu wolnego oraz rozwijania własnych zainteresowań. W organizowanych zajęciach w Domu Pobytu Dziennego będą mogli wziąć udział zarówno kobiety jak i mężczyźni, nieaktywni zawodowo, w wieku co najmniej 60 lat. Dom Pobytu Seniora będzie przeznaczony dla ok. 30 osób oraz ok. 5 osób personelu.</p> <p>Powstała w ramach zadania infrastruktura jest niezbędna do realizacji projektu „miękkiego” z EFS: Działania 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – projekt podstawowy nr 6 (szczegółowy opis projektu – strony: 144-145) w ramach którego zapewnione zostaną różnego rodzaju formy pomocy poprzez działalność Domu Pobytu Dziennego Seniora w Kolbuszowej.</p> <p>2. Przebudowa budynku „Katechetówki” w celu zmiany sposobu użytkowania na „Dom Wsparcia Rodziny” wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem otoczenia oraz adaptacja pomieszczeń w podziemiach zabytkowego budynku kościoła parafialnego w celu stworzenia klubu zainteresowań historią miasta Kolbuszowa. Lokalizacja: działki o nr ewidencyjnych: 1466/2, 1478. Wartość zadania: 2 065 300,00 zł.</p> <p>W ramach budynku „Katechetówki” planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowę istniejącej piwnicy z przeznaczeniem na sale spotkań organizacji pożytku publicznego; – na parterze budynku wykonanie oraz wyposażenie sceny widowiskowej z widownią;
---	--

- na poddaszu nadbudowa budynku w celu przeznaczenia go na cele mieszkalne w ramach pełnionej funkcji oraz na potrzeby prowadzenia działalności przez podmioty realizujące programy w ramach Domu Wsparcia Rodziny;
- funkcjonalne zagospodarowanie otoczenia:
  - przebudowa dojazdu i miejsc postojowych,
  - utworzenie ciągów pieszych,
  - instalacja elementów małej architektury (kosz na śmieci, ławki),
  - utwardzenie terenu,
  - nasadzenie zieleni urządzonej,
  - przebudowa przyłączy: teletechnicznego, elektroenergetycznego, gazu, wody, przykanalika kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz budowę instalacji oświetleniowej i drenażu opaskowego.

Obiekt będzie służył przede wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji, ale także mieszkańcom całej Gminy Kolbuszowa, organizacjom pozarządowym jako miejsce spotkań i aktywizacji. Ponadto planuje się uruchomienie Domu Wsparcia Rodziny, w którym udzielana będzie pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie, świadczenie specjalistycznych usług w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym, udzielania poradnictwa rodzinnego i socjalnego, prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Bliskie sąsiedztwo „Katechetówki” do budynku kościoła i zlokalizowanego w nim pomieszczenia w podziemiach, pozwalać będzie na organizację w jego pomieszczeniach anonimowych spotkań dla osób i grup wymagających indywidualnej konsultacji i wsparcia, w tym np. osób z uzależnieniami, grupy wsparcia i grupy samopomocowe, które ze względu na sytuację potrzebują anonimowości i dyskrecji.

W ramach zadania przewiduje się także adaptację i wyposażenie w celu nadania nowej funkcji społecznej pomieszczenia zlokalizowanego pod zabytkowym kościołem.

W podziemiach Kościoła zaplanowano:

- roboty budowlane – adaptacja pomieszczenia,
- prace rozbiórkowe,
- roboty zabezpieczające,
- odgruzowanie,
- badania architektoniczne,
- badania archeologiczne,
- roboty konserwatorskie,
- wykonanie wejścia, schodów do pomieszczenia, posadzki, ściany,
- roboty uzupełniające, wzmocnienia konstrukcji,
- instalacje elektryczne.

Zaplanowano również zakup wyposażenia: witryny stołowe, gabloty, witryny wiszące, wyposażenie interaktywne i multimodalne.

Adaptacja i wyposażenie pomieszczenia ma na celu nadanie nowej funkcji podziemiom Kościoła, w których zostanie stworzona sala wykorzystywana do prowadzenia kół zainteresowań dla dzieci, młodzieży i rodzin objętych pomocą w Domu Wsparcia Rodziny oraz pensjonariuszy Domu Pobytu Dziennego Seniora. Ponadto pomieszczenie wpłynie na poprawę warunków funkcjonowania Domu Wsparcia Rodziny zlokalizowanego w sąsiadującej z budynkiem Kościoła „Katechetówce”, w której również zaplanowano adaptację pomieszczenia z przeznaczeniem na cele społeczne.

W pomieszczeniu podziemia planuje się utworzenie i udostępnienie sali wystawienniczej, w której będą mogli prezentować swoją twórczość osoby objęte opieką Domu Wsparcia Rodziny, Domu Pobytu Dziennego Seniora, Zakładu Aktywności

	<p>Zawodowej (utworzonego w budynku Dworca), a także ekspozycje zabytków związanych z historią miasta Kolbuszowa. Planuje się, że będzie to także miejsce integracji lokalnej społeczności, integracji osób starszych i młodych, osób z niepełnosprawnościami, w którym organizowane będą spotkania, kursy, kluby zainteresowań (np. Klub osób zainteresowanych historią miasta Kolbuszowa i okolicy). W pomieszczeniu zostaną wstawione gabloty oraz nowoczesne wyposażenie multimedialne. Prezentowana tam będzie twórczość wychowanków kół, zabytki związane z historią miasta, wyświetlane będą prezentacje związane z tematyką poruszaną w trakcie zajęć organizowanych w ramach kół zainteresowań.</p> <p>Wejście do podziemia będzie z zewnątrz, niezależnie od funkcjonowania kościoła (nie będzie powiązane funkcjonalnie z działalnością sakralną Kościoła). Budynek jest wpisany do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o nr rej.: A-1379 z 05.02.2016 r.</p> <p>Infrastruktura powstała w ramach niniejszego zadania będzie niezbędna do realizacji projektów „miękkich” z EFS w ramach Działania 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny – projekt podstawowy nr 7 (szczegółowy opis projektu – strony: 146-149), poprzez wspieranie rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, rodzin dotkniętych przemocą.</p> <p>3. Kompleksowe zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Nil w celu nadania nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych</p> <p>Lokalizacja: działki o nr ewidencyjnych – 1479, 1466/1, 1480/2, 1480/10, 1487, 1488, 1480/12, 1483/6, 1478, 1466/2, 1265, 2332/1, 2377.</p> <p>Wartość zadania: 4 127 400,00 zł.</p> <p>W ramach zadania zaplanowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie deptaka wzdłuż rzeki Nil wraz z zagospodarowaniem otoczenia, w celu nadania zdegradowanym przestrzeniom nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych, – wykonanie zabudowy w formie obiektów plenerowych (scena do imprez plenerowych) oraz obiektów małej architektury (stoły do gry, ławki, kosze na śmieci), – nasadzenia zieleni, – przebudowa ul. Parkowej oraz stworzenie miejsc postojowych przy ul. Narutowicza w celu ułatwienia dostępu do zaadaptowanej przestrzeni publicznej. <p>Inwestycja będzie stanowić uzupełnienie oferty Domu Pobytu Dziennego Seniora oraz „Domu Wsparcia Rodziny”. Dzięki infrastrukturze wytworzonej w ramach zadania, zostaną udostępnione nowe miejsca spacerowej wzdłuż rzeki Nil, miejsca aktywizacji osób starszych, miejsca odpoczynku i rekreacji, w tym scena plenerowa do prezentacji twórczości ludowej, kultury młodzieżowej, prezentacji umiejętności nabytych w ramach kół zainteresowań organizowanych przez Dom Wsparcia Rodziny, twórczości mieszkańców Gminy Kolbuszowa (w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji).</p> <p>Inwestycja pozwoli na współdziałanie seniorów w życiu społecznym oraz rozwój ich aktywności, a także stworzenie możliwości nabycia nowych umiejętności dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz rodzin zagrożonych patologiami społecznymi oraz spędzania wolnego czasu i rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów. Taki przedsięwzięcia przyczynią się do umacniania więzi międzypokoleniowych w społeczeństwie. Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni wzdłuż rzeki Nil, będące w bezpośrednim otoczeniu rewitalizowanych obiektów, będzie elementem spajającym wszystkie planowane do realizacji działania rewitalizacyjne, zlokalizowane w sąsiadujących ze sobą budynkach: budynkiem przeznaczonym na</p>
--	--

Dzienny Dom Pobytu Seniora, budynek byłek „Katechetówki” oraz budynek kościoła z pomieszczeniem w podziemiach. Przestrzeń wzdłuż rzeki Nil będzie elementem łączącym wszystkie działania infrastrukturalne, niezbędne do realizacji zaplanowanych działań miękkich. Zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Nil będzie uzupełniać ofertę www. obiektów skierowaną do mieszkańców gminy Kolbuszowa ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki temu działania realizowane w tym obszarze będą miały charakter spójny i kompleksowy.

W ramach projektu przeprowadzone zostaną również działania społeczne o charakterze integracyjnym i aktywizacyjnym w ramach „mikro” inicjatyw dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, które prowadzić będą do ich bezpośredniego zaangażowania w wykonywanie prac porządkowych oraz działań związanych ze wspólnym zagospodarowaniem otoczenia, zgodnie z ich potrzebami i oczekiwaniami. Dzięki takim działaniom możliwe będzie ich współdecydowanie o zagospodarowaniu otoczenia, a tym samym zwiększy się współodpowiedzialność za dobro wspólne i zaangażowanie w sprawy lokalne. Ponadto powstała infrastruktura zostanie wykorzystana do pracy podwórkowej, zajęć w ramach wsparcia dziennego dla osób starszych oraz wszystkich innych grup wiekowych. Realizacja niniejszego zadania przyczyni się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów, w szczególności problemu starzejącego się społeczeństwa, któremu trzeba będzie zapewnić opiekę i dać możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu. **Powstała w ramach zadania infrastruktura będzie wykorzystywana w ramach EFS Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – projekt podstawowy nr 6** (szczegółowy opis projektu – strony: 144-145) **oraz w ramach Działania 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny – projekt podstawowy nr 7** (szczegółowy opis projektu – strony: 146-149). W powstałej przestrzeni będą prowadzone działania służące zapobieganiu wykluczeniu oraz marginalizacji z życia społecznego Seniorów z terenu Gminy Kolbuszowa (głównie z obszaru rewitalizacji), poprzez zapewnienie im różnych form aktywizacji i samorealizacji, zarówno w sferze kultury, rozrywki, zdrowia jak i aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania własnych zainteresowań.

4. Przebudowa i nadanie nowych funkcji budynku Dworca w Kolbuszowej wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem otoczenia

Lokalizacja: działki o nr ewidencyjnych – 1546/61, 1546/43, 1546/63.

Wartość zadania: 5 715 293,85 zł.

W ramach zadania planuje się:

- kompleksową przebudowę i modernizację budynku oraz dostosowanie go do nowych funkcji społecznych i gospodarczych (aktualnie obiekt ze względu na swój stan techniczny nie jest użytkowany z wyjątkiem Poczekalni dla pasażerów, którą planuje się zrealizować w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko)
- modernizację energetyczną budynku;
- zagospodarowanie otoczenia dworca, m.in. instalację elementów małej architektury, elementów zieleni urządzonej;
- instalację oświetlenia ulicznego;
- przebudowę przyłączy: elektroenergetycznych, wodnych, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, teletechnicznych.

Zadanie ma na celu przebudowę i nadanie nowych funkcji społecznych, gospodarczych i usługowych w budynku Dworca w Kolbuszowej.

W wyniku realizacji inwestycji ulegnie zmianie układ i przeznaczenie pomieszczeń. Obiekt będzie podzielony na nowe, odrębne części funkcjonalne:

- część dworcowa budynku zostanie przeznaczona na potrzeby obsługi podróżnych – po modernizacji będzie obejmować poczekalnię (krótka i długoterminową) z kąpielnią, pokojem zabaw dla dzieci i pomieszczeniem dla matki z dzieckiem, pokój odpoczynku

kierowców, punkt informacji i sprzedaży biletów, palarnię, ogólnodostępne zaplecze sanitarne, w tym dla osób niepełnosprawnych, lokale służące obsłudze podróżnych (pomieszczenia przystosowane do potrzeb prowadzenia działalności gospodarczych związanych z ruchem obsługi podróżnych. Zakres rzeczowy dotyczący tej części obiektu nie będzie objęty projektem realizowanym w ramach działania 6.3 RPO WP 2014-2020, część ta będzie realizowana w ramach POIiŚ;

– część przeznaczona dla Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej – służąca obsłudze mieszkańców gminy Kolbuszowa, w tym m.in. pomieszczenia dla działu przyjmowania i realizacji wniosków, funduszu alimentacyjnego, poczekalnia, zaplecze sanitarno-socjalne. Część ta będzie objęta projektem w ramach działaniem 6.3 RPO WP 2014-2020 (koszty niekwalifikowane);

– część przeznaczona dla Straży Miejskiej w Kolbuszowej – w tym m.in. pomieszczenie przeznaczone na potrzeby centrum monitoringu, serwerownia, pomieszczenie przesłuchań, zaplecze sanitarno-socjalne. Część ta będzie objęta projektem działaniem 6.3 RPO WP 2014-2020;

– część przeznaczona dla organizacji pozarządowych, w tym filii Zakładu Aktywności Zawodowej (ZAZ), pomieszczenia dla organizacji pozarządowych, zaplecze sanitarne. Część ta będzie objęta projektem działaniem 6.3 RPO WP 2014-2020;

– pomieszczenia komercyjne – przeznaczone pod wynajem podmiotom gospodarczym, w tym pomieszczenie gospodarcze i pomieszczenie przeznaczone na węzeł telekomunikacyjny. Część ta będzie objęta projektem w ramach działaniem 6.3 RPO WP 2014-2020 (koszty niekwalifikowane).

W pomieszczeniach, znajdować się będą: asystenci rodziny, by przyjmować osoby (dyskrecja, możliwość anonimowości), pomieszczenie na potrzeby grup roboczych i zespołu interdyscyplinarnego, dział świadczeń rodzinnych, gdzie realizowana będzie obsługa klientów świadczeń wychowawczych, rodzinnych, pielęgnacyjnych, programu Dobry Start, Za życiem, fundusz alimentacyjny.

Ponadto na potrzeby projektów realizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej możliwe będzie korzystanie z wolnych pomieszczeń przeznaczonych dla organizacji pozarządowych.

Aktualnie ze względu na istniejące braki lokalowe realizacja powyższych zadań jest utrudniona lub realizowana w bardzo małym zakresie. Dzięki modernizacji możliwa będzie realizacja zadań w takim zakresie niezbędnym do zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

W pomieszczeniach przedmiotowego obiektu, które po modernizacji będzie zajmować Straż Miejska utworzone zostanie centrum monitoringu miasta, którego aktualnie Gmina Kolbuszowa nie posiada. Posiadanie nowych pomieszczeń pozwoli na lepsze dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców gminy w tym z obszaru rewitalizowanego.

Budynek dworca wraz z otoczeniem jest obiektem, z którego korzystają mieszkańcy miasta i gminy Kolbuszowa, powiatu kolbuszowskiego oraz osoby przejezdne korzystające z funkcjonujących tu firm transportowych. Obecnie ruch pasażerski autobusowy i kolejowy obsługuje głównie młodzież szkolną, osoby dojeżdżające do pracy oraz osoby przyjeżdżające w celu załatwienia swoich spraw w funkcjonujących instytucjach publicznych, takich jak np. Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, czy zakłady opieki zdrowotnej. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie Dworca zlokalizowane jest osiedle bloków mieszkalnych oraz osiedle domów jednorodzinnych.

Zły stan techniczny obiektu oraz duża liczba osób z niego korzystających powoduje wiele zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego w tym obszarze. Odnotowuje się tu częste naruszenia prawa, w tym m.in. spożywanie alkoholu i akty wandalizmu.

Lokalizacja w budynku dworca straży miejskiej z centrum monitoringu wpłynie na poprawę bezpieczeństwa w tym obszarze i w znacznym stopniu ograniczy występowanie

	<p>zjawisk patologicznych. Oprócz działania prewencyjnego poprawi skuteczność w przeciwdziałaniu, wykrywaniu i reagowanie na akty wandalizmu, przemocy i akty zakłócania porządku publicznego.</p> <p>Planowana do utworzenia w obiekcie filia Zakładu Aktywności Zawodowej będzie zatrudniała osoby niepełnosprawne z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, grup osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także przygotowania ich do życia w otwartym środowisku oraz pomocy w realizacji pełnego, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości. Na terenie dworca, Caritas Diecezji Rzeszowskiej planuje otworzyć filię nowo powstającego Zakładu Aktywności Zawodowej. Planowane jest zatrudnieni łącznie około 30 osób ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z czego 6 osób byłaby skierowana do pracy w nowym obiekcie – pod opieką instruktora zawodu. Dodatkowo, w miejscu tym planowana jest realizacji praktyk zawodowych uczestników Kolbuszowskich Warsztatów Terapii Zajęciowej Caritas. W ramach pracy ZAZ planujemy prowadzić:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sklep z produktami wytworzonymi w ZAZ i WTZ (rękodzieła artystyczne, podpałka K-Lumet, zaproszenia okolicznościowe, przedmioty użytkowe), – punkt informacyjny dla osób z niepełnosprawnością oraz ogólny, – punkt informacyjny wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego Caritas, – miejsce praktyk zawodowych uczestników WTZ, – produkcję podpałek K-Lumet oraz rękodzieła artystycznego. <p>W procesie opracowywania dokumentacji technicznej „Nadbudowa i przebudowa budynku Dworca PKP w Kolbuszowej na Dworzec Lokalny z częścią usługową i administracyjną (...)” zakres rzeczowy robót budowlanych oraz układ funkcjonalny pomieszczeń był konsultowany z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Strażą Miejską w Kolbuszowej oraz organizacjami pozarządowymi takimi jak: Fundacja Centrum Animacji Społecznej, Caritas Diecezji Rzeszowskiej, ZNP, ZHP.</p> <p>Układ, wielkość i przeznaczenie pomieszczeń zlokalizowanych w części budynku przeznaczonej do rewitalizacji został dostosowany do potrzeb funkcjonowania MGOPS, Straży Miejskiej oraz ZAZ i organizacji pozarządowych. Po wykonaniu prac budowlanych Gmina Kolbuszowa udostępni pomieszczenia budynku Dworca ww. podmiotom zgodnie z zaprojektowanym przeznaczeniem.</p> <p>Infrastruktura powstała w ramach tego zadania jest niezbędna do prowadzenia działalności przez Fundację Centrum Animacji Społecznej oraz Caritas Diecezji Rzeszowskiej, MGOPS i Gminę Kolbuszowa, w ramach projektów realizowanych z EFS z Działania 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – projekt podstawowy nr 8 (szczegółowy opis projektu – strony: 150–152), w ramach Działania 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – projekt podstawowy nr 9 (szczegółowy opis projektu – strony: 153-154) oraz w ramach Działania 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny</p> <p>– projekt podstawowy nr 7 (szczegółowy opis projektu – strony: 146-149).</p> <p>5. Przebudowa części budynku byłych warsztatów szkolnych w Kolbuszowej na kuchnię wraz z zapleczem celem zmiany sposobu użytkowania i nadania im nowych funkcji społecznych wraz z przebudową parkingów na terenie Inkubatora Przedsiębiorczości i otoczenia funkcjonalnie związanego z obiektem Lokalizacja: ul. Jana Pawła II, działka o nr ewidencyjnym – 824/6 (obok ul. Wojska Polskiego).</p>
--	---

	<p>Wartość zadania: 738 580,00 zł.</p> <p>W ramach realizacji zadania zaplanowano:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Przebudowę i modernizację części budynku warsztatów szkolnych na kuchnię, wraz z punktem wydawania/dystrybucji zamówionych posiłków i zapleczem, która będzie wykorzystywana podczas kompleksowych programów reintegracji społeczno-zawodowej w ramach Centrum Integracji Społecznej oraz spółdzielni socjalnych i innych tego typu form reintegracji zawodowej (warsztaty gastronomiczne, prowadzenie szkoleń zawodowych w zawodach Kucharz i Cukiernik oraz praktyk zawodowych dla technikum hotelarstwa. Zostaną wykonane m.in. następujące roboty budowlane:<ul style="list-style-type: none"> • demontaż istniejącej posadzki drewnianej, • wymiana okien i drzwi, • wykonanie wylewki, ocieplenia i posadzki, • wykonanie wentylacji, • roboty instalacyjne: instalacje elektryczna, ogrzewanie grzejnikowe z istniejącej kotłowni, przyłącza wody ciepłej i zimnej. 2) Zakup i montaż wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej (m.in. wyposażenie kuchni, zmywalni). 3) Zagospodarowanie przyległego otoczenia, w celu poprawy dostępu do rewitalizowanego obiektu, m.in.:<ul style="list-style-type: none"> • utwardzenie terenu, • wymiana nawierzchni, • utworzenie 15 miejsc parkingowych, w tym 1 miejsce dla osób niepełnosprawnych, • przebudowa ogrodzenia, • odwodnienie terenu poprzez wymianę istniejących wypustów ulicznych, włączów, • wymianę studzienek oraz zaprojektowanie odcinka kanalizacji deszczowej. <p>Na terenie objętym inwestycją znajduje się budynek Inkubatora Przedsiębiorczości i Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii, gdzie realizowane są usługi społeczne. Natomiast obok znajdują się obiekty użytkowane przez Centrum Kształcenia Praktycznego (w tym: były warsztaty szkolne). W pobliżu obszaru inwestycji znajduje się kompleks sportowy m.in. boiska sportowe Orlik, dwa korty tenisowe. Wykonanie działań z zakresu ww. zadania będzie uzupełnieniem funkcji, jakie do tej pory były prowadzone na terenie Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii i Inkubatora Przedsiębiorczości oraz pozwoli na prowadzenie przez Centrum Integracji Społecznej działań z zakresu tworzenia nowych miejsc reintegracji społeczno-zawodowej, w ramach projektu miękkiego z EFS Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – projekt podstawowy nr 10 (szczegółowy opis projektu – strony: 154-156), miejsca służącego poprawie sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy (w ramach projektu miękkiego z EFS Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekt podstawowy nr 11 (szczegółowy opis projektu – strony: 156-157).</p> <p>6. Przebudowa i rozbudowa budynku, w celu przywrócenia funkcji społecznych, sportowych i rekreacyjnych związanych z działalnością strzelnicy na terenie Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej Lokalizacja: działki o nr ewidencyjnych: 385/14, 386/3, 640/1. Wartość zadania: 1 454 000,00 zł.</p>
--	---

	<p>W ramach realizacji zadania zaplanowano przebudowę i rozbudowę istniejącego zaniedbanego budynku strzelnicy sportowej na terenie Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej, wykonanie betonowego ogrodzenia oraz ogrodzenia z prefabrykowanych paneli, wykonanie odcinka chodnika łączącego boisko sportowe z budynkiem strzelnicy. Strzelnica pełnić będzie funkcję społeczną – do prowadzenia zadań z zakresu rewitalizacji społecznej mieszkańców realizowanych w ramach projektów z EFS o których mowa niżej ale także dodatkowo sportowych i rekreacyjnych</p> <p>Infrastruktura powstała w ramach tego zadania jest niezbędna do prowadzenia działań służących poprawie sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy Powstała infrastruktura będzie wykorzystywana w ramach projektu z EFS Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – projekt podstawowy nr 12 (szczegółowy opis projektu – strony: 158-159)</p> <p>Strzelnica służyć może także jako. uzupełnienie funkcji, jakie do tej pory były prowadzone na terenie Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii i Inkubatora Przedsiębiorczości oraz pozwoli na prowadzenie przez Centrum Integracji Społecznej w ramach działań z zakresu tworzenia nowych miejsc reintegracji społeczno-zawodowej szkoleń z zakresu kwalifikowanego pracownika ochrony w wraz z modułem strzelania na strzelnicy</p> <p>Zajęcia integracyjno-sportowe na kompleksie sportowym przy Zespole Szkół Technicznych w Kolbuszowej i Liceum Ogólnokształcącym będą także organizowane ze środków własnych Powiatu oraz Ministerstwa Rodziny – Dni Rodzicielstwa, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Pikniki Rodzinne.</p> <p>Wspierane zadania będą uwzględniały dostosowanie infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Beneficjent: Gmina Kolbuszowa, Partnerzy: Powiat Kolbuszowski, Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez stworzenie możliwości do włączenia społecznego osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją, poprzez stworzenie odpowiednich możliwości lokalowych, aktywizację mieszkańców do działania na rzecz obszaru rewitalizacji, podnoszenie kompetencji zawodowych rozszerzenie oferty świadczonych usług społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych 2) <i>w sferze gospodarczej</i> – poprzez stworzenie estetycznych i funkcjonalnych warunków technicznych do prowadzenia działalności gospodarczej przez mieszkańców i pobudzania jej rozwoju. 3) <i>w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i> – zwłaszcza poprzez wykreowanie funkcjonalnej przestrzeni publicznej jako centrum społeczno-gospodarcze na obszarze rewitalizacji oraz miejsce do aktywnej integracji mieszkańców i atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu. 4) <i>w sferze technicznej</i> – zwłaszcza poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków i poprawę ich stanu technicznego w celu zwiększenia użyteczności i funkcjonalności i efektywne wykorzystanie do celów społecznych. 5) <i>w sferze środowiskowej</i> – poprzez podjęcie działań służących podniesieniu świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wykreowaniu terenów zieleni urządzonej.

<p>Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt</p>	<p>Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i> Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i> Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i> Kierunek działania 1.3. <i>Wspieranie mieszkańców w edukacji, rekreacji i kulturze</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i> Kierunek działania 2.1. <i>Kształtowanie estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum gminy</i> Kierunek działania 2.2. <i>Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją (w tym osób starszych i niepełnosprawnych), – wzrost jakości świadczonych usług społecznych, – aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców, – zmniejszenie poziomu bezrobocia, – wzrost tożsamości lokalnej, – zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne; – rozwój przedsiębiorczości mieszkańców; – podniesienie jakości oferty kulturalnej, – powstanie nowych przestrzeni miejskich – stworzenie bezpiecznej, estetycznej przestrzeni służącej różnym grupom społecznym; – efektywne wykorzystanie zdegradowanych budynków wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele społeczne i gospodarcze; – rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury i ich otoczenia; – poprawa estetyki przestrzeni i obiektów; – utworzenie spójnego systemu przestrzeni w centrum miasta, <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 2,56 [ha]. 2. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 3 [m²]. 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach – 5 [szt.]. 4. Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich – 6 234 [osoby]. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p>

Tabela 25 Projekt podstawowy nr 2

Nazwa projektu	Stworzenie spójnego systemu monitoringu miasta		
Lokalizacja	obszar rewitalizacji: ul. Mickiewicza, działka o nr ewid: 873; ul. Plac Wolności, działka o nr ewid. 876/4; ul. Piłsudskiego, działka o nr ewid. 1274/1;	Okres realizacji	2019–2020

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

	ul. Targowa, działka o nr ewid. 2292; ul. Kościuszki 1, działka o nr ewid. 2332/1; ul. Popiełuszki, działka o nr ewid. 820; ul. Św. Brata Alberta, działka o nr ewid. 2398		
Szacowana wartość całego projektu (zł)	70 000,00	Źródła finansowania	środki krajowe, Program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpiecznej” im. Władysława Stasiaka na lata 2018–2020, środki gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	W ramach projektu zaplanowano zadania służące poprawie bezpieczeństwa publicznego, m.in.: zakup i montaż kamer, monitoringu, zakup niezbędnego wyposażenia.		
Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Gmina Kolbuszowa		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez wzrost bezpieczeństwa publicznego i spadek poziomu przestępczości. 2) <i>w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i> – stworzenie spójnego systemu monitoringu centralnych przestrzeni miasta		
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 2. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i> Kierunek działania 2.1. <i>Kształtowanie estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum gminy</i> Kierunek działania 2.2. <i>Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych</i>		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty: – poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego, – zmniejszenie poziomu przestępczości na obszarze rewitalizacji. Wskaźniki produktu i rezultatu: 1. Liczba miejsc w których zostało zwiększone bezpieczeństwo – 1 [szt.] Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.		

Tabela 26 Projekt podstawowy nr 3

Nazwa projektu	Rewaloryzacja pierzei Rynku w Kolbuszowej oraz otoczenia Rynku – ulicy Piekarskiej, Mickiewicza, Piłsudskiego i Obrońców Pokoju		
Lokalizacja i szacunkowa powierzchnia	obszar rewitalizacji: ul. Piekarska, ul. Mickiewicza, ul. Piłsudskiego, ul. Obrońców Pokoju	Okres realizacji	2019–2020

Szacowana wartość całego projektu (zł)	3 000 000,00	Źródła finansowania	środki krajowe, WFOŚiGW,
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – wymiana pokrycia dachowego, – remont dachu, – odnowienie elewacji, – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, – zagospodarowanie terenu wokół budynków. 		
Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Organizacje pozarządowe		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez stworzenie możliwości do prowadzenia działań o charakterze społecznym, zagospodarowanie terenu wokół budynków będzie służyć wzrostowi aktywności społeczności lokalnej 2) <i>w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i> – poprzez poprawę istniejącego stanu zagospodarowania i jakości przestrzeni publicznej. 3) <i>w sferze technicznej</i> – poprzez poprawę stanu technicznego budynków i zdegradowanej przestrzeni. 4) <i>w sferze środowiskowej</i> – poprzez zaplanowanie funkcjonalnych terenów zielonych 		
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 2. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i> Kierunek działania 2.1. <i>Kształtowanie estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum gminy</i>		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> – poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego, – poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni, – poprawa stanu technicznego budynków, – rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury. Wskaźniki produktu i rezultatu: <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wyremontowanych obiektów na obszarze rewitalizacji – 10 [szt.] Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.		

Tabela 27 Projekt podstawowy nr 4

Nazwa projektu	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. 11 Listopada 13 w Kolbuszowej		
Lokalizacja i szacunkowa powierzchnia	obszar rewitalizacji: ul. 11 Listopada 13, działka o nr ewid.:1513/15	Okres realizacji	2019–2020
Szacowana wartość całego projektu (zł)	260 000,00	Źródła finansowania	środki własne Spółdzielni

Zakres rzeczowy realizowanych zadań	W ramach realizacji projektu zaplanowano: <ul style="list-style-type: none"> – remont drogi osiedlowej, – remont chodników wokół budynku, – zagospodarowanie terenu, poprzez spójne i funkcjonalne nasadzenia zieleni
Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Spółdzielnia Mieszkaniowa ks. Ludwika Ruczki w Kolbuszowej
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – poprzez wykreowanie funkcjonalnej przestrzeni na obszarze rewitalizacji oraz miejsce do aktywnej integracji mieszkańców i atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu. 2) w sferze technicznej – poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej.
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i> Kierunek działania 1.3. <i>Wspieranie mieszkańców w edukacji, rekreacji i kulturze</i> Cel rewitalizacji 2. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i> Kierunek działania 2.1. <i>Kształtowanie estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum gminy</i> Kierunek działania 2.2. <i>Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> – powstanie nowych przestrzeni miejskich – stworzenie bezpiecznej, estetycznej przestrzeni służącej różnym grupom społecznym; – zagospodarowanie otoczenia na cele społeczne; – rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury; – utworzenie spójnego systemu przestrzeni w centrum miasta. <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Długość przebudowanych dróg gminnych – 120 [m]. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i></p>

Tabela 28 Projekt podstawowy nr 5

Nazwa projektu	Zagospodarowanie przestrzeni przy Stadionie w Kolbuszowej w celu stworzenia parkingu		
Lokalizacja i szacunkowa powierzchnia	obszar rewitalizacji: ul. Sportowa, działka o nr ewid.: 1180	Okres realizacji	2019-2021
Szacowana wartość całego projektu (zł)	300 000,00	Źródła finansowania	środki własne
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Projekt zakłada spójne i funkcjonalne zagospodarowanie terenu w celu zwiększenia dostępu do stadionu i utworzenia dodatkowych miejsc parkingowych.		

Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Gmina Kolbuszowa
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez poprawę bezpieczeństwa przy obiektach publicznych, 2) <i>w sferze przestrzenno-funkcjonalnej</i> – poprzez poprawę istniejącego stanu zagospodarowania i jakości przestrzeni 3) <i>w sferze technicznej</i> – poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej, stworzenie nowych miejsc parkingowych w centrum miasta
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 2. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i> Kierunek działania 2.1. <i>Kształtowanie estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum gminy</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty: – powstanie nowych przestrzeni miejskich – stworzenie bezpiecznej, estetycznej przestrzeni służącej różnym grupom społecznym; – funkcjonalne zagospodarowanie otoczenia; – rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury. Wskaźniki produktu i rezultatu: 1) Liczba nowoutworzonych miejsc parkingowych – 100 [szt] Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i>

Tabela 29 Projekt podstawowy nr 6

Nazwa projektu	Rozwój różnych form pomocy poprzez wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych w Domu Pobytu Dziennego Seniora w Kolbuszowej		
Lokalizacja	obszar rewitalizacji: obiekt Domu Pobytu Dziennego Seniora (projekt podstawowy nr 1, zadanie 1); tereny wzdłuż rzeki Nil (projekt podstawowy nr 1, zadanie 3)	Okres realizacji	2021–2022
Szacowana wartość całego projektu (zł)	800 000,00	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych</i>) budżet państwa, budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: – wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, – usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób starszych i/lub niesamodzielnych, – wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach opiekuńczych,		

	<p>– stworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych w nowo otwartym ośrodku zapewniającym opiekę dzienną – do 30 osób.</p> <p>Celem projektu będzie utworzenie do 30 miejsc dla osób niesamodzielnych w wieku powyżej 60 r.ż. z terenu Gminy Kolbuszowa ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenu rewitalizowanego. Wszystkie wyszczególnione formy wsparcia będą realizowane w budynku Domu Pobytu Dziennego Seniora i na terenach wzdłuż rzeki Nil, w tym zajęcia i ćwiczenia w plenerze, ćwiczenia na siłowni zewnętrznej, spacer, nordic walking, występy, pokazy na scenie plenerowej pozwalające na zdobywanie umiejętności społecznych.</p> <p>Realizatorem zadania będzie Gmina Kolbuszowa oraz MGOPS w Kolbuszowej.</p> <p>Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadanie w ramach powyższego działania będzie kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Beneficjent: Gmina Kolbuszowa, MGOPS w Kolbuszowej</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz niepełnosprawnych, w szczególności z obszaru rewitalizacji, stworzenie miejsc dziennej opieki dla osób starszych.
<p>Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt</p>	<p>Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i></p> <p>Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i></p> <p>Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją; – pobudzenie i zwiększenie aktywności społecznej; – poprawa jakości i rozszerzenie oferty usług publicznych o charakterze społecznym. <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 30 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 30 os. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p>

Tabela 30 Projekt podstawowy nr 7

Nazwa projektu	Kompleksowe wsparcie rodzin w Gminie Kolbuszowa		
Lokalizacja	obszar rewitalizacji: obiekt Domu Wsparcia Rodziny, budynek dawnej „Katechetówki” oraz pomieszczenia w podziemiach budynku kościoła parafialnego (projekt podstawowy nr 1, zadanie 2); tereny wzdłuż rzeki Nil (projekt podstawowy nr 1, zadanie 3); budynek Dworca w Kolbuszowej (projekt podstawowy nr 1, zadanie 4).	Okres realizacji	2021–2022
Szacowana wartość całego projektu (zł)	800 000,00	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna</i> , Działanie 8.4 <i>Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej</i>), budżet państwa, budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>W ramach projektu przewiduje się realizację dwóch zadań.</p> <p>Zadanie 1 (realizowane przez Gminę Kolbuszowa i MGOPS w Kolbuszowej) Wsparanie rodziny w postaci działań polegających na pracy z rodziną prowadzonej w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – asystentury rodzinnej, poprzez zatrudnienie nowych asystentów rodziny prowadzące do zwiększenia liczby asystentów, – konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, – terapii i mediacji, – specjalistycznego wsparcia np. w formie, profilaktyki uzależnień, profilaktyki prozdrowotnej, treningów ekonomicznych, zdobywania umiejętności społecznych itp., – usług dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, – pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego (w tym reprezentacja, jeśli będzie niezbędna). <p>Opis: Beneficjentami projektu będą rodziny (rodzice z dziećmi, ok. 40 osób) z terenu Gminy Kolbuszowa korzystające ze świadczeń pomocy społecznej oraz zagrożone wykluczeniem społecznym, przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenu rewitalizowanego.</p> <p>W budynku Dworca w Kolbuszowej realizowane będą następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - biuro asystentów rodziny, w którym będą prowadzone spotkania z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze z Gminy Kolbuszowa, - W pomieszczeniach przeznaczonych dla organizacji pozarządowych oraz Straży Miejskiej (pokój przesłuchań) realizowane będą spotkania specjalistyczne związane m.in. z tematyką zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym. 		

	<p>W budynku „Domu Wsparcia Rodziny” (budynek dawnej „Katechetówki”) realizowane będą następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, - terapie i mediacje, - wsparcie specjalistyczne np. w formie, profilaktyki uzależnień, profilaktyki prozdrowotnej, treningów ekonomicznych, zdobywania umiejętności społecznych itp., - pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego (w tym reprezentacja, jeśli będzie niezbędna). <p>W zależności od indywidualnych potrzeb w pomieszczeniach podziemia budynku kościoła parafialnego także będzie można organizować spotkania dla osób i grup osób wymagających indywidualnej konsultacji i wsparcia, w tym np. osoby z uzależnieniami, grupy wsparcia i grupy samopomocowe. W miejscu tym możliwa będzie także organizację szkoleń i treningów dla osób objętych zadaniem.</p> <p>Dopełnieniem projektu będą działania prowadzone na terenach wzdłuż rzeki Nil, w tym zajęcia i ćwiczenia w plenerze, ćwiczenia na siłowni zewnętrznej, spacer, nordic walking, występy, pokazy na scenie plenerowej pozwalające na zdobywanie umiejętności społecznych, prace podwórkowe.</p> <p>Liczba osób objętych zadaniem 1 – 40 osób.</p> <p>Bliskie sąsiedztwo ww. obiektów oraz wzajemnie uzupełniające się działania w nich podejmowane</p> <p>Zadanie 2 (realizowane przez Gminę Kolbuszowa w partnerstwie z organizacją pozarządową).</p> <p>Zadanie realizowane będzie w budynku Domu Wsparcia Rodziny (budynek dawnej „Katechetówki”) oraz w pomieszczeniach podziemia budynku kościoła parafialnego.</p> <p>Zadanie polegać będzie na wspieraniu rodzin z terenu gminy Kolbuszowa ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenu rewitalizowanego. Pomoc będzie polegać na opiece i wychowaniu dzieci w placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, w tym stworzenie kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych z elementami zajęć socjoterapeutycznych. Przewiduje się utworzenie świetlicy dla dzieci, która będzie mieścić się w Budynku Wsparcia Rodziny.</p> <p>W ramach zajęć świetlicowych planuje się m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie edukacyjne - pomoc w odrabianiu zadań domowych, pomoc w nauce, - zajęcia rozwijające zainteresowania: plastyczne, plastyczno-techniczne, muzyczne, - spotkania i imprezy integracyjne z rodzicami i innymi placówkami, - organizowanie wycieczek, - prace podwórkowe, - zajęcia i spotkania poszerzające wiedzę na tematy bezpieczeństwa, dbania o zdrowie - prelekcje z udziałem np. ratownika medycznego, policjantów, strażnika miejskiego, psychologa, strażaka. - pomoc psychologiczna, socjoterapeutyczna, logopedyczna - w razie potrzeby w ramach realizowanych zajęć dodatkowych lub programów <p>W zależności od potrzeb powyższe formy wsparcia będą realizowane w budynku Domu Wsparcia Rodziny (budynek dawnej „Katechetówki”) oraz w podziemnych pomieszczeniach budynku kościoła parafialnego.</p> <p>Wsparcie realizowane dla dzieci ze świetlicy będzie odbywać się również w podziemnych pomieszczeniach budynku kościoła parafialnego. Prezentowana tam</p>
--	---

	<p>będzie twórczość wychowanków kół, wyświetlane będą prezentacje związane z tematyką poruszaną w trakcie zajęć organizowanych w Świetlicy w tym m. in. koła zainteresowań historią miasta Kolbuszowa. W pomieszczeniu będą wyświetlane prezentacje związane z miastem, parafią, założycielami miasta (których szczątki zlokalizowane są w podziemiach Kaplicy Grobowej Tyszkiewiczów), ekspozycje związane z miastem Kolbuszowa, dokumenty historyczne będące w posiadaniu Parafii. W ww. pomieszczeniach wyświetlane będą filmy, prezentacje, będą prowadzone zajęcia manualne i lekcje historii realizowane w oparciu o eksponaty związane z historią miasta Kolbuszowa.</p> <p>Beneficjentami projektu będą osoby z terenu Gminy Kolbuszowa korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożone wykluczeniem społecznym, przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenu rewitalizowanego. W ramach zadania planuje się objęcie opieką rodziców i dzieci, dla których udostępnionych będzie 30 miejsc w placówce.</p> <p>Dodatkowo na terenach wzdłuż rzeki Nil w ramach kolejnego koła zainteresowań dla dzieci świetlicowych planuje się także prowadzenie zajęć rozwijających umiejętności muzycznych poprzez występy, pokazy na scenie plenerowej pozwalające na zdobywanie umiejętności społecznych. Realizując zadania opiekuńcze prowadzone będą zajęcia animacyjne w tym m.in. ćwiczenia w plenerze na siłowni zewnętrznej, jazda na rolkach, spacerzy wzdłuż rzeki Nil, ulicą Parkową i Ogródkiem Jordanowskim (możliwość skorzystania z infrastruktury istniejącego Parku m.in. placu zabaw, strefy relaksu oraz nowobudowanej infrastruktury wzdłuż rzeki Nil i na ulicy Parkowej). Planowane działania pozwalać będą m.in. na rozładowanie negatywnych emocji i stresu oraz kształtowanie postaw prospołecznych i umiejętności funkcjonowania w grupie rówieśniczej.</p> <p>Organizowane zajęcia podwórkowe w formie np. zajęć rekreacyjnych, sportowych, muzyczne, plastyczne, taneczne, profilaktyczne, itp. będą dostosowane do możliwości dzieci oraz lokalnych uwarunkowań. Atrakcyjna organizacja czasu wolnego, wykorzystująca naturalną aktywność dzieci i młodzieży, w bezpośrednich i niesformalizowanych kontaktach z wychowawcami, jest alternatywą wobec bierności i nudy. Odkrywanie umiejętności i talentów, rozbudzanie zainteresowań wpłynąć będzie na wzrost poczucia własnej wartości, co może mieć istotny wpływ na zmniejszenie, jak i odroczenie w czasie liczby młodych ludzi eksperymentujących z alkoholem i innymi środkami psychoaktywnymi.</p> <p>Wspólna zabawa i praca (np. pielęgnacja roślin) będzie integrować oraz wpływać na współdziałanie dzieci z grupy podwórkowej, redukując niepożądane, agresywne zachowania czy konflikty rówieśnicze.</p> <p>Liczba osób objętych zadaniem 2 – 30 osób.</p> <p>Projekt będzie realizowany przez Gminę Kolbuszowa w partnerstwie z organizacją pozarządową działającą na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p> <p>Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadanie w ramach powyższego działania będzie kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p>
Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Gmina Kolbuszowa, MGOPS Kolbuszowa Partner: organizacja pozarządowa.

Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez działania wspierające rodziny, wzmocnienie więzi rodzinnych, zapewnienie oferty spędzania wolnego czasu
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i> Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i> Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost dostępności i jakości usług publicznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, – wzrost kompetencji społecznych i rodzicielskich mieszkańców, – poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu i integracji (światlica środowiskowa), – wzrost atrakcyjności obszaru jako miejsca zamieszkania dla rodzin z dziećmi, – wzrost jakości życia mieszkańców. <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu – 2 szt. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 60 osób (zadanie nr 1 – 30 osób, zadanie nr 2 – 30 osób) <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p>

Tabela 31 Projekt podstawowy nr 8

Nazwa projektu	Aktywność społeczna mieszkańców Gminy Kolbuszowa szansą na lepszą przyszłość		
Lokalizacja i szacunkowa powierzchnia	Obszar rewitalizacji: obiekty w których realizowany będzie projekt : – budynek Dworca w Kolbuszowej (projekt podstawowy nr 1, zadanie 4).	Okres realizacji	2021–2022
Szacowana wartość całego projektu (zł)	800 000,00	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna</i> , Działanie 8.1 <i>Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</i>), budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Zakres projektu obejmuje zintegrowane oraz zindywidualizowane programy realizowane na obszarze rewitalizacji (przede wszystkim z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwością udziału mieszkańców pozostałych obszarów kryzysowych) w oparciu o ścieżkę reintegracji, obejmujące usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym, zdrowotnym, zawodowym, zawierające instrumenty odpowiadające na indywidualne potrzeby m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pracy socjalnej; b) poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową; c) poradnictwa specjalistycznego, w tym: poradnictwo prawne w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego; poradnictwo rodzinne obejmujące wsparcie rodziny naturalnej i zastępczej, opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną; d) zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową; e) działań diagnostycznych i terapeutycznych dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z zaburzeniami komunikacyjnymi dysleksją i dyskalkulią dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, f) wsparcie działalności w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej, w szczególności prowadzonej przez takie podmioty jak Zakłady Aktywności Zawodowej, w tym rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego. <p>W ramach projektu uczestnicy realizować będą ścieżkę reintegracji społeczno-zawodowej, korzystając z warsztatów rozwoju osobistego, grupowego i indywidualnego poradnictwa specjalistycznego, terapii psychologicznej rodzinnej, pomocy prawnej. Wszyscy zrealizują szkolenia zawodowe, kilkumiesięczne staże zawodowe oraz skorzystają z pośrednictwa pracy.</p> <p>Uczestnicy opuszczą program z nabytymi (przywróconymi lub wzmocnionymi) kompetencjami społecznymi i zawodowymi, będą bardziej zaradni i aktywni społecznie. Dzięki integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym, zdrowotnym i zawodowym wyjdą oni z grupy mieszkańców zagrożonych marginalizacją.</p> <p>Projekt będzie realizowany w pomieszczeniach budynku dworca w Kolbuszowej przeznaczonych pod działania związane z prowadzeniem Zakładu Aktywności</p>		

	<p>Zawodowej (pomieszczenie ZAZ, toalety, toalety dla osób niepełnosprawnych, pomieszczenia dla organizacji pozarządowych). Caritas Diecezji Rzeszowskiej planuje otworzyć filię nowo powstającego Zakładu Aktywności Zawodowej. Planowane jest zatrudnienie łącznie do 30 osób ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z czego 6 osób byłaby skierowana do pracy w nowym obiekcie – pod opieką instruktora zawodu. Dodatkowo, w miejscu tym planowana jest realizacja praktyk zawodowych uczestników Kolbuszowskich Warsztatów Terapii Zajęciowej Caritas. W ramach pracy ZAZ planujemy prowadzić:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sklep z produktami wytworzonymi w ZAZ i WTZ: rękodzieło artystyczne, podpałka K-Lumet, zaproszenia okolicznościowe, przedmioty użytkowe, - punkt informacyjny dla osób z niepełnosprawnością oraz ogólny, - miejsce praktyk zawodowych uczestników WTZ, - produkcję podpałek K-Lumet oraz rękodzieła artystycznego. <p>Ponadto przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doradztwo i poradnictwo zawodowe, - poradnictwo prawne, - konsultacje z fizjoterapeutę/specjalistami, - treningi kompetencji społecznych, - szkolenia podnoszące kwalifikacje, - szkolenia zawodowe, - staże zawodowe. <p>Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadanie w ramach powyższego działania będzie kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Beneficjent: Fundacja Centrum Animacji Społecznej oraz Caritas Diecezji Rzeszowskiej</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez aktywizacje społeczno-zawodową i zwiększanie szans na zatrudnienie oraz włączenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; 2) <i>w sferze gospodarczej</i> – poprzez wzrost kompetencji i umiejętności oraz dostosowanie ich do sytuacji na rynku pracy;
<p>Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt</p>	<p>Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i> Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i> Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i> Kierunek działania 1.3. <i>Wspieranie mieszkańców w edukacji, rekreacji i kulturze</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją; – aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez pracy; – zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej; – pobudzenie i zwiększenie aktywności społecznej; – poprawa jakości i rozszerzenie oferty usług publicznych o charakterze społecznym. <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych wsparciem – 20 os.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 10 os. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 20 os. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p>
--	--

Tabela 32 Projekt podstawowy nr 9

Nazwa projektu	Zwiększenie dostępu do usług społecznych w Gminie Kolbuszowa		
<p>Lokalizacja i szacunkowa powierzchnia</p>	<p>Obszar rewitalizacji: obiekty w których realizowany będzie projekt : – budynek Dworca w Kolbuszowej (projekt podstawowy nr 1, zadanie 4).</p>	<p>Okres realizacji</p>	<p>2022</p>
<p>Szacowana wartość całego projektu (zł)</p>	<p>900 000,00</p>	<p>Źródła finansowania</p>	<p>Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych</i>)</p>
<p>Zakres rzeczowy realizowanych zadań</p>	<p>Celem realizacji projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wykorzystanie dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej i innych form samopomocowych, b) inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób starszych, dowożenie posiłków); c) wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach opiekuńczych, np. teleopieki i innych form niebezpośrednich usług opiekuńczych wykorzystujących nowe technologie, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) metod samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii. <p>Fundacja Centrum Animacji Społecznej oraz Caritas Diecezji Rzeszowskiej planuje realizować przedmiotowy projekt w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością i ich rodzin/otoczenia oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Projekt będzie realizowany w pomieszczeniach budynku dworca w Kolbuszowej przeznaczonych pod działania związane z prowadzeniem Zakładu Aktywności Zawodowej (pomieszczenie ZAZ, toalety w tym dla osób niepełnosprawnych, pomieszczenia dla organizacji pozarządowych).</p> <p>W ramach projektu w pomieszczeniach dworca przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsultacje z fizjoterapeutę/specjalistami, - treningi kompetencji społecznych, - prowadzenie punktu wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych, - szkolenia podnoszące kwalifikacje opiekunów osób niepełnosprawnych, - koordynowanie systemu teleopieki. <p>Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadanie w ramach powyższego działania będzie kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p>		

Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Fundacja Centrum Animacji Społecznej oraz Caritas Diecezji Rzeszowskiej
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy 1) w sferze społecznej – poprzez zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz niepełnosprawnych,
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i> Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i> Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją; – pobudzenie i zwiększenie aktywności społecznej; – poprawa jakości i rozszerzenie oferty usług publicznych o charakterze społecznym. Wskaźniki produktu i rezultatu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 80 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 50 os. Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.

Tabela 33 Projekt podstawowy nr 10

Nazwa projektu	DROGA DO ZMIAN – kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Centrum Integracji Społecznej		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: obiekty w których realizowany będzie projekt : – budynek byłych warsztatów szkolnych w Kolbuszowej (projekt podstawowy nr 1, zadanie 5);	Okres realizacji	2021–2022
Szacowana wartość całego projektu (zł)	600 000,00	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna</i> , Działanie 8.1 <i>Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub</i>

			wykluczeniem społecznym), budżet powiatu
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Celem realizacji projektu jest poprawa zdolności do zatrudnienia do 40 osób w wieku aktywności zawodowej zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Powiatu kolbuszowskiego ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów rewitalizowanych (poprzez objęcie ich zindywidualizowanym programem aktywnej integracji społeczno-zawodowej w ramach CIS w trakcie trwania projektu).</p> <p>Grupa docelowa: 40 os. niepracujących korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i/lub zakwalifikowanych do III profilu pomocy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia, i/lub z niepełnosprawnością, w wieku aktywności zawodowej (18–64 lata), o niskich kwalifikacjach zawodowych.</p> <p>Zadanie I: Utworzenie nowych miejsc reintegracji społeczno–zawodowej w CIS – 20 osób</p> <p>Zadanie II: Realizacja programu reintegracji społecznej i zawodowej w ramach CIS: usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym, zdrowotnym, zawodowym.</p> <p>Formy wsparcia: warsztaty motywacyjne, trening kompetencji i umiejętności społecznych, warsztaty terapeutyczne, warsztaty społeczno–socjalne, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, warsztaty edukacyjne, indywidualne wsparcie: psych./socjalne/zawodowe</p> <p>III reintegracja zawodowa: Kontynuacja programu reintegracji zawodowej w ramach CIS.</p> <p>Formy wsparcia: Praktyki zawodowe w ramach warsztatów CIS, indywidualne szkolenia zawodowe wg potrzeb, pośrednictwo pracy.</p> <p>Projekt zakłada wykorzystanie nowopowstałej infrastruktury powstałej w ramach realizacji projektu głównego nr 1 na terenie Inkubatora przedsiębiorczości – kuchni do prowadzenia warsztatów i reintegracji zawodowej oraz gdyby wynikło to z potrzeb beneficjentów nowopowstałej infrastruktury na terenie LO w Kolbuszowej, tj. strzelnicy do prowadzenia kursów, np. kwalifikowany pracownik ochrony.</p> <p>Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadanie w ramach powyższego działania będzie kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Powiat Kolbuszowski/ partner projektu – stowarzyszenie		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze społecznej – poprzez aktywizacje społeczno-zawodową i zwiększanie szans na zatrudnienie oraz włączenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; 2) w sferze gospodarczej – poprzez wzrost kompetencji i umiejętności oraz dostosowanie ich do sytuacji na rynku pracy; 		
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	<p>Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i></p> <p>Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i></p> <p>Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i></p>		

<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzania w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją; – aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez pracy; – zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej; – pobudzenie i zwiększenie aktywności społecznej; – poprawa kwalifikacji i wzrost umiejętności osób objętych wsparciem w projekcie. <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 40 osób. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 40 osób. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p>
---	--

Tabela 34 Projekt podstawowy nr 11

Nazwa projektu	DROGA DO AKTYWNOŚCI - aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo		
Lokalizacja	<p>Obszar rewitalizacji: obiekty w których realizowany będzie projekt :</p> <p>– budynek byłych warsztatów szkolnych w Kolbuszowej (projekt podstawowy nr 1, zadanie 5).</p>	Okres realizacji	2021–2022
Szacowana wartość całego projektu (zł)	1 000 000,00	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy (Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy), budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Celem głównym projektu zwiększenie możliwości zatrudnienia 50 os. bezrobotnych i biernych zawodowo (39K) w wieku pow. 29 r. życia, w tym nabycie, podniesienie kwalifikacji przez min. 25 osób i zdobycie zatrudnienia przez min. 39% (30 osób).</p> <p>Zadania:</p> <p>I Rekrutacja i dobór UP</p> <p>II Aktywizacja zawodowa – doradztwo zawodowe indywidualne i grupowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie indywidualnego planu działania 2. grupowy trening motywacyjny i kompetencji społecznych <p>III, IV Aktywizacja zawodowa – szkolenia, staże, pośrednictwo pracy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupowe warsztaty aktywnego poszukiwania pracy (75 osób) – cel nabycie umiejętności. aktywnego poszukiwania pracy. 2. Szkolenia zawodowe w tym w tym z wykorzystaniem pracowni gastronomicznej (kuchnia); szkolenia gastronomiczne, szkolenia cukiernicze z egzaminem czeladniczym (30osób) – cel: nabycie, podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych. 3. Pośrednictwo pracy (75 osób). 		

	<p>4. Staże zawodowe – cel: transferowanie efektów edukacji na praktyczne umiejętności, nabycie umiejętności do samodzielnego wykonywania pracy w nowym stanowisku/zawodzie. Efektem realizacji projektu będzie nabycie i/lub podwyższenie kompetencji społecznych oraz nabycie podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych przez 25 osób, nabycie doświadczenia zawodowego przez 75 osób, znalezienie zatrudnienia przez min 30 osób.</p> <p>Projekt zakłada wykorzystanie nowopowstałej infrastruktury powstałej w ramach realizacji projektu głównego nr 1 na terenie Inkubatora przedsiębiorczości – kuchni do prowadzenia warsztatów i reintegracji w ramach CIS.</p> <p>Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadanie w ramach powyższego działania będzie kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Beneficjent: Powiat Kolbuszowski/partner projektu – organizacja pozarządowa</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>w sferze społecznej</i> – poprzez aktywizację zawodową mieszkańców oraz podnoszenie ich umiejętności i kompetencji ; 2) <i>w sferze gospodarczej</i> – poprzez pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców oraz stworzenie międzysektorowej współpracy na rzecz rozwoju gminy
<p>Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt</p>	<p>. Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i> Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i> Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i> Kierunek działania 1.3. <i>Wspieranie mieszkańców w edukacji, rekreacji i kulturze</i></p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nabycie i/lub podniesienie kompetencji społecznych, – nabycie, podniesienie, zmiana kwalifikacji zawodowych, – nabycie doświadczenia zawodowego, – znalezienie zatrudnienia przez osoby objęte wsparciem w projekcie, – pobudzenie i zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców; – aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez pracy; – zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej; – poprawa jakości i rozszerzenie oferty usług publicznych o charakterze społecznym; – rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji. <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w programie – 75 osób. 2. Liczba osób które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 25 osób. 3. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 25 osób. 4. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek po opuszczeniu programu – 25 osób. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p>

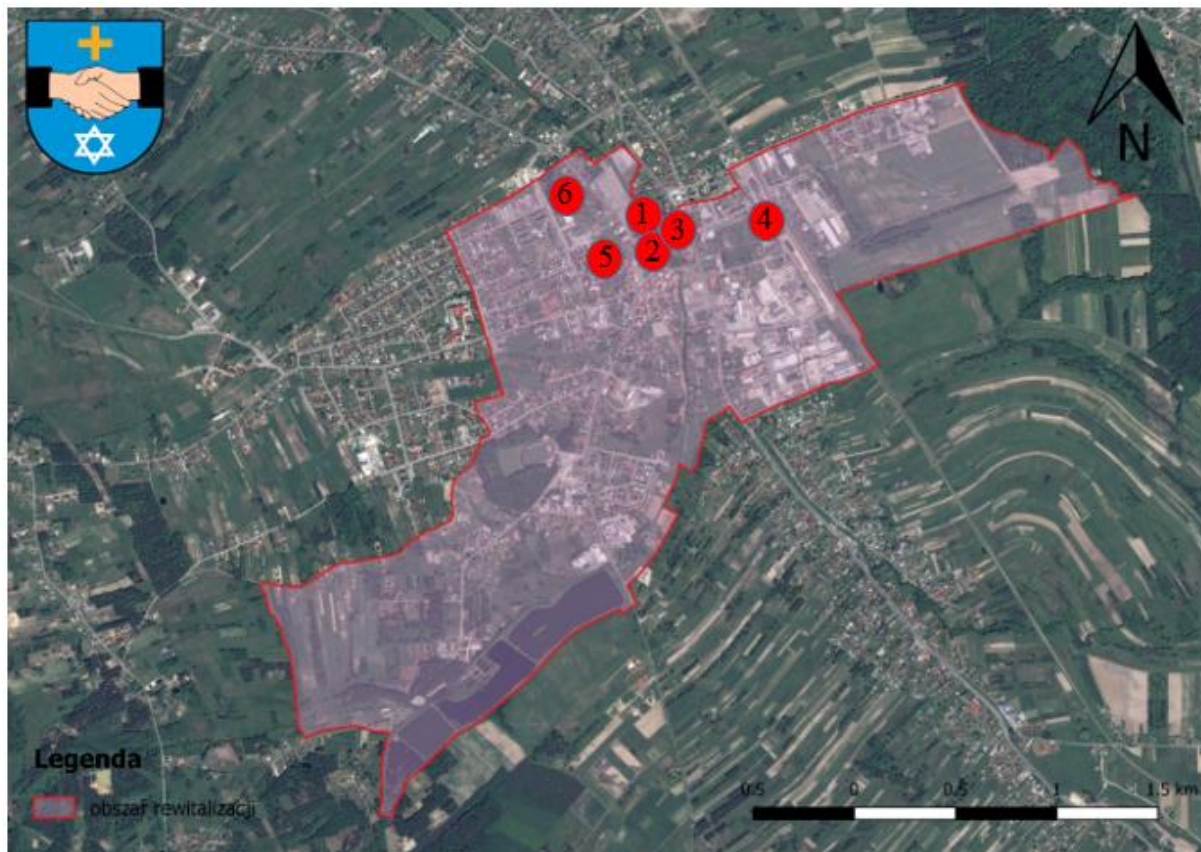
Tabela 35 Projekt podstawowy nr 12

Nazwa projektu	Nowe kwalifikacje – lepsza przyszłość		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: obiekty w których realizowany będzie projekt : – strzelnica na terenie Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej (projekt podstawowy nr 1, zadanie 6).	Okres realizacji	2021–2022
Szacowana wartość całego projektu (zł)	100 000,00	Źródła finansowania	Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy budżet powiatu
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Zakres projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy. Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy. <p>Celem głównym projektu będzie zwiększenie możliwości zatrudnienia min. 60 os. bezrobotnych i biernych zawodowo w wieku pow. 29 r. życia, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach zawodowych.</p> <p>Realizacja obejmować będzie m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> Rekrutacja i dobór UP; Aktywizacja zawodowa – doradztwo zawodowe indywidualne i grupowe; <ol style="list-style-type: none"> przygotowanie indywidualnego planu działania; grupowy trening motywacyjny i kompetencji społecznych Aktywizacja zawodowa – szkolenia zawodowe <p>Szkolenia zawodowe w tym z wykorzystaniem nowopowstałej infrastruktury powstałej w ramach realizacji projektu głównego nr 1 na terenie LO w Kolbuszowej tj. strzelnicy Strzelnica posiada sale wykładową (łącznie 60osób) – cel: nabycie, podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych</p> <p>Szkolenia zawodowe m.in z zakresu:</p> <ol style="list-style-type: none"> kurs kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej osób i mienia (z modułem strzeleckim) uprawniający do wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej; szkolenie strzeleckie przygotowujące do zdania egzaminu państwowego na dopuszczenie do pracy z bronią w ochronie; kurs instruktora strzelectwa. <p>Cel: nabycie, podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz inne wynikające z IPD.</p>		

	<p>Efektem realizacji projektu będzie nabycie i/lub podwyższenie kompetencji społecznych oraz nabycie podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych, znalezienie zatrudnienia.</p> <p>Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadanie w ramach powyższego działania będzie kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.</p>
Podmioty realizujące projekt	Beneficjent: Powiat Kolbuszowski/partner projektu-organizacja pozarządowa
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	<p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy</p> <p>1) w sferze społecznej – poprzez wzrost kompetencji i kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy.</p>
Cele rewitalizacji i kierunki działań, które realizuje projekt	<p>Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i></p> <p>Kierunek działania 1.1. <i>Włączanie społeczne osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem</i></p> <p>Kierunek działania 1.2. <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców</i></p> <p>Kierunek działania 1.3. <i>Wspieranie mieszkańców w edukacji, rekreacji i kulturze</i></p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podniesienie kompetencji i umiejętności, – aktywizacja społeczna i zawodowa osób pozostających bez pracy; – zmniejszenie liczby bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej. <p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <p>1) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje – 60 osób.</p> <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</i></p>

Lokalizacja zakresu realizacji zadań z projektu podstawowego nr 1 została przedstawiona na mapie 18.

Mapa 18 Lokalizacja poszczególnych zadań projektu podstawowego nr 1

Źródło: Opracowanie własne

Legenda:

1. Przebudowa zdegradowanego budynku gospodarczego i nadanie nowych funkcji społecznych na potrzeby utworzenia Domu Pobytu Dniem Seniora.
2. Przebudowa budynku „Katechetówki” w celu zmiany sposobu użytkowania na „Dom Wsparcia Rodziny” wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem otoczenia oraz adaptacja pomieszczeń w podziemiach zabytkowego budynku kościoła parafialnego w celu stworzenia klubu zainteresowań historią miasta Kolbuszowa.
3. Kompleksowe zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Nil w celu nadania nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych.
4. Przebudowa i nadanie nowych funkcji budynku Dworca w Kolbuszowej wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem otoczenia.
5. Przebudowa części budynku byłych warsztatów szkolnych w Kolbuszowej na kuchnię wraz z zapleczem celem zmiany sposobu użytkowania i nadania im nowych funkcji społecznych wraz z przebudową parkingów na terenie Inkubatora Przedsiębiorczości i otoczenia funkcjonalnie związanego z obiektem.
6. Przebudowa i rozbudowa budynku, w celu przywrócenia funkcji strzelnicy na terenie Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej.

Wszystkie powyżej wskazane i opisane projekty podstawowe ze względu na zidentyfikowane w pogłębionej diagnozie obszaru problemy i potencjały (tabela 22) są **kluczowe dla powodzenia procesu rewitalizacji** oraz osiągnięcia założonych celów w dążeniu do wizji obszaru (planowanego efektu). Tylko kompleksowe działania odnoszące się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, spowodują osiągnięcie efektu synergii w oddziaływaniu na sytuację kryzysową. Działania dotyczące stworzenia Domu Pobytu Dziennego Seniora, utworzenie „Domu Wsparcia Rodziny”, przebudowa i nadanie nowych funkcji w budynku Dworca, stworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni wraz z bezpiecznym układem komunikacyjnym, a także rozwinięcie funkcji rekreacyjnej, społecznej i gospodarczej – umożliwią zniwelowanie wielu problemów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Przyczyni się to do zwiększenia oferty usług i handlu na obszarze rewitalizacji, wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców, spadku liczby osób bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także do zwiększenia integracji i aktywności mieszkańców. Kompleksowe działania polegające na adaptacji budynków i zagospodarowaniu przestrzeni, stworzenia spójnego systemu monitoringu oraz poprawie układu komunikacyjnego, przyczynią się do wzrostu bezpieczeństwa publicznego, poprawy estetyki przestrzeni i poprawy dostępu do usług publicznych.

Część projektów podstawowych zostanie zrealizowana na terenie całej gminy (w tym również na obszarze rewitalizacji). Są to przede wszystkim projekty „miękkie”. Szeroki zakres projektów polegających na aktywizacji i integracji różnych interesariuszy rewitalizacji spowoduje zwiększenie ich zaangażowania w sprawy lokalne. Działania skierowane do osób starszych będą zapobiegać marginalizacji oraz wykluczeniu z życia społecznego Seniorów, poprzez zapewnienie im różnych form aktywizacji i samorealizacji. o Zarówno działania inwestycyjne jak i społeczne realizowane przez podmioty z sektorów: społecznego, gospodarczego oraz publicznego, współfinansowane z różnych źródeł zewnętrznych, przyczynią się do osiągnięcia wizji obszaru: *Obszar rewitalizacji jako centrum życia społeczno-gospodarczego gminy oraz spójnym przestrzennie terenem, oferuje dostęp do wysokiej jakości usług publicznych oraz wielofunkcyjnej i bezpiecznej przestrzeni, tworząc warunki do rozwoju i aktywności mieszkańców.*

Realizacja projektu rewitalizacyjnego w ramach działania 6.3 RPO WP (projekt podstawowy nr 1) jest ściśle powiązana z działaniami „miękkimi” (finansowanymi z EFS oraz środków krajowych), co przedstawia tabela 36.

Stworzenie warunków technicznych w przestrzeni poprzez przebudowę, rozbudowę oraz remont zdegradowanych budynków użyteczności wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem przyległego otoczenia umożliwi podjęcie szeregu działań w celu rozwiązania zdiagnozowanych problemów, szczególnie w sferze społecznej i gospodarczej.

Projekty „miękkie” o charakterze społecznym, przewidziane są dla mieszkańców całej gminy, jednak w pierwszej kolejności możliwość uczestnictwa w projekcie będą miały osoby z obszaru rewitalizacji. Takie działania, przewidziane dla wszystkich mieszkańców Gminy Kolbuszowa, mają na celu włączanie osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją oraz wzmacnianie kapitału społecznego. Jest to istotne z punktu widzenia wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysu oraz zapobiegania przenoszenia problemów w inne miejsca.

Projekty „miękkie” wykorzystywać będą wsparte w działaniach rewitalizacyjnych przestrzenie oraz infrastrukturę. Jako preferencyjne kryterium uczestnictwa w projektach planowanych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji jest zamieszkanie na tym terenie. Zakładane jest również uczestnictwo we wszelkich formach wsparcia przez mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji, tak aby osiągnąć efekt planowanych działań rewitalizacyjnych.

Wszystkie projekty o charakterze rewitalizacyjnym zostały zweryfikowane w trybie partycypacji społecznej. Pierwszą możliwością złożenia propozycji projektów rewitalizacyjnych i ich przedstawienia było przeprowadzenie otwartego naboru pomysłów na projekty rewitalizacyjne. Podczas spotkań konsultacyjnych, w ramach naboru projektów rewitalizacyjnych, mieszkańcy zgłaszali swoje pomysły, z których powstały projekty o większym zasięgu i skali oddziaływania. Zgłoszono dwie propozycje projektów rewitalizacyjnych, które po dopracowaniu i wprowadzonych korektach zostały zamieszczone w LPR. Ponadto podstawowe założenia dokumentu (w tym zakres rzeczowy projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających) były wypracowywane, konsultowane i opiniowane z różnymi grupami interesariuszy rewitalizacji – mieszkańcami obszaru rewitalizacji skupionymi w sektorach społecznym, gospodarczym i publicznym, potencjalnymi partnerami projektów rewitalizacyjnych oraz Zespołem ds. Programu Rewitalizacji podczas spotkań partycypacyjnych (wywiady grupowe połączone z warsztatami dla mieszkańców, badanie ankietowe oraz spotkania Zespołu ds. Programu Rewitalizacji). Następnie opracowane projekty zostały zweryfikowane podczas konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji (uwagi można było składać za pomocą formularza uwag pocztą oraz osobiście) oraz spotkania otwartego dla interesariuszy rewitalizacji (spotkanie dla

mieszkańców oraz przedstawicieli NGO). Ponadto uzupełniony Lokalny Program Rewitalizacji zgodnie z oceną dokonaną przez Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego – Zespół ds. Rewitalizacji w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022 został ponownie zweryfikowany podczas konsultacji społecznych (uwagi można było składać za pomocą formularza uwag oraz ustnie do protokołu).

Tabela 36 Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014–2020 (projekt podstawowy nr 1) i projektów EFS

Projekt z EFRR planowany do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014–2020	Projekt(y) planowane do finansowania z EFS
<p>Wskazanie miejsca realizacji na obszarze rewitalizowanym: obszar rewitalizacji (jednostki pomocnicze: Osiedle II i Osiedle III)</p>	<p>Tytuł projektu/projektów wraz z podaniem źródła finansowania (Program, Działanie) Wartość zadania</p>
<p><i>Tytuł projektu: Ograniczenie problemów społecznych i gospodarczych w Gminie Kolbuszowa poprzez nadanie nowych lub przywrócenie funkcji zdegradowanym terenom i obiektom wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem ich otoczenia.</i></p>	
<p>Zadanie nr 1. Przebudowa zdegradowanego budynku gospodarczego i nadanie nowych funkcji społecznych na potrzeby utworzenia Domu Pobytu Dziennego Seniora Wartość zadania: 2 607 600,00 zł</p>	<p><u>Projekt podstawowy nr 6:</u> <i>Rozwój różnych form pomocy poprzez wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych w Domu Pobytu Dziennego Seniora w Kolbuszowej</i> – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna, Działanie 8.3. Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych.</i> Wartość zadania: 800 000,00 zł</p>
<p>Zadanie nr 2. Przebudowa budynku „Katechetówki” w celu zmiany sposobu użytkowania na „Dom Wsparcia Rodziny” wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem otoczenia oraz adaptacja pomieszczeń w podziemiach zabytkowego budynku kościoła parafialnego w celu stworzenia klubu zainteresowań historią miasta Kolbuszowa. Wartość zadania: 2 065 300,00 zł</p>	<p><u>Projekt podstawowy nr 7:</u> <i>Kompleksowe wsparcie rodzin w Gminie Kolbuszowa</i> – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna, Działanie 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.</i> Wartość zadania: 800 000,00 zł</p>

<p>Zadanie nr 3. Kompleksowe zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Nil w celu nadania nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych Wartość zadania: 4 127 400,00 zł</p>	<p><u>Projekt podstawowy nr 6:</u> Rozwój różnych form pomocy poprzez wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych w Domu Pobytu Dziennego Seniora w Kolbuszowej – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII</i>. Integracja społeczna, <i>Działanie 8.3</i>. Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych. Wartość zadania: 800 000,00 zł</p> <p><u>Projekt podstawowy nr 7:</u> Kompleksowe wsparcie rodzin w Gminie Kolbuszowa – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII</i>. Integracja społeczna, <i>Działanie 8.4</i> Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Wartość zadania: 800 000,00 zł</p>
<p>Zadanie nr 4. Przebudowa i nadanie nowych funkcji budynku Dworca w Kolbuszowej wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem otoczenia Wartość zadania: 5 715 293,85 zł</p>	<p><u>Projekt podstawowy nr 7:</u> Kompleksowe wsparcie rodzin w Gminie Kolbuszowa – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII</i>. Integracja społeczna, <i>Działanie 8.4</i> Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Wartość zadania: 800 000,00 zł</p> <p><u>Projekt podstawowy nr 8:</u> Aktywność społeczna mieszkańców Gminy Kolbuszowa szansą na lepszą przyszłość – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII</i>. Integracja społeczna, <i>Działanie 8.1</i> Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wartość zadania: 800 000,00 zł</p> <p><u>Projekt podstawowy nr 9:</u> Zwiększenie dostępu do usług w Gminie Kolbuszowa – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII</i>. Integracja społeczna, <i>Działanie 8.3</i>. Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych. Wartość zadania: 900 000,00 zł</p>
<p>Zadanie nr 5. Przebudowa części budynku byłych warsztatów szkolnych w Kolbuszowej na kuchnię wraz z zapleczem celem zmiany sposobu użytkowania i nadania im nowych funkcji społecznych wraz z przebudowa parkingów na terenie Inkubatora Przedsiębiorczości i otoczenia Wartość zadania: 738 580,00 zł</p>	<p><u>Projekt podstawowy nr 10:</u> DROGA DO ZMIAN – kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Centrum Integracji Społecznej – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VIII</i>. Integracja społeczna, <i>Działanie 8.1</i> Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym), <i>budżet gminy</i> Wartość zadania: 600 000,00 zł</p> <p><u>Projekt podstawowy nr 11:</u> DROGA DO AKTYWNOŚCI – aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VII</i>. Regionalny rynek pracy, <i>Działanie 7.1</i> Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy.</p>

	Wartość zadania: 1 000 000,00 zł
<p>Zadanie nr 6.Przebudowa i rozbudowa budynku, w celu przywrócenia funkcji strzelnicy na terenie Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej Wartość zadania: 1 454 000,00 zł</p>	<p><u>Projekt podstawowy nr 12:</u> Kwalifikacje szansą na sukces – RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy Działanie 7.1</i> Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, budżet powiatu Wartość zadania: 100 000,00 zł</p>
<p>Opis wpływu projektów na zdiagnozowaną sytuację kryzysową, w szczególności w sferze społecznej</p> <p>Przedmiotowy zakres projektu inwestycyjnego w ramach działania 6.3 dotyczącego przebudowy zdegradowanego budynku gospodarczego, przebudowy i zmiany sposobu użytkowania budynku „Katechetówki”, adaptacja pomieszczeń w podziemiach zabytkowego kościoła, zagospodarowanie terenu będące uzupełnieniem oferty Domu Pobytu Dziennego Seniora – terenu wzdłuż rzeki Nil, przebudowa i nadanie nowych funkcji budynku Dworca, przebudowa budynku na terenie Inkubatora Przedsiębiorczości, przebudowa budynku w celu przywrócenia funkcji strzelnicy, a także wykonanie niezbędnej do pełnienia nowych funkcji infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, elektryczna (w tym oświetlenie), teletechniczna) wraz z przebudową dróg dojazdowych do ww. budynków, stworzenie nowych miejsc postojowych w celu ułatwienia dostępu do rewitalizowanych obiektów szereg działań o charakterze społecznym, gospodarczym, edukacyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym w ramach wskazanych projektów „miękkich” finansowanych m.in. z EFS w ramach RPO WP 2014–2020 – zniwelują lub zahamują kluczowe problemy mieszkańców na obszarze rewitalizacji (zdiagnozowane w II części dokumentu w rozdziale 3. <i>Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych</i>).</p> <p>Z uwagi na brak lub ograniczoną dostępność infrastruktury społecznej, na obszarze rewitalizacji nie ma wystarczającej bazy obiektów/budynków możliwych do wykorzystania do realizacji działań społecznych w ramach procesu rewitalizacji.</p> <p>Pogłębiające się negatywne zjawiska, w szczególności o charakterze społecznym i gospodarczym, wynikają z braku lub niedostatecznej dostępności do usług o charakterze publicznym na wyznaczonym obszarze rewitalizacji celem wsparcia lokalnej społeczności, w tym osób zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym. Brak interwencji doprowadził do negatywnych trendów demograficznych – ujemnego salda migracji, uzależnienia od pomocy społecznej (najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej są: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm) niski poziom bezpieczeństwa i zaangażowania w sprawy lokalne.</p> <p>Brak odpowiednich kwalifikacji i niedostosowanie w strukturze kompetencji mieszkańców, doprowadził do pogłębiających się problemów społecznych. Kolejnym powodem występowania problemów w tym zakresie jest brak odpowiednich warunków technicznych do rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców i zakładania działalności gospodarczych, a tym samym brak wzrostu dochodów. Na terenie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano dużą liczbę osób, które wymagają przekwalifikowania, nabycia nowych umiejętności i kompetencji oraz reintegracji zawodowej i społecznej.</p> <p>Rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych i gospodarczych będzie możliwe w jedynych możliwych do wykorzystania na obszarze rewitalizacji budynkach, które można zaadoptować do pełnienia nowych funkcji. Obiekty które obecnie istnieją na obszarze rewitalizacji są zdegradowane i zniszczone, w większości wymagają dostosowania do pełnienia nowych lub przywrócenia istniejących kiedyś funkcji.</p> <p>Stworzenie odpowiedniej infrastruktury pozwoli na pełną aktywizację osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, zapobieganiu wykluczeniu osób starszych i niepełnosprawnych, wzrost umiejętności i kompetencji na rynku pracy, wzrost przedsiębiorczości mieszkańców oraz ich dochodów, poprawę jakości kształcenia i rozwijania zainteresowań oraz zaangażowania w sprawy lokalne.</p> <p>Realizacja tego typu zadań o charakterze inwestycyjnym spowoduje stworzenie funkcjonalnej i niezbędnej przestrzeni do wdrożenia projektów i przedsięwzięć „miękkich” planowanych do sfinansowania m.in. z EFS w ramach RPO WP 2014–2020.</p> <p>Działania dotyczące włączenia i aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (zaplanowane z ramach projektu z działania 8.1 RPO WP 2014–2020),zwiększenia</p>	

dostępu do usług zdrowotnych i społecznych (zaplanowane w ramach projektów z działania 8.3 RPO WP 2014–2020) specjalistycznych usług na rzecz wspierania rodziny (zaplanowane z ramach projektu z działania 8.4 RPO WP 2014–2020, w zakresie doradczo-szkoleniowym dla osób bezrobotnych, zamierzających podnosić swoje kompetencje i prowadzić działalność gospodarczą (zaplanowane w ramach projektu z działania 7.1 RPO WP 2014–2020) oraz wzmocnienie zdolności do zatrudnienia poprzez zwiększanie kwalifikacji zawodowych przyczynią się do rozwiązywania następujących problemów, określonych na podstawie danych statystycznych w tabeli 4. *Zidentyfikowane problemy oraz potencjały na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w Gminie Kolbuszowa:*

- niekorzystnych tendencji demograficznych – **ujemne saldo migracji oraz wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, a także niekorzystny rozkład struktury mieszkańców według ekonomicznych grup wieku** (kategoria demografia: saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania na obszarze rewitalizacji: -1,60, w województwie 0,11) – poprzez zapewnienie mieszkańcom (przede wszystkim osobom starszym) odpowiedniej dostępności do wysokiej jakości usług o charakterze społecznym i rekreacyjnym, sprzyjających zagospodarowaniu ich czasu wolnego, które zostaną osiągnięte w efekcie zaplanowanych projektów podstawowych nr 6, 8, 9, 10. Ponadto projekt podstawowy nr 11 i 12 dotyczący wzrostu kompetencji pozwoli na dodatkowe wsparcie kapitału społecznego, rozwijając kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy, które pozwolą w przyszłości zdobyć lepszą pracę lub stworzą możliwość samozatrudnienia.
- wysokiej liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – **najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej są: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm** (kategoria pomoc społeczna: liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania na obszarze rewitalizacji: 8,62, w województwie: ROPS 6,1; GUS 5,97) – dzięki zapewnieniu kompleksowych form wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w oparciu o ścieżkę reintegracji, w szczególności poprzez podnoszenie wiedzy i rozwijanie umiejętności do założenia, prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw społecznych), dostarczanie i rozwijanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych, pomocy w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, nabycie kompetencji zawodowych i podniesienie kwalifikacji mieszkańców w kontekście potrzeb rynku pracy (w ramach zaplanowanego do realizacji projektu podstawowego nr 8, 9, 10). Ponadto w ramach projektu podstawowego nr 11,12 zostanie zrealizowane wsparcie dla mieszkańców poprzez zapewnienie doradztwa w zakresie aktywizacji zawodowej, szkoleń zawodowych, warsztatów poszukiwania pracy. Dodatkowo zniwelowane zostanie zjawisko tzw. „dziedziczenia” negatywnych wzorców poprzez wsparcie w zakresie wzrostu kompetencji niezbędnych na rynku pracy.
- niedostateczna przedsiębiorczość mieszkańców, brak chęci do zakładania i umiejętności do prowadzenia działalności gospodarczych – **niewystarczająca liczba miejsc przystosowanych do prowadzenia działalności gospodarczej, brak kompleksowego wsparcia przedsiębiorczości mieszkańców** – działania związane ze wsparciem osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poprzez prowadzenie działań reintegracji zawodowej, działań animacyjnych, szkoleń zawodowych, nabycie nowych kwalifikacji i kompetencji, wsparcie finansowe na tworzenie miejsc pracy w istniejących i nowo utworzonych przedsiębiorstwach społecznych. Zaplanowane ww. działania w ramach projektu podstawowego nr 11 i 12 będą wpływać pozytywnie na aktywność gospodarczą lokalnej społeczności oraz niwelować zjawisko wykluczenia społecznego. Ponadto przewidziano również wsparcie poprzez zapewnienie doradztwa w zakresie zakładania, rozwoju i prowadzenia działalności gospodarczych, wsparcia zatrudnienia i poradnictwa zawodowego oraz możliwości uzyskania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej – w ramach projektu podstawowego nr 12. Pozyskana w ramach realizacji projektu wiedza pozwoli na wykorzystanie jej w kierunku rozwoju przedsiębiorczości, co w przyszłości wpłynie na zwiększenie ilości zakładanych działalności gospodarczych oraz możliwości samozatrudnienia.
- niskiej integracji mieszkańców oraz niedostatecznej aktywności społecznej i zaangażowania w sprawy publiczne – **niska frekwencja w wyborach** (kategoria integracja społeczna: frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego dla obszaru rewitalizacji: 45,75; w województwie: 50,8) – poprzez zapewnienie

różnorodnych form pracy z rodziną, a także pracę podwórkową w zakresie działań animacyjnych i socjoterapeutycznych, sprzyjających aktywności mieszkańców i zaangażowania w sprawy lokalne, wzmacniający integracje międzypokoleniową w ramach realizacji projektu podstawowego nr 7 i 13.

- **brak poczucia bezpieczeństwa**, pogłębiające się zjawisko występowania patologii społecznych, wpływające na wysoką liczbę przestępstw – (*kategoria bezpieczeństwo publiczne: liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, dla obszaru rewitalizacji 1,38, dla województwa 1,32*) – poprzez organizację wszelkiego rodzaju spotkań, warsztatów dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, staże, zapewnienie kompleksowych działań w obszarach: społecznym, zawodowym i zdrowotnym dla mieszkańców najbardziej potrzebujących wsparcia, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wykorzystując różnego rodzaju narzędzia prowadzące do poprawy ich sytuacji życiowej oraz wzmocnienia szans na zatrudnienie, które zaplanowane zostały w ramach projektów podstawowych nr 6, 8, 10, 11.

Realizacja i wdrożenie wszystkich działań w ramach ww. projektów stanowi odpowiedź na zdiagnozowaną sytuację kryzysową na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w celu rozwiązania lub zahamowania negatywnych trendów i zjawisk społecznych. Zaplanowane do realizacji zadania są odpowiedzią na: niekorzystne tendencje demograficzne, dużą liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, niedostateczną przedsiębiorczość mieszkańców, brak chęci do zakładania działalności gospodarczych, niedostosowane kompetencje i kwalifikacje mieszkańców do potrzeb rynku pracy, niskiej integracji mieszkańców oraz niedostatecznej aktywności i zaangażowania w sprawy lokalne. Wszystkie ww. problemy powodują zagrożenie marginalizacją, wykluczeniem lokalnej społeczności, „dziedziczenie” biedy. Dostosowanie infrastruktury, poprawa stanu technicznego, zapewnienie odpowiednich warunków przestrzenno-funkcjonalnych oraz dostosowanie zdegradowanych budynków do pełnienia nowych funkcji, przyczyni się do niwelowania zjawiska wykluczenia społecznego, pobudzenia przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia, wzrostu kwalifikacji i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, a także zróżnicowania oferty usług i poprawy bezpieczeństwa publicznego.

Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów Programu Rewitalizacji

Realizacja projektów jest kluczowa do osiągnięcia założonych celów rewitalizacji:

- Cel rewitalizacji 1. *Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców*

Wykorzystanie wspartych w działaniach rewitalizacyjnych obiektów oraz ich otoczenia w celu stworzenia atrakcyjnych warunków technicznych i funkcjonalnych do wzrostu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców oraz realizacji projektów mających na celu włączanie do życia społecznego osób wykluczonych i zagrożonych ubóstwem, a także wspieranie aktywności i podnoszenie kompetencji niezbędnych na rynku pracy wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

- Cel rewitalizacji 2. *Poprawa jakości życia mieszkańców*

Zaplanowanie działań związanych z przeprowadzeniem prac remontowo-budowlanych i adaptacyjnych zdegradowanych terenów i obiektów w celu nadania im nowych funkcji (w szczególności społecznych, gospodarczych i rekreacyjnych) i wzrostem bezpieczeństwa publicznego (montaż monitoringu wizyjnego, poprawa układu komunikacyjnego, montaż oświetlenia) pozwoli na poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wsparta infrastruktura stanowi jedyny możliwy i niezbędny element szerszej koncepcji działań rewitalizacyjnych, ukierunkowany na stworzenie funkcjonalnych warunków do realizacji działań „miękkich”, w tym realizowanych w ramach EFS RPO WP 2014–2020 oraz stworzenia kompleksowego centrum społeczno-gospodarczego gminy z którego będą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy a w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Opis komplementarności projektów

Zawarta w Lokalnym Programie Rewitalizacji pogłębiona diagnoza wyznaczonego obszaru rewitalizacji wykazała sytuację kryzysową w postaci nawarstwienia się problemów społecznych i gospodarczych, ale również przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. W związku z tym zostały zaplanowane kompleksowe działania rewitalizacyjne m.in. w ramach projektu inwestycyjnego z działania 6.3 oraz komplementarnych projektów społecznych finansowanych z EFS w ramach RPO WP 2014–2020 oraz ze

środków krajowych, prywatnych oraz środków własnych gminy które warunkują ostateczny sukces planowanego procesu rewitalizacji i osiągnięcie wizji obszaru rewitalizacji.

Działania dotyczące wsparcia osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją, usługami zwiększającymi bezpieczeństwo, zwiększającymi mobilności i zapewnienie aktywnego spędzania wolnego czasu, stworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych (zaplanowane w ramach projektów finansowanych z działania 8.3 EFS RPO WP 2014–2020, w ramach projektów podstawowych nr 6 oraz nr 9), aktywizacji społecznej i gospodarczej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym obejmujące: integrację społeczną, obszar zdrowotny i zawodowy (zaplanowane w ramach projektów finansowanych z działania 8.1 EFS RPO WP 2014–2020, w ramach projektów podstawowych nr 8, 10), zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług wspierających rodziny (zaplanowane w ramach projektów finansowanych z działania 8.4 EFS RPO WP 2014–2020, w ramach projektów podstawowego nr 7), aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo (zaplanowana w ramach projektu finansowanego z działania 7.1 EFS RPO WP 2014–2020, w ramach projektów podstawowych nr 11 i 12), dopełniają się tematycznie, ponieważ rozwiązują zdiagnozowane problemy społeczne i gospodarcze społeczności lokalnej, zamieszkującej obszar rewitalizacji. Wdrożenie różnego rodzaju kompleksowych działań społecznych i inwestycyjnych ma na celu zapewnienie komplementarności problemowej i przeciwdziałania fragmentaryzacji działań (np. często błędnie określanej „rewitalizacji technicznej” czy „rewitalizacji społecznej”), koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu.

Projekty „miękkie” zaplanowane w ramach działań rewitalizacyjnych pełnią wiodącą rolę w relacji do projektu inwestycyjnego, zaplanowanego do realizacji i wdrożenia z działania 6.3, ponieważ wsparcie wskazanej infrastruktury zostało przewidziane w zakresie niezbędnym do wdrożenia przedsięwzięć o charakterze społecznym i gospodarczym, rozwiązując istotne problemy z punktu widzenia wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Uzasadnieniem wsparcia pracami remontowo-budowlanymi oraz adaptacyjnymi zdegradowanych budynków i przestrzeni, w tym obiektów zabytkowych (zdegradowany budynek gospodarczy, budynek dworca, budynek „Katechetówki”, adaptacja podziemia zabytkowego Kościoła, budynek byłych warsztatów wraz z najbliższym otoczeniem na terenie Inkubatora Przedsiębiorczości oraz przebudowa budynku byłej strzelnicy) wraz z ich najbliższym otoczeniem oraz wykonaniem infrastruktury technicznej niezbędnej do funkcjonowania rewitalizowanych obiektów m.in. doposażenie w miejsca postojowe, chodniki, oświetlenia celem wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawy dostępności do rewitalizowanych obiektów i przestrzeni. Na obszarze rewitalizacji brak jest bezpiecznej i funkcjonalnej infrastruktury, którą można by wykorzystać do realizacji działań o charakterze „miękkim” – w szczególności projektów podstawowych nr 6–13 finansowanych z EFS w ramach RPO WP 2014–2020. W przypadku braku przeprowadzenia ww. inwestycji realizacja tych działań musiałaby się odbywać poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, więc nie byłyby one skoncentrowane przestrzennie.

Utworzenie na obszarze rewitalizacji Domu Pobytu Dziennego Seniora w dawnym budynku gospodarczym, stworzenie Domu Wsparcia Rodziny w budynku „Katechetówki” wraz z adaptacją zabytkowego podziemia Kościoła do pełnienia funkcji społecznych (miejsce integracji społeczności lokalnej, integracji osób starszych, , miejsce do funkcjonowania klubów zainteresowań, prowadzenie zajęć dla dzieci, młodzieży, osób starszych, rodzin zagrożonych patologiami społecznymi), stworzenie przestrzeni przy rzece Nil do prowadzenia zajęć dla pensjonariuszy w Domu Pobytu Dziennego Seniora, dla klientów Domu Wsparcia Rodziny a w szczególności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji), przebudowa i nadanie nowych funkcji budynku dworca do pełnienia funkcji społecznych i gospodarczych i utworzenie w nim Zakładu Aktywności Zawodowej, przebudowa i modernizacja części budynku byłych warsztatów w celu nadania im nowych funkcji społecznych i przystosowania do prowadzenia działań z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej oraz przebudowa obiektu do przywrócenia mu nowych funkcji strzelnicy – jest uzasadnione celem rozwiązania zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji problemów dotyczących sfery demograficznej, wysokiego salda migracji, bardzo dużej liczby osób korzystających z pomocy społecznej, niskiego poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz niskiej aktywności mieszkańców. Realizacja zadań infrastrukturalnych pozwoli na aktywizację osób zagrożonych marginalizacją i wykluczonych społecznie, wzrost ich integracji, zaangażowania w sprawy lokalne, a także wzrost przedsiębiorczości mieszkańców i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Takie podejście spowoduje, że projekty te będą oddziaływać na cały obszar objęty kryzysem, a

nie punktowo, w pojedynczych miejscach na terenie całej gminy, gdzie np. dostępna jest niezbędna infrastruktura do prowadzenia tego rodzaju działań. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, aby zaplanowane działania nie skutkowały przenoszeniem tych problemów na inne obszary gminy.

Zaplanowanie realizacji projektów społeczno-gospodarczych – projekty podstawowe nr 6–13 w latach 2021–2022 – umożliwi również komplementarność w wymiarze czasowym z projektem podstawowym nr 1 z działania 6.3, który będzie realizowany w latach 2020–2022. Pozwoli to na maksymalizację efektywności wykorzystania wspartej infrastruktury w ramach ww. projektu. Gmina Kolbuszowa będzie również wykorzystywała poddane działaniom rewitalizacyjnym obiekty i ich otoczenie do realizacji innych projektów społecznych, a finansowanych z innych źródeł zewnętrznych lub środków własnych (również tych, na które nie uda się pozyskać dofinansowania ze środków EFS w ramach RPO WP 2014–2020 z uwagi na ograniczoną dostępność środków finansowych). Taka koncepcja przyczyni się do zbilansowania finansowania projektów oraz wskazuje na efektywne i skuteczne zarządzanie powstałą infrastrukturą po zakończeniu realizacji projektów „miękkich” finansowanych z perspektywy finansowej UE na lata 2014–2020.

Po końcowej dacie kwalifikowalności wydatków (tj. 31.12.2023 r.) zadania z EFS w ramach RPO WP 2014–2020 będą kontynuowane ze środków własnych oraz przy współudziale finansowym i kadrowym organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.

źródło: opracowanie własne

W tabeli 37 przedstawione zostały potencjalne planowane i alternatywne źródła finansowania projektów podstawowych (uszczegółowienie źródeł finansowania).

Tabela 37 Planowane i alternatywne źródła finansowania projektów podstawowych

Lp.	Nazwa projektu podstawowego	Planowane źródło finansowania	Alternatywne źródła finansowania
1.	Ograniczenie problemów społecznych i gospodarczych w Gminie Kolbuszowa poprzez nadanie nowych lub przywrócenie funkcji zdegradowanym terenom i obiektom wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem ich otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> – środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, <i>Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna, Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej,</i> – POIŚ na lata 2014–2020 <i>Działanie 2.5),</i> – budżet gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> – środki własne gminy oraz możliwe do pozyskania środki krajowe.
2.	Stworzenie spójnego systemu monitoringu miasta	<ul style="list-style-type: none"> – środki w ramach rządowego „Program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpiecznej” im. Władysława Stasiaka na lata 2018–2020”, 	<ul style="list-style-type: none"> – środki własne gminy oraz możliwe do pozyskania środki krajowe.
3.	Rewaloryzacja pierzei Rynku w Kolbuszowej oraz otoczenia Rynku – ulicy Piekarskiej, Mickiewicza, Piłsudskiego i Obrońców Pokoju	<ul style="list-style-type: none"> – <i>WFOŚiGW,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – środki własne gminy oraz możliwe do pozyskania środki krajowe.

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

4.	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. 11 Listopada 13 w Kolbuszowej	– środki własne Spółdzielni	– środki prywatne oraz możliwe do pozyskania środki krajowe.
5.	Zagospodarowanie przestrzeni przy Stadionie w Kolbuszowej w celu stworzenia parkingu	– środki własne	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna, <i>Działanie 6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu.</i>
6.	Rozwój różnych form pomocy poprzez wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych w Domu Pobytu Dziennego Seniora w Kolbuszowej	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych</i>) – budżet państwa, – budżet gminy	– środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Program FIO na lata 2014–2020, <i>Priorytet 1. Male inicjatywy, Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo, Priorytet 3. Aktywni obywatele,</i>
7.	Kompleksowe wsparcie rodzin w Gminie Kolbuszowa	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej,</i>) – budżet państwa, – budżet gminy.	– środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Program FIO na lata 2014–2020, <i>Priorytet 1. Male inicjatywy, Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo, Priorytet 3. Aktywni obywatele, Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe,</i>
8.	Aktywność społeczna mieszkańców Gminy Kolbuszowa szansą na lepszą przyszłość	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,</i>) – budżet gminy	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.2 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej /powiatowe centra pomocy rodzinie,</i> – Środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Program FIO na lata 2014–2020, <i>Priorytet 1. Male inicjatywy, Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo, Priorytet 3. Aktywni obywatele, Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe,</i>
9.	Zwiększenie dostępu do usług społecznych w Gminie Kolbuszowa	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do</i>	– Środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Program FIO na lata 2014–2020, <i>Priorytet 1. Male inicjatywy, Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo, Priorytet 3. Aktywni obywatele,</i>

		<i>usług społecznych i zdrowotnych</i> – budżet gminy	
10.	DROGA DO ZMIAN – kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Centrum Integracji Społecznej	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</i>), – budżet powiatu	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII. <i>Integracja społeczna, Działanie 8.2 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez ośrodki pomocy społecznej /powiatowe centra pomocy rodzinie,</i>
11.	DROGA DO AKTYWNOŚCI - aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy (Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy), – budżet powiatu	– EFRROW (PROW 2014–2020, <i>Działanie 19</i> Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność), – RPO WP na lata 2014–2020 , Oś priorytetowa VII., 7.3 <i>Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości</i>),
12.	Nowe kwalifikacje – lepsza przyszłość	– Środki UE (RPO WP na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy – budżet powiatu	– EFRROW (PROW 2014–2020, <i>Działanie 19</i> Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność), – RPO WP na lata 2014–2020 , Oś priorytetowa VII., 7.3 <i>Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości</i>),

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć

Uzupełnieniem listy podstawowych projektów rewitalizacyjnych jest charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tabela 38), realizujących określone kierunki działań, które mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Należy również zaznaczyć, że wzmacniają one zaplanowane efekty procesu rewitalizacji w odniesieniu do rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Tabela 38 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka tematyczna przedsięwzięcia	Powiązanie z celami rewitalizacji i kierunkami działań
1.	<i>Organizacja cyklicznych wydarzeń i/lub rozwój działalności społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej na rzecz różnych grup interesariuszy rewitalizacji</i>	Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmuje organizację i rozszerzenie oferty działań kulturalnych, edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych (szczególnie w obiektach/ przestrzeniach rewitalizowanych) na rzecz społeczności lokalnej. Ponadto przewiduje się stworzenie kompleksowego systemu wsparcia i współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wyznaczonego obszaru rewitalizacji, przyczyniającego się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk o charakterze społecznym.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.1. Kierunek działań 1.2. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działań 2.2
2.	<i>Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją poprzez integrację społeczną, aktywizację zawodową (w tym podnoszenie kwalifikacji zawodowych), wsparcie rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych oraz zagrożonych ubóstwem</i>	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców poprzez ścisłą współpracę z różnymi instytucjami działającymi w sferze społecznej, które będą wdrażały różnorodne programy służące aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych ubóstwem za pomocą instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej, ukierunkowanych na: 1) przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych, w tym m.in. poprzez pracę socjalną; 2) podniesienie kwalifikacji zawodowych, poszerzenie wiedzy i umiejętności w celu uzyskania lub utrzymania zatrudnienia; 3) poszerzenie wiedzy i umiejętności podnoszących kompetencje ogólne; 4) wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych, przez m.in.: - stworzenie stałego miejsca ich regularnych spotkań, - organizowanie cyklicznych warsztatów, podczas których seniorzy mogliby zyskać nowe umiejętności i rozwijać swoje zainteresowania (np. obsługa komputera, warsztaty kulinarne, lekcje rysunku/malarstwa/fotografii, lekcje tańca). Jednym z elementów będzie również wsparcie dla nowo powstałych i już działających organizacji pozarządowych, propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych. Ponadto przewiduje się współpracę z organizacjami pozarządowymi, które w ramach swojej działalności przyczyniają się do integracji różnych grup interesariuszy.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.1. Kierunek działań 1.2. Kierunek działania 1.3. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działań 2.2.

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

3.	<i>Stworzenie miejsca do prowadzenia działalności oraz kompleksowego systemu wsparcia przedsiębiorczości mieszkańców na obszarze rewitalizacji</i>	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się m.in. inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych zewnętrznych środkach finansowych na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej. Ponadto planuje się nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie wsparcia finansowego i merytorycznego mieszkańców planujących założyć lub rozwinąć działalność gospodarczą na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Ważnym elementem będzie również wdrożenie systemu wsparcia merytorycznego związanego z powstawaniem podmiotów ekonomii społecznej.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.1. Kierunek działań 1.2.
4.	<i>Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń poprzez wymianę źródeł ciepła na ekologiczne i/lub instalację OZE na obszarze rewitalizacji zarówno przez osoby prywatne, jak i przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje oraz wspólnoty mieszkaniowe oraz upowszechnienie działań proekologicznych</i>	Zakres tematyczny przedsięwzięcia obejmuje redukcję zanieczyszczenia powietrza poprzez modernizację źródeł ciepła i/lub budowę, przebudowę lub modernizację infrastruktury służącej do produkcji energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej, mieszkaniowych, produkcyjnych, usługowych, handlowych i innych. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się m.in. inicjowanie oraz prowadzenie kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu dla życia i zdrowia człowieka, a także edukacji ekologicznej mieszkańców – informowanie o możliwościach związanych z odnawialnymi źródłami energii.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działań 1.3. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.
5.	<i>Zapewnianie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury drogowej i komunalnej</i>	Zakres tematyczny przedsięwzięcia przewiduje budowę, rozbudowę, modernizację sieci infrastruktury technicznej na terenie całej gminy (w tym obszarze rewitalizacji). Nastąpi poprawa warunków życia i infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy poprzez budowę sieci kanalizacji sanitarnej.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.2. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

6.	<i>Wdrażanie e-usług publicznych, szczególnie w obszarze administracji, edukacji, informacji przestrzennej i ochrony zdrowia</i>	<p>Przedsięwzięcie dotyczy rozwoju e-administracji, e-zdrowia oraz informacji sektora publicznego, zasobów nauki i kultury w zakresie m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) budowy systemów teleinformatycznych wraz z niezbędną infrastrukturą dla potrzeb elektronicznego obiegu dokumentów; 2) budowy szeroko dostępnych dla obywateli regionalnych platform umożliwiających dostęp przez Internet do usług publicznych; 3) budowy teleinformatycznych systemów komunikacji (podpis elektroniczny, elektroniczna pieczęć oraz inne sposoby uwierzytelniania form elektronicznych); 4) tworzenia, rozwijania rejestrów publicznych, w tym systemów informacji przestrzennej; 5) budowy, przebudowy lub zakupu systemów zapewniających bezpieczeństwo przechowywania danych cyfrowych; 6) budowy, przebudowy lub zakupu systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów, w tym kulturowych lub naukowych, będących w posiadaniu instytucji publicznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu do tych zasobów w postaci cyfrowej; 7) budowy, przebudowy lub zakupu systemów teleinformatycznych służących rozwojowi usług medycznych. 	<p style="text-align: center;">Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2. Kierunek działania 1.3. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działania 2.2.</p>
----	--	---	--

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022 ma charakter kompleksowy, dlatego że podczas programowania działań rewitalizacyjnych zastosowano mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem Rewitalizacji. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* w odniesieniu do projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w celu osiągnięcia efektu synergii efektów w oddziaływaniu na obszar rewitalizacji zapewniona została ich komplementarność w różnych wymiarach, tj. przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wszystkie projekty zawarte w dokumencie realizowane będą na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie większy i obejmie teren całej gminy, ponieważ z efektów zaplanowanych działań korzystać będą wszyscy interesariusze rewitalizacji. Zaplanowane „miękkie” przedsięwzięcia rewitalizacyjne ze względu na społeczny charakter działań dedykowane będą również częściowo mieszkańcom całej gminy, ponieważ tylko poprzez większą skalę oddziaływania można uzyskać założone efekty w postaci rozwiązania zidentyfikowanych problemów (wskazanych w tabeli 22). Wzajemne dopełnianie się projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających oraz zaangażowanie lokalnej społeczności pozwoli na osiągnięcie efektu rewitalizacji na całym obszarze. Zindywidualizowane działania rewitalizacyjne wdrażane na obszarze rewitalizacji wzajemnie będą się dopełniać przestrzennie, dzięki czemu efekty ich realizacji nie będą widoczne punktowo w pojedynczych miejscach, a na całym obszarze objętym kryzysem. Projekty i/lub przedsięwzięcia podstawowe zostały zaprogramowane w taki sposób, aby odpowiadały na problemy mieszkańców obszaru, a przede wszystkim nie skutkowały przenoszeniem problemów w inne miejsce. W tym celu zawarto zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne jak i społeczne, które zapobiegą prowadzeniu do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Dostępność do powstałej infrastruktury oraz działań społecznych i kulturalnych dla wszystkich użytkowników zamieszkujących dany teren spowoduje, że z pozytywnych efektów rewitalizacji prowadzących do rozwoju usług i funkcji społecznych korzystać będą wszyscy mieszkańcy, bez względu na sytuację materialną. Taka sytuacja przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i integracji społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji. Z drugiej strony komplementarność w wymiarze przestrzennym skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia. Ma to szczególne znaczenie w przypadku obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa, na którym jednym z zidentyfikowanych problemów jest brak funkcjonalnej przestrzeni publicznej.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty i/lub przedsięwzięcia podstawowe oraz uzupełniające zawarte w dokumencie stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane we wszystkich sferach zróżnicowane problemy i wykorzystują potencjały lokalne wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Takie podejście ma przeciwdziałać fragmentaryzacji działań koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, który spowodowany jest niekorzystną sytuacją na lokalnym rynku pracy, powodującą trudności w możliwości znalezienia atrakcyjnego zatrudnienia przez mieszkańców. W związku z tym wykonana została pogłębiona analiza i diagnoza obszaru rewitalizacji we wszystkich aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Konieczne jest również określenie pożądanego stanu, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dlatego została określona wizja (planowany efekt rewitalizacji) dla obszaru, uwzględniając jego uwarunkowania i zasoby wewnętrzne. Parametryzacja efektów rewitalizacji określona została na poziomie celów rewitalizacji, ponieważ wizja określa zbiór poświadanych wartości do osiągnięcia po wdrożeniu założeń.

Komplementarność problemowa wykazana została w tabeli 39, w której przedstawione zostały potrzeby rewitalizacyjne, odpowiadające im cele i kierunki działań oraz projekty podstawowe i przedsięwzięcia uzupełniające w każdej sferze. Poszczególne projekty realizują konkretne cele rewitalizacji i kierunki działań. Wszystkie kierunki działań i odpowiadające im projekty są powiązane problemowo oraz odnoszą się do wszystkich sfer, rozwiązując zidentyfikowane problemy (zawarte w tabeli 22).

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych płaszczyznach będą brane pod uwagę zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić

koordynację tematyczną i organizacyjno-techniczną działań administracji samorządowej. Ponadto ważne jest, że proces rewitalizacji realizuje założenia innych dokumentów strategiczno-planistycznych zarówno na szczeblu lokalnym, jak i ponadlokalnym, co zostało wykazane w rozdziale 2 części I dokumentu. Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji i kierunkami działań oraz zaplanowanymi projektami podstawowymi i przedsięwzięciami uzupełniającymi została przedstawiona w tabeli 39.

Tabela 39 Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji i kierunkami działań oraz zaplanowanymi projektami podstawowymi i przedsięwzięciami uzupełniającymi

SFERA	POTRZEBA REWITALIZACYJNA	CEL REWITALIZACJI	KIERUNKI DZIAŁANIA	PROJEKTY PODSTAWOWE
SPOŁECZNA	<i>Zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1 Kierunek działania 1.2 Kierunek działania 1.3	1, 6, 7, 8, 9, 10, 11
	<i>Kompleksowe wsparcie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1 Kierunek działania 1.2 Kierunek działania 1.3	1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
	<i>Zwiększenie aktywności, zaangażowania i integracji mieszkańców w sprawy lokalne</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.3	1, 6, 7, 8
	<i>Przeciwdziałanie bezrobociu i zwiększanie możliwości zatrudnienia</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.2	1, 8,10, 11, 12
	<i>Zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług publicznych</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.3	1, 2, 3, 4,5 ,6 7, 8, 9, 10, 11, 12
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1 Kierunek działania 2.2	
<i>Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.2 Kierunek działania 1.3	1, 2	
	Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1 Kierunek działania 2.2		
GOSPODAR CZA	<i>Wspieranie zakładania i rozwoju działalności gospodarczych oraz pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.2	1, 11, 12
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.2	
PRZESTRZENN O- FUNKCJONAL	<i>Uporządkowanie, zagospodarowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych</i>	Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1 Kierunek działania 2.2	1, 2, 3, 4, 5
	<i>Zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych</i>	Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1 Kierunek działania 2.2	1, 2, 3, 4, 5

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

TECHNICZNA	<i>Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalność gospodarcza i społeczna</i>	Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1 Kierunek działania 2.2	1, 2, 3, 4, 5
	<i>Udostępnianie i ochrona obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej</i>	Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1 Kierunek działania 2.2	1
ŚRODOWISKOWA	<i>Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców</i>	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.3	1, 6, 7
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.2	

Źródło: Opracowanie własne

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji, powołanego w Referacie Pozyskiwania Funduszy i Rozwoju Miasta i Gminy w Urzędzie Miejskim w Kolbuszowej (UM w Kolbuszowej), Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy.

Koordinator będzie współpracował z innymi pracownikami UM w Kolbuszowej, a także jednostek organizacyjnych gminy, będących specjalistami w danych dziedzinach.

W celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, Burmistrz może powołać Zespół Zadaniowy, w którego skład wejdą przedstawiciele wydziałów UM w Kolbuszowej i/lub jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialnych za realizację konkretnych projektów. Powołanie Zespołu Zadaniowego przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Przewiduje się również, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia w skład Zespołu Zadaniowego mogą wejść też przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, biorących udział we wdrażaniu LPR, którzy będą mieć możliwość zaangażowania w prace Zespołu poprzez możliwość osobistego zgłaszania się.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

W Lokalnym Programie Rewitalizacji zwrócono również uwagę na zachowanie ciągłości programowej w odniesieniu do przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym, które zostały już zrealizowane w ramach polityki spójności 2007–2013, a także komplementarnymi projektami społecznymi. Ma to kluczowe znaczenie dla efektywności procesu rewitalizacji w oddziaływaniu na sytuację kryzysową występującą na danym obszarze.

W okresie programowania UE na lata 2007–2013 „zapoczątkowano” proces rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji m.in. poprzez realizację projektów infrastrukturalnych, tworzących estetyczne i funkcjonalne warunki do rozwoju społeczno-

-gospodarczego. W związku z tym zrealizowane projekty mogą stanowić podstawę do rozwinięcia działań rewitalizacyjnych w ramach obecnej perspektywy finansowej na lata 2014–2020 w zakresie rozwiązywania kluczowych problemów społecznych. Zrealizowane projekty obejmujące swym zasięgiem wyznaczony obszar rewitalizacji i/lub mające na nie wpływ społeczno-gospodarczy przedstawia tabela 40.

Tabela 40 Wykaz projektów zrealizowanych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa lub mających wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z UE [zł]	Źródło finansowania
<i>Rozwój infrastruktury sportowo – edukacyjnej oraz wyposażenie placówek oświatowych w Gminie Kolbuszowa</i>	Gmina Kolbuszowa	2 927 431,32	999 823,11	Gmina Kolbuszowa, EFRR (6.4.3 Szkolnictwo ogólne, Regionalnego Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020)
<i>Rozwój infrastruktury przedszkolnej w gminie Kolbuszowa</i>	Gmina Kolbuszowa	743 233,95	509 905,31	Gmina Kolbuszowa, EFRR (6.4.1 Przedszkola, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020)
<i>Równy start - tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego oraz wzbogacenie oferty edukacyjnej przedszkoli na terenie gminy Kolbuszowa</i>	Regionalna Fundacja Rozwoju „Serce”, Gmina Kolbuszowa	221 960,05	199 764,04	Gmina Kolbuszowa, EFRR (9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020.)
<i>Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Sokołowskiej w Kolbuszowej</i>	Gmina Kolbuszowa Powiat Kolbuszowski	3 407 459,88	2 748 978,45	Gmina Kolbuszowa, EFRR (1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu, schemat A- projekty inwestycyjne, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007–2013.)
<i>Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Alberta i Topolowej w Kolbuszowej</i>	Gmina Kolbuszowa	4 456 417,22	3 228 306,99	Gmina Kolbuszowa, EFRR (7.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013)
<i>Rewitalizacja miasta Kolbuszowa</i>	Gmina Kolbuszowa Powiat Kolbuszowski Parafia rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej,	8 830 416,19	6 331 918,26	Gmina Kolbuszowa, EFRR (7.1 Rewitalizacja miast, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013)

	Stowarzyszenie Na Rzecz Rewitalizacji i Promocji Kolbuszowej			
<i>Rewitalizacja miasta Kolbuszowa” – Lider projektu Gmina Kolbuszowa. Powiat Kolbuszowski jako partner projektu realizuje zadanie pn., „Utworzenie Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii i Kolbuszowski Inkubator Przedsiębiorczości”</i>	Powiat Kolbuszowski	1 639 426,29	1 275 989,00	EFRR w ramach osi priorytetowej 7 Spójność wewnątrzregionalna RPO WP na lata 2007–2013
Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania - powiat kolbuszowski	Powiat Kolbuszowski	6 791 351,91	5 545 116,76	EFRR w ramach osi priorytetowej 1.3 Regionalny system innowacji RPO WP na lata 2007–2013
<i>Poprawa powiązań komunikacyjnych poprzez modernizację dróg powiatowych na trasie Rzeszów-Mielec”</i>	Powiat Kolbuszowski	6 996 185,48	4 848 414,32	EFRR w ramach osi priorytetowej 2 Infrastruktura techniczna RPO WP na lata 2007–2013
<i>Powiat Kolbuszowski stawia na kształcenie zawodowe</i>	Powiat Kolbuszowski	1 436 836,80	1 283 471,20	EFS w ramach RPO WP 2014–2020, Oś priorytetowa: IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie, Działanie: 9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzona analiza wykazała, że przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich latach mają swoją ciągłość i kontynuację w aktualnym dokumencie. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań na tym obszarze pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej, dzięki czemu proces rewitalizacji wzmocni ich efektywność i skuteczność.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym dokumencie będą współfinansowane z różnych źródeł, obejmujących m.in. środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), krajowych środków publicznych oraz środków prywatnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania. W przypadku braku możliwości realizacji projektów podstawowych z założonych zewnętrznych źródeł finansowania alternatywą będzie ich realizacja ze środków własnych gminy (przynajmniej w minimalnym zakresie, na który pozwoli budżet gminy) oraz pozyskiwanie sponsorów i/lub możliwych środków krajowych.

W związku z tym, że komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, podczas programowania działań wykorzystano zgłoszone propozycje projektów planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji przez podmioty prywatne, które angażować będą środki własne. Tym samym proces rewitalizacji przebiegać będzie przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych w postaci zasobów wewnętrznych podmiotów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji czy ich mieszkańców będzie miało kluczowe znaczenie dla dynamiki i skuteczności pożądaných zmian strukturalnych zarówno społecznych, jak i przestrzennych.

Komplementarność źródeł finansowania określona została w części III, rozdziale 3 dotyczącym szacunkowych ram finansowych programu, gdzie na poziomie poszczególnych projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających określono szacowaną ogólną wartość projektu w podziale na publiczne i prywatne źródła finansowania.

Dzięki zaangażowaniu środków publicznych (składających się ze środków własnych gminy, jednostek podległych gminie, podmiotów z sektora finansów publicznych) następuje integracja finansowa zaplanowanych projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających.

KOMPLEMENTARNOŚĆ I INTEGROWANIE NA POZIOMIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.

Kierunki działań określone w Lokalnym Programie Rewitalizacji dzięki temu, że dotyczą: włączania społecznego osób wykluczonych oraz zagrożonych ubóstwem, pobudzania aktywności społecznej, integracji i przedsiębiorczości mieszkańców, wzmocnienia kapitału społecznego dzieci i młodzieży, kształtowania estetycznego, bezpiecznego i funkcjonalnego centrum miejscowości, zapewnienia dostępu do wysokiej jakości usług publicznych – integrują działania rewitalizacyjne we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, oddziałując kompleksowo na sytuację kryzysową.

Projekty i/lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze społecznym i inwestycyjnym wzajemnie się uzupełniają oraz rozwiązują zdiagnozowane problemy, a także wykorzystują lokalne potencjały odpowiadając na określone potrzeby, co zostało przedstawione w tabeli 22.

3. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania

Indykatywne ramy finansowe *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022* obejmują projekty podstawowe, które wynikają z planów projektowych gminy, podległych jej jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji planujących ich realizację na obszarze rewitalizacji lub poza wyznaczonym obszarem, ale wpływających na jego rozwój społeczno-gospodarczy.

Ponadto plany projektowe odpowiadają na możliwości ich sfinansowania z uwzględnieniem sytuacji budżetowej gminy, ponieważ „wskaźnik G – podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2017 r.” wynosi 1 142,82 zł (przy wskaźniku dla Polski – 1 596,67 zł)³⁰, co oznacza słabą samodzielność finansową jednostki i w istotny sposób determinuje zdolność realizacji długookresowych zadań rewitalizacyjnych.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu z podziałem na różne źródła finansowania (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014–2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej).

Podczas oddziaływania realizacji programu na obszar, nie zostanie pominięty żaden z istotnych aspektów (społeczny, gospodarczy, techniczny, środowiskowy, przestrzenno-funkcjonalny). Współpraca międzysektorowa zagwarantuje trwałość podjętych interwencji na obszarze rewitalizacji i ich oddziaływanie na całą gminę, a także wdrożenie zapisów chociaż w minimalnym możliwym zakresie w przypadku braku zewnętrznych funduszy.

Ze względu na charakterystykę tematyczną projektów uzupełniających realizowanych w systemie ciągłym, a tym samym brak możliwości dokładnego oszacowania ich całkowitych wartości, ramy finansowe z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania podane zostały szacunkowo. Ramy finansowe dokumentu przedstawia tabela 41.

---

³⁰ Strona internetowa Ministerstwa Finansów, mf.gov.pl, inf. z dnia 20.06.2018.

Tabela 41 Szacunkowe ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolbuszowa (mln zł)

Lp.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Całkowita wartość projektu (w mln zł)	Środki publiczne				Środki prywatne
			Środki budżetu gminy/powiatu	Środki UE (EFRR)	Środki UE (EFS)	Środki krajowe	
PROJEKTY PODSTAWOWE							
1.	<i>Ograniczenie problemów społecznych i gospodarczych w Gminie Kolbuszowa poprzez nadanie nowych lub przywrócenie funkcji zdegradowanym terenom i obiektom wraz z funkcjonalnym zagospodarowaniem ich otoczenia</i>	16,71	6,71	10,00	–	1,67	–
2.	<i>Stworzenie spójnego systemu monitoringu miasta</i>	0,07	0,01	–	–	0,06	–
3.	<i>Rewaloryzacja pierzei Rynku w Kolbuszowej oraz otoczenia Rynku – ulicy Piekarskiej, Mickiewicza, Piłsudskiego i Obrońców Pokoju</i>	3,00	–	–	–	2,50	0,50
4.	<i>Rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. 11 Listopada 13 w Kolbuszowej</i>	0,26	–	–	–	–	0,26
5.	<i>Zagospodarowanie przestrzeni przy Stadionie w Kolbuszowej w celu stworzenia parkingu</i>	0,30	0,30	–	–	–	–
6.	<i>Rozwój różnych form pomocy poprzez wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych w Domu Pobytu Dziennego Seniora w Kolbuszowej</i>	0,8	0,04	–	0,68	0,08	–
7.	<i>Kompleksowe wsparcie rodzin w Gminie Kolbuszowa</i>	0,8	0,04	–	0,68	0,08	–
8.	<i>Aktywność społeczna mieszkańców Gminy Kolbuszowa szansą na lepszą przyszłość</i>	0,8	0,04	–	0,68	0,08	–
9.	<i>Zwiększenie dostępu do usług społecznych w Gminie Kolbuszowa</i>	0,9	0,045	–	0,765	0,09	–

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

10.	<i>DROGA DO ZMIAN – kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Centrum Integracji Społecznej</i>	0,6	0,03	–	0,51	0,06	–
11.	<i>DROGA DO AKTYWNOŚCI - aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i biernych zawodowo</i>	1,0	0,05	–	0,85	0,10	–
12.	<i>Nowe kwalifikacje – lepsza przyszłość</i>	0,1	0,005	–	0,17	0,02	–
PROJEKTY PODSTAWOWE SUMA		25,34	7,26	10,00	4,335	4,74	0,76

Źródło: Opracowanie własne

IV. Część wdrożeniowa

1. System realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i plany działań rewitalizacyjnych na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności i efektywności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system zarządzania. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, które wymaga dobrego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Burmistrz Kolbuszowej przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji powołanego w Referacie Pozyskiwania Funduszy i Rozwoju Miasta i Gminy w Urzędzie Miejskim w Kolbuszowej (UM w Kolbuszowej), który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie zarządzania projektami. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych UM w Kolbuszowej, odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy.

Ponadto w celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, Burmistrz Kolbuszowej powołał Zarządzeniem Nr 338/15 z dnia 22 lipca 2015 r. – Zespół ds. opracowania Programu Rewitalizacji do aktywnego udziału również we wdrażaniu założeń dokumentu. Główne zadania Zespołu to:

- 1) udział w warsztatach/spotkaniach mających na celu wyznaczenie: wizji, celów rewitalizacji, kierunków działań, projektów do realizacji oraz zasad monitoringu i ewaluacji dokumentu;
- 2) uczestniczenie w konsultacjach społecznych z udziałem mieszkańców oraz reprezentantów różnych środowisk lokalnych;
- 3) zapraszanie do udziału w pracach Zespołu osób spoza jego składu (eksperti, specjaliści i inni);
- 4) koordynacja wdrażania poszczególnych projektów w całym okresie realizacji dokumentu;

5) gromadzenie informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji celów dokumentu.

W skład Zespołu wchodzi pracownicy UM w Kolbuszowej, jednostek organizacyjnych gminy oraz przedstawiciele różnych podmiotów z sektorów społecznego i publicznego działających na terenie gminy, będących specjalistami w danych dziedzinach. W przypadku potrzeby wsparcia merytorycznego Zespołu wszyscy kierownicy i pracownicy UM w Kolbuszowej oraz kierownicy podległych i nadzorowanych jednostek organizacyjnych zobowiązani są do ścisłej współpracy oraz udzielania niezbędnych informacji i danych.

Kontynuacja funkcjonowania Zespołu na etapie wdrażania założeń rewitalizacji przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Przewiduje się, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia, w skład Zespołu będą mogli wejść również przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji biorących udział we wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W zakresie zarządzania środkami finansowymi potrzebnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Referat Finansowo-Budżetowy UM w Kolbuszowej wraz ze Skarbnikiem Gminy Kolbuszowa.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych gminy, dlatego nie określono kosztów ich realizacji związanych z nowoutworzonym stanowiskiem pracy, dodatkowymi etatami czy ewentualnie funkcjonowaniem wyodrębnionej jednostki/komórki/spółki ds. rewitalizacji, zajmujących się koordynacją LPR. W ramach swoich kompetencji każda z komórek urzędu i/lub jednostek organizacyjnych gminy będzie wdrażała działania warunkujące sprawny i efektywny proces rewitalizacji, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb. Członkowie Zespołu ds. Programu rewitalizacji nie będą otrzymywać wynagrodzenia i ich zaangażowanie w prace nad wdrożeniem założeń dokumentu będzie miało charakter społeczny. Koszty związane z zarządzaniem rewitalizacją sfinansowane zostaną z budżetu gminy, a dotyczyły będą: wynagrodzenia Koordynatora ds. rewitalizacji (część etatu pracownika poświęcona na zarządzanie rewitalizacją), obsługi technicznej i administracyjnej Zespołu ds. Programu Rewitalizacji, zapotrzebowania na materiały biurowe i promocyjne, a także rezerwy na ewentualne nieprzewidziane wydatki. Przedstawione zostały w tabeli 42.

Łączne koszty zarządzania rewitalizacją w latach 2017–2022 oszacowane zostały na poziomie kwoty 32 500,00 zł.

Tabela 42 Szacunkowe koszty zarządzania rewitalizacją w Gminie Kolbuszowa w latach 2017–2022

Lp.	Kategoria kosztów	Roczny szacunkowy koszt	Łączne szacunkowe koszty
1.	Wynagrodzenie Koordynatora ds. rewitalizacji	3 000,00 zł	15 000,00 zł
2.	Obsługa techniczna i administracyjna Zespołu ds. Programu Rewitalizacji	1 000,00 zł	5 000,00 zł
3.	Zapotrzebowanie na materiały biurowe i promocyjne	1 000,00 zł	5 000,00 zł
4.	Rezerwa na nieprzewidziane wydatki	1 500,00 zł	7 500,00zł
SUMA		8 500,00 zł	32 500,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

W związku z tym, że realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej to interesariusze rewitalizacji, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi będą zobowiązani przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych (szczególnie w zakresie realizacji projektów partnerskich). Zasady realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 będą wynikać z obowiązujących dokumentów programowych, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy, efektywnego współdziałania oraz wzajemnego uzupełniania się działań różnych podmiotów z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

1. MERYTORYCZNYM – poprzez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów, opiniowanie przede wszystkim na poziomie Zespołu ds. Programu Rewitalizacji.
2. ORGANIZACYJNYM – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów.
3. FINANSOWYM – opierającym się na współdziałaniu finansowym wszystkich partnerów

poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa w projektach rewitalizacyjnych.

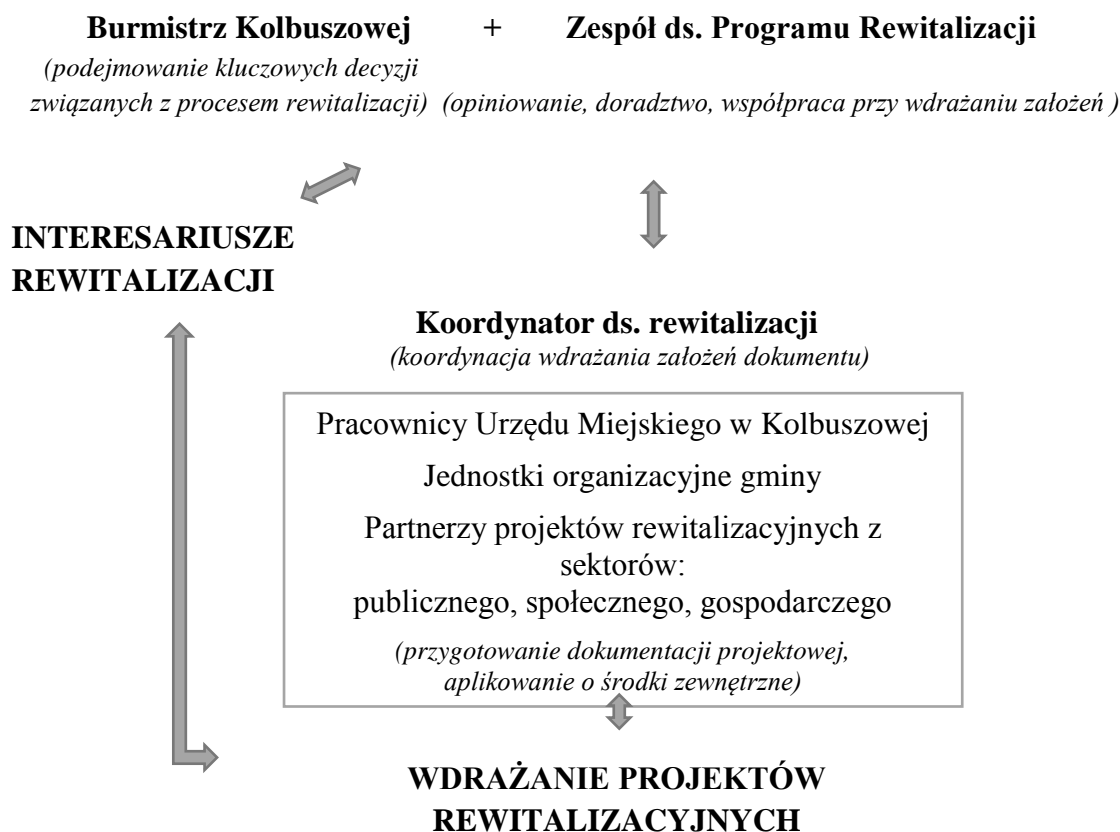
Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej w celu poprawy jakości życia mieszkańców, ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań:

- 1) respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu,
- 2) przejrzystość podejmowanych działań,
- 3) otwarty dialog z mieszkańcami.

Współpraca pomiędzy interesariuszami rewitalizacji ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilkunastu wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców czy mieszkańców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

Schemat 4 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Kolbuszowa

Źródło: Opracowanie własne

1.2. Harmonogram realizacji programu

Założono, że Lokalny Program Rewitalizacji będzie dokumentem długookresowym, obejmującym okres realizacji zaplanowanych projektów. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie do aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wytycznych wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Z uwagi na wieloletniość obowiązywania programu przyjęto, że będzie to dokument strategiczny skoncentrowany terytorialnie i komplementarny problemowo, tj. mający przeciwdziałać fragmentaryzacji działań w celu wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Harmonogram realizacji dokumentu przedstawia tabela 43.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa

Tabela 43 Harmonogram realizacji dokumentu

Lp.	Nazwa działania	Okres realizacji															
		2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022	
		I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
ETAP DIAGNOZOWANIA																	
1.	Podjęcie na sesji przez Radę Miejską w Kolbuszowej Uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kolbuszowa na lata 2016–2020.																
2.	Opracowanie Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa																
ETAP PROGRAMOWANIA																	
3.	Powołanie Zespołu ds. Programu Rewitalizacji																
4.	Przeprowadzenie różnorodnych form partycypacji społecznej, służących opracowaniu LPR																
5.	Konsultacje społeczne projektu LPR wraz z Diagnozą na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa																
6.	Uzgodnienie z RDOŚ braku konieczności przeprowadzenia SOOŚ																
7.	Uchwalenie przez Radę Miejską <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022</i>																
ETAP WDRAŻANIA																	
8.	Przygotowanie niezbędnej dokumentacji do realizacji projektów i przedsięwzięć zaplanowanych w LPR																
9.	Aplikowanie o dofinansowanie ze środków zewnętrznych oraz wdrażanie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych																
10.	Posiedzenia Zespołu ds. Programu Rewitalizacji																
11.	Promocja i realizacja działań aktywizujących interesariuszy rewitalizacji																

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa

ETAP MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI														
12.	Gromadzenie i analizowanie informacji w układzie zestawu wskaźników określonego dla celów i projektów													
13.	Sporządzanie raportu/sprawozdania z postępu w realizacji dokumentu													
14.	Zaopiniowanie raportu/sprawozdania z postępu w realizacji dokumentu przez Zespół ds. Programu Rewitalizacji oraz upublicznianie na stronie internetowej gminy i w BIP, a także podczas spotkania													
15.	Przeprowadzenie ewaluacji <i>ex-ante</i> (przed realizacją LPR)													
16.	Przeprowadzenie ewaluacji <i>on-going</i> (na bieżąco)													
17.	Przeprowadzenie ewaluacji <i>mid-term</i> (średokresowa)													
18.	Przeprowadzenie ewaluacji <i>ex-post</i> (na zakończenie wdrażania LPR)													
19.	Ocena aktualności i stopnia realizacji założeń LPR													

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Public relations dokumentu

W celu efektywnego i skutecznego wdrożenia zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji ważne jest, aby umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie ich tworzenia i realizacji, a tym samym zapewnić skuteczną metodę komunikacji społecznej, czyli przekazywania danych do otoczenia. Szeroka komunikacja stanowić będzie jeden z fundamentów powodzenia całego procesu rewitalizacji, służąc osiągnięciu wizji obszaru rewitalizacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za organizację oraz przeprowadzenie działań promocyjnych związanych z opracowaniem i wdrażaniem założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji, a w jego ramach również wszystkich projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest Koordynator ds. rewitalizacji wraz z Zespołem ds. Programu Rewitalizacji. Jednostka ta ma za zadanie zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonych przedsięwzięć, tj. o zakresie i wymiarze pozyskanego dofinansowania zewnętrznego dla poszczególnych projektów oraz rezultatach działań na poziomie obszaru rewitalizacji oraz całej gminy. Do zakresu ich działań należy wsparcie skutecznej komunikacji, opierającej się na następujących kanałach i narzędziach komunikacji:

- Internet – utworzenie i aktualizacja zakładki „Rewitalizacja” w Biuletynie Informacji Publicznej (kolbuszowa.bip.gmina.pl), poczta elektroniczna pracownika odpowiedzialnego za kontakt z interesariuszami w sprawie rewitalizacji;
- komunikacja bezpośrednia – warsztaty, spotkania, posiedzenia itp.;
- lokalne media – artykuły informacyjno-promocyjne w prasie lokalnej, obejmującej swoim zasięgiem m.in. obszar rewitalizacji.

Działania promujące będą miały zarówno zasięg lokalny, jak i regionalny oraz skierowane będą do interesariuszy rewitalizacji, tj. takich grup odbiorców, jak:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy w nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- 2) mieszkańcy gminy;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

- 5) jednostki organizacyjne gminy;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Celem działań związanych z promocją dokumentu jest dotarcie do jak najszerszej grupy interesariuszy – mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także instytucji publicznych mogących stać się partnerami w realizacji określonych działań rewitalizacyjnych.

Ponadto odpowiedzialność za upowszechnianie bieżących informacji na temat poszczególnych działań rewitalizacyjnych spoczywa również na partnerach realizowanych przedsięwzięć. Jeśli projekty będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, wówczas promocja tychże przedsięwzięć będzie się odbywać zgodnie z wytycznymi właściwych instytucji w tym zakresie.

2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań, oceny oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu.

2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie się odbywało w oparciu o monitoring zmierzający do oceny stopnia realizacji celów rewitalizacji, a także zaplanowanych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Monitorowaniem, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji postanowień z wcześniej zatwierdzonymi założeniami, zajmować się będzie Koordynator ds. rewitalizacji we współpracy z innymi pracownikami UM w Kolbuszowej. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególnych pracowników UM w Kolbuszowej, jednostki organizacyjne gminy oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze rewitalizacji i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań. Koordynator ds. rewitalizacji odpowiedzialny za zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie będzie miał również następujące zadania:

- 1) gromadzenie i analizowanie informacji w układzie określonego dla celów i projektów zestawu wskaźników;
- 2) sporządzanie co 2 lata raportu/sprawozdania z postępu w realizacji dokumentu i przekazanie go do zatwierdzenia przez Radę Miejską w Kolbuszowej;
- 3) udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronie internetowej gminy (kolbuszowa.pl) oraz przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań informacyjno-konsultacyjnych z interesariuszami rewitalizacji.

Rada Miejska w Kolbuszowej analizować będzie postępy w realizacji głównych założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji poprzez akceptację raportu/sprawozdania z postępu prac we wdrożeniu zapisów.

Monitorowanie obejmować będzie zarówno rzeczowe, jak i finansowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji programu rewitalizacji oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą corocznych zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i wskaźników oddziaływania w odniesieniu do celów rewitalizacji, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze rewitalizacji w porównaniu do terenu całej gminy (tabela 44). Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie corocznie. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania dokumentu, czyli według stanu na koniec 2014 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania

realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca lutego kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, pracownicy UM w Kolbuszowej, jednostki organizacyjne gminy i/lub podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów wchodzących w skład dokumentu, zobowiązane są do składania informacji okresowej do Koordynatora ds. rewitalizacji. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Dla osiągnięcia wartości docelowych wskaźników realizacji projektów, szczególna rola przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych przedsięwzięć współfinansowanych środkami finansowymi z Unii Europejskiej, w tym przygotowywania i przedkładania IZ RPO sprawozdań z ich realizacji oraz wniosków o płatność.

Tabela 44 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gmin yKolbuszowa

Założenia LPR	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość bazowa dla obszaru rewitalizacji (stan na 31.12.2014 r.)	Średnia wartość dla gminy (stan na 31.12.2014 r.)	Wartość docelowa dla obszaru rewitalizacji (stan na 31.12.2023 r.)
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA						
Cel rewitalizacji 1. <i>Zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i>	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	–	Urząd Miejski w Kolbuszowej	-1,37	-0,39	-0,3
	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	Urząd Miejski w Kolbuszowej	17,38	16,70	16,5
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Urząd Miejski w Kolbuszowej	8,62	10,2	8,00
	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Komenda Powiatowa Policji w Kolbuszowej	1,38	0,78	0,78
	Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	%	Urząd Miejski w Kolbuszowej	45,75	47,52	50,00
Cel rewitalizacji 2. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i>	Udział terenów zieleni urządzonej w ogólnej powierzchni terenu	ha	Urząd Miejski w Kolbuszowej	0,36	0,13	0,40
	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych (dane na 2011 r.)	szt.	Urząd Miejski w Kolbuszowej	85,7 (dane na 2011 r.)	73,36 (dane na 2011 r.)	40,0 (dane na 2011 r.)
WSKAŹNIKI PRODUKTU I REZULTATU						
Projekt podstawowy nr 1	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	Beneficjenci projektów	0	–	2,56

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	Beneficjenci projektów	0	–	5
	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	szt.	Beneficjenci projektów	0	–	3
	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	6 234
Projekt podstawowy nr 2	Liczba miejsc w których zostało zwiększone bezpieczeństwo	szt.	Beneficjenci projektów	0	–	1
Projekt podstawowy nr 3	Liczba wyremontowanych obiektów na obszarze rewitalizacji	szt.	Beneficjenci projektów	0	–	10
Projekt podstawowy nr 4	Długość przebudowanych dróg gminnych	m	Beneficjenci projektów	0	–	120
Projekt podstawowy nr 5	Liczba nowoutworzonych miejsc parkingowych	szt.	Beneficjenci projektów	0	–	100
Projekt podstawowy nr 6	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	30
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	30
Projekt podstawowy nr 7	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	szt.	Beneficjenci projektów	0	–	2
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	60
Projekt podstawowy nr 8	Liczba osób objętych wsparciem	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	20

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	10
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	20
Projekt podstawowy nr 9	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	50
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	50
Projekt podstawowy nr 10	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	40
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	40
Projekt podstawowy nr 11	Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	75
	Liczba osób które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	25
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	25
	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek po opuszczeniu programu	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	25
Projekt podstawowy nr 12	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje	osoby	Beneficjenci projektów	0	–	60

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu

Przyjęto, że *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022* ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Przedsięwzięcia odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji oraz gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców wyznaczonego obszaru, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Dokument będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza Kolbuszowej (przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji i Zespołu ds. Programu Rewitalizacji oraz sporządzonego przez nich raportu/sprawozdania z postępu w realizacji założeń dokumentu) raz na 2 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w Programie. Ocena opublikowana zostanie na stronie internetowej gminy (kolbuszowa.pl). W przypadku braku postępu w osiągnięciu wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu oraz oddziaływania możliwa jest aktualizacja dokumentu. Dopuszcza się również możliwość wcześniejszego wystąpienia z wnioskiem o zmianę treści dokumentu przez Koordynatora ds. rewitalizacji, Zespół ds. Programu Rewitalizacji, w ramach inicjatywy co najmniej 3 członków Rady Miejskiej bądź 100 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji. Rada Miejska jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzenie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie. W sytuacji stwierdzenia osiągnięcia celów dokumentu (w wyniku przeprowadzonej oceny), Rada Miejska uchyli uchwałę w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza Kolbuszowej.

Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz ewentualną poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizacji z jednoczesnym uwzględnieniem założeń programowych. Jej zadaniem jest sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały oczekiwane rezultaty oraz czy wpłynęły one na osiągnięcie wyznaczonych celów.

Ocena wszystkich zrealizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współdziałaniu wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o 5 zasadniczych kryteriów ewaluacyjnych:

1. SKUTECZNOŚĆ (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
2. EFEKTYWNOŚĆ (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
3. UŻYTECZNOŚĆ (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
4. TRAFNOŚĆ (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele programu odpowiadają charakterowi i skali potrzeb wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizacji.
5. TRWAŁOŚĆ (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluacja założeń programowych i stopnia realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie zostanie podzielona na następujące części:

- 1) *ex-ante* (przed realizacją Programu) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem dokumentu);
- 2) *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. rewitalizacji, który będzie na jej podstawie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, co najmniej raz na 2 lata (jest to również instrument monitorowania bieżących zmian w otoczeniu);
- 3) *mid-term* (śródkresowa) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego możliwa jest aktualizacja dokumentu;
- 4) *ex-post* (na zakończenie wdrażania) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych projektów w ramach programu z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w dokumencie, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania

podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań.

3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rewitalizacji wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji. Ponadto realizuje *zasadę partnerstwa* wynikającą z art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji negatywnych zjawisk oraz wykorzystania lokalnych potencjałów, a tym samym poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców.

Kluczowymi interesariuszami rewitalizacji na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji są:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w szczególności osoby młode, seniorzy, osoby wykluczone społecznie i/lub zagrożone marginalizacją),
- 2) mieszkańcy gminy,
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- 6) instytucje publiczne.

Narzędzia i formy partycypacji społecznej zastosowane na każdym etapie realizacji programu ukierunkowane zostały na możliwie dojrzałe formy, obejmujące nie tylko informowanie, ale również opracowywanie, konsultowanie, współdecydowanie, kontrolę obywatelską, inicjatywę lokalną (np. nabór poprzez fiszkę projektową), debatę czy współrealizację. Ogólny schemat mechanizmów włączenia interesariuszy rewitalizacji na poszczególnych etapach rewitalizacji przedstawia tabela 45.

Tabela 45 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji

Realizowane działania	Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa (mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji)
DIAGNOZOWANIE	
<p>Diagnoza gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne (sołectwa i osiedla gminy) we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza wskaźnikowa ilościowa i jakościowa koncentracji problemów na podstawie ustalonych wskaźników dla poszczególnych jednostek we wszystkich ww. sferach; - analiza jakościowa potencjałów; - delimitacja przestrzenna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podjęcie Uchwały Nr LVII/616/14 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie przystąpienia do opracowania <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kolbuszowa na lata 2016–2020</i>. Obwieszczenie Burmistrza Kolbuszowej w sprawie przystąpienia do <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kolbuszowa na lata 2016–2020 (informowanie)</i>: <ul style="list-style-type: none"> - na stronie podmiotowej gminy (kolbuszowa.pl) - w Biuletynie Informacji Publicznej (kolbuszowa.bip.gmina.pl) - w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości (na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej); - przez obwieszczenie. 2. Przeprowadzenie I spotkania Zespołu ds. Programu Rewitalizacji w dniu 22.09.2015 roku o godzinie 13.00 w budynku Miejskiego Domu Kultury, przy ul. Obrońców Pokoju 66 w Kolbuszowej – przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu rewitalizacji, zaplanowanie harmonogramu prac związanych z opracowaniem LPR, wypracowanie problemów i potencjałów poszczególnych sołectw i osiedli – w spotkaniu udział wzięło 27 osób (<i>informowanie, współdecydowanie</i>). 3. Przeprowadzenie w dniu 29.10.2015 roku kolejnego spotkania z mieszkańcami Gminy Kolbuszowa podczas którego pracowano nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas spotkania z mieszkańcami zostały prowadzone warsztaty polegające na określeniu słabych stron i potencjałów poszczególnych sołectw i osiedli miasta. Zestawienie wszystkich wypracowanych kart warsztatowych, pozwoliło na określenie miejsc, które w odczuciu mieszkańców wymagają przeprowadzenia prac i wsparcia przede wszystkim w sferze społecznej i infrastrukturalnej. Efektem przeprowadzonego spotkania było określenie słabych i mocnych stron poszczególnych sołectw i osiedli, co było niezbędne przy dalszych etapach prac nad wyznaczeniem obszaru rewitalizacji i opracowaniu dokumentu oraz nakreślenie wstępnych kierunków rozwoju gminy. W spotkaniu udział wzięło 22 osoby. 4. Opublikowanie w dniu 07.01.2016 r. ankiety w Biuletynie Informacji Publicznej i przeprowadzenie badania ankietowego mieszkańców, które miało na celu poznanie opinii na temat aktualnych problemów, zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów oraz potrzeb i oczekiwanych działań rewitalizacyjnych oraz oceny potrzeb i preferencji realizacji planowanych projektów. W ramach badania ankietowego wpłynęło 11 ankiet. Na pytanie czy w gminie potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

	<p>środowiskowego w postaci LPR Gminy Kolbuszowa, większość odpowiedzi brzmiała „zdecydowanie TAK” (89% ankietowanych), co wskazuje na dużą potrzebę i świadomość mieszkańców odnośnie prowadzenia zmian w gminie i długofalowym planowaniu. Mieszkańcy również określili w skali zapotrzebowania, które proponowane zadania inwestycyjne powinny być realizowane w pierwszej kolejności w ramach LPR, co pozwoliło zwrócić szczególną uwagę na konkretne potrzeby zgłaszane przez mieszkańców.</p>
PROGRAMOWANIE	
<p>Sporządzenie <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektowanie i wybór rozwiązań; - określenie głównych założeń dokumentu; - identyfikacja i zaplanowanie listy projektów podstawowych oraz uzupełniających realizowanych przez różnych interesariuszy rewitalizacji; - określenie ram organizacyjno-finansowych realizacji rewitalizacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie spotkania warsztatowego z interesariuszami rewitalizacji dotyczących wypracowania założeń dokumentu w dniu 01.02.2016 roku. Spotkanie zorganizowane z inicjatywy mieszkańców Placu Wolności i otoczenia Rynku w Kolbuszowej, w sprawie głównych założeń dotyczących LPR dla Gminy Kolbuszowa – opracowanie misji i wizji rewitalizacji – w spotkaniu udział wzięło 37 osób (<i>informowanie, konsultowanie, współdecydowanie</i>): 2. Przeprowadzenie spaceru studyjnego w celu określenia problemów i skali potrzeb rewitalizacyjnych w sferze funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. 3. Przeprowadzenie otwartego naboru projektów rewitalizacyjnych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji poprzez fiszkę projektową, którą można było złożyć (<i>współdecydowanie, współrealizacja</i>): <ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu adres e-mail, - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej, - bezpośrednio do Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej w godzinach pracy Urzędu. <p>Ponadto podczas spotkań warsztatowych można było zgłaszać swoje pomysły, z których powstały większe projekty inwestycyjne obejmujące szerszy zakres.</p> <p>W ramach naboru wpłynęły 2 fiszki z projektami, które po dopracowaniu i skorygowaniu zostały zamieszczone w LPR.</p> 4. Konsultacje społeczne dokumentu w terminie 15.03–14.04.2017 roku (<i>informowanie, konsultowanie, współdecydowanie</i>) w następujących formach: <ol style="list-style-type: none"> 1) zbieranie uwag i wniosków w formie elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który można było dostarczyć: <ul style="list-style-type: none"> – drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu adres e-mail; – drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej; 2) otwartych spotkań informacyjno-konsultacyjnych z interesariuszami rewitalizacji w dniu 25.05.2017 roku z mieszkańcami obszaru rewitalizacji (w spotkaniu wzięły udział 42 osoby) oraz z przedstawicielami NGO.

Dokumenty dostępne były w wersji papierowej w budynku Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej oraz elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Kolbuszowa (kolbuszowa.pl) i w Biuletynie Informacji Publicznej (kolbuszowa.bip.gminy.pl)

W ramach konsultacji dokumentu w ww. terminie wpłynęła jedna uwaga na formularzu zgłaszania uwag, która nie została uwzględniona w dokumencie.

Do Urzędu Miasta wpłynął następujący wniosek w formie elektronicznej następującej treści:

Lp.	Rozdział strona dokumentu do której odnosi się uwaga	Treść uwagi czy propozycji zmiany	Uzasadnienie uwagi, propozycji
1.	Projekt nr 19 strona 112	Przebiecie ul. Kolejowej do ul. Ruczki	Poprawa warunków komunikacyjnych ul. Kolejowej, odciążenie ul. Rzeszowskiej

Stanowisko: Nie wyraża się zgody na uzupełnienie treści dokumentu o ww. zapis.

Uzasadnienie: W trakcie opracowywania dokumentacji technicznej przedsięwzięcia pn. „Przebudowa, rozbudowa drogi gminnej publicznej nr 10 3992R ul. Kolejowej w Kolbuszowej” przeprowadzono konsultacje projektu technicznego z mieszkańcami bloku przy ul. Kolejowej 12 oraz firmą Solbet Kolbuszowa S.A.

W wyniku konsultacji ustalono, że zarówno mieszkańcy jak i firma Solbet Kolbuszowa S.A. nie wyrażają zgody na połączenie ulicy Kolejowej z ulicą Ruczki.

Wśród wymienianych powodów są:

- pogorszenie warunków życia mieszkańców (duże natężenie ruchu, hałas, drgania),
- pogorszenie bezpieczeństwa ruchu na ul. Kolejowej,
- zakłócenie pracy Zakładu Mechanicznego i Zakładu Betonów,
- niskie posadowienie kanału ciepłowniczego przebiegającego w poprzek ul. Kolejowej.

Nie uwzględnienie powyższego stanowiska uniemożliwi realizację przedsięwzięcia.

5. Przekazanie do oceny projektu dokumentu i otrzymanie w dniu 10.04.2018 roku pisma ze stanowiskiem Zespołu ds. Rewitalizacji w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022.
6. Uzupełnienie dokumentu zgodnie z uwagami Zespołu ds. Rewitalizacji – Departament Rozwoju Regionalnego przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego.
7. Przeprowadzenie ponownych, zewnętrznych konsultacji społecznych projektu *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022* wraz z załącznikiem: *Diagnozą na potrzeby*

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Kolbuszowa*

	<p>wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa, w terminie 20–27.06.2018 roku (<i>informowanie, konsultowanie, współdecydowanie</i>) w następujących formach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć: <ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej; - bezpośrednio do budynku Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej w godzinach pracy Urzędu. 2) otwarte spotkanie z interesariuszami rewitalizacji, podczas którego interesariusze rewitalizacji mieli możliwość zapoznania się z treścią projektu dokumentu oraz złożenia uwag i wniosków, które odbyło się 25.06.2018 r w Urzędzie Miejskim w Kolbuszowej o godz. 11.00. 3) zbieranie uwag ustnych do protokołu w Urzędzie Miejskim w Kolbuszowej. <p>8. Przekazanie i przyjęcie na sesji Uchwały Rady Miejskiej w Kolbuszowej w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022.</p>
WDRAŻANIE (FINANSOWANIE)	
<p>Wdrażanie założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa lata 2017–2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja (wdrażanie) przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych (w tym w ramach partnerstw międzysektorowych); - prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej oraz aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja przez gminę otwartego naboru na partnera/partnerów spoza sektora finansów publicznych do wspólnej realizacji projektu zgodnie z <i>Ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020</i> (Dz. U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.) (<i>współrealizacja</i>). 2. Konkurs ofert dla organizacji pozarządowych (<i>współrealizacja</i>). 3. Planowanie partycypacyjne obejmujące cykl spotkań służących zagospodarowaniu przestrzeni (<i>współdecydowanie</i>). 4. Spacery badawcze dla określonych grup społecznych w celu ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych (<i>współdecydowanie</i>). 5. Realizacja projektów przez różnych beneficjentów (w tym w partnerstwach międzysektorowych) (<i>współrealizacja, współdecydowanie</i>). 6. Wspólne podejmowanie decyzji/kształtowanie przestrzeni/rozwiązywanie problemów/opiniowanie rozwiązań w trakcie spotkań Zespołu ds. Programu Rewitalizacji (<i>współdecydowanie</i>). 7. Spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami organizowane w miarę postępu wdrożenia projektów. 8. Realizacja małych inicjatyw interesariuszy rewitalizacji i wydarzeń lokalnych związanych z rewitalizacji (<i>współrealizacja</i>).

MONITOROWANIE, EWALUACJA, AKTUALIZACJA	
Ocena realizacji założeń <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022</i> : - prowadzenie monitoringu realizacji rewitalizacji; - wykonanie ewaluacji założeń programowych; - aktualizacja dokumentu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sporządzanie raz na 2 lata przez Koordynatora ds. rewitalizacji raportów/sprawozdań z postępu realizacji dokumentu i przekazanie go do zatwierdzenia przez Radę Miejską w Kolbuszowej oraz ich upublicznianie na stronie internetowej gminy (<i>informowanie, konsultowanie</i>). 2. Spotkania informacyjno-konsultacyjne w celu przekazywania informacji na temat postępu we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych (<i>informowanie, konsultowanie, kontrola obywatelska</i>). 3. Opracowanie ewaluacji <i>mid-term i ex-post</i> z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji wraz z uzyskaniem opinii mieszkańców na temat efektywności przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych (<i>informowanie, konsultowanie, kontrola obywatelska</i>). 4. Możliwość wystąpienia z wnioskiem o aktualizację dokumentu przez inicjatywę co najmniej 3 członków Rady Miejskiej bądź 100 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji (<i>współdecydowanie</i>).

Źródło: Opracowanie własne

4. Procedura strategicznej oceny oddziaływania dokumentu na środowisko

Zgodnie z zasadami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, zgodnie z pismami z dnia 09.02.2017 r. projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie w celu uzyskania opinii odnośnie konieczności lub braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokumentu.

Pismem nr WOOŚ.410.1.37.2017.BK.2 z dnia 24.02.2017 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie poinformował, że dla przedmiotowego dokumentu nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Pismem numer SNZ.9020.1.40.2017.JM z dnia 16.02.2017 r. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie wydał opinię stwierdzającą odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu przedmiotowego dokumentu.

Pismem z dnia 29 czerwca 2018 r Burmistrz Kolbuszowej w związku ze wprowadzonymi zmianami w dokumencie, dotyczącymi opinii Zespołu ds. Rewitalizacji przy Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie, wystąpił ponownie w dniu 29 czerwca 2018 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o uzgodnienie co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022*.

Dnia 19 lipca 2018 roku, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, pismem (znak: WOOŚ.410.1.56.2018.AP.2), poinformował iż dla ww. projektu Programu nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Pismem z dnia 29 czerwca 2018 r Burmistrz Kolbuszowej w związku ze wprowadzonymi zmianami w dokumencie, dotyczącymi opinii Zespołu ds. Rewitalizacji przy Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie, wystąpił ponownie w dniu 29 czerwca 2018 r. do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022*.

Dnia 05 lipca 2018 r. Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem (znak: SNZ.9020.1.65.2018.JM), poinformował iż uzgadnia w zakresie sanitarno-epidemiologicznym odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na

środowisko dla projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022”.

Spis map

Mapa 1 Położenie Gminy Kolbuszowa na tle Polski, województwa podkarpackiego i powiatu kolbuszowskiego	21
Mapa 2 Podział Gminy Kolbuszowa na jednostki strukturalne	23
Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa	43
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa	60
Mapa 5 Wartość 36 max. ze stężeń dobowych pyłu PM10 w województwie podkarpackim w 2017 roku.....	62
Mapa 6 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM2.5 w województwie podkarpackim w 2017 roku.....	63
Mapa 7 Klasyfikacja stref pod względem kryterium ochrony zdrowia dla ozonu – cel długoterminowy na terenie województwa podkarpackiego w 2017 roku.....	64
Mapa 8 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w województwie podkarpackim w 2017 roku.....	65
Mapa 9 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Kolbuszowa	66
Mapa 10 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa – wskaźnik syntetyczny.....	70
Mapa 11 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Kolbuszowa ..	72
Mapa 12 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego i Gminy Kolbuszowa.....	74
Mapa 13 Granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa	75
Mapa 14 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa.....	78
Mapa 15 Rozkład wartości wskaźnika „Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa.....	79
Mapa 16 Rozkład wartości wskaźnika „liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta" na 10 tys. mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa.....	80

Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „Ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Kolbuszowa.....	81
Mapa 18 Lokalizacja poszczególnych zadań projektu podstawowego nr 1.....	158

Spis schematów

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa.....	29
Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji.....	86
Schemat 3 Założenia <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kolbuszowa na lata 2017–2022</i>	127
Schemat 4 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Kolbuszowa.....	189

Spis tabel

Tabela 1. Nawiązanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategicznych i planistycznych.....	11
Tabela 2 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Kolbuszowa (stan na koniec 2017 roku).....	24
Tabela 3 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Kolbuszowa w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.....	26
Tabela 4 Udział liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kolbuszowa w latach 2013–2017.....	31
Tabela 5 Wybrane wskaźniki w sferze społecznej poddane analizie.....	34
Tabela 6 Liczba osób, którym przyznano świadczenie z danego powodu w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	38
Tabela 7 Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska karta" na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku.....	39
Tabela 8 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców – porównanie średniej dla Polski, województwa podkarpackiego, powiatu kolbuszowskiego, Gminy Kolbuszowa w 2016 roku.....	44

Tabela 9 Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w Gminie Kolbuszowa na lata 2012–2016	46
Tabela 10 Różnica między nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi działalnościami gospodarczymi	47
Tabela 11 Liczba podmiotów wyrejestrowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców na terenie Polski, województwa podkarpackiego powiatu kolbuszowskiego, Gminy Kolbuszowa i pozostałych gmin powiatu w 2014 roku	47
Tabela 12 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w przeliczeniu na 100 mieszkańców na terenie Polski, województwa podkarpackiego, powiatu kolbuszowskiego, Gminy Kolbuszowa i pozostałych gmin powiatu w 2014 roku	48
Tabela 13 Podmioty nowo zarejestrowane wg rodzaju działalności.....	49
Tabela 14 Saldo rejestrowanych i wyrejestrowanych firm na rynku w latach 2012–2014.....	49
Tabela 15 Wskaźniki charakteryzujące sferę przestrzenno-funkcjonalną przyjęte do analizy	52
Tabela 16 Wskaźniki służące przeprowadzeniu diagnozy w sferze technicznej na terenie Gminy Kolbuszowa.....	57
Tabela 17 Potencjały lokalne w podziale na jednostki referencyjne na terenie Gminy Kolbuszowa.....	67
Tabela 18 Analiza ilościowa wybranych wskaźników obszaru rewitalizacji Gminy Kolbuszowa (dane za 2014 rok).....	76
Tabela 19 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.....	82
Tabela 20 Najczęstsze powody korzystania ze świadczeń na obszarze rewitalizacji, na terenie Gminy Kolbuszowa oraz na terenie województwa podkarpackiego w 2014 roku (liczba osób, którym przyznano świadczenie z danego powodu na 100 mieszkańców).....	94
Tabela 21 Wskaźniki, których wartości dla obszaru rewitalizacji są mniej korzystne niż średnia województwa podkarpackiego w 2014 roku.....	117
Tabela 22 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w Gminie Kolbuszowa.....	118
Tabela 23 Cele i kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanej skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk	128
Tabela 24 Projekt podstawowy nr 1	129

Tabela 25 Projekt podstawowy nr 2	138
Tabela 26 Projekt podstawowy nr 3	139
Tabela 27 Projekt podstawowy nr 4	140
Tabela 28 Projekt podstawowy nr 5	141
Tabela 29 Projekt podstawowy nr 6	142
Tabela 30 Projekt podstawowy nr 7	144
Tabela 31 Projekt podstawowy nr 8	148
Tabela 32 Projekt podstawowy nr 9	151
Tabela 33 Projekt podstawowy nr 10	152
Tabela 34 Projekt podstawowy nr 11	154
Tabela 35 Projekt podstawowy nr 12	156
Tabela 36 Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania w ramach działania 6.3 RPO WP 2014–2020 (projekt podstawowy nr 1) i projektów EFS	161
Tabela 37 Planowane i alternatywne źródła finansowania projektów podstawowych	167
Tabela 38 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	170
Tabela 39 Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji i kierunkami działań oraz zaplanowanymi projektami podstawowymi i przedsięwzięciami uzupełniającymi	176
Tabela 40 Wykaz projektów zrealizowanych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji na terenie Gminy Kolbuszowa lub mających wpływ na jego rozwój społeczno-gospodarczy	179
Tabela 41 Szacunkowe ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolbuszowa (mln zł)	183
Tabela 42 Szacunkowe koszty zarządzania rewitalizacją w Gminie Kolbuszowa w latach 2017–2022	187
Tabela 43 Harmonogram realizacji dokumentu	190
Tabela 44 Wskaźniki monitoringowe wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolbuszowa	196
Tabela 45 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji	203

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Kolbuszowa w latach 2013–2017	30
---	----

Wykres 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Kolbuszowa na lata 2013–2017	32
Wykres 3 Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie Kolbuszowa, powiecie kolbuszowskim, województwie podkarpackim i Polsce w 2014 roku	32
Wykres 4 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób na terenie Gminy Kolbuszowa w 2014 roku.....	33
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w Gminie Kolbuszowa, powiecie kolbuszowskim, województwie podkarpackim i Polsce w 2014 roku.....	33
Wykres 6 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób w 2014 roku.....	34
Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania w 2014 roku	36
Wykres 8 Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kolbuszowa, powiatu kolbuszowskiego, województwa podkarpackiego i Polski	37
Wykres 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kolbuszowa, województwa podkarpackiego i Polski	38
Wykres 10 Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 roku – porównanie Gminy Kolbuszowa, powiatu kolbuszowskiego województwa podkarpackiego i Polski	41
Wykres 11 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – OGÓŁEM w 2014 roku..	45
Wykres 12 Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych na terenie Gminy Kolbuszowa na lata 2012–2016	47
Wykres 13 Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w Gminie Kolbuszowa, powiecie kolbuszowskim, województwie podkarpackim i Polsce w 2016 roku.....	51
Wykres 14 Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych w % w 2011 roku – porównanie Gminy Kolbuszowa i województwa podkarpackiego	57
Wykres 15 Liczba ludności na obszarze rewitalizacji w latach 2012–2017	88

Wykres 16 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania w latach 2012–2017 – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa.....	88
Wykres 17 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w stosunku do ludności ogółem w 2014 roku – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa.....	89
Wykres 18 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem na obszarze rewitalizacji w latach 2012–2017.....	90
Wykres 19 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa	90
Wykres 20 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2012–2017 – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa.....	91
Wykres 21 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania w % ludności ogółem w 2016 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa oraz województwa podkarpackiego	92
Wykres 22 Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” na 10 tys. w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa	92
Wykres 23 Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa oraz województwa podkarpackiego	96
Wykres 24 Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej w 2015 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa oraz województwa podkarpackiego	97
Wykres 25 Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania (dane z 2017 roku) – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa.....	98
Wykres 26 Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa i województwa podkarpackiego.....	99
Wykres 27 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa	100

Wykres 28 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa.....	100
Wykres 29 Liczba zakończonych działalności gospodarczych na 1 000 osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa.....	101
Wykres 30 Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych w % w 2014 roku – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji, Gminy Kolbuszowa i województwa podkarpackiego.	114
Wykres 31 Ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2014 r. – porównanie średniej dla obszaru rewitalizacji i Gminy Kolbuszowa	115

Spis fotografii

Fotografia 1 Parking przy Kolbuszowskim Inkubatorze Przedsiębiorczości.....	54
Fotografia 2 Parking przy Kolbuszowskim Inkubatorze Przedsiębiorczości.....	55
Fotografia 3 Zdegradowany budynek gospodarczy	102
Fotografia 4 Zdegradowany budynek gospodarczy	103
Fotografia 5 Zdegradowany budynek "Katechetówki" na tle zabytkowego Kościoła.....	104
Fotografia 6 Zdegradowany budynek "Katechetówki"	104
Fotografia 7 Niezagospodarowany teren w bezpośrednim otoczeniu budynków użyteczności publicznej	106
Fotografia 8 Widok na niezagospodarowany teren w bezpośrednim otoczeniu budynku gospodarczego, w którym zaplanowano realizację zadań w ramach projektu rewitalizacyjnego	106
Fotografia 9 Zdegradowana i nieużytkowana przestrzeń w centrum miasta	107
Fotografia 10 Niezagospodarowany teren w bezpośrednim otoczeniu "Katechetówki"	107
Fotografia 11 Zdegradowany budynek Dworca PKP	108
Fotografia 12 Zdegradowany budynek Dworca PKP	108
Fotografia 13 Zdegradowane pomieszczenia byłych warsztatów szkolnych.....	110
Fotografia 14 Zdegradowane pomieszczenie byłych warsztatów szkolnych.....	110
Fotografia 15 Zagospodarowanie terenu przy budynku byłych warsztatów szkolnych	111

Fotografia 16 Ogrodzenie i parking przy budynku byłych warsztatów szkolnych na terenie Kolbuszowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości.....	111
Fotografia 17 Budynek strzelnicy będący w złym stanie technicznym	112
Fotografia 18 Zagospodarowanie otoczenia przy budynku strzelnicy.....	113

Załącznik 1. Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Kolbuszowa

